سەدەی یەکەمی خەیاڵ

کاروان عومەر کاکەسوور

سەدەی یەکەمی خەیاڵ

کۆمەڵەچیرۆک

2003

ناوی کتێب: سەدەی یەکەمی خەیاڵ
بابەت: کۆمەڵە چیرۆک
نووسەر: کاروان عومەر کاکەسوور
مۆنتاژ: عەبدولڵا قادر دانساز
چاپی یەکەم:

پێرست

ساتێ گوێگرتن لە فرانز کافکا ٧
هەندێ بیرەوەرییم لەگەڵ نووسینی چیرۆکدا ٩
خولەکانی فێرکردن ٢٣
مانگا ٢٩
هەتیوێکیشیان لەگەڵدایە ٣٣
هونەری چێشتلێنان ٣٩
مێردی ژنە یۆنانیەکە ٤٥
ژنە ناسکەکەی سەربەست فەریادی ٥٧
ناتەوێ هیچ پیاوێک دایکت بەڕووتیی ببینێت ٦١
شیری MADAS ٦٧
ماچی قوتوو ٧١
لاکێ ٧٧
مردن لەسەر شێوازی شیعر ٨٣
کارگەی بووکەشووشە ١٥٧

ساتێ گوێگرتن لە فرانز کافکا:

«هەر وەک بڵێی وشەکان لە هەوای بەتاڵدا کێش بکەم».

١٣ ی دیسەمبەری ١٩١١ «بیرەوەریەکان»

«چی ڕوودەدات گیانەکەم ئەگەر نەمنووسی..؟ لەوە دەچێت کاتی ئەوە بەسەر چووبێ. حەفتەیەک زیاترە هیچم نەنووسیوە. توانیم لەو دەرۆژەی ڕابردوو (لە کاتی کارکردن، ئەگەرچی زۆر پچڕپچڕیش بوو) یەک جار بنووسم. ئەمەش هەموو شتێک بوو. تۆ ناتوانی خۆشت بوێم، لەبەرئەوە نا کە هیچم بۆ خۆم نەنووسیوە، بەڵکو لەبەرئەوەی لە ڕێی «نە»نووسینەوە دەگۆڕێم بۆ پیاوێک، بەد، هیوابڕاو و نیگەران، کە هەرگیز شایانی تۆ نەبێ».

بۆ فلیس.. براغ ٢٣/٢٤ی کانوونی یەکەم ١٩١٢«*»

«وابزانم تۆ چاک دەرکت بەوە نەکردووە، کە نووسین تاقە ئەگەری ناوەوەی بوونمە».

بۆ فلیس.. براغ ٢٠ ی نیسانی ١٩١٣

«پەیوەندییم بە خەڵک و نووسینەوە، پەیوەندییەکی بەتینە.... پێویستم بەوەیە بۆ گۆشەگیریەکان بنووسم، نەک وەکو سۆفییەک، ئەمە بەس نییە، بەڵکو وەکو مردووێک. مانای وایە نووسین خەوێکی قووڵە. کەواتە مردنە».

بۆ فلیس.. براغ ٢٦ ی حوزەیرانی ١٩١٣

«پێویستە زۆر تەنیا بم، ئاخر هەرچیم بەرهەم هێناوە، تەنها دەسکەوتی تەنیاییە».

٢١ی تەمووزی ١٩١٣ «بیرەوەریەکان»

«بایەخدانی ئەدەبییم نییە، بەڵکو من هەر خۆم ئەدەبم.. من بێجگە لەوە نە شتێکی دیکەم و نە شتێکی دیکەش دەبم».

بۆ فلیس.. براغ ئابی ١٩١٣

«فلیس» ئەو کچە بوو، کە کافکا لە براغ ناسی و لە ماوەی ساڵانی ١٩١٢ ــ ١٩١٧دا نزیکەی ٧٠٠ نامەی بۆ نارد.

هەندێ بیرەوەرییم لەگەڵ نووسینی چیرۆکدا

سـەرەتا دەبێت ئەوە بڵـێم، کە من حـەز لە ڕووبـەڕووبوونەوە ناکـەم. پـێم خـۆش نییـە لە بارەی بەرهـەمـەکانمەوە بدوێم. چاوپێکەوتـن لای من مـانـای جـۆرێک لە کۆتایـی دەگەیەنێت، ئەوە لە کـاتێکدا هـەمیـشـە وا دەزانم لە سـەرەتای ڕێگاکەم. ئەگـەر هـەنـدێ جـاریش وام زانیـبـێت چـەند هـەنگاوێکم ناوە و شـوێنێک هـەیە بەرەو ڕووی دەچم، ئـەوا گـومـانـە زۆرەکـانـی نـاو سـەرم خـێـرا پـەشـیـمـانیـان کـردوومــەتەوە و ناچـار بەرەو سـەرەتـا گـەڕاومـەتـەوە، بەڵام هـەمـوو جـارێ وا هـەست دەکـەم ئەمە هەمـان سەرەتای جـاران نییە، کـە من لێیـەوە هـاتووم، بۆیە ڕێگایەکی جیـاوازتریش لەوەی پێشـوو دەگرم.. ئیدی من دەتـوانم ئەوەندە بڵێم، کە نازانم هـەنگاو بـنێم، یاخود نازانم هەنگاوەکانم دەیانەوێ بەرەو کوێم بەرن. کـاتێکیش ئاوڕ لە دواوەی خـۆم دەدەمـەوە، هـەسـتـدەکـەم ڕێگاکـان نـەمـاون و شـوێنپـێکانم نابینم. ئەو دیمەنانەم بیـرناکـەوێتـەوە، کـە بە لایاندا تـێپـەڕیوم. کەواتە ئەگەر لێم بپرسن لە کوێ هـاتووم و چۆن هـاتووم و چییم بینیـوە، هـیچ وەڵامێکم بۆ خۆشـم پـێ نییە، چجای بۆ ئەوانەی پرسیـارم لێ دەکەن. بەڵێ، من لە چاوپێکەوتنەکان دەترسم و ڕقـیشم لێیـانـە. دەترسم چونکە پرسـیـارکردن شـێوەیەکە لە شـێوەکانـی کـۆنتـرۆڵ. ئەو تەکنیکانەی لە چیرۆکدا پەنایان بۆ دەبەم و بە ئـارەزووی خـۆم مـەوداکـان لە هـەر لایەک خـۆم بمەوێ فـرەوانتـری دەکــەم، لێـرەدا نـاتوانم بەکـاریانبــهـێنم و دەبێ لە ڕێگەی وەڵامـەوە خــۆم بە دەسـتـەوە بدەم. مـەبـەسـتم ئـەوەیە دەترسم تەعـبـیـر لـە بەشـێکی خـۆم بکەم و بەشـەکـانی دیکەم هەر بە پەنـهـانی بمێننـەوە، چونکە پرسـیـاری ئەوانی دی بۆ ئێمە هەمیشە مـەرجدارە و جـۆرێک لە چاوەڕوانیی خاوەنی پرسیار ئامـادەیە،

ئەمە بێجگە لەو مەرجانەی، کە لۆژیکی ڕۆژنامەگەرییش دەیسەپێنێت و داوای بەســەروبەری و شــێــوازی کــۆنکرێتــیــمــان لێ دەکــات. مـن هـەمــیـشــە لە پرسیارەکانی خۆمەوە دەست پێدەکەم و دنیای خۆم و کارەکتەرەکانم لەواندا دەخولْقێنم. ڕقیشم لە چاوپێکەوتنە، چونکە پرسیارەکان بۆ ئەو شوێنانە ئاڕاستەم دەکەن، کە وەکو وتم من تێیاندا نەماوم و ئەو گرنگیەیان لام نەماوە. ڕوونتر بڵێم من تەنها ئەو کاتە هێز لە بەرهەمی خۆمدا دەبینم، کە لەگەڵمدا دەژین و تەواوم نەکردوون، ئیدی دوای ئەوە ئەو بایەخەی جارانیان نامێنێت، بۆیە ناشــتــوانم لە بارەیانەوە بدوێم. ڕەنگە چاوپێکەوتنی هەندێ نووســەری پێش خۆشم ترسی ڕادەربڕینیان خستبێتە دڵەوە. ترسی ئەوەی نەبادا منیش خەرمانەیەک بە دەوری خۆمدا بکێشم و هەستی گوێگر یان خوێنەر بە لاڕێدا بەرم. هەندێ نووسەر بۆ شاردنەوەی کەموکوڕیی نووسینەکانیان، چاوپێکەوتن بە ڕێگایەکی چاک دەزانن. «ڕۆلان پارت» بە پێچەوانەی زۆر لە نووســەرانی ئێمە لە چاوپێکەوتن دەترسێ، چونکە وا هەست دەکات خۆی لەنێوان دوو مەترسییدا دەبینێتەوە، یەکەمیان لە بارەی هەندێ شتی ئاسایی و ئاشکرا ڕا دەربڕێت و خەڵک وابزانن ڕۆشەنبیرە، دووەمیشیان زۆر ڕاناوی تاکی یەکەم بەکاربهێنێت و وابزانن ئیگۆیستە. من پێم خۆشە پرسیار لەبری ئەوەی ئەو خەرمانەیەم بۆ بخولْقێنێت، ڕووتم بکاتەوە.

من لە کاتێکی زۆر دژواردا پێگەیشتم، واتە ساڵی ٨٥ لە قۆناغی ئامادەیی. کــاتێک بوو، ســانســۆر دەســتی بەســەر هەمــوو کون و کــەلەبەری دەزگــاکــانی ڕاگەیاندندا گرتبوو. گۆڤار و ڕۆژنامەکان زۆر بە دەگمەن بەرهەمی بەپێزیان بڵاودەکــردەوە. نووســەرە چاکــەکــان هەندێکیــان ڕاونرابوون و هەندێکیــان دەمکوت کــرابوون. گــۆڕەپانەکــە بۆ ئەو نووســەرانە مــابووەوە، کــە لە دامودەزگاکانی ڕژێمەوە نزیک بوون، یاخود ئەوانە بوون، کە بەرهەمەکانیان هیچ کاریگەرییەکیان بەجێنەدەهێشت و دووربوون لە تەنگوچەڵەمە زۆرەکانی ئەو کاتە. دیارە ئەمە ئەوە ناگەیەنێت، کە لەو سەردەمەدا جار جار نووسەران یان هونەرمەندان موغامەرەیان نەکردووە و بەرهەمی چاکیان پێشکەش نەکردووە، بەڵام ئەو هەوڵانە زۆر کەم بوون. مەسەلەکە بۆ من ئێجگار سەخت

بوو، چونکە لەو ڕۆژگارەی کەمێ ئازادیی دەربڕین هەبوو، من نەناسرابووم، بۆیە نەمدەتوانی لە کاتێکی ئاوادا خۆم بسەپێنم. من هەر لە سەرەتاوە وا ڕاهاتبووم لە بارەی ئەو بابەتانەوە بنووسم، کە لە کۆمەڵگای ئێمەدا بە تابوو حیسابیان بۆ دەکرێت، بۆیە هیچ بەرهەمێکم بۆ ئەو گۆڤار و ڕۆژنامانە دەستیان نەدەدا. من یەکەم چیرۆکم لە پۆلی شەشەمی ئامادەیی نووسی و هەندێ لە هاوڕێکانم خوێندیانەوە. دواتریش کە لە زانکۆی مووسڵ وەرگیرام، کۆمەڵێکی دیکەم نووسی، بەڵام نەمدەتوانی لە هیچ ڕۆژنامە و گۆڤارێکدا بڵاویان بکەمەوە. ئەو سانسۆرەی خۆشم خستبوومە سەر خۆم قورساییەکەی لەوەی دەزگاکان کەمتر نەبوو، بەتایبەتی دوای ئەوەی بووم بە کۆمۆنیست. هەروەها ڕۆژنامە و گۆڤار و بڵاوکراوەکان هەمیشە ئەرکیان ئەوە بووە کۆمەڵێ دەمامک بۆ وشە دابتاشن و وا لە خوێنەر بکەن نووسەر وەکو تەلیسمێک ببینێت. ئەمەش ئەو مەرجانە دەسەپێنێت، کە کێ بۆی هەبێ نووسەر بێت. ئەمانە تێکڕا خوێنەر دەخەنە سەر ئەو باوەڕەی، کە ئەو وشانەی لەسەر لاپەڕەی ڕۆژنامە و گۆڤار و کتێبدا دەنووسرێن، یان لە ڕادیۆ و پشت مایکرۆفۆنەوە دەبیسترێن، هەرگیز وشەی ئەوان نین و دەنگی ئەوان مەحاڵە لەوان بچن. ئەوانە سەر بە مەرجەعێکن، کە نابێ پرسیاریان لێوە بکرێت و گومان هەڵناگرن. جا ئەو مەرجەعە ئاینە یان ئایدۆلۆجیا یان خێڵ و هەر شتێکی دیکە. ئەمڕۆ تێکشکاندنی ئەم مەرجەعە و لابردنی ئەو مەرجانە لە بەردەم خوێنەری ئێمە بۆ بەشداریکردن لە پرۆسەی نووسین و تەعبیرلەخۆکردن، بەشێکە لە ئەرکی ئەو نووسەرانەی، کە دەیانەوێت گۆڕان لە ئەدەب و فکردا بکەن. گێڕانەوەی ئیعتیبار بۆ ئەدەب و فکری زارەکی «شفهی»، کە خەڵکانێک بەرهەمی دەهێنن و دەزگاکان ڕێگای دەربڕینیان لێ گرتوون، فەزایەکی فرەوان لە جیهانی نووسینی ئێمەدا پێکدەهێنێت و زۆر ناوی ساختەش، کە زمانی ڕۆژنامە خوڵقاندوونی، دەکەونە ژێر پرسیارەوە. ئێمە ڕۆژانە دەیان نوکتەی سەیر سەیر دەبیستین، کە هەر یەکەیان هەڵگری کۆمەڵێک قووڵی و ڕەهەندی فکری و هونەرییە، دەیان تەکنیکی بەهێزی گێڕانەوەیان تێدایە. خاوەنی ئەو نوکتانە، هیچیان نووسەر نین، چونکە ئەگەر

وابووایە نەماندەبیستن و لە ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا لە شێوەی کورتیلەچیرۆک و چیرۆکدا دەمانخوێندنەوە. ئەوانە زۆر لەو نووسەرانە داهێنەرترن، کە بە زمانێکی ساکار ڕووداوەکانی بەرچاوی خۆمانمان بۆ دەگێڕنەوە. من پێم وایە کاتی ئەوە هاتووە خۆمان لە بەردەم ئەوانەدا ڕووتکەینەوە و هەموو ئەو خەرمانانە تێکبشکێنین، کە ئەو جیاوازییە وەهمییەی بۆ ئێمە و بۆ ئەوان خوڵقاندووە. دەیان شیعر و چیرۆک و ڕۆمان بە زمانی زۆر ساکار و دوور لە چێژی هونەری دەکەونە کتێبخانەکان و ناوی شاکاریان لێ دەنێن. دڵنیام ئەو دەنگانەی چاوبەست کراون و بوارەکانیان لە بەردەم تەنیون زۆر لەو نووسەرانە هونەرمەندترن. ڕەنگە ئەمە مەسەلەیەکی گرنگ بێت و ئێمە نەتوانین لێرەدا هەموو گۆشەکانی بخەینە بەر ڕۆشنایی، بەڵام دەمەوێ بڵێم منیش یەکێک بووم لەو خوێنەرانەی تەلیسمم لێ کرابوو و لەژێر ئەو کاریگەریەدا نووسینم بە هەقی خۆم نەدەزانی. من ئەگەرچی لە ساڵی هەشتاوپێنجەوە دەنووسم، بەڵام تا کۆمەڵەچیرۆکی «ئەسپیدیلۆن»م بە چاپ نەگەیاند، بێجگە لە هەندێ نووسەر و ئەدەبدۆست نەیانناسیبووم. دەبێ ئەوەش بڵێم پێش ئەوە هەر خۆم بە شێوەیەکی زۆر خراپ هەندێ لە چیرۆکەکانم لەژێر ناونیشانی «ئەستێرە»دا چاپ کرد و برادەرێکیش بە هەمان شێوە چیرۆکی «ئەسپیدیلۆن»ی بۆ بڵاوکردمەوە، کە پێی وابوو دەبێ بە ڕۆمان حیساب بکرێت نەک چیرۆک. من بە شەرمەوە بۆ هەندێ نووسەر و ئەدەبدۆستم ناردن. یەکێ لەوانە کاک «ڕەفیق سابیر» بوو، کە لە نامەیەکیدا سەرسامیی خۆی لە ئاستی ئەو بەرهەمانەدا دەربڕی بوو. ئەمە بۆ منێکی شەرمن هێزێکی گەورە بوو. هەر کاک «ڕەفیق سابیر»یش ئامادەیی خۆی پیشان دا، کە ئەو چیرۆکانە و هەندێکی دیکەم لە بەرگێکی جواندا بۆ چاپ بکات. من ددانی پێدا دەنێم، کە ئەگەر کاک «ڕەفیق سابیر» نەبووایە تا ئەمڕۆش نەمدەتوانی وەکو نووسەرێک خۆم بناسێنم. «ئەسپیدیلۆن» دەرگای لەسەر دنیای داخراوی من کردەوە و لەو ڕێگایەوە پەیوەندیم لەگەڵ زۆر نووسەر چ لە کوردستان و چ لە دەرەوە پەیدا کرد. هەندێ نووسەریش دەربارەی ئەو بەرهەمەیان نووسی لەوانە مامۆستا ئەحمەد محەمەد

ئیسماعیل، ئارامی کاکەی فەللاح، بەختیار عەلی، جەبار جەمال غەریب، عەبدولموتەلیب عەبدوللا. زۆریشیان بە نامە ڕاوبۆچوونی خۆیان بۆ نووسیوم. پێشتریش هەندێ لە هاوڕێکانم چ لە قۆناغی دواناوەندی و چ لە زانکۆ چیرۆکەکانمیان دەخوێندنەوە و هانیان دەدام. لەوانە فرسەت زوبێر ڕۆژبەیانی و عەزیز حەسەن مەولان. من قەرزاری فرسەت زوبێر ڕۆژبەیانیم، کە لە قۆناغی ئامادەیی و زانکۆ پێکەوە بووین. خوێنەرێکی زۆر چاکی ڕۆمان و چیرۆک بوو و تا ئێستاش بەردەوامە. ئەو زۆر هانی دەدام، هەندێ جار گلەییشی لێ دەکردم، کە من ئەوەندە سانسۆر دەخەمە سەر خۆم و بەرهەمەکانم بڵاوناکەمەوە. کاک «سابیر ڕەشید»ی چیرۆکنووس، کە لە ڕێگای یەک دوو برادەرەوە زانیبووی من چیرۆک دەنووسم، بووە هاوڕێم و زۆر حەزی دەکرد من لە نووسین بەردەوام بم و بەرهەمەکانم بڵاوکەمەوە، بەڵام من هەرگیز نەمدەتوانی خۆم بە چیرۆکنووس بزانم. هەرچۆنێ بێت ئەو بایەخدانەی کاک «سابیر» بۆ من وزەیەک بوو. جارێکیش کتێبی «شەپۆلی هۆش لە ڕۆمانی تازەدا»ی «ڕۆبەرت هەمفری»م لێ قەرز کرد، کە یارمەتیدەرێکی باش بوو بۆئەوەی پەرە بەو شێوازەی نووسینی خۆم بدەم.

ئەو فەزایەی لەگەڵ ڕاپەڕیندا هاتە کایەوە، ڕۆشنبیریی ئێمەی گەیاندە قۆناغێکی تر. هەندێ نووسەری جددی هاتنە گۆڕەپانەکە و بەرهەمەکانیشیان کاریگەریی چاکیان بەجێدەهێشت. بێگومان ئەوانە کاریگەریی زۆر زۆریان هەبوو نەک لەسەر من، کە ددانی پێدا دەنێم، بەڵکو لەسەر ئەوانەیش، کە نکوڵیی لێ دەکەن و بەشێوەیەکی شاراوە دژایەتییان دەکەن. زمانی ئێمە پێشتر هەرگیز ئەو هەموو گۆڕانەی بە خۆیەوە نەدیبوو. ئەو نووسەرانە بەر لە هەرچی ئەو تێگەیشتنەی ئێمەیان لە بارەی زمانەوە گۆڕی. تا پێش ڕاپەڕینیش ئێمە هەندێ پێناسەی زۆر نارێکمان هەبوو بۆ زمان، بەڵام لەگەڵ دەرکەوتنی ئەوان نەدەکرا چیتر ئیشیان پێ بکەین. ئیدی زانیمان زمان خۆی بوونی نییە و دەخوڵقێنرێت. بۆئەوەی نووسەرێکیش هەبێت، ئەوا پێویستە لە ڕێگای زمانی خۆیەوە دەرکەوێت. من ئەوەش دەزانم ئەوەی خۆی نووسەر نەبێت، کەس ناتوانێت بیکات بە نووسەر، بەڵام لەگەڵ هەموو بزافێکی

ڕۆشنبـیـری، کـۆمـەڵێک بەهرە دەتەقنەوە و وزەی زیاتر وەردەگـرن. من دەبێ لێرەشـدا ئەوە بڵـێم، کـە سـەرەتا بە دژایـەتیـەکی سـاکـارانەی ئەوان دەسـتم پێکرد، تەنانەت لە نامـەیەکمـدا، کـە لە ئەڵمـانیـا بۆ نووسـەرێکی ناسـیـاومم ناردووە، وتوومـە دەبێ ڕێ لەو دەنگانە بگیـرێت. ئەو سـەردەمـە من دژی زۆر نووسـەری باش بووم، کە دواتر بە ئاگا هـاتمەوە و ئەو دژایەتیـەی خـۆشـمم لێ نەشـاردنەوە. ئەمـەش لەبەرئەوەی من هێـشـتـا لەژێر کـاریگەریی ئـایدۆلۆژیادا بووم. من نـامـەوێ بڵـێم پێش ئەوان ئێـمـە نووسـینـی چاکـمـان نـەبووە، بەڵام گـۆڕانـی نـەوەدەکـان لە هەمـوو گـۆڕانەکـانی پێش خـۆی گـەورەتر بوو و تا ئێستـاش بەردەوامـە. هـەروەکو چۆن بە دیوەکـەی دیکەشـیـدا شکسـتـەکانی لە هەموو شکستەکانی پێش خۆی گەورەتر بوون. ئەو نووسەرانەیش تەنها ئەوانە نیـین، کـە ئێـسـتـا گـۆڤـاری «ڕەهەنـد» دەردەکـەن، بەڵکوو لـە دەرەوەی ئەو گۆڤارەیەش کۆمەڵێ نووسەری دیکەی چاک دەرکەوتوون و پێشـتریش هەبوون، کـــــە مـن پـێم وایـە دەتـوانـن درێژە بـەو ڕەوتـە بـدەن. مـن لـە نـاوەڕاســـــتی هەشـــتـــاکـانەوە تا ســـەرەتای نـەوەدەکـان لـەژێر کـــاریگـەریی ریـالیـــزمی سـۆسـیـالیسـتیـدا بووم، بەڵام لە نووسیندا هـەمیشـە هەندێ سـەربەسـتییم بە خـۆم ڕەوا دەبینی و هـەرگیز باوەڕم بە ئەدەبی زۆر زەق نـەبووە. ڕاستـە هەندێ لە چیـرۆکـەکـانم، بەتایبـەتی دوای سـاڵی ٨٧ بە نـاچاری چوونە ئەو قـاڵبـەوە، بەڵام زۆریشـیـان دەرباز بوون. لە بواری خـوێندنەوەشـدا هیچ دەقێکم بە حـەرام نەدەزانی و زۆر نـووسـەرم بە داهێنـەر دەزانین، کـە دژ بە بیـروبـاوەڕەکـەی من بوون. هـەر چۆنێک بـێ ئەمــە بۆ من ئەزمــوونێکیش بوو، کـە پێم وایە نـاکـرێ تەنهـا هەر لایە خـراپـەکـەی ببـینـم، بەڵکو لـە نزیکەوە لەگـەڵ توێژێکـی دیکەی خـەڵک ژیام و وەک چیـرۆکنووسـێک زۆر لایەنی شـاراوەی دیکەی ژیانـی ئەو کۆمەڵگایەی خۆمم بەسەر کردەوە.

زانکۆ بۆ من گۆڕانێکی گەورە بوو لە ژیانی نووسـینـمدا. یەکەمجارم بوو دوور لە کـەسوکـارم بژیم و متـمـانە بکەمـە سـەر خـۆم. هەسـتم بە جـۆرێ لە سەربەسـتی دەکرد و دەمتوانی زۆر شـتی تازە ئەزموون بکەم، کە پێشـتر لەژێر سـانسۆری باوکدا نەمدەتوانی. هەروەهـا خەڵکی شـوێنی جۆراوجـۆرم ناسـی و

به دیالێکتیکەکانی دیکەی زمانی کوردی و عەرەبی ئاشنا بووم. هەر لەوێ زیاتر لە ڕەگەزی ئافرەت نزیکبوومەوە. ئەگەر پێشتر تەنها لە ڕێگای بینینەوە مامەمەڵەم لەگەڵ ئەو ڕەگەزەدا دەکرد و کۆمەڵێ ئایدیام لەسەر خولْقاندبوون، ئەوسا بە هۆی زمانەوە دەمتوانی ئەو ئایدیایانە تێکبشکێنم و هی دیکەیان لە جێگا دابنێم. جاران وەکو گشتێک مامەمەڵەم لەگەڵ چەمکی ژن دەکرد، بەلام لە ڕێگای ئەو پەیوەندیانەمەوە فێری جۆرێک لە جیاکاری بووم، کە ئەمە هەر خۆی یەکێکە لە تەکنیکەکانی نووسینی چیرۆک. شێوەی قسەکردن و لەرەی ناو دەنگی ئافرەتێک لە هی یەکێکی دی جیاواز بوو و سەرنجیان ڕادەکێشام. وشەکان هەر وشە بوون، بەلام جۆری دەربڕینەکان لە یەکتریان جیا دەکردنەوە. بە دیقەتەوە گوێم لێ دەگرتن و بە وردی بەراوردم دەکردن. جارێکیان عەیارێکی خەڵکی سلێمانی بەو شێوە ناسکەی خۆی پێی وتم: «شەو بەدەم ئازارەوە خەبەرم بووەوە». ئەوە چ پاردۆکسالێکی سەیر بوو..؟! چۆن توانی بەو شێوە خۆشە باسی نەخۆشی بکات..؟! چۆنی توانی لە ناخەوە هەڵمەتەکێنێ و لەناو خەیاڵەکانمدا نغرۆم بکات..؟! ئێرەییم پێی برد و لە دڵی خۆمدا وتم: «ئەی خوایە گیان کەی بێت منیش ئاوا بەدەم ئازارەوە خەبەرم بێتەوە..!!». بەلام نا، مەحاڵ بوو من وەکو ئەو بتوانم تەعبیر لە نەخۆشی و خۆشیەکانی خۆم بکەم، بۆیە دەبووایە کەسێکی دی بخولْقێنم تا لەجیاتی من ئاوا بە ناسکی بدوێ. کاتێکیش هەستم دەکرد تێیدا سەرکەوتوو نیم، یەکێکی دی و دووانی دی و دەی دیم دەخولْقاند. ژیانم پڕی بوو لە ئافرەت و هەر نەمتوانی کەسێکی وەکو ئەو بخولْقێنم. ماڵی قوتابیان «قیسمی داخیلی» جوانیی خۆی هەبوو و خەڵکم لە حاڵەتی زۆر تایبەتدا دەدی. دەمەوێ بڵێم ئەو کۆت و پەیوەندەی ئەوان بە ڕۆژ لە ترسی ئەوانی دیکە لەسەر خۆیان دادەنا، هەر لە پۆشینی جلوبەرگی ڕێک و بۆیەکردنی پێلاو و بایەخدان بە قژ و بە دەموچاو، لەوێ، لە ماڵی قوتابیان نەدەما و دەمتوانی هەقیقەتەکانیان بەبێ هیچ ڕتووش و ماکیاژێ ببینم. ماڵی قوتابیانی ژمارە ١٥ کۆنە کەنیسەیەک بوو و لە شوێنێکی زۆر چەپیشدا بوو. لە تەنیشت ئەو کۆنە کەنیسەیەوە ماڵی کچێکی عازەبی شێت هەبوو، کە ڕۆژانە سەری شۆڕدەکردەوە و قوتابییەکان

گاڵتەیان لەگەڵدا دەکرد. دیمەنێکی زۆر ترسناکی هەبوو. وا بڵاوبووەوە کە ئەو کەنیسەیە جنۆکەی تێدایە. ئەوە بوو یەک دووانێکیان «بینیان!!» و بوورانەوە. هەر لەو ماوەیە یەک دوو کوڕ لە ماڵی قوتابیانی شوێنێکی دی خۆیان سووتاند و بوون بە قەرەبرووت. ئەم ڕووداوانە زۆر کاریان کردە سەر فەنتازیای من و هەر ئەوسا چیرۆکی «خێو»م نووسی، کە دوایی لە ٩٥ هەندێ دەسکارییم کرد و لەگەڵ کۆمەڵەچیرۆکی «ئەسپیدیلۆن»دا بڵاوم کردەوە.

هاوڕێیەکم پرسی ئەسپیدیلۆن کە بنیاتنانەوەی فەزای هەشتاکانە لە نەوەدەکان. ئایا نەدەکرا لە کاتی خۆیدا بنووسرایە؟

کۆمەڵەچیرۆکی ئەسپیدیلۆن لە مەنفا نووسراوە، لە ئەڵمانیا و لە دانیمارک، بەڵام لە ڕاستییدا ئەسپیدیلۆن دنیای ئەو کارەکتەرانەیە، کە دەیانەوێت لە ڕێگای یادەوەرییەوە ژیانی بەسەرچووی خۆیان بخولقێننەوە. تێکچوونی هارمۆنیەتی نێوان جەستە و بیر بابەتی هاوبەشی چیرۆکەکانە. بۆیە ناکرێت دەستنیشانی کات و شوێنێکی دیاریکراوی بۆ بکەین. فۆرمی چیرۆکەکانیش بە شێوەیەکە، کە سنوورەکان دەبەزێن و خۆیان بە دەست هیچ پێناسەیەکەوە نادەن. جیاوازی زۆرە لەنێوان بەرجەستەکردنی کات لە ئانی خۆی و بیناکردنەوەی لە ڕێگەی یادەوەرییەوە. ئەمە ئەو هزرەیە، کە «مارسێل پرۆست» ڕۆمانی «گەڕان بە دوای کاتی ونبوودا»ی لەسەر بنیاتناوە. جیاوازی زۆرە لەنێوان «مارسێل»ی ئێستای حیکایەتخوان کە ڕووداوەکان دەگێڕێتەوە لەگەڵ «مارسێل»ی ڕابردوو، هەروەها لەگەڵ «مارسێل پرۆست»ی نووسەری ڕۆمانەکە. جیاوازیەکی دیش هی شوێنەکانە، وەکو خۆی دەڵێت مەحاڵە ڕۆژێک لە ڕۆژان بتوانین بۆ ئەو شوێنانە بگەڕێینەوە، چونکە ئەوان لە شوێندا نەماون و چوونەتە ناو کاتەوە، بۆیە ئەنجام دوای ئەو هەموو بەش و لاپەڕەیە، دوای ئەوەی بە هەموو کونوکەلەبەری ساتەکانیدا دەچێتەوە، کەچی هەستدەکەین نەیتوانیوە ژیانی خۆی بخولقێنێتەوە. ئەمەش لەبەرئەوەیە، کە زمان جۆرێک وەهمی هەڵخەڵەتێنەر لەگەڵ خۆیدا هەڵدەگرێت. ڕابردوو دەبێت بە خەون، ئیتر گێڕانەوە لە ئارادا نامێنێت، بەڵکو هەموو هەوڵێک بۆ گەڕانەوە لە ڕێگەی لێکدانەوە مەیسەر دەبێت.. لە بەردەم لێکدانەوەی خەونیشدا وەکو «فرۆید»

بۆی چووە، کۆمەڵێ بەربەست هەن، یەکێ لەوانە بوون بەویدی «تقمص»ە. جا ئەو بوون بەویدی «تقمص»ە لە کارەکتەر بێت، یان ڕووداو یاخود کات و شوێن. «ئەسپیدیلۆن» دەتوانێت کۆمەڵێ سیگناڵی کات و شوێنی هەشتاکان دەربخات، بەڵام مەحاڵە بتوانێت ئەو سەردەمە و بەتایبەتیش زانکۆی مووسڵ و قەڵای هەولێر و گەڕەکەکان، کە شوێنی ڕووداوی زۆربەی چیرۆکەکانن، بخوڵقێنێتەوە. ئەگەر واش بکات لەوە دەردەچێت، کە چیرۆک بێت و دەگۆڕێت بۆ شتێکی دیکە. هەر ئەمەشە تامەزرۆیی دیکەم لا دەخوڵقێنێت و وام لێدەکات لە نووسینی چیرۆکی تر بەردەوام بم. ئەو بەردەوامییەش بە جۆرێکی زۆر جیاواز چ لە ڕووی بابەت و چ لە تەکنیکی گێڕانەوە، چ وەکو زمان و چ وەکو کارەکتەر لە ڕۆمانی ئای لەڤیلیا لەڤیلیادا دەردەکەوێت. کەچی ئەو بەرهەمەم بە پێچەوانەی ئەسپیدیلۆن مشتومڕی نەهێنایە کایەوە. ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!! بە شایەتیی هەندێ لەوانەی خوێندوویانەتەوە، تێکستێکی ئاسان نییە. من لێرەدا خۆم لەوە دەپارێزم، باسی ئەو تەکنیکانە بکەم، کە لەو ڕۆمانەدا بەکارهاتوون و دەست ناخەمە سەر بیرۆکەکان و بەلای سومبولەکانیشدا ناچم و هیچیش لە بارەی زمانەکەیەوە نادوێم، چونکە نامەوێ تێگەیشتنی ئەوانە بەرەو چەند گۆشەیەک ئاڕاستە بکەم، کە ڕۆژێک لە ڕۆژان دەیانەوێ لێی بکۆڵنەوە، بەڵام بە بۆچوونی من ئەو بێدەنگییە زیاتر لە هۆیەکی هەیە و دەکرێ من لێرەدا یەک دووانێکیان دەستنیشان بکەم. ئەو ڕۆمانە تەنها چوارسەد دانەی لێ چاپکراوە و بەشێکی کەم خوێندوویانەتەوە. ئەو تابلۆیەی کراوە بە بەرگی کتێبەکە هی «نەوال»ی هونەرمەندە، کە لەگەڵ ناوی کارەکتەری سەرەکیی ڕۆمانەکە جۆرێ موفارەقە دێنێتە کایەوە، بەڵام برادەرانی دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم ناوەکەیان لابردووە. ئەمە لەبەر هەر هۆیەک بێت، کاری کردۆتە سەر ناوەڕۆکی تێکستەکە، چونکە «نەوال»یش بێجگە لەوەی گۆرانیبێژە، هونەرمەندی شێوەکارییشە. بێجگە لە «نەوال» زۆربەی کارەکتەرەکانی دیکەش هەر عەرەبن و شوێنی سەرەکیی ڕووداوەکان شاری بەغدایە. ڕۆمانەکە پێشکەش بە دوو نووسەر کراوە و ئەوانیش وەکو ئاگامان لێیە دژایەتییان زۆر دەکرێت. ئەم تێکستە لە کاتێکدا چاپدەبێت، کە

ئەدەبی شارەکان لە بڕەودایە و بیری خێڵەکیانە و تایفەگەریێتی و شارگەریێتی لە هەموو سەردەمێکی دیکە زیاتر لە ئەدەبی ئێمەدا زاڵە. هەروەها ئەو تێکستە هەموو تابووەکان تێکدەشکێنێت و شەڕ بە قەناعەتەکان دەفرۆشێت. گومان دەخاتە ناو کولتووری ئێمە. من دەمتوانی ژیانی واقیعیی «نەوال جابر» وەکو خۆی بنووسمەوە، کە زۆر کەسی دیکەش وەکو من ڕۆژێک لە ڕۆژان ناسیویانە، بەڵام هونەری نووسینی ڕۆمان ڕێگر بوو لە بەردەمی ئەو کارەدا. پێشتریش چیرۆکی «دەرگای چواردەری»م پێشکەش بە خۆی و بە «فەریال»ی خوشکی کردووە. «فەریال» دەیوت: «تا ئەو ڕۆژەی بستێ خاکی کوردستان لەژێر دەستی نەتەوەکەمدا بێت، من کوردم و عەرەب نییم»، بەڵام هەرگیز نەدەکرا بەو شێوەیەی هەیە، خەڵقی بکەمەوە، چونکە دەمزانی من لە بەردەم کارێکی هونەرییدام. نەوال شایانی ئەوە بوو بکرێت بە کارەکتەری ئەو ڕۆمانە، چونکە مرۆڤێکی ئاسایی نەبوو و ژیانی پڕی بوو لە موفارەقە. دواجار من پێم وانییە هێزی تێکستێک لەوەدابێ، کە زۆر لەسەری دەنووسرێت. ئەو بەرهەمانەیش کەس پەسەندیان ناکات، مانای وانییە لاوازن. جیمس جۆیس کاتێ لە سەرەتای سەدەی ڕابردوو ڕۆمانەکانی دایە دەزگای چاپ، بۆیان ناردەوە و نووسەرانی وەک لۆرانس و فەرجینا ۆلفیش گاڵتەیان پێ کرد، کەچی لە کۆتایی سەدە لە دوو ڕیفراندۆمدا، کە دەزگای وترستۆن و راندۆم هاوس پێی هەستا بوون، یەکەمی هێنا و لە سێیەمدا چوارەم بوو.. مارسێل پرۆستیش بە هەمان شێوە لە ریفراندۆمی ١٩٩٩ بە دووەم دەرچوو. لەم چەند ساڵەی دواییدا هەندێ بەرهەمی زۆر لاوازیان لە ئێمە کردۆتە شاکار، بەڵام دڵنیام ئەوانە بەرگەی چەند ساڵێکی دیکە ناگرن.

من هەر لەو ڕۆژەوە چیرۆک دەنووسم، باوەڕم وابووە دوو جۆر شت هەن، ئەوانەی گیانیان لەبەرە و مانایان هەیە، ئەوانەی بێگیانن و مانایان نییە، من هەمیشە ئەوەی دووەمیانم مەبەست بووە. واتە خوڵقاندنی گیان و مانام بە ئەرکی سەر شانی خۆم زانیوە. هەرگیز نەمویستووە لاسایی واقیع بکەمەوە، چونکە واقیع لای من چیرۆکنووسێکە و هەموو ساتێ چیرۆکەکانی خۆی دەنووسێ، بۆیە من وەکو چۆن نامەوێ لاسایی هیچ چیرۆکنووسێکی دی

بکەمەوە، هەر بەم شێوەیەش نامەوێ لاسایی واقیعیش بکەمەوە. فەنتازیا بۆ من ئەو دنیایەیە، کە لە نەبوونەوە دەبێ بیخوڵقێنم و پێش هەر کەسێکی دیکە، خۆم لە ئاستیدا سەرسام بم. لای من جیاوازیی نێوان چیرۆکی فەنتازی و هی واقیعی ئەوەیە، کە یەکەمیان هەموو شتێک لە هەرە بچووکەوە تا هەرە گەورەی دەبێ چیرۆکنووس خۆی خەڵقی بکات، دیارە ئەمەش بەر لە هەرچی پێویستی بە زمانێکی جیاوازە، بەڵام لە چیرۆکی واقیعییدا شتەکان هەن و چیرۆکنووس دەستنیشانیان دەکات. دەتوانم بڵێم نووسینی چیرۆکی فەنتازی وەکو ئەوە وایە دنیایەکی جیاواز لەو دنیایە بخوڵقێنی، بەڵام چیرۆکی واقیعی ئەوەیە تۆ لە دنیایەکدا ماڵێک هەڵدەبژێریت، دەشێ ئەو ماڵە زۆر جوان بێت، بەڵام تۆ درووستت نەکردووە، بەڵکو خۆی هەیە. هەر بەم پێودانگە ئەو چیرۆکنووسەی لە نووسینی چیرۆکێکی واقیعیدا سەرکەوتووە لای من هەرگیز ئەوەندەی ئەو چیرۆکنووسە دەستەڵاتی نییە، کە لە نووسینی چیرۆکێکی فەنتازییدا سەرنەکەوتووە، چونکە پێم وایە ئەوەی دووەمیان هەموو کاتێ دەتوانێ لەو جۆرە چیرۆکانە بنووسێ.. بەڵام بۆ واناکات..؟! ئەمە نهێنیی نووسینە. نموونەش ئەو چیرۆک و ڕۆمانانەن کە دەربارەی ئەنفال و هەڵەبجە نووسراون. مێژوو هەمان مێژوو و شوێن هەمان شوێن و کارەکتەر هەمان کارەکتەری ناو واقیعە. ئەوە بێجگە لەوەی بە زمانێکی زۆر ساکار و دوور لە هەموو جوانکاری و قووڵیەک نووسراون. لەم ساڵانەی دواییدا هەندێ لە سەرکردە و لێپرسراوەکانی شۆڕش بیرەوەریی خۆیانیان نووسیوەتە. دەرکەوتووە ئەوان خۆیان زۆر لەو چیرۆکنووسانە هونەرمەندترن، کە ساڵەهایە لە پەنا گێڕانەوەی ئەو ڕووداوانەوە لافی چیرۆکنووسین و ڕۆماننووسین لێ دەدەن.

چیرۆکنووسین بۆ من پرۆسەی گەڕانە بە دوای نهێنیەکان، بەڵام هەرگیز دۆزینەوەم مەبەست نییە، چونکە دۆزینەوە واتە دەستنیشانکردنی سنوورەکانی تێکست. بۆیە زۆر جار لەسەر ئەو کەسانە دەنووسم، کە هەرگیز نەمناسیون. ئەو شوێنانە هەڵدەبژێرم، کە شارەزاییم کەمە لەسەریان، یان بە هیچ شێوەیەک نەمدیون. ئەمە ناچارم دەکات خۆم هەموو شتێ خەڵق بکەم. تەنانەت ئەو بابەتانەی لە ژیانی تایبەتیی خۆشمەوە وەریاندەگرم، تێکەڵ بە

هەندێ ڕووداوی دیکەیان دەکەم و هەوڵ دەدەم ئەتمۆسفێرێکی وا بخوڵقێنم، کە بە لای خۆشمەوە سەیر بێت. ڕۆمانی ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!!شم هەر لەو تێڕوانینەوە نووسیوە. ویستوومە لەو شتانەی کەس بە گرنگیان نازانێ، دنیایەک بخوڵقێنم.

ماوەیەکە لە هەموو کاتێکی دیکە زیاتر باس لەوە دەکرێت، گوایە هەندێ نووسەر بەناوی ئەدەبەوە وڕێنە و شتی هەلەقومەلەق دەنووسن. ئەمە شێوازێکی دیکەی سڕینەوەی جیاوازیەکانە. ئەگەر بڕوانیتە مێژووی ڕەخنەی ئێمە، ئەوا بۆت دەردەکەوێ کە هەمیشە هەندێ تەکنیکی ساکار هەن، ڕەخنەگری ئێمە دەیەوێ لە ڕێگایانەوە دەست بەسەر تێکستێکدا بگرێت و هەموو بەهاکانی ناوی بکوژێت. یەکێ لەو تەکنیکانەش ناولێنانە. عەبەسیەت و وجوودیەت و سریالیزم و کۆمەڵێ ناوی دیکە دەکرێنە قاڵبی تێکستێک و بە زمانێکی هەژارانە سادەیان دەکەنەوە. ئەمڕۆش هەر تێکستێک لێی تێنەگەن و بە ئاسانی نهێنیەکانی دەرنەکەوێ، بە وڕێنەی دەزانن. بەڵام خۆ وڕێنە هەر خۆی ئەو چەمکەیە، کە دەبێت لێی بکۆڵینەوە. وڕێنە بەپێی تێگەیشتنی «فرۆید» یەکەم ئەو جۆرە نەخۆشیەیە، کە کاریگەریی ڕاستەوخۆ ناکاتە سەر جەستە و تەنها بە سیمای سایکۆلۆژی دەردەکەوێت، دووەم وڕێنە خەیاڵپلاوێک بۆ نەخۆش دەخوڵقێنێت، کە کۆنترۆلی دەکات و دەبێتە بکەری هەڵسوکەوتەکانی. کەواتە وڕێنە دەتوانێت کاریگەر بێت، هەر بۆیە «فرۆید» باسێکی گرنگی بە ناوی «وڕێنە و خەون لە هونەردا» نووسی. وڕێنە لەو چیرۆک و ڕۆمانانەی بە شێوازی شەپۆلی هۆش نووسراون و لە ئەدەبی سریالیزمیشدا کاریگەرییەکی گەورەی هەیە و چاوگی داهێنانە. من خۆم لە چیرۆکی «دەرگای چواردەری»دا وڕێنەم وەکو تەکنیک بەکارهێناوە و زمانی دوو کارەکتەرم پێ گۆڕیوەتە سەر هێما. لە «ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!!»شدا بە شێوەیەکی دی تەوزیفم کردووە، کە وەکو پێشتر وتم نامەوێ لێیەوە بدوێم. هیچ دەقێک نییە مانای لەگەڵ خۆیدا هەڵنەگرتبێت. جا ئەو مانایانە چەند قووڵن، چەند کاریگەرن، ئەمەیان شتێکی دیکەیە و دەبێت بە شێوەیەکی تریش لێیانەوە بدوێین. وەرە سەیری هونەری فۆتۆگراف بکە، کە ڕەنگە سادەترین

هونەر بێت. کامێرایەک بەشێکی شتەکان وەکو خۆی دەگوازێتەوە سەر پارچەکارتۆنێک، بەڵام هەر یەکێ لەو وێنانە بەبێ ویستی ئێمە دەیان مانایان بە خۆیانەوە گرتووە. تۆ ئەگەر بێیتە ژوورەکەی من، ئەوا هەر خێرا نیگای چاوت دەکەوێتە سەر وێنەی دەبابەیەک و وادەزانی من عەشقی چەک و تەقەمەنیم، بۆیە ئەو وێنەیەم بە دیوارەوە هەڵواسیوە، بەڵام کاتێ جوان دەڕوانیت و دەبینیت ژنێک منداڵێکی هەشت نۆ مانگانی خستۆتە سەر لای پێشەوەی ئەو دەبابەیە و بە کەوچک ماستی بە دەمەوە دەکات، ئەوا یەکسەر تووشی ڕاچەنینێک دەبیت. ناکرێ بە ئاسانی بەسەریدا تێپەڕی و بیر لەو هەموو مانایانە نەکەیتەوە، کە ئەو وێنەیەیان پێکهێناوە. ئیدی تۆ کامێرا و فیلم و هەموو شتێکت لە بیردەچێتەوە. دەبێت بەراوردی نێوان پاکیی منداڵ و میهرەبانیی ژن و دڵڕەقیی پیاو و مەترسیی دەبابە بکەیت. دەبێ بەدوای جیاوازیی نێوان شتەکاندا بگەڕێیت. کەوچکێک پڕیەتی لە ماست و لە دەستی ژنێکەوە بۆ ناودەمی منداڵێک دەچێت، گوللەیەک پڕیەتی لە باروت و بە ئاڕاستەیەکی پێچەوانەوە لە دەستی پیاوێکەوە بەناو ئەو لوولەیەدا تێدەپەڕێت. ئەمە ئەو هونەرەیە، کە «نەوال جابر» هەموو ژیانی خۆی بۆ تەرخان دەکات. ئایا ئەم ژنە لە ئاگاییەوە ئەمەی کردووە و ئەو وێنەگرە پلانی بۆ ئەو وێنەگرتنەی هەبووە..؟ بێگومان نەء... من بەرگریی لە نووسینی ساکار ناکەم، بەڵام ئەوانەی لە پشت ئەو سادەکارییەوە دەقەکان دەبینن، تەنها تەمەڵیی خۆیانمان بۆ ئاشکرا دەکەن. ئەوانە نەک هەر جورئەت ناکەن ئەو تۆمەتە بدەنە پاڵ دەقی هیچ نووسەرێکی ڕۆژئاوا، بەڵکو بۆئەوەی سەر لە خوێنەر بشێوێنن، ناوی دەیان لەو نووسەرانە دەهێنن، ئەگەرچی من گومانم هەیە هیچ کامێکیانیان خوێندبێتەوە. باوەڕ ناکەم یەکێ تەنها جیمس جۆیس و فۆلکنەری خوێندبێتەوە، ئاوا مامەڵە لەگەڵ هیچ تێکستێکدا بکات. ئەمە ڕوویەکی مەسەلەکەیە، ڕووەکەی دیکەشی ئەوەیە ئایا تێگەیشتن چ مانایەکی هەیە..؟! تێگەیشتن تەنها مانای کۆتایی دەگەیەنێت. تێگەیشتن سنووردانانە بۆ بیرکردنەوە و دۆزینەوەی نهێنی. مەگەر تەنها ئەو دەقانە تێگەیشتن هەڵبگرن، کە زۆر بە سادەیی نووسراون و نووسەرەکانیان مەبەستیانە لێیان

تێبگەین.

من سەربەستیەکی زۆر دەدەمە پاڵەوانەکانم. لە هەموو کۆڕ و کۆمەڵێکدا قسەی خۆیان دەکەن و گوێ بە هیچ عورف و عادەتێک نادەن. هنری میللەر لە چاوپێکەوتنێکیدا دەڵێت لە سەدەکانی زوودا سێ مەیموون هەبوون، لەسەر یەکەمیان هیچ مەبینە و لەسەر دووەمیان هیچ مەڵێ و لەسەر سێیەمیان هیچ مەکە نووسرا بوو، بەڵام ژیان ڕێک بە پێچەوانەی ئەمەوەیە. دەبێ هەموو شتێ ببینیت و بڵێیت و بکەیت... منیشیش هەموو هەقێ بە کارەکتەرەکانم ڕەوا دەبینم، تەنانەت زۆر جار بیرکردنەوە و هەڵسوکەوتیان تەواو بە پێچەوانەی قەناعەتی خۆمەوەن، مەگەر هونەری نووسین ڕێگایان لێ بگرێت و بیەوێت جوانتر دەریانخات، ئەگینا هەرگیز دەست ناخەمە ناو کاروباریانەوە. دواجار ئەو سەربەستیەی ئەوان دەبێتە هی خۆم و لە ڕێگای ئەوانەوە ئەو شتانە دەڵێم، کە ڕەنگە خۆم لەبەر هەر هۆیەک بێت نەتوانم بیانڵێم.«*»

زۆربەی ئەو چیرۆکانەی لێرەدا بڵاویان دەکەمەوە، ڕۆژگارێک هەر بۆ زەوقی تایبەتیی خۆم نووسراون و هاوڕێکانم خوێندوویانەتەوە، یاخود بۆم خوێندوونەتەوە. هەندێکیان پێشتر لە گۆڤار و ڕۆژنامەکاندا بڵاوکراونەتەوە. مەرجیش نییە ئێستا لێیان ڕازیی بم، بەڵام بمەوێ و نەمەوێ هی قۆناغی سەرەتای نووسینی منن و خۆشیشمدەوێن. لە ڕووی ڕێنووسیشەوە دەسکارییم کردوون. ئەڵبەتە چیرۆکی دیکەشم هەن، بەڵام ئەوانەن، کە بە قاڵبی ئایدۆلۆژیا داڕێژراون و ناچنە ریزی چیرۆکی هونەرییەوە. ئەگەرچی برای ئەدەبدۆستم کاک «ئاراس وەهاب» لە ساڵی ٩٣ یەکێ لەو چیرۆکانەمی، کە ناونیشانی «قەرەج»ی هەڵگرتووە و لە ٨٦ نووسیومە، بۆ گۆڤاری «گزینگ»ی نارد و لەوێ بڵاوکراوەتەوە.

کانوونی دووەمی ٢٠٠١

دانمارک

«*» تا ئێرە لە کۆڕێکدا خوێنراوەتەوە، کە (٢٠٠١/٦/١٣) یەکێتیی نووسەرانی کورد، لقی هەولێر بۆی ڕێکخستبووم.

خولەکانی فێرکردن

پێشکەشە بەو قوتابیانەی لە خۆپیشاندانی ساڵانی ٨١ و ٨٢دا بەشداربوون«*»

«ویسام حیسام» تازە ئەو خولەی تەواوکردووە و لە هەموو ژیانیدا کەسی نەکوشتووە، بەڵام بەیانی دەبێ چەکێ بە دەستەوە بگرێت و لە پەنا یەکێ لە دیوارەکانی سەر شەقامی «ئیسکان» بوەستێت، بۆئەوەی تەقە لەو کچ و کوڕانە بکات، کە نیازیان وایە قوتابخانە بەجێبهێڵن و خۆپیشاندان ساز بکەن.. یەکەمجاریشە ئەم شارە دەبینێت و هیچ شوێنێکی شارەزا نییە.. ئێوارە بە ئۆتۆمۆبیلێکی جامتەڵخ بردیان بۆ شەقامی «ئیسکان» و ئەو شوێنەیان پیشان دا، کە دەبێت بەیانی لێیەوە بوەستێت و شان بە شانی هەڤاڵەکانی کاری خۆی ئەنجام بدات.. ماڵێک دەناسێت و ناونیشان و ژمارەی تەلەفۆنەکەشی لایە، بەڵام قەدەغەیە شوێنەکەی بەجێبهێڵێت و بەملا و بەولادا بڕوات.. هیچ دوور نییە بەیانی «هێمن»ی هاوڕێی منداڵیی و کوڕی گەڕەکەکەی لەناو خۆپیشاندەرەکاندا ببینێت و لوولەی چەکەکەی ئاڕاستەی سەر گۆی دڵی بکات.. ئەو قوتابییەکی زیرەک بوو لە قوتابخانە و هەموو ساڵێ بە پلەی باش دەردەچوو، بۆیە بەپێی حیسابی ساڵەکان ئێستا پۆلی شەشەمی ئامادەییە و رەنگە بووبێت بە گەنجێکی قۆزیش.. «ویسام حیسام» خۆی تا بڵێی تەمەڵ بوو و رقی دنیای لە قوتابخانە بوو.. بەڵام چونکە کوڕێکی لووسکە بوو و بەو قژە خاو و چاوە سەوزانەیەوە سیمای زیاتر لە هی کچ دەچوو؛ لای مامۆستاکانی خۆشەویست بوو و بەئاسانی لەسەر پۆلەکان بازبازێنی

دەکرد.. لە قۆناغی سەرەتایی هەر کاتێکی دەزانی یاریی تەقلیدیی «بنوون» دەستی پێدەکرد و لەو پۆلە بێدەنگ و بێچرپەیەدا خۆی لە باوەشیان دەبینیەوە.. رانە نەرمۆڵەکانیان دەگوشی و روومەتە پەمەییەکانیان ماچدەکرد.. ئەو جارە بەڕێوەبەری «ناوەندیی قادسیە» دەستە زبرەکەی کرد بەناو یەخەی بازنەییی فانیلە پرتەقاڵیە تەنکەکەیدا و پەنجەکانی خستە سەر یەکێ لە گۆی مەمکە لووسەکانی.. سەیرێکی چاوەکانی کرد و بەهەناسەبڕکێوە پێی وت:

ــ وەی بەقوربانت بم، خۆم و قوتابخانە و سەرجەمی مامۆستاکانیش.. دەتەوێ لە هەموو وانەکان دەربچیت..؟

مامۆستای وەرزشیش هەر زوو زوو لەناو ئەو هەموو یاریکەرە چاک چاکەدا ئەمی پاڵی دەخست و لەسەر شێوازی تایبەتیی خۆی وەرزشی بە دەست و قاچە ناسکەکانی دەکرد.. لە پۆلی سێیەمی ناوەندی دوو ساڵ بەسەریەکەوە لە کیمیا و فیزیا گەڕایەوە و ئەنجام چوو بۆ «خولی پێگەیاندنی کادیرانی ئاسایش».. ئەگەرچی دایکی و باوکی رازیی نەبوون و نەیاندەویست کوڕە تاقانەکەیان ئەو ڕێگایە بگرێت، بەڵام ئەم هەر سوور بوو لەسەر بڕیارەکەی و گوێی لێ نەگرتن.. ئەوان بەهیوابوون هەرچۆنێ بێت پۆلی سێ ببڕێت و لە پەیمانگای هونەرە جوانەکان وەربگیرێت.. ئەمەش خەونێکی زووی خۆیان بوو و بۆیان نەهاتبووە دی.. ئەوان پوورزا و خاڵۆزا بوون و هەر لە منداڵییەوە حەزیان لە گۆرانی و مۆسیقا دەکرد، بەڵام نە دەنگیان زۆر خۆش بوو و نە هەلیشیان بۆ رەخسا تا فێری ژەندنی ئامێرێکی مۆسیقا ببن.. هەرچۆنێ بوو وەکو کۆرس وەرگیران و لە زۆربەی گۆرانیی گۆرانیبێژە ناسراوەکانی رادیۆ و تەلەڤزیۆندا بەشدارییان کرد.. ئەمەش بۆ ئەوان بەس نەبوو و دڵیان ئاوی نەدەخواردەوە.. ئەگەر کوڕەکەیان لەو پەیمانگایەدا وەربگیرابووایە و بووبووایە بە کەمانجەژەنێکی لێهاتوو، ئەوا بۆ ئەوان شانازییەکی گەورە بوو و کۆڵێ پێی دەگەشانەوە، بەڵام بەداخەوە ئەو ئاواتەیان نەهاتە دی و بەتەواوییش لە دەستیان دەرچوو.. ئیتر بۆ ئەو شارەیان برد و ئەوەندەی دی لێیان دوورکەوتەوە.. جاران هەرچۆنێ بووایە دەیاننارد بۆ خولی فێربوونی مۆسیقا

و لەوێ کەمێ فێری ژەندنی کەمانجە بووبوو.. بێگومان بە کڕینی دیاریی گران گران رازییان دەکرد و پارەی دنیایان دەدایە مامۆستاکانی، ئەگینا بەدڵی نەبوو و ئەم و ئەو هونەرەیان نەوتبوو.. تازە لەوێ ئەوەی لێی نزیک نابێتەوە مۆسیقایە و هەر تەواو لە بیریشی دەچێتەوە.. «ویسام» نەیدەویست بۆ دایک و باوکی باس بکات و لە بنج و بنەوانی مەسەلەکەیان بگەیەنێت، کە لەوێش مامۆستاکانی وەکو ئەوانەی قوتابخانە شەڕی پێ دەفرۆشن و هەمیشە سەغڵەتی دەکەن.. هەستی دەکرد ئەمە تەنها بێهێزیی ئەم دەردەخات و لە ناخەوە پێی تێکدەشکا.. ئەوسا ئەوەندەی دی خۆی وەکو کەسێکی دەستەپاچە دەبینی و رقی لەو جەستە نەرمۆڵەیەی هەڵدەستا، کە لە جەستەی هیچ نێرینەیەک ناچێت و وەکو شتێکی زۆر ناسک سەرنجی لێ دەدەن.. تەنانەت ئەو جارە دووان لە فێرکەرەکانی لەو ژوورە لاچەپەی ئەوسەری هۆڵە چۆڵەکە پەلاماریان دا و کاری خۆیان لەگەڵ کرد، نەیتوانی بە هیچ کەسێکی بڵێت و چەند رۆژێ بەنهێنیی و دوور لە چاوی دایکی و باوکی ناخی خۆی خواردەوە.. بەدزیەوە دەگریا و قایم قایم سەری بە دیوارەکانی ژوورەکەیدا دەکێشا.. ئەگەر بچووایە بۆ لای پۆلیسی قەلاچۆکردنی تاوان و سکاڵای لێ بکردنایە، ئەوا بەپێی یاسا توندترین سزایان دەدان و نەیاندەهێشت بەسەریانەوە بچێت، بەڵام ئەمە زیاتر دەیخستە بەر چاوان و ئەوەندەی دیکە هەستی بە ناسکیی خۆی دەکرد.. ئەم بەدوای رێگایەکدا دەگەڕا هەڵیوەشێنێتەوە و بیکات بە کەسێکی دی.. جەستەیەکی تر و رۆحێکی دیکەی تەواو جیاوازی پێ ببەخشێت و تێکشکانی هەموو قۆناغەکانی تەمەنی بیربەرێتەوە.. ئەوە بوو لە چوونی بۆ ئەو خولە دوودڵیی نەکرد و بەئاسانی وەرگیرا، بەڵام نەیزانیبوو ئەوەی مامۆستاکانی قوتابخانە و فێرکەرانی مۆسیقا بە دزیی یاساوە دەیانکرد و بەپارێزەوە دەچوون بەلایدا، لەوێ بەشێک بوو لە پرۆگرامەکە و دەبووایە بەرێکی جێبەجێ بکرایە.. ئەفسەر نەمابوو لە هەرە بچووکیانەوە تا هەرە گەورەیان بە جوانیی ئەم سەرسام نەبووبێت و مۆمی خۆی لەناو مۆمدانەکەی دانەگیرساندبێت، بەڵام یەکێکیان لە هەموو قوتابییەکانی تری جیاکردبۆوە و شەوان تا بەیانی لەسەر تەختی نووستنی ژوورە تایبەتیەکەی

خۆی دەینواند.. ئێستا ئەم فێری هەموو ئەو تەکنیکانە کراوە و زۆر چاکیان لێ دەزانێت، بەڵام بەم ڕۆحە تێکشکاو و داهێزراوەیەوە مەحاڵە بتوانێت پراوەیان بکات و گیراوەکان ئەشکەنجە بدات.. تەنانەت لە خۆیشی ڕانابینێت بەیانی لەو شوێنە بوەستێت و لەپاڵ هاوکارەکانی تەقە لە خۆپیشاندەران بکات.. ئەمەش مانای ئەوەیە ئەم ژیانی لە مەترسی دایە و چاوەڕێی مەرگی خۆی دەکات.

هەولێر، دواناوەندیی رزگاریی کوڕان ١٤ـ ١ـ ١٩٨٥

«*» ئەمانە ناوی هەندێ لەو قوتابیانەن، کە ڕۆڵی زۆر چاکیان لە خۆپیشاندانەکانی هەولێردا هەبوو: شەهید سەلاح جەوهەر، شەهید شۆڕش دەرگەلەیی، شەهید سەپان «خەسرۆ کاوێس»، دڵشاد سەدیق، بارامی حاجی کەریم، ئەبوبەکری حاجی کەریم، خەلیل ساڵح، حسێن ڕەشید، شوان سلێمان، ئەبوبەکر سەدیق، ئیسماعیل درێژ، ئەنەس حامید، کەریم کاکەی شاعیر، ڕۆستەم عوسمان، شەعبان عوسمان، ئومێد گۆمەشینی، ئیدریس عەباس، عیماد تورکمان، ئەحمەد محەمەد خۆشناو، رزگاری مامۆستا عەبدللا، سالاری سیستەر خالیدە، نەجیبە عەلی، گوڵزار فەتاح، تارا قەرەداغی، ڕێزان کۆیی، نیشتیمان عومەر، فەتحوللا شێخانی، ئیبراهیم حەسەن، نەورۆز عەلی، ئاراس کۆیی، فەرهاد هیواز، ئازاد ئەحمەد عومەر، هاوار قادر، ئیسماعیل محەمەد ئیسماعیل، مەهدی رەواندوزی، وریا ساڵەیی، ئاسۆ مەلیک، ئاسۆ حەیدەری، حەمە سەرسپی، فرسەت زوبێر ڕۆژبەیانی، عومەر عەبدوللا «مەلا عومەر»، بەدران عەزیز فەرحان، فەرهادی مامۆستا مەولوود، کامەران تایەر، ئومێد مستەفا، بەختیار رەحمان دارتاش، زیاد سەعید، سەلاح شەهاب، موزەفەر عەبدوللا، مەجید عەبدوللا، کەریم کێشکە.... و زۆری تریش.

«سەددام حسێن مەجید» یەکێ بوو لە سەرکردە بەتواناکانی ئەو خۆپیشاندانانە و لەگەڵ کۆمەڵێکی تردا گیرا.. لە بەندیخانە جەللادەکان لە

ناوەکەی حەپەسابوون.. هەر ئەوەندەیان پێ کرابوو بڵێن: «تۆ کە ئەو ناوە پیرۆزەت هەیە، چۆن لەگەڵ ئەو گێرەشێوێنانە خۆپیشاندان دەکەیت..؟». ئەو ناوە تەنها رێککەوتێک بوو و ئەم خۆی حەزی دەکرد بە «بەرزان» بانگی بکەن. لە یەکێ لە خۆپیشاندانەکاندا سەددام بارامی حاجی کەریمی کردبووە قەڵاندۆشکانی و ئەویش لەو بەرزاییەدا یەک بە دەنگی خۆی هاواری دەکرد: «برووخێ سەددام حسێنی خوێنرێژ»، سەددام دایگرتبووە خوارەوە و بە گاڵتە پێی وتبوو: «وسبە هەتیم، هەی بێسیفەت، ئەمن بەو هەموو قیافەوە برووخێم، ئەتوو لەسەررا دەکەویە خوارێ و دەست و لاقت دەشکێ». بۆ خۆشییش لەسەر دیوارێکی قوتابخانەیان نووسیبوو: «بمرێ سەددام حسێن تکریتی و بژی سەددام حسێن هەولێری».

ئەو خۆپیشاندانانە لەگەڵ ئەوەشدا بێ بەرنامەبوون، بەڵام دەسکەوتی زۆریان هەبوو وەکو گۆڕینی پرۆگرامی خوێندن لە عەرەبییەوە بۆ کوردی، لابردنی ئاهەنگگێڕان بە بۆنەی جەژنەکانی حیزبی بەعسەوە، کزبوونی چالاکیی یەکێتیی قوتابیانی سەر بە بەعس، نەمانی رێزگرتن لە ئاڵای عێراق لە قوتابخانەکاندا، پەیدابوونی جۆرێ لە هۆشیاری و دەستەڵاتی قوتابی.. بۆ نموونە قوتابیانی «دواناوەندیی رزگاریی کوران» توانیان بە چەپڵە و هووهاکێشان بەڕێوەبەرێکی بەعسی دەربکەن و مامۆستا «ئەسغەر تاڵب مەجید» دابنێن، کە رۆحێکی گەنجانەی هەبوو و بەشێوەیەکی شارستانیانە هەڵسوکەوتی لەگەڵ قوتابیان دەکرد. کاتێکیش مامۆستا «محەمەد ئیسماعیل»ی مێژوو و مامۆستا «جەلال»ی بیرکاریان بۆ قوتابخانەیەکی تر گوێزایەوە، چونکە بەئاشکرا دژ بە بەعس بوون و پشتگیرییان لە داواکاریەکانی قوتابیان دەکرد، بە خۆپیشاندان و مەراسیمێکی زۆر تایبەت گەڕاندیاننەوە. بەعسیان ناچار کرد داوای لێبوردن بکات. بەداخەوە لەگەڵ هەڵگیرسانی شەڕی حیزبەکان لە (شاخ) و جاڕدانی مفاوەزات، قوتابیانیش لە (شار) بوون بە چەند گروپێکی پاسیڤی حیزبی و کۆتایی بەو هەوڵانە هات.

مانگا

پێشکەشە بە «فرسەت زوبێر رۆژبەیانی»ی هاوڕێ و هاوپۆلم

جاران ئەو گەڕەکەی ئەوبەر سیمایەکی لادێییانەی هەبوو.. هەر ماڵێکت دەبینی بێجگە لە قەل و مریشک و مراوی، خاوەنی چەند سەرێ مەڕ و بزنیش بوو.. ئەوەی من دەمەوێت باسی بکەم، ئەو بەیانیەیە، کە دەچووم بۆ قوتابخانە و وەکو هەموو جارێکی دی دەبووایە بەوێدا بڕۆم.. خەڵکێکی زۆرم بینی لە شێوەی بازنەیەک کۆبووبوونەوە و کز و خەمناک وەستابوون.. کاتێ نزیکبوومەوە و لە کوڕێکی منداڵی وەکو خۆمم پرسی، بۆم دەرکەوت تاقە مانگای پیاوێکی هەژار کەوتۆتە بیرێکەوە.. زۆر هەوڵیان لەگەڵداوە و بۆیان دەرنەهاتووە.. هەرچۆنێ بوو خۆم گەیاندە بەردەمی بیرەکە و سەیرم کرد.. بە پشتدا کەوتبوو و قاچەکانی گرمۆڵە بووبوون.. لرخەلرخێکی سەیری لێوە دەهات و وردە وردەش نزمتر دەبیسترا.. گەورەکان وتیان وا دەمرێت.. ئەوسا قەسابێک هاتبوو و لەگەڵ خاوەنەکەی سەودای دەکرد.. دەیویست لێی بکڕێت و هەر لەوێ سەری ببڕێت.. بە ڕێگایەکی تایبەتی لەتوکوتی بکات و گۆشتەکەی دەربهێنێت:

ــ حەفتەیەک لەمەوبەر پەنجا دیناریان دامێ و هەر ئاوڕیشم لێ نەدانەوە.

ــ ئێستا لە گیانەڵایە و شتێکی ترە.. من بیست و پێنج دینارت دەدەمێ.

خاوەنەکەی ویستی شتێ بڵێت، کوڕە حەوت هەشت ساڵانەکەی دەستی گرت و پێی وت:

ــ نەکەی بیفرۆشیت باوکە، دایکم زۆر خۆشیدەویست.

قەسابەکە وتی:

ــ من ئێستا لە بیست دینار زیاتری پێ نادەم، چونکە هەر دەقەیەک تێپەڕێت، کەمتر تەمام پێی دەمێنێت. ڕەنگە مردار ببێتەوە و فریا نەکەوم سەری ببڕم.

خاوەنەکەی خۆی بۆ قسە ئامادە کرد، بەڵام کوڕەکەی دیسان دەستی گرت و وتی:

ــ نەکەی بیفرۆشیت باوکە، دایکم زۆر خۆشیدەویست.

باوکەکە زللەیەکی بە ڕوومەتی کوڕەکەیدا کێشا و پێی وت:

ــ تۆ بێ دەنگ بە و وازم لێبێنە با بیفرۆشم.

قەسابەکە وتی:

ــ پانزدە دینار.

ــ نەکەی بیفرۆشیت باوکە، دایکم زۆر خۆشیدەویست.

زللەیەکی قایمتر:

ــ پێم وتی بێ دەنگ بە، تۆ بە هەر قسەیەکت زیانی پێنج دینارم لێ دەدەیت.

ــ دە دینار.

ــ نەکەی بیفرۆشیت باوکە، دایکم زۆر خۆشیدەویست.

زللەیەکی قایمتر:

ــ بێ دەنگ بە، تۆ چی لە ئیشی گەورە تێدەگەیت..!!

ــ پێنج دینار.

ــ نەکەی بیفرۆشیت باوکە، دایکم زۆر خۆشیدەویست.

زللەیەکی قایمتر:

ــ بێ دەنگ بە، تا ئەو پێنج دینارەم لە دەست نەچووە، ئەگینا دەتخەمە ئەم بیرەوە.

ــ تازە بە فلسێ نایکڕم.

باوکەکە کوڕەکەی هەڵبڕی و ویستی بیخاتە بیرەکەوە، من لە ترسا ڕووم وەرگێڕا و بەرەو قوتابخانە چووم.. گوێم لە خەڵکەکە بوو دەیانوت:

ــ نەکەی، تووخوا نەکەیت، دەمرێت و ئەویشت لە دەست دەچێت.

بیــرم لەوە دەکــردەوە ئاخــۆ منداڵەکــە خــراوەتە بیــرەکــەوە، یان بـاوکی پەشیـمانبۆتەوە.. نـەمزانیبـوو زەنگەکە لێی داوە و هەمـوو قـوتـابیـان چوونەتە ژوورەوە.. بەترســەوە دەرگــای پـۆلم کـردەوە و مــامــۆســتــای مــاتماتیک بە تووڕەییەوە پێی وتم:

ــ دەبێت تا زەنگەکە لێ دەدا، تۆ لەسەر یەک قاچ بوەستیت.

ئەوسـا بیـرم لـە مـانگاکە دەکردەوە و دیمەنەکەی دەهاتـەوە بەرچاوم، کە بە پشتا کەوتبـوو و قاچەکانی گرمۆڵە بووبوون.. خاوەنەکەی و قـەسابەکەم لەسەر تەختـەڕەشـەکە دەبینی و سـەودایان دەکرد.. دەنگی کـوڕەکەش لە گوێچکەمدا دەزرنگایەوە:

ــ نەکەیت بیفرۆشیت باوکە، دایکم زۆر خۆشیدەویست.

نیـوەڕۆ کە بەربووم، بـە درێژاییی ڕێگا بەراوردی نێـوان بیـر و قـوتابخـانە، مـامـۆسـتـا و قـەسـاب، قـوتـابی و مـانگام دەکرد، لەپڕ لاشـەی مـانگاکەم بینی، لۆریەک لەسـەر ئەو ڕێگایە رایدەکێشـا و منداڵان بە دوایدا رایان دەکرد، بەڵام زۆر چاوم بۆ کـوڕەکـە گـێـڕا و نـەمـبـینـی.. دوایی وتیـان هـەر ئـەو ڕۆژە باریان کردووە و چوون بۆ گەڕەکێکی دی.

٢٣ــ ٣ــ ١٩٨٥

هەولێر، دواناوەندیی رزگاریی کوڕان

هەتیوێکیشیان لەگەڵدایە

بە هەڵە گرتوویانە و تێکەڵ بە شۆڕشگێڕەکانیان کردووە.. ئەم لە هەموو ژیانیدا خۆی لەم جۆرە کارانە بە دوور گرتووە و ڕۆژێ لە ڕۆژانیش هاوڕێیەتیی ئەوانی بە پەسەند نەزانیوە.. هەتا ئەگەر بیویستایە لێیان نزیکبکەوێتەوە و زۆر بەچاکییش ئیشیان لەگەڵدا بکات، ئەوان خۆیان ڕازیی نەدەبوون و ئابڕووی پارتەکەیان بە لاوە مەبەست بوو.. جارێکیش یەکێکیان ویستبووی بیهێنێتە سەر ڕێگای ڕاست و دواییش ڕایکێشێتە ناو تۆڕەکەیان، گوایە ئەم گۆرانیبێژێکی بەهرەمەندە و دەتوانێت بە دەنگە خورافیەکەی سروودی شۆڕشگێڕانەیان بۆ بڵێت، بەڵام کەوتبووە بەر ڕەخنەی توندوتیژی هاوڕێیان و هەر زوو وازی هێنابوو.

ئێستا لێرەدا شتەکان هەندێ سەیر دێنە بەرچاو، ئەوان ڕۆژانە لەژێر قامچی و کێبڵەکاندا فیزاح دەکەن و زۆر جاریش دەپاڕێنەوە.. ئەمەش بە پێچەوانەی پاڵەوانی چیرۆکەکانی «عەلی ئاگرین»ی چیرۆکنووسی دۆستیانە، کە هەمیشە گۆرانی دەڵێن و جەللادەکان سەغڵەت دەکەن.. ئەم ڕاستە وەکو ئەوان هاوار دەکات و بێشەرمانەش دەگری، بەڵام زۆر جاریش گۆرانی دەڵێت.. ئا ئەمە ئەو لوغزەیە، کە ئەوان سەری لێ دەرناکەن و زەحمەتیشە لێی تێبگەن:

ــ ئای لە «دیاری»ی سیستەر فایزە، خۆ گۆرانی دەڵێت..!!

بەڵێ، دەیڵێت و دەگاتە گوێچکەی هەمووشیان.. چ ڕێککەوتێکی سەیربوو دوای ئەو هەموو ساڵە لەگەڵ «فارس باقر»دا یەکتریان بینیەوە و شوێنێکی ئاوا کۆیکردنەوە..!! «فارس» ئەمی ناسیەوە.. بە ناوەکەیدا زانی خۆیەتی و کەسی دیکە نییە.. لە گەڕەکی «بابلشێخ»ی «بەغدا» دراوسێ بوون و لە یەک

قوتابخانه و یەک پۆلیشدا دەیانخوێند.. دەستی کردە ملیەوە و ئەملا و ئەولای ماچکرد.. بەیەکەوە باسی منداڵیی خۆیان کرد.. باسی ئەو ڕۆژانەی «دیاری» بە دەنگە ئێجگار خۆشەکەی لەسەر سەکۆی ناوەڕاستی حەوشەی قوتابخانەدا گۆرانیی بۆ دەوتن و هەموو قوتابی و مامۆستاکانی سەرسام دەکرد.. «فارس» تەنانەت ئەو ڕۆژەی وەکو خۆی بیرمابوو، کە ماڵی «دیاری» کەلوپەلەکانیان هەڕاجکرد و گوێزایەنەوە «هەولێر».. تا زەنگی گشتیی ژوورەکانی ئەشکەنجەدانیش لێی دا و لەسەر تەختی ئاسنەکە لەسەر دەم پاڵی خست، بیریدەکردەوە و فرمێسکی ورد ورد لە چاوەکانی دەهاتنە خوارێ.. دەستەکانی لە ملا و قاچەکانی لەولا بە قایشە پانەکان بەستەوە و کێبڵەکەی بۆ هەڵگرت.. بە هەموو هێزی خۆی دەیکێشا بەو پشتە ڕووتەیدا و پێی دەوت:

ــ دانی پیادا بنێ سەگباب..!!

ــ بڕوا بکە من هیچم لە هیچدا نییە.

ــ خەیاڵ نەکەیت لەژێر دەستمدا دەربچیت و جارێکی دی ئەو دایکە قەحپەیەت چاوی پێت بکەوێتەوە.

ــ ئاخر قوربانت بم، دان بە چییدا بنێم، کە هیچم نەکردبێت..!!

....

....

زەنگی پشوودان لێی دا و ئەم دانی بە هیچ شتێکدا نەنا.. «فارس» بە خاولیە شێدارەکە ئارەقی ناوچەوان و سەر ڕوومەتەکانی ئەمی سڕی و بە دەم ئاخهەڵکێشانەوە پێی وت:

ــ تا دەکرێت دان بە خۆتدا بگرە چاوەکەم، وا نەزانی بەوە دەرباز دەبیت، ئەگەر ئەم نهێنی و ئەو نهێنی بدرکێنیت.

ــ من هیچم نەکردووە، بڕوا بکە من زۆر لەم شتانە دوورم.

ــ دەزانم دیاری گیان، من باوەڕی تەواوت پێ دەکەم.. ورەت بەرز بێت ڕۆحەکەم.. هەمیشە دایکتت بیربێت، کە تەنها تۆی هەیە و چاوەڕێی بەربوونت دەکات.

ــ ئاخر چاوەکەم ئەو کێبڵە زۆر قورسە و ئازارەکەی هی ئەوە نییە خۆمی

لەبەر ڕابگرم.

ــ وا مــەڵێ.. وا مــەڵێ.. هەر ســەرەتا وایە، دوایی کــەم کــەم ڕادێیت و خۆشتەنیی دەبییت.

ــ نا، من هەر بەرگەی ئەمجارە دەگرم ڕۆحەکەم، ئیتر دەڕووخێم.. ڕەنگە هەرچی بێتە سەر زمانم بیڵێم و لە خووت و خۆڕایی چیرۆکێ بۆ خۆم هەڵبەستم.

ــ دەزانی تۆ لە منداڵییشدا هەر وا ناسک بوویت..؟! هەر ئەوەندە پارچە شووشەیەکی بچووک بچوایە بە قاچتدا و کەمێ خوێنی لێ بهاتایە، یان مێروولەیەک گازی لە پەنجەکانت بگرتایە، دەگریایت و بە کەسمان ژیرنەدەبوویتەوە.. خەتای «پوورە فایزە»شمی تیابوو، ئەم ئێجگار ئاوا بەنازی کردبووی.. دایکم هەموو جارێ لەسەر ئەمە سەرزەنشتی دەکرد و ئەو گوێی پێ نەدەدا.. بەڕاستیی ئەو دەستەپاچەی کردبوویت و جورئەتی مریشکێکی نەخۆشی تیادا نەهێشتبوویت.. نەک بە کوڕەکانی گەڕەک، بەڵکو بە کچەکانیش نەدەوێرایت.. ئەو جارانەم لەبیرن، کە «ئامال» لێی دەدایت و دەستت دەکرد بە گریان.

ــ بەڕاست ئامال ئێستا چی دەکات..؟!

ــ چی دەکات..؟! ئەوەی جاران بە تۆی دەکرد، ئێستا بە منی دەکات.

ــ تێناگەم..!!

ــ جاران بە چڕنووک دەموچاوی تۆی دەڕنییەوە و ئێستاش دڵی من.

ــ کەواتە خۆشتدەوێت..!!

....

....

زەنگی دەستپێکردنی ئەشکەنجە لێیدایەوە و «فارس» جارێکی دی کێبڵەکەی هەڵگرت:

ــ وا لەم گیانە بۆگەنەت دەکەم بە ئاسانی بەناو گەڵی دایکتدا بچێتەوە، ئینجا لەوە زیاتر ماندووم مەکە و شتەکانت بڵێ.

ــ هیچم نییە بیڵێم، ئەی هاوار هیچم نییە بیڵێم.. خۆزگە هەمبووایە و

نەجاتم دەبوو.

ـ هەموو ئەو دایکحیزانەی دێنە ئێرە، لە پێشدا وەکو تۆ هیچیان نییە بیڵێن و دواییش کە دەتەقنەوە، ئێمە فریا ناکەوین قسە و باسەکانیان بنووسینەوە.

....

....

زەنگی پشوودان لێیدایەوە و «فارس» کێبڵەکەی کردەوە بە عەللاگەی قەد دیوارەکەوە.. بە سووکی کەوتە شێلانی پشتە ناسکەکەی، کە کۆمەڵێ هێڵی سووری باریک و باریکتر، ئەستوور و ئەستوورتری لەسەر کێشابوو و پێی وت:

ـ ئێستا تۆ هەرچۆنێ بێت قۆناغێکت بڕیوە دیاری، بەشکو ئەوانی تریش ئاوا ببڕیت..!!

ـ هەستدەکەم دڵم تێکهەڵدێت و ناو سەرم گێژ دەخوات.

ـ ئەوەندە بیر لە جەستەی خۆت مەکەرەوە، چونکە چەند بیری لێ بکەیتەوە، ئەوەندە ئازارەکەی زیاد دەکات.. بە قسەی من دەکەیت گۆرانی بڵێ و منیش حەز دەکەم بە یادی ڕۆژانی منداڵیی گوێت لێ بگرم.

ـ دڵت ناشکێنم هاوڕێم، وا بۆت دەڵێم:..

ـ دەنگت زۆر گۆڕاوە دیاری، کەچی هەر خۆشیشە.. تۆ نازانی من چ چێژێکی سەیری لێ دەبینم و چۆن هەموو ڕابردووم بە جارێ بیردەخاتەوە..!!

ـ بەڵام من ناتوانم ئەوەندە لەسەر دەم و لەسەر ئەم تەختی ئاسنە پاڵکەوم چاوەکەم، خەریکە دڵم لە دەممدا دێتە دەرێ.

ـ دەزانم.. من ئەوە چاک دەزانم، بەڵام دەبێ دان بە خۆتدا بگریت گیانی شیرینم.

ـ ناتوانم.. تەواو.. ناتوانم.

ـ چاوەڕێکە زەنگەکە لێ بدات، دەست و قاچت دەکەمەوە و ئیشی ئەمرۆمان تەواو دەبێت.

ـ بەیانی تۆ دێیتەوە، یان کەسێکی دی..؟!

ـ نازانم، بەڵام هەرچۆنێ بێت گەورەکەم ڕازیی دەکەم، خۆم بە تەنها ئیشی تۆ بگرمە دەست.. من هەر چییم لە دەست بێت، دریغی ناکەم.. هەموو ڕۆژێکیش دەچم بۆ لای «پووره فایزه»م و هەواڵی تۆی پێ ڕادەگەیەنم.. هەر بەڕاستییش بیری دەکەم و پێم خۆشە ئەویش ببینم.. خەمت نەبێت تا بتوانم هەوڵدەدەم هەر خۆم لەگەڵتدا خەریک بم، هیچ نەبێت بۆ خۆمان ڕۆژانە یادی سەردەمی منداڵیی دەکەینەوە و من گوێم لەو دەنگە خۆشەی تۆ دەبێت.

ـ بەڵام ئەگەر تۆ هەموو ڕۆژێ وەکو ئەمڕۆ بگریت، من ئامادەنیم، هیچی دیکە گۆرانییت بۆ بڵێم.

ـ ناتوانم دیارییەکەی ڕۆحم، ناتوانم..!!

....

....

ڕۆژەکانی «دیاری» و «فارس» لەو ژووره هەموویان لە یەکتر دەچوون و تا دەرچوونی لێبوردنی گشتیەکە بەردەوام بوون.. ئێستاش وەکو دوو هاوڕێی گیانی بەگیانی کاتی خۆیان لە ماڵ و لە بازاڕ و شوێنە گشتیەکاندا بەسەردەبەن.. شۆڕشگێڕەکانیش هەمیشە لەنێوان خۆیاندا باسی ئەوە دەکەن، کە «دیاری» لە گەرمەی ئەشکەنجەداندا گۆرانیی وتووە و ئەوان لە ژوورەکانی خۆیانەوە گوێیان لێ بووە، بەڵام چەند دەکەن ناتوانن بیهێننە ڕیزەوە و سروودی شۆڕشگێڕانەی پێ بڵێن.«*»

هەولێر ٣ـ٨ـ ١٩٨٥

* لە ژمارە ٢٩ی گۆڤاری «رابوون»یشدا بڵاوکراوەتەوە. جاران لە جێی وشەی هەتیو، وشەیەکی دیکە هەبوو.

هونەری چێشتلێنان

پێشکەشە بە «ئەهداف راجی»، ئەو کچە بەغدادییە چەپڕەوەی، کە زیاتر لە جارێ پێی وتین: تکایە ئەگەر بوون بە خاوەنی نیشتیمانی سەربەخۆی خۆتان، نەکەن وەکو ئێمە پڕیکەن لە چەوسانەوە و نایەکسانی.

«خـەلیل عـەببـوود» لەگـەڵ سێ قـوتابیی دیکەی مـێـژوو ژوورێکی لە بەشی ناوخـۆکـەی شـەقـامی «دەواسـە» بـۆ دەرچووبوو.. کـاتێ ئـیـشـەکـانیـان لـەنێـوان خۆیاندا دابەشکرد و باس هاتە سەر چێشتلێنان، «ئاڤان»، کوڕە جوانەکەی سـیـمـای لە هی کچ دەچوو و لەگەڵ یەکـەم بینیندا ئەمی وەکـو سـەگی ئاویی لەناو لمی شـێداری خـەیاڵەکانیدا گەوزاندبوو، دەستی کرد بە گیرفانی جانتا سـەیرەکـەیدا و کـتـێبێکی گـەورەی ڕەنگاوڕەنگی دەرهێنا.. پیـشـانی دان و بە کەمێ شەرمەوە وتی:

ـ ئەمە کتێبی هونەری چێشتلێنانە و دایکم دایناوە، ئەگەر ئێوە حەز بکەن ڕۆژانە بەپێی ئەم کـتـێبـە چێـشت لێ بنێن، ئەوا باشـە، ئەگـینا مـن ناچارم خۆمتان لێ جیا بکەمەوە.

«خـەلیل عـەببـوود» لە پێش «دانا» و «ئارام»ەوە دەسـتی بۆ درێژ کـرد و لێی وەرگرت.. پـەڕەپـەڕەی کرد و چاوی کـەوتە سـەر وێنەکـەی «دایکی ئاڤان»، کـە بە گـەورەیی لە دوا لاپەڕەی کتێبـەکـە درابوو و ئەوەنـدەی دی ئۆقـرەی لێ بڕا.. بە شپرزەییەوە سـەری هـەڵبڕی و وتی:

ـ من ناتوانم بیخوێنمـەوە، تا بە پێی ئەوە چێشت لێبنێم.

«دانا» و «ئارام» بە زمـانەکـەی خـۆیان شـتـێکیـان لەگـەڵ یەکتـردا باسکرد و

دوای ئەوە «ئاڤان» بەمی وت:

ــ قەیناکا تۆ بەشداریی لە چێشتلێناندا مەکە، لەجیاتی ئەوە ئیشێکی دی بکە.. گسکی ژوورەکەمان بۆ بدە و تەنەکەی خۆڵەکە بڕێژە.

بەبێ چەندوچوون ڕازیی بوو.. ئەگەرچی دەیزانی ئەوان باسی پیسوپۆخڵیی ئەمیان کرد و بێزیان نەدەهات نانی دەستی بخۆن.. ڕۆژی پێشووش کچێکی بەشی «بایەلۆژی» بینیبووی و خێرا رووی خۆی کردبوو بەولاوە، بەدەم تفکردنەوە بە دەستەخوشکەکەی وتبوو:

ــ یائع دەموچاوی لە برینی سەر پشتی کەمتیاری گەڕ دەچێت.

ئەم گوێی لێبوو و قرچە لە دڵیەوە هات، بەڵام بەسەر خۆی نەهێنا و ئەوێی بەجێهێشت.. ئەم لە هەموو کەسێ زیاتر بە عەیبەکانی جەستەی خۆی دەزانی و بەردەوام ناخیان وێراندەکرد.. کاتێ بە دەمی کراوەوە هەنگاوی دەنا، واتدەزانی شتێکی بۆ ئاسمان هەڵداوە و دەیەوێت بیگرێتەوە.. یان وا دەهاتە بەرچاو، کە لە دەشتێکدایە و بەدەم ڕۆیشتنەوە لە پۆلە مەلێکی ئێجگار بەرز دەڕوانێت.. ئەم لە لادێیەکی خوار «کەرکووک» چاوی کردۆتەوە و زۆربەی ژیانی لەوێدا بەسەر بردووە.. باوکی ئەگەرچی نەخوێندەوار بوو، بەڵام توانایەکی سەیری لە گێڕانەوەی بەسەرهاتدا هەبوو و لە چیرۆکنووسێکی زۆر شارەزا چاکتر وەسفی سرووشت و شتەکانی دەکرد.. کاتێ باسی لادێکەی جارانی خۆیانی بۆ دەکرد، کە زوو زوو پێش لەدایکبوونی ئەم تیایدا ژیابوون، دیمەنەکەی تەواو دەهاتە بەرچاو و پڕ بە دڵ حەزی دەکرد لەوێ لە دایک بووبووایە، یان هیچ نەبێت بۆ ئەوێ بگەڕێنەوە.. وا چووبووە ئەقڵیەوە، ئەگەر لەوێدا چاوی بکردایەتەوە و گەورەببووایە، ئێستا شێوەیەکی دیکەی دەبوو.. ئەوەتا چ دایکی و چ باوکیشی دوو بنیادەمی ئاساین و هیچ عەیبێ بە جەستەیانەوە دیار نییە.. کەچی ئەم ڕۆژانە منداڵانی هاوتەمەنی دەیکەن بە گاڵتەجاڕی خۆیان و ناو و ناتۆرە نەماوە دوایان نەخستبێت.. لەسەر تەختەڕەشی قوتابخانە وێنەکەی دەکێشن و پێی پێدەکەنن.. ئەویش هەر دوای قوتابخانە هەندێ نانی رەق و مەتارەیەک ئاو هەڵدەگرێت و خۆی هەڵدەداتە سەر پشتی کەرەکەی.. چوار پێنج مەڕ و بزن لە گەوڕەکە دێنێتە دەرێ و بە

پێش خـــــۆیـان دەدات.. هـەر بـۆئـەوەی پشـت لـە ئـاوەدانـیـی بکـات و ئەو دەمـوچاوەیان لـێ بشـارێتـەوە، کـە بە هـۆیەوە دەکـەوێتـە بەر تـانە و تەشـەر و بەردەوام تەریقی دەکـەنەوە.. ئەم ئەگـەرچی لە ئەدەب و هونـەردا کۆڵە و مـانای رۆمانسیەت نازانێت، بەڵام تا سەر ئێسقان رۆمـانسیە و دەتـوانێت بڵێت: «من لە ئاوێنـەی سرووشـتدا وێنـەی خـۆم بە شـێوەیـەکی زۆر جـوان دەبینم.. بەڵام ئاخ، کـــە ناتوانم رۆحم لەو وێنەیـەدا بەرجــەســتــە بکەم و بـەرەو ئاوەدانـیی بەرمــەوە..!! ئـای ئاوەدانیی لە ئـاسـتـی مندا چ دڵێکی رەقت پێـوەیـە و چۆن هەمیشـە رۆحـم داخدەکەیت..!!» سـەیری کـۆترە کێوییـەکان دەکات و دەچێتـە خـەیاڵی قووڵ قـووڵەوە، کە پۆل پۆل بە ئاسمـانی ئەو دەشتە کاکی بە کاکیـەدا تێدەپەڕن و دەنگی باڵەکانیـان لە هـەناسـەی بنیـادەمی زۆر مـاندوو و زارەترەک دەچن.. تا تـەواو دووردەکـەونەوە و دەبن بە چـەند تارمـاییـەکی وەکـو کـراســە رەنگبواردووەکەی دایکی، کە هـەر لە رەنگی قەوزەی قەراغ گۆمـەکان و کەڕووی سـەر نانە کۆنـەکان دەچێت، سـەرنجیان لەسـەر ناگوێزێتەوە و هـاوکات بیـر لە کۆترە مـاڵیەکـان دەکاتەوە، کە خـەڵک ناویان بۆ یەکە بە یەکەیان دۆزیونەتەوە و بەپێی ئەو ناوانـەشـیــان نرخـیــان بـۆ داناون.. دەنووککورت لە دەنووکـدرێژ و سەربەکڵاو لە سەرلووس چاکترە و لە یەکتریان جیادەکەنەوە، بەڵام کۆترەکان خـۆیان ئەمـە نازانن و زۆر ئاسـاییـە عینوانلیـەک، یان شـامـییـەک، بگرە پەریی ســەربەکڵاو و پـەڕلەپێش، کـە ئەوان بە جـوانیـان دەزانن و ئامـادەن پارەیەکی چاکیان پێ بدەن، لەگەڵ هاقوویەکی ناشیـریندا ببن بە هاوسـەری یەکتـر و بێ سڵەمـینەوە دەنووک بخـەنە دەنووکی یەکترەوە.. ئەم ئەوەتا لە خـەیاڵەکانی پێش خەوتنیشـیدا بە پارێزەوە لە ژنانی لادێکەی نزیکدەبێتەوە و بە ترسـەوە ماچیان دەکـات.. بە شــەرمــەوە لەگـەڵیـان پاڵدەکـەوێت و یاریی بـە سنگ و کـەفـەڵیـان دەکـات.. دواییش هـەست بە گـوناه دەکـات و وا دەزانـێت تاوانێکی گـەورەی لەگـەڵدا کـردوون.. کـاتێ دەچێـتـە دەرەوە و دەیانـبـینێت، خـۆی بە خـەجـاڵەت دەزانێت و هـاوکــات بـەزەیی پیــایـاندا دێتــەوە.. دەیـەوێت بـەســـەر دەست و قاچیاندا بکەوێت و داوای لێبوردنیان لێ بکات، بەڵام نازانێت چییان پێ بڵێت و چۆنیان بۆ ڕوونکاتەوە، کە ئەم بە دزیەوە هێناونیەتە ناو خەیاڵە پیسەکانی و

لەوێ بە ئارەزووی خـۆی لەگـەڵیـاندا رایبـواردووە.. لەسـەر رووی ئاوێنە باڵانوومـاکەی سرووشـتدا، کـە وێنەکەی دەگـۆڕێت و بە شـێـوەیەکی تا بڵـێی جـوان خـۆی دەبینێت، ئافرەتی سـەیر سـەیر، هەندێ جـار کـوڕی لووسکە و ناسکی شـارشـتـانیـیش، لە خـەیاڵی خـۆیدا دەخـولقـێنێت و تا بۆی بکرێت ناهێـڵێت شـێـوەیان لە کـەسـانی لادێکەی بچن.. بێ ترس و سـڵـەمـینەوە باوەشیـان پیادا دەکات و رایاندەمووسێت.. ئەو سرووشتە توانای خولقاندنی زۆر شتی پێ بەخشیوە و چاکترین شوێنیشە بۆ خۆحەشاردان.. دەیان جار دڵی پڕبووبوو و فرمـێسک لە چاوەکـانی بە خـوڕ هاتبـوونە خـوارێ.. هەمـوو جارێکیش بە خـۆی دەوت: «لێرەدا گریانیش لەزەتی خـۆی هەیە».. راستیـشی دەکرد، ئەم ئەوەی زۆر چاک دەزانی، کە گریان شێوەی مرۆڤ دەگۆڕێت و هی جوان ناشیرین دەکات، چجای ئەوێک، کە دەموچاوی دەڵێی قوتووی رۆنە و منداڵان بە لەقە قوپاندوویانەتەوە..!! بۆیە تا بۆی بکرایە دانی بە خۆیدا دەگرت و نەدەگـریـا.. گـوێی بە لێـدانی گـەورە و بچـووکی لادێکەی و مـامـۆسـتـا دڵڕەقەکانی نەدەدا و دەبـووایە بەرگەی هەموو ئازارێکی جەستە بگرێت.. ئاخر هەر جارێ ورکی بۆ شتێ بگرتایە و دەستی بکردایە بە گریان، دایک و باوکی پیایدا هەڵدەشاخان و پێیان دەوت:

ــ بەسە بیبڕەرەوە، تۆ پێدەکەنی، ئەوەندە ناشیرینیت، ئینجا بشگریت..!!

بەڵام لە دووری ئاوەدانییدا کەس ڕێی گریانی لێ ناگرێت و نەک چاوەکانی، بەڵکو هەموو گیانی بە جارێ فرمێسک دەڕێژن.. شەوانەیش لە ژێر لێفەکەیەوە گوێ لە سەرگوزشتەکانی باوکی دەگرێت و بە دزیەوە دەگری.. هەر لە ژێر ئەو لێفەیەشدا دەیان جار دەنگی هەناسەکانی باوکی، کە ڕێک لە فڕڕەی باڵی پۆلە کۆترە کێویە کەمێ بەرزەکانی ئاسمانی ئەو دەشتە دەچن، بێداریانکردۆتەوە و ناڵەناڵی دایکی خەویان زڕاندووە.. لە داخـا ئەو کوودەریە گوڵگوڵیـەی بە دان ونجـڕ ونجـڕ کـردووە و دەمـارەکانـی لەشی بە شـێـوەیەکی سـەیر کـەوتـوونەتە کرتەکرت.. هەر ئەوساش بیر لە کەرەکەی خۆی دەکاتەوە، کە هەر جارێ لەو چۆڵیـە ئاوێزانی دەبێت، هیچ وەکـو «عـورێقـە»ی دایکی نایکات بە ناڵەناڵ و سـەلار و سـەنگین بۆی دەوەسـتـێت.. جـارێکیـان خـۆی ڕووتکردبووەوە و لە

گۆمـێکدا مـەلەی دەکـرد.. کـوڕێکی گـەورە، کـە لەگـەڵ هێـزی ئـاسـایشـی نـاو «سلێمانی» بوو و بە مۆڵەت هاتبـووەوە، بینی و سـەرنجی لە شـەبزووزەکەی دا.. بە حـەپەسـاویـیەوە لە چاوە ریپـۆقـاویـەکـانی ڕامـا و سـەرێکی لێ بادا.. لێی نزیککەوتەوە و توند گوێچکەی گرت.. تفێکی کردە رووی و پێی وت:

ــ بە باوکت دەڵێم، هیچی دی نەهێڵێت ئەو کەرە لەگەڵ خۆت بەریت.

ئەم بەحاڵ دەنگێکی لێ بەرزبووەوە:

ــ بۆچی وام لێ دەکەیت..؟! چییم کردووە..؟!

ــ بێ دەنگ بە کـەمـتـیـاری گـەڕ، وا دیارە نازانم رۆژانە لەو دەشـتـە خـەریکی چییت..!!

ئەم پێشـتـر لە مـێـردمنـداڵەکـانی هـاوتەمـەنـی خـۆی بیسـتـبـووی، گـوایە ئەو بەزمە دەبێتە هـۆی زلبـوونی شـەبزووز، بەڵام وا کـەسێکی گـەورەش هـەمان شت دەڵێت، دیارە راسـتە و بە خـۆڕایی ئەوان وا نـاڵێن.. ئەم حـەزی زۆری لـەو جـۆرە قـسـانە بـوو و لە هـەر شـوێنـێ باسـێکی ئـاوا دەکـرایەوە، گـوێی خـۆی بۆ قولاغدەکرد.. هـەر بە گشـتی خۆشـیی لە سـەرگوزشـتـەکان دەهات و هـەموویانی لەبەرکردبوو.. هـەر ئەمەش بوو وانەی مێژووی لا شـیرین کـردبوو و دوای پۆلی شـەش بەبێ چـەندوچوون ئەو بەشـەی هـەڵبـژارد.. ئەگـەرچی ترسـی ئەوەی هـەبوو، کـە زیاتر دەکـەوێتـە بەر چاوان و لەناو شـاری گـەورەدا وەکـو لادێ و شارۆچکەکان پەنا و پەسـار نییە.. لەوێدا سـەرنجەکان تیـژتر و خێـراترن و تا ناخـی نـاخ ڕۆدەچن، بەڵام مـێـژووش بـۆ ئەم گـرنـگە و دەیەوێت نـهـێـنـیـەکـانی بدۆزێتـەوە.. ئەم لەوەشـدا شـانسـی هـەبوو، کـە نـاوی لەو بەشی نـاوخـۆیەدا دەرچوو و چـاکـتـرین شـوێن بوو بۆ خـۆحـەشـاردان.. هـاوژوورەکـانی دوای مـاوەیەکی کـەم هـەر یەکـەیـان بە لایەکـدا ڕۆیشـتن و ژوورەکـەیان بۆ چـۆڵکرد.. «ئاڤان» دوای ئەوان بەجێیهێشت و تا مانگێ لەمەوبەر بەپێی کتێبی «هونەری چێـشـتلێنـان»ی دایکی چێـشـتی بۆ لێـدەنا، بەڵام ئـەو جـارە، کـە لەپڕ هـاتە ژوورەوە و بینی وا دوا لاپـەڕەی کردۆتەوە و خـەریکی ئەو شـتـە حـەرامـەیە بەو وێنەیەوە، هـەر ئەوەندەی پێکرا سـەرجـەمی شـتـومـەکەکـانی خـۆی، بێـجگە لە کتێبەکە، کۆکاتەوە و خێرا بچێتە دەرەوە.. ئێستا ئەم بەبێ ئەوەی بزانێت ئەو

کتێبە بخوێنێتەوە، دەتوانێت هەموو چێشتەکان بە ڕێکوپێکی لێبنێت.. هەمیشە دوای تێرخواردنیش، لەسەر قەرەوێڵەی ئەو ژوورە چۆڵە پاڵدەکەوێت و خەون بە «دایکی ئاڤان»ەوە دەبینێت.. سووک سووک قۆپچەکانی سنگی دەکاتەوە و کۆترە کێویەکان لە هێلانە دەردەهێنێت.. هەڵیاندەگلۆفێت و زمان بە دەنووکیاندا دەهێنێت.. لەپڕ دەیانخاتە نێوان دانەکانی و دەیەوێت گازیان لێ بگرێت، بەڵام نا، دڵی نایەت و یاریی لەوە خۆشتر دەزانێت.. چاو دەبڕێتە چاوەکانیەوە و مژیان لێدەدات.. هەر ئەوەندە دەزانێت وا بۆی شلبووە و لەسەریدا پاڵکەوتووە.. گوێی لە فڕڕەی باڵی پۆلە کۆترەکانی ئاسمانە و تەزووێکی هار و سەرشێت لە دەمارێکیەوە بۆ یەکێکی تری جرتوفرتیەتی.. کاتێکیش ڕانەکانی تەڕدەبن و گیانی خاودەبێتەوە، بیر لە «ئاڤان» دەکاتەوە و بەزەیی پیادا دێتەوە، کە ئیتر بێزی نایەت هیچ یەکێ لەو چێشتانەی ناو کتێبەکەی دایکی بخوات، چونکە هەمیشە ئەو وێنەیەی بیردەکەوێتەوە، کە ئەم بە ریقلاوی شەبزووزە زلەکەی شێواندبووی.

مووسڵ، دەواسە
١٩٨٥ ـ ١١ ـ ٢٧

مێردی ژنە یۆنانییەکە

ئەوەی وابزانێ بە توورەیی و خەمبارییەوە شوێنێ بەجێبێڵێت و لە شوێنێکی دی ئاسوودە دەبێت، ئەوا بە هەڵەدا چووە.. ژیانی من چاکترین نموونەیە، کە ئەگەر تاقەتی گوێگرتنتان هەبێ، لە نووکەوە بۆتانی دەگێڕمەوە:

ماڵمان لە گەڕەکێکی هەژارنشینی شاری ئەسینا بوو.. باوکم کرێکارێکی شارەزا بوو و لە کۆمپانیایەک ئیشی دەکرد.. تووشی نەخۆشییەکی پیس بوو و دوای ساڵێ مرد.. دایکم فەرمانبەرێکی بچووک بوو و مانگانەکەی بە هەزار حاڵ بەشی کرێی خانوو و هەندێ پێویستیەکانی دیکەی ژیانمانی دەکرد.. من هەر لە منداڵییەوە حەزم لە تۆپتۆپێن بوو و زۆربەی کاتی دوای قوتابخانەم لەگەڵدا بەسەر دەبرد.. لە تەمەنی دوانزدە ساڵی لە تیپێکی زۆر باش وەرگیرام و ئەمە دڵخۆشی کردم.. پێویستم بە جووتێ لاپچین و جلوبەرگی وەرزش بوو و دایکم بۆی نەکڕیم.. ماڵەکەم بەجێهێشت و بڕیارمدا ڕوو بکەمە شوێنێ، لە هەموو ژیانیدا نەمدۆزێتەوە.. بەبێ ئەوەی هیچ پلانێکم هەبێ، یان شوێنێکی دیاریکراوم خستبێتە خەیاڵی خۆمەوە، هەنگاوم دەنا و دڵم لە خۆم دادەما.. هەندێ جار دەشگریام و پڕ بە هەردوو ناولەپەکانم فرمێسکم هەڵدەڕشت.. گەیشتمە لای گۆڕەپانی ئەو لۆرییە گەورانەی، کە بە مەبەستی بازرگانی بەرەو شوێنی زۆر دوور لێیان دەخوڕین.. شوفێرەکانم بە جلی پیسوپۆخڵەوە دەبینی، هەندێکیان لە دەوری یەکتر کۆبووبوونەوە و خەریکی قسە و باسی خۆیان بوون.. هەندێکیان لەناو لۆریەکانیان نووستبوون و سەریان خستبووە سەر ستێرنە زلەکان.. شەو بوو، بەڵام گڵۆپەکان کە لە هەموو لایەکەوە دەسووتان، یارمەتیان دەدام کەم و زۆر شتەکانی ئەو دەوروبەرە ببینم.. هەستم کرد ئەمە

باشـتـرین ڕێگایە بۆئەوەی لەم شـارە و لەم وڵاتە دوور بکەومـەوە و بچـمـە شـارێکی دوور دووری وڵاتێکی دیکە.. دەمـزانی هـەر یەکێ لەو شـوفـێـرانە شاگردێکی وەکو منیان هەیە و لە ڕێگا یارمەتییان دەدەن.. بۆ نموونە کاتێ لە ناوەڕاستی ڕێگا دوورەکان دەنوون، باوەشێنیان دەکەن و بۆ خـۆیان و لۆریە گەورەکانیان دەبن بە پاسەوان.. یان کاتێ ماندوو و بێزار دەبن، بەسەریاندا هاوار دەکەن و جنێـویان پێ دەدەن، کـە ئەمـەش دەوری هەیە بۆئەوەی مەزاجیان تێکنەچێ و لەو ڕێگا ترسناک و دوور و درێژانە تووشی چورتوومێک نەبن.. خۆ هەندێکیان بۆ مەبەستی زۆر تایبەتییش شاگرد ڕادەگرن، هەر بۆیە شێوە و ڕووخسار لە بەرچاو دەگیرێت.. هەر زوو بۆم دەرکەوت دەستکەوتنی کـارێکی وا بۆ مـن ئاسـان نـیـیـە، لەبەر شـێـوەم نا، بـەڵکو لەبەرئەوەی داوای کەفیلیان لێ دەکردم.. دەبووایە دایک یان باوک ڕەزامەندیی لەسەر بووایە.. خەریک بوو تەما لەوە دابنێم و هەوڵی ڕێگایەکی دی بدەم، کاتێ قەڵەوێکیان کە دوو جار پێم وتبوو و ڕازیی نەبووبوو، سەری لە چوارچێوەی جامەکە هێنایە دەرێ و بە دەنگە سەیرەکەی لێی پرسیم:

ــ باشە تۆ دەتوانی چییم بۆ بکەیت..؟!

ئەم قسەیە ڕازیبوونی پێوە دیار بوو، بۆیە لە خۆشیا وتم:

ــ هەرچی تۆ بتەوێ.

ــ دەتەوێ ڕۆژانەکەت چەند بێ..؟

ــ تۆ خۆت چەندت بە چاک زانی، من پێی ڕازییم.

سەرێکی بادا و وتی:

ــ هەتیوە شێتە دەموچاوت لە باش ناچێ.

لەگەڵ ئەوەشدا ڕەزامەندیی پیشان دا و دەبووایە سەعات دوانزدەی شەو بکەوینە ڕێ.. منیش لە رووخساری ئەودا زۆر خراپە و نەهامەتییم دەبینی، بەڵام لە ڕێگا بۆم دەرکەوت، کە تەواو بە هەڵەدا چوو بووم.. «کریستۆفەر» پیاوێکی قسەخۆش بوو و دەیان چیرۆکی سەیر سەیری ژیانی خـۆی بۆ گێڕامەوە.. هەمووشیان هەر پەیوەندییان بە ئافرەت و دڵداری و خیانەتەوە هەبوو.. هەر زوو زوو بە دەنگە زلەکەی قاقای لێ دەدا و دەیوت:

ـ دەبووایە تەمەنی پیاو چوار ئەوەندەی تەمەنی ژن بووایە، بۆ ئەوەی ئەو سێ بەشەی لە دوای ئەو دەژی، بیر لە مەکرەکانی بکاتەوە.

یان دەیوت:

ـ کەم پیاو هەیە لە ئافرەت تێبگات.. ئەوانەی تێشدەگەن، مەرج نییە نەخەڵەتێن.

ئینجا بەو دەستە قورسەی بە پشتمیدا دەکێشا و هەر بە دەم قاقالێدانەوە دەیوت:

ـ بەڵام تۆ هێشتا منداڵی، لەوە تێناگەی.. هیچ مەرج نییە کاتێ گەورەش دەبی، وەکو من تێبگەی.

بە هەرحاڵ پیاوێکی خراپ نەبوو و لەگەڵ پیشەکەشی زۆر دەگونجا.. لە چێشتخانەکان داوای خواردنی باشی بۆ دەکردم، بەڵام من چونکە دڵم گیرا بوو، بۆم نەدەخوران.. ئەو دەیوت:

ـ بخۆ بخۆ مەترسە، ئەمە هیچ هەقی بەسەر ڕۆژانەکەتەوە نییە.

هەستم دەکرد من ڕێگایەکی چەوت و ترسناکم هەڵبژاردووە و بیرم لە دایکم دەکردەوە، کە چۆن هەموو دنیام بە دوادا دەگەڕێت و وەکو شێت بە پێی پەتی لەسەر ئەو شەقامانە دەسووڕێتەوە.. بەناو کۆڵانەکانی ناو بازاڕدا دەڕوا و لەم و لەو دەپرسێ:

ـ تاقە کوڕەکەمتان نەدیوە..؟! «یانی»ی ناوە و باریکەڵەیەکی جوانە.

قژی دەڕنێتەوە و دەقیژێنێت.. دەکەوێتە ژێر تایەی عەرەبانەکان و کەس بە هانایەوە نایەت.. کەچی جار جار جورئەتم دەنایە بەر خۆم و ژیانێکی خۆشم دەهێنایە بەرچاوم، کە لە یەکێ لەو شارانەی سەر ڕێگا پێی دەگەم.. لۆریەکە دەشت و گرد و شاخ و لادێ و شارۆچکە و شار و وڵاتانی دەبڕی و منیش ترس و دڵەڕاوکێ دەیانتلاندمەوە.. گەیشتینە بەردەمی قەڵایەک و دیمەنەکەیم زۆر بە دڵدا چوو، بۆیە بڕیارم دا هەرکە «کریستۆفەر» لۆریەکەی وەستاند، من خۆمی لێ بدزمەوە و ئەم شارە بکەم بە جێی ژیانی هەمیشەییم.. لە گەراجێکدا لایدا و بە مەبەستی کڕینی هەندێ پێویستی چووینە بازاڕ.. من لەناو قەرەباڵغیەکە دەرفەتم هێنا و لێی جیا بوومەوە.. لە سووچی کۆڵانێکی

تەسکدا پێچم کردەوە و ڕێگای خۆمم گرت.. بەڵام کامە ڕێگا..؟! خۆشم نەمدەزانی.. ئەو بڕیارە بێمانایە چی بوو من دام و دەمەوێ چی بکەم.. تازە تەواو هیچ هێزێک نییە من بگەیەنێتەوە شوێنی خۆم.. شێوەم هەندێ سەیر دەهاتە بەرچاویان.. تەماشایان دەکردم و لێم ورددەبوونەوە.. ئێوارە بوو.. مەلەکان لە ئاسمان پۆل پۆل بەرەو هێڵلانەکانیان دەگەڕانەوە.. بازاڕەکە وردە وردە چۆڵ دەبوو.. دەرابەی دووکانەکان یەک لە دوای یەک دادەخران.. دەستفرۆشی سەر شەقامەکان شتەکانیان دەپێچایەوە.. هەر یەکەی ڕێگای ماڵەوەی دەگرت، بەڵام من وەکو ئەو مێروولانەی شارەکانیان ون دەکەن، هەر جارێ بۆ لایەک دەچووم و ئەنجام دەهاتمەوە شوێنی خۆم.. ئینجا لە «کریستۆفەر» گەڕام، بەشکو بیبینم و لەگەڵی بڕۆمەوە، بەڵام نەبوو.. نەمدۆزیەوە.. چووم بۆ گەراجەکە و لۆریەکەم نەبینی.. نەخێر من بە تەنیا مامەوە.. لەسەر شەقامێکدا هێزم لێ بڕا و کەوتم.. دوو سێ دەستفرۆشی هاوتەمەنی خۆم لێم کۆبوونەوە.. من هەر بە زمانی یۆنانی لەگەڵیان دەدوام و ئەوان سەریان بادەدا.. لە دەمی یەکێکیان گوێم لە وشەی یۆنانی بوو و ئەوانی دیکە بۆیان دەسەندەوە.. دڵم ئاهێکی تێگەڕا.. دەستیان گرتم و گوایە دەمبەن بۆ لای نانەوایەک، کە وەکو تێگەیشتم ئەو پیاوە یۆنانیی دەزانی.. کەچی لە بەختی من ئەو ڕۆژە نانەواخانەکەی نەکردبووەوە.. لە دراوسێکانیان پرسی، کە ئەوسا دەرابەی دووکانەکانیان داخستبوو و دەیانویست بڕۆنەوە.. هاتنەوە و بە ئیشارەت تێیانگەیاندم، کە پیاوەکە ژنی هێناوە.. یەکێکیان بە ئیشارەتێکی ئەوەندە سەیر پێی وتم، کە بە دەست خۆم نەبوو پێکەنینم هات.. دەستەکانی لەملا و لەولاوە کردبووەوە و دەتوت ماتۆڕ لێ دەخوڕێ.. تەکانی دەدا و بە لچ و لێوە باریکەکانی دەنگی ماچی دەردەکرد.. تا درەنگ لەگەڵم مانەوە و دوایی کاتێ تەواو تاریکی کرد، بە دەم ئاخهەڵکێشانەوە بەجێیانهێشتم.. هەر لەوێ پشتم بە دەرابەکەی دا و نازانم کەی خەوم لێکەوتبوو.. بەیانی زوو زوو دەستێک خەبەری کردمەوە و دوو چاو بە حەپەساویەوە لێم ڕادەمان.. کاتێ سەرم هەڵبڕی و لە سیمای ورددبوومەوە، پیاوێکی بالابەرزی ئەسمەرم بینی.. وای بۆ دەچووم تەمەنی لە چلی تێپەڕ

کـردبێ.. کلیلەکـانی بـە دەسـتــەوە بوو و یـاریی پێ دەکـردن.. زانیم ئەمــەیە نانەواکە و کەوتمە قسەکردن لەگەڵی.. یەکەم وتەی ئەوە بوو:

ــ دەمزانی لەم ڕۆژانە دەگەی..!!

واقم وڕمــا.. ئـاخــر چۆنـی دەزانی..؟! کێ پێی وتبــوو..؟! لە کــوێ منـی دەناسی..؟! خۆ من خۆشم نەمدەزانی دەگەمـە شـارێکی ئاوا.. هـەر خێـرا ئەو خــەیاڵانەم لـە مـێـشکمـدا کـردە دەرێ و زانیم ئـەوانەی لە بازاڕەکـاندا ئـیش دەکەن، کۆمـەڵێ قسەی لەم بابـەتەیان هـەیە و وا خـۆیانـی پـێ دەردەخەن، کە لە هەمـوو شتـێ تێدەگەن و کـەس ناتوانـێ فـێڵـیـان لـێ بکات.. ئەمـانەم بە وردی لە کوڕانی گـەڕەکەکەم بیسـتبوو.. بە ڕاسـتی ئەوەندەش دڵم پێی کرایەوە، خـەریک بوو سـەدان ماچی دەسـتەکانی بکەم.. یەکەمجـار بوو هـەست بە بۆنی باوکێک بکەم.. قوفڵەکانی کردەوە و دەرابەکەی بڵند کرد.. چووینە ژوورەوە.. باشـە خۆ من پێم نەوت دەمــەوێ لەگــەڵی ئیش بکەم، ئەی چۆن وەکـو شـاگـردێکی تازە حیسـابی لەگەڵدا کردم..؟! ئەم پرسـیارەشم لە خـۆم کرد و خێرا وەکو ئەوانی دیکە بەلاوەم نا.. بەدەم لەبەرکردنی جلەکانی ئیشـی، پێی وتم:

ــ تا فێری هـەویرکردن و نـانپێوەدان دەبی، هـەر لە دەرگا بوەسـتە و نانم بۆ بفـرۆشــە.. مــەڵێ زمـان نـازانم، بە چەنـد ڕۆژێ فـێـر دەبی.. جـارێ هـەر بە ئیشارەت تێیانبگەیەنە.

ڕاسـتی دەکرد زوو فێری زمـان بووم.. ناوی لێ نام «پشـتیـوان» و هـەر ئاوا بانگیــان دەکــردم.. تەنانـەت زۆر لە خــەڵکەکــە نـەیاندەزانـی یۆنانـیم.. منـیش ئیشـێکی باشـم بۆی دەکرد.. ئێـوارانیش سـەبەتەیەکی پڕ نانم دەبردە بازاڕی شـێخـەللا و بۆم دەفرۆشت.. هەندێ جـار لـەناو ئەو سـەبەتەیە دەسـتی کچـانم دەگرت و تا تینم تێدا بوو دەمموت:

ــ گەرم و نەرم.

شــەوانیش هـەر لـەسـەر فـەردە ئاردە هەڵچنراوەکـانی سـووچی ئەوسـەری نانەواخـانـەکە دەنـووسـتم.. لەوێ بیـرم لە دایکم دەکـردەوە و زۆر جـار بۆشـی دەگـریـام.. ئاخـۆ ئێـسـتـا چی بەسـەرهـاتبێت و دوای ونبـوونی من چ حـاڵێکی هەبێ.. کێ دەڵێ ماوە و لە داخا هەر زوو بە سکی نەداوە..!!

«کاک خەسرۆ»، کە ئەگەر پێم شەرم نەبووایە بە باوکە بانگیم دەکرد، پیاوێکی ناسراویش بوو لە بازاڕەکە و گاڵتەی خۆش خۆشیان لەگەڵدا دەکرد.. بەڵام هەبوون لێیان دەپرسی:

ــ ژنە یۆنانیەکەت چۆنە..؟!

ئەمە بۆ من خۆش نەبوو.. ڕووم گرژ دەکرد و لە چاوەکانی «کاک خەسرۆ»م دەڕوانی، بۆئەوەی بزانێ کە من چەند ئەمەم پێ ناخۆشە، کەچی ئەو دەیوت:

ــ چییە..؟! بۆ ئاوا سەیرم دەکەی..؟! هیچ بووە..؟!

هەندێ جار «کاک خەسرۆ» هەر لە خۆیەوە، بەبێ ئەوەی هیچی خراپم کردبێ، تووڕە دەبوو و لە بەرخۆیەوە دەدوا:

ــ بزانە خۆم تووشی چی کرد.. بێقیمەتی وا حەوت مەملەکەتی بڕی و خۆی بەسەر مندا ساغ کردەوە.. ئای لە بەختی ڕەشم، لە سەرتاپای ئەم شارە هەر من یۆنانی دەزانم و هێنایانە بەر دەرگاکەم.. خەتای خۆشمی تێدا بوو، نەدەبووایە ئاوا زوو بخەڵەتامایە.. بەڵام شەرتبێ لەژێر داردا دایڕزێنم و بۆ باپیرەگەورەی ئاقڵ بکەم.

کاتێ من سەیریم دەکرد و بە چاوەکانم ناڕەزایی خۆمم پیشان دەدا، ئەو بە ئاگا دەهاتەوە و پێی دەوتم:

ــ ئیشی خۆت بکە پشتۆ، هەقی منت نەبێ.. تۆ نازانی من لە چ حاڵێکدام.

دوای ئەوەی فێری ئیشەکان بووم، هەر خۆم نانەواخانەکەم بەڕێوە دەبرد.. هەویرم دەشێلا.. گونکم لێ دەگرت.. پانم دەکردەوە.. بە تەندوورم وەدەدا.. دەرم دەهێنا و دەشمفرۆشت.. هەموو ئەمانە تەنها بۆئەوەی شوێنێکم هەبێ و شەوان تێیدا بنووم.. ساڵ بە ساڵ چاکتر سەرم لە پیشەکەم دەردەچوو و زیاتر لە بازاڕ دەناسرام.. «کاک خەسرۆ» درەنگ درەنگ بە جلی کەشخەوە دەهات و لەو بەردەمە لەسەر کورسیەک دادەنیشت.. هەندێ جار منداڵەکانیشی دەهێنا.. دەبووایە من دەستیان بگرم و لە بازاڕ شەربەت و کاستەر و شتی دیکەیان بۆ بکڕم.. زۆر جار لەسەر شۆستەی ئەو شەقامانە دەمکردنە قەڵاندۆشکان و دەمگێڕان.. یاریی خۆش خۆشم لەگەڵدا دەکردن، هەر بۆیە ئاوا هۆگرم بووبوون و وەکو براگەورەی خۆیان نازیان بەسەردا

دەکردم.. «کاک خەسرۆ» بەدەم هەڵقوڕاندنی چاکەی بەردەمی دەیوت:

ــ کەس نازانێ وەکو تۆ دڵی ئەم منداڵانەی من ڕا بگرێت.

هەر خۆیشی دەیوت:

ــ تۆ زۆر چاک لێیان تێدەگەی.

هاوڕێکانی دەهاتن بۆ لای و بە گاڵتە و قسە خۆشەکانیان ئاوەدانییان دەخستە ئەو کۆڵانەوە.. «کاک خەسرۆ» باسی ڕابردووی خۆی بۆ دەکردن.. باسی ئەو ساڵانەی کە لە یۆناندا بەسەری بردووە.. گەورە و بچووک بەلایدا تێدەپەڕین و سەلامیان لێ دەکرد.. هەندێکیشیان بە پیشەی خۆیان دەیانپرسی:

ــ ژنە یۆنانیەکەت چۆنە..؟!

جارێکیان ئەو کچە لەوێ بوو، کە یەکترمان خۆشدەویست و هەموو شتێکمان بڕاندبووەوە، کاتێ یەکێ لەو هاوڕێ قۆشمەچیانەی بەوێدا تێپەڕی و وای وت.. من دوای کەوتم و پێم وت:

ــ ئەگەر پیاوی دەوەستی، بزانە چۆن ناوسکت بە لەقە دەدڕم.

«کاک خەسرۆ» بە حەپەساویەوە لێم ڕاما و وتی:

ــ ئەوە چیتتە تۆ پشتیوان..؟! بۆ لەو خەڵکە تووڕە دەبی..؟!

بۆ یەکەمجار بەرپەرچیم دایەوە:

ــ خەتای جەنابتە، ئەمە کەی گاڵتەیە تۆ لەگەڵ ئەو خەڵکەی دەکەی..!!

ــ گاڵتەی چییم کرووە..؟! ئەوە تۆ چییتە..؟!

دەبووایە ئاوا بکەم، چونکە «ڤیان» دەیزانی من یۆنانییم و باسی هەموو نهێنیەکانی ژیانی خۆمم بۆی کردبوو.. چەندی خۆشدەویستم.. لە بازاڕی شێخەللا ناسیم.. کاتێ دەستە ناسکەکانی لەناو سەبەتەکە نانیان هەڵدەبژارد، دەستەکانمم خستە سەریان.. پەنجەکانیم گوشی.. کاتێکم زانی دوو چاو لە چاوەکانم دەڕوانن.. پڕن لە حەز و شەهوەت و پێدەکەنن.. بەڵام ئێستاش دەڵێم ئەوە پێکەنین نەبوو.. چاو لە حاڵەتی ئاوادا چۆن دەتوانێ پێبکەنێ.. نەدەکرا لە بەرچاوی ئەو حەشاماتە لە باوەشی بگرم و تێر تێر ماچی بکەم، بۆیە دەمارەکانم گرژ دەبوون و ئاخی قووڵ قووڵم هەڵدەکێشا..

هیـوام دەخـواست جـووتێ مـەل بـوونایە و لەنـاو ئەو سـەبەتەیە دەنووكـمـان بخـسـتـایەتە نـاو دەنووكی یەكـتـرەوە.. دەیان شـەو دەچووم بۆ لای مـاڵیـان لەگـەرەكی ڕووناكی و هەر لـەسـەر دیوارەكـە دەمم دەخسـتـە ناوی دەمیـەوە.. قۆپچـەكانی سـەر سنگیم دەكردنەوە و دەستم دەبردە نـاو یەخەی كراسـەكەی.. پەنجە مـاندووەكانمم تێدا دەگێڕان و گیانمان بە ژێر لەزەتدا دەكەوت.. هەموو جارێ پێی دەوتم:

ــ هیـوادارم چاو و دڵت بـە بینینی دایكت ڕۆشـەنبـێـتـەوە و لە سـایەی ئەودا زەماوەند بگێڕین.

كـاتێ دەهـاتمـەوە نانەواخـانەكەش، وامـدەزانـی دەسـتـەكـانیم لەگـەڵ خـۆمـدا هێناوە.. دەمــخــســتـنە ژێر ســەرمــەوە و لـەســەر پشت ڕادەكـشـام.. ژیـانی داهـاتووی خـۆمـانمـم دەهێنایە بەرچاو و دڵم پڕ دەبوو.. لە هـەمـوو كـاتێكی دیكە زیاتر دایكمم بیـردەكەوتەوە و بۆی دەگریام.. قسـەكەی «ڤـیـان» لە گوێچكەمـدا دەزرنگـایەوە: «هیــوادارم چـاو و دڵت بە بـینـیـنی دایكت ڕۆشــەنبــێـتــەوە و لە سـایەی ئەودا زەمـاوەند بگێڕین».. لەپڕ هەسـتم بە نائومـێدی دەكـرد.. منێكی شـاگـردنانەوای بێـمـاڵ و بێـپـارە و بێكەس چۆنم دەتوانـی «ڤـیـان» بكەم بە هـاوسـەری خـۆم.. گـەڕانەوەش زەحـمــەت بوو.. هەتـا ئەگـەر واشم بكردایە، «ڤیـان» لەگەڵم نەدەهـات.. منیش نەمدەتوانی بەجێیبهێڵم.. نا، من مـەحاڵ بوو بۆ دەقـەیەكـیش بمتـوانیـایە ئەم شـارە بەجێبـهێـڵم.. «كـاروان كـاكەسـوور» قـوتابیـەك بوو و هەمـوو ڕۆژێ نـانی لە نانـەواخـانەكـەمـان دەكـڕی.. بووبووە هـاوڕێم و زۆر جار بە یەكەوە گفتوگۆمان دەكرد، جارێكیان پێی وتم:

ــ بۆئـەوەی شـوێنێكت خـۆشـبـوێت و لێی بێـزار نەبی، دەبـێ بەلایەنی كـەم دۆستێكی تێدا بگری.

من «ڤیان»م هەبوو و لـە هەموو شتێ زیاترم خۆشدەویست، بـەڵام پێویستم بە دایكێكیش بوو تـا لە سایەیدا زەمـاوەندی لەگەڵدا بگێڕم.. ساڵەكان یەك لە دوای یەك تێـدەپەڕین و كـەم كـەم ئـەو تەمـەنەی منیـان لەگـەڵ خـۆیاندا لوول دەدا.. لە بـەردەمـی ئەو تـەندوورە گـەرمــە هـەڵدەپڕووكــام و بیــرم لـە «ڤــیــان» دەكـردەوە.. داڵغـەم لێدەدا و لەگـەڵ دەنگی كـڕیارەكـانم بە ئاگـا دەهاتمەوە..

هەندێ جار «کاک خەسرۆ» لەسەر کورسیەکەی بەردەرگا هاواری دەکرد:

ــ چیتە پشتۆ..؟! کورە ئەو نانانە سووتان..!!

هاوڕێیەکم کچێکی خۆشدەویست و شێتی بووبوو، بەڵام هیچ شوێنێکی بە شایانی ئەوە نەدەزانی تێیدا بیری لێ بکاتەوە، بۆیە لە خەیاڵی خۆی دەری کرد و ئەنجام بە سکی دا.. من وا نەبووم.. بە ڕۆژ لەناو ئەو ئاگرە و شەوان لەسەر فەردە هەڵچنراوەکان بیرم لە «ڤیان» دەکردەوە و لەناو خەیاڵەکانمدا لەگەڵی دەژیام.. سوور دەیزانی ژیانی من ناگۆڕێت و مەحاڵە ببم بە خاوەنی پارە و شوێنی خۆم، کەچی ددانی بە خۆیدا دەگرت و دڵنەوایی منیشی دەدایەوە.. جورئەتی دەخستە بەرم، بەڵام من ڕۆژ بە ڕۆژ نائومێدتر دەبووم و لە ناخەوە دادەڕووخام.. «کاک خەسرۆ»ش هەر وەکو جاران بە شاگردە دەستەپاچە و گوێڕایەڵەکەی دەزانیم و دەیویست ئیشەکەی بە چاکی بەڕێوە بچێت.. ئەو ڕۆژ بە ڕۆژیش تووڕەتر دەردەکەوت و زیاتر هەڵیدەبزڕکاند:

ــ ئەگەر تۆ ژیانمت ئاوا بەلاوە سەیر بێت و لێی تێنەگەی، ئاخۆ دوای مردنم چییم پێ دەڵێی..!!

من وەکو جاران گوێم نەدەدایە و دەمزانی ئەو قسانەی لەگەڵ کەسدا نییە، بگرە هەر ماناشیان نییە.. کاتێ بەناو بازاڕدا دەسووڕایەوە، خەیاڵی دەڕۆیشت و دەست و قاچی ڕادەوەشاند.. خەم و خەفەت وشکیانکردبووەوە و چاوەکانی بە قوڵدا چووبوون.. لەپڕ دەکەوت و بە دیوارەکانەوە هەڵدەستایەوە.. لەوە دەچوو تووشی بەڵایەکی زۆر گەورە بووبێت و لە منی بشارێتەوە.. ئەو هیچ نهێنیەکی لای من نەدەدرکاند.. تەنانەت هەندێ جار دراوسێکانی نانەواخانەمان پێیان دەوتم:

ــ واماندەزانی تۆ زۆر وریای، بەڵام پێت ناخۆش نەبێ لەم شارە کەسێکی دیکە نییە بەقەدەر تۆ دەبەنگ.. ئەوە چەند ساڵە لەگەڵ ئەو پیاوەی و هیچی لێ تێنەگەیشتووی.

کەچی هەموو ئەو قسانەش وایان لێ نەدەکردم ڕقم لێی بێت، بگرە زۆر خەفەتیشم دەخوارد، کاتێ دەمبینی ئاوا کز و بێهێز بووە و بەزەحمەت دەتوانێ بە ڕێگادا بڕوات.. دەسا ئەو ڕۆژەی هەواڵی مردنیم بیست، چەند

جارێ لە داخا سەری خۆم بەو دیوارانەی نانەواخانەکەماندا کێشا و وەکو منداڵ بۆی دەگریام.. چاکترین پرسیاریش کە ئەوسا لە خۆمم کرد ئەوە بوو، ئاخۆ ژن و منداڵەکانی چی لەو نانەواخانەیە دەکەن و چارەنووسی من چی دەبێت..؟! حەفتەیەکی پێچوو و کەسم نەبینی.. من ئیشی خۆمم دەکرد و بە نیگەرانییەوە نانەواخانەم بەڕێوە دەبرد.. دوای حەفتەیەک سەرجەمی پارەکەم بۆ ژن و منداڵەکانی برد.. چووم بۆ گەڕەکی ئازادی و بە پرسیار ماڵەکەیانم دۆزیەوە.. هەرکە دەمپرسی، ئەوان دەیانوت:

ــ کاک خەسرۆ نانەوای ڕەحمەتی..؟! مێردی ژنە یۆنانیەکە..؟!

نەمدەزانی چیان پێ بڵێم و خەتاکەیم دەخستە ئەستۆی ئەم.. ئەم ئەگەر ئەو گاڵتە ناشیرینەی لەگەڵدا نەکردبانا، ئەوانیش هەرگیز ڕێگایان بە خۆیان نەدەدا شتی ئاوا بێتام بڵێن.. گەیشتمە بەردەرگا و منداڵەکان لە خۆشیا هاواریان کرد:

ــ دایە کاکە پشتیوانی شاگردی باوکم هات.

بچکۆلەکەیانم کردە باوەشمەوە و چەند ماچێکم لەسەر ئەو کوڵمە پەمەییانەی نەخشاند.. سەریم نووساند بە سنگمەوە و گوشیم بە خۆمەوە.. بەبێ ئەوەی دایبنێم، بەرەو ژوورەوە هەنگاوم نا و گەیشتمە بەردەرگا ساجەکە.. ژنێکی قەیرەم لەسەر تاکێکی قەنەفەکە بینی، قژە کاڵەکەی بەملا و بەولای سنگیدا هێنابووە خوارێ و دەستەکانی خستبووە سەر ڕانەکانی.. بە سووکی سەری هەڵبڕی و لێم ڕاما.. داچڵەکیم و لە دڵی خۆمدا وتم: «چەند لە دایکم دەچێ.. ئەویش ئاوا سەری هەڵدەبڕی و سەیری دەکردم».. کەمێکی دی چوومە پێش بۆئەوەی پارەکانی بدەمێ و چاکتر سەرنج لە سیمای بدەم.. ئینجا زانییم ئەوە بە ڕاستی دایکمە و تەواو لە شوێنی خۆم وشک بووم.. ئێستاش نەمزانی چۆن بەجێمهێشتبوو و کەی گەیشتبوومە سەر شەقامە گشتیەکە، بەڵام بەحاڵ بیرم دەکەوتەوە کاتێ پارەکەم خستە ناو دەستی، ئەو سەیرێکی کردم و ویستی شتێکم پێ بڵێ.. ئەو شتە بووە بە مەراقم و دەبێ هەموو ژیانی خۆمی بۆ تەرخان بکەم.. دەیویست بڵێ چی..؟! بە چ زمانێ قسەی لەگەڵدا دەکردم..؟! بەو زمانەی لەگەڵ خوشک و براکانم دەدوێ، یان بە

زمـانەکـەی جـاران..؟! بە «یـانـی» یان «پشـتـیـوان» بانـگی دەکـردم..؟! هەمـوو حـەفتـەیەک کاتێ پـارەکانی بۆ دەبەم، بە هـەمـان شـێوەی ئەو ڕۆژە لە چاوەکانم دەڕوانێ و دەیەوێت شـتێکم پێ بڵێ، بەڵام نایڵـێت و بەو خـەفـەتەوە دەمکوژێ.. «ڤـیـان»یش ئێـسـتـا نایەت بـۆ لام و نازانم چی بەسـەرهـاتووە.. پڕ بـە دڵ پێم خۆشە، کە نایبینم، نەوەکا پێم بڵێ:

ـ هیـوادارم چاو و دڵت بـە بینینی دایکت ڕۆشـەنبـێـتـەوە و لە سـایەی ئەودا زەماوەند بگێڕین.

مووسڵ/ کانوونی دووەمی ١٩٨٦

* جـــاران لـە شـــوێنی وشـــەی یـۆنانـی، وشـــەیـەکی دیکـە هـەبوو و نـاوی کارەکتەرەکانیش گۆڕاون.

ژنە ناسکەکەی سەربەست فەریادی

«سەربەست فەریادی» بە ئاسانی ناونیشانی «ژنە ناسکەکە»ی بۆ دوا شیعری خۆی نەدۆزیبووەوە، بەڵکو ئەو شەوە تا بەیانی بە درێژاییی ژوورەکە بەدەم بیرکردنەوە و مێشکگوشینەوە دەهات و دەچوو.. «بەهرە»ی ژنی، کە بە کراسێکی هەناریی تەنکەوە لەسەر سیستەمەکە نووستبوو، چەند جارێ خەبەریبووەوە و نارەزاییی دەربڕی:

ـ ئێستا پێم ناڵێی ئەم ڕاکەڕاکەت لە چییە بەم نیوەی شەوە..؟! وەکو خۆت نانوویت، دە بهێڵە من بنووم، یان هیچ نەبێت برۆ ئەودیو.

خوویێکی سەیر بوو گرتبووی و نەیدەتوانی وازی لێ بێنێ.. لەو ژوورەی نووستندا نەبووایە شیعری بۆ نەدەهات.. لەگەڵ نووسینی هەر شیعرێکدا شەڕێکی گەورەی لەگەڵ ئەو ژنەی هەڵدەگیرساند.. سیوایان بووبووەوە و دەیان قسەی ناشیرینیان بە یەکتر دەوت.. «بەهرە» زوو زوو سەری لەسەر سەرینەکەی هەڵدەبڕی و پێی دەوت:

ـ خۆزگە ژنی گامێشەوانێ بوومایە، نەک هی شاعیرێکی بوودەڵەی وەکو تۆ، خۆ هەر هیچ نەبووایە شەوان تا بەیانی لە باوەشی خۆیدا دەینواندم.

ئەو کاتی خۆی لەناو ئەو هەموو کوڕەی «زانکۆی مووسڵ» دڵی چووبوو بە «فەریادی»دا و چاوی لە زۆر عەیبی پۆشیبوو، هەر لەبەرئەوەی شاعیر بوو و لە گەشت و بۆنەکاندا بە جوانترین شێوە شیعرەکانی خۆی بۆ قوتابییان دەخوێندەوە.. ئەمیش دەیان جار بەوە دڵنەوایی خۆی دابووەوە، کە ئەگەرچی هەرچی ڕەخنەگر و نووسەر هەن، گاڵتەیان لە شیعرەکانی دێت و هەرگیز دان بە تواناکەیدا نانێن، بەڵام هەر ئەو شیعرانە جوانترین کچیان بۆ مسۆگەر

کـردووه.. هەندێ جـاریش وایدەزانی ئـەوان بۆیە ئەوەنـدە ڕقــیــان لێـیــەتی و هەمیشـە لەملا و لەولاوە پەلاماری دەدەن، چونکە ژنێکی جوانی هەیە و چاویان پێی هەڵنایەت.. هەموو ئـەو شتانەش لە پەنادیوار و سـەر کورسیی شەقـوشڕی گـازینۆ و بەدەم پیـاسـەی ئێـوارانـی سـەر شـەقـامـەکـان دەڵێن و نایـەنەوێت لە ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا تاقە دێڕێکی لەسەر بنووسن، نەوەکا ببێت بە ناوێک و بناسـرێت.. لەگـەڵ بـڵاوبوونەوەی شـیـعـری «ژنە ناسـکەکـە»یدا زۆر شـتـی بۆ ڕوونبـووەوە، بەڵام درەنگ.. سـەرەتا هـیچ سـەری لەوە دەرنەدەکـرد، کـە بۆچی ئەوان هەر هەموویان و بەجارێ دەربارەی ئەو شیعرەیان نووسی.. هەندێکیان بە چاک و هەندێکیان بە خراپ:

«ژنە ناسکەکەی سـەربەست فـەریادی تا بڵێی لـەزەتبـەخشـە و مـرۆڤ لێی تێـرنابێت».. «یەکێ لە خـاسـیـەتەکـانی ژنـە ناسکەکـەی سـەربەست فـەریادی ئەوەیە، تا مـاوەیەکی زۆر لە خـەیاڵدا دەمـێنێـتەوە و بەئاسـانی لە یادناچـێتـەوە، چونکە بەڕاسـتـیی تەڕ و پاراوە و دەچێ بە ناخـی ڕۆحدا».. «ژنـە ناسـکەکـەی سـەربـەست فـەریادی بە تـەکنیکی تازە خـۆی تێکەڵی گـیانم دەکـات و تا تەواو نەبێت، ناهێڵێ لێی جیاببمەوە».. «زمانی ژنە ناسکەکەی سەربەست فەریادییم زۆر بەدڵ بوو، ئەو لە هەموو شتێکی دیکەی زیاتر موچورکەی پیادا هێنام».

ئەوانی دی نووسیویانە:

«ژنە ناسکەکەی فەریادی ئەوە نییە، کە هەندێ کەس پیـایدا هەڵدەڵێن، زۆر فـشـەڵە و لەشـێکی داهـێزراوی هـەیە».. «ژنە ناسـکەکـەی فـەریادییم لایە و وا دەیهـێنـم و دەیبــەم، هیچ لـەگـەڵ ئـەو شـتــانـە یەکناگـرێتـەوە، کـە هەندێ لە ڕەخنەگـرەکـانمان باسـیـان کـردووە».. «فـەریادی خـەیاڵی خـاوە بەهۆی ژنە ناسـکەکـەیەوە، خـۆیمان لـەسـەر بکات بـە شـاعـیـر و ناوبانگ پـەیداکـات».. «سـەربەست فـەریادی بە بەهـرە پشـتـی قـایمە و خـاوەنی ڕۆشـەنبـیـرییـەکی خەملیـو نییە، دیارە بەهرەش ناتوانێ کەسێک بکات بە شاعیر، کە هیچی تێدا بەستە نییە.. بەڵێ، ژنە نـاسکەکەی ناتوانێ ئایندەیەکی ڕۆشەنی بۆ مسۆگەر بکات».

هـەر جــارێ لەســەر لاپـەڕەی ڕۆژنامــە و گــۆڤــار و ســەر شــاشــەی

تەلەڤزیۆنەکاندا، چاوپێکەوتن لەگەڵ هەر نووسەر و ڕەخنەگرێکدا بکرێت و پرسیاری: بەرهەمی تازەت چییە..؟! یان بۆچی ماوەیەکە دەرناکەویت..؟!ی لە بەردەم قووتکرێتەوە، ئەو بەبێ بیرکردنەوە دەڵێت: «جارێ خەریکی ژنە ناسکەکەی سەربەست فەریادییم و وازم لە هەموو شتێکی دی هێناوە».

ئەو گۆڤارەی شیعرەکەی تیادا بڵاوکرایەوە، هەر زۆر زوو لە کتێبخانەکاندا تەواو بوو، بۆیە «سەربەست فەریادی» ڕۆژانە نامە لەسەر نامەی پێ دەگات و تیایدا دەنووسن: «تکایە ژنە ناسکەکەتم بۆ بنێرە، با شەوێکم لا بێت، دڵنیابە بۆتی دەنێرمەوە».«*»

سلێمانی ١٢ ـ ٧ ـ ١٩٨٦

* ئەم چیرۆکە لە ژمارە ٢٩ی گۆڤاری «رابوون»دا بڵاوکراوەتەوە. جاران لە جێی وشەی «ناسکەکە»، وشەیەکی دیکە هەبوو.

ناتەوێ هیچ پیاوێ دایکت بە ڕووتیی ببینێت

تا دەوڵەمەندتر دەبن، زیاتر باوەڕ بەوە دەهێنیت، کە تەواو ئیتر ئێوە ڕۆژێ لە ڕۆژان ناگەڕێنەوە ناو ڕەشمماڵی قەرەجەکانی قەراغ شار.. خۆ ئەگەر بشگەڕێنەوە، تۆ هەر ناتوانیت وەکو ئەوسای منداڵییت هەست بە خۆشیەکانی ئەوێ بکەیت.. تۆ وەکو هەموو جارێکیش بە خۆت دەڵێیت: «خۆش نەبوو.. خۆش نەبوو، بەڵام زاکیرەم هەمیشە لەگەڵمدا ناپاکە و شتە دزێوەکانم لە شێوەی بزەی سەر لێوی کچە هەرزەکارەکانی ناو خەونی بەرەبەیانی پایزێکی درەنگوەخت دەخاتە بەرچاو».. هەر چۆنێ بێت ڕۆیشت و ناگەڕێتەوە.. ئەو خانووەی باوکیشت ماوەیەک لەمەوبەر لە بازرگانێکی گەورەی کڕی و ئەمڕۆ دەچنە ناویەوە، ئەوەندەی دی هیوای گەڕانەوەت لە دڵدا دەکوژێت و گۆڕانی سیمای شتەکان زیاتر بڕستت لێ دەبڕن.. باوکت بە پێچەوانەی تۆ حەز لە کۆشک و تەلاری گەورە دەکات و لە هیچ خانووێکدا ساڵێک بە تەواوی خۆی ناگرێت.. گەڕەک نەماوە لەم شارە ئێوە بۆی نەچووبن، بێجگە لەو گەڕەکەی، کە پێش چوونتان بۆ ڕەشمماڵەکان، تۆ و دایکت تیایدا دەژیان.. هەموو بیرکردنەوەیەکیش لەو خانووە و لەو گەڕەکە، پەنجەگەورە قرتاوەکەی دەستی چەپی دایکتت بیر دەخاتەوە و دەتباتە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. ئەگەر دایکت بیزانیایە بە دەستی ڕاستی مەقەست بگرێت و هەر وەکو جاران لەو ساڵۆنە ئیش بکات، ئێوە ڕێتان نەدەکەوتە ناو ئەو ڕەشماڵانە و ئاوا ئوڵفەتت بەو ژیانە سەیر و بەسەرچووەی قەرەجەکانەوە نەدەگرت.. ئەو چەکدارەی هەر دەتوت لە دوتوێی لاپەڕەی کتێبە مێژووە کۆنەکانەوە هاتۆتە دەرێ و بەم خاک و خۆڵ و بەم ژیانە نامۆیە، نەدەبوو بە باوکت و سیمای ڕاستەقینەی شتەکانی لێ

نەدەگۆڕی.. خۆ دایکت زۆر هەوڵی دا بە دەستی ڕاستی ئەو مەقەستە بگرێت و خۆی ڕابێنێت، بەڵام هەر نەیتوانی و مەحاڵیش بوو ئاوا بە ئاسانی فێری بێت.. هەموو جارێکیش لە داخا نووکەکانی دەکرد بە باسکی ڕووتی چەپیدا و کۆمەڵێ هێڵی سووری لەسەر دەنەخشاند.. تۆ بەدەم گریانەوە دەستیت دەگرت و لێی دەپاڕایتەوە، کە وا نەکات، چونکە دەترسایت وەکو پەنجەکەی تووشی نەخۆشیی بێت و دواییش لە خەستەخانە بۆی ببڕنەوە.. ئەو پەنجەیەشی سەرەتا دوومەڵێکی بچکۆلەی لێ هات و وردە وردە گەورە بوو.. لێی پیس کرد و ئەنجام بۆیان بڕیەوە.. ئیتر تەمای لە ئیشەکەی دانا و کەوتە فرۆشتنی کەلوپەلی ناو ماڵەکە.. خانووەکەی بە «حاجی ڕەمەزان»ی دراوسێتان فرۆشت و تیایدا بوون بە کرێچی.. کرێتان بۆ نەدرا و دەریکردن.. چوون بۆ لای قەرەجەکان و ڕەشماڵێکی بچکۆلەتان دەسکەوت.. دایکت بەرچنەی درووستدەکرد و بە جووتە دەرگا دەرگا، کۆڵان کۆڵان، گەڕەک گەڕەک دەتانگێڕان.. لەمەوە زانییت چ جیاوازیەکی سەیر لەنێوان ژیانی ساکاری قەرەجەکان و هی ئاڵۆزی ناو شاردا هەیە، بەڵام ئێوە سەر بە هیچ کامێکیان نەبوون.. هەرگیز نەتاندەتوانی وەکو ئەوان بژین.. دایکت هەمیشە بە پارێزەوە هەڵسوکەوتی دەکرد و لە ڕووی نەدەهات وەکو ئەوان هەموو شتێ بکات.. کاتێ دەچوو بۆ ئەو حەمامەی لە دووری ڕەشماڵەکان بە بەردی زل درووستکرابوو و بە جەمەلۆن سەریان گرتبوو، ئەو جەمەلۆنانەی لە پەراسووی ئەو مانگایانە دەچوون و ناو دەمی تۆیان دەکرد بە ئاودڕکەی لیکێکی خەست، کە بە قەنارەی گۆشتفرۆشەکانی ناو قەیسەریە کەمێ تاریکەکە هەڵواسرابوون و سێبەرەکانیان لە شێوەی شتی سەیر سەیر دەردەکەوتن، دەبووایە تۆ لە بەر دەرگاکەی بوەستیت و نەهێڵیت کەسی دی خۆی پیادا بکات.. ئەو جارە چاوت خێل کردبوو و لەو بەردە سپی و زلانە ڕادەمایت، کە لە لای ڕەشماڵەکانەوە تا بەر دەرگای حەمامەکە ڕیز کرابوون و قەرەجەکان بە پێی پەتیی بەسەریدا دەڕۆیشتن، لەبەر بینایی‌یتدا وەکو پۆلێ قاز دەردەکەوتن و لەزەتێکی زۆر سەیرت لە تەماشاکردنیان دەبینی، کاتێکت زانی پیاوێکی چەکدار دەستی خستە سەر شانتەوە و داچڵەکیت.. بەبێ ئەوەی هیچ شتێ بڵێ، تۆ هەر بەترسەوە سەیرت

کرد و بە زمانێکی تێکئالاوەوە پێت وت:

ــ ناهێڵم بچییتە ژوورەوە، چونکە دایکم لەوێ خۆی دەشوات.

ئەو وەک بڵێی لەگەڵ کەسێکی گەورەدا بدوێ، نەک منداڵێکی هەشت ساڵان، بەدەم سەیرکردنی کاتژمێرەکەی دەستی ڕاستی، هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا و بە لەفزێکی شیرین پێی وتی:

ــ بەڵام من هەموو ڕۆژێ دەبێت ڕێک ئەم کاتە لێرە خۆم بشۆم و ناتوانم بە هیچ شێوەیەک دوایخەم.

ــ ئەی من بۆچی تا ئێستا تۆم نەبینیوە..؟!

سەیرێکی کاتژمێرەکەی کردەوە و پێی وتی:

ــ بچکۆل گیان زۆرم لەگەڵدا مەڵێ و لەوە زیاتر ڕاگیرم مەکە، من دەبێت بچمە ژوورەوە و خۆم بشۆم.

ــ ناهێڵم.. ناهێڵم دایکی من بە ڕووتیی ببینیت.

ئەمەت وت و لە کونی دەرگاکەوە سەیرێکی دایکتت کرد، لەسەر تەختەکە دانیشتبوو و لفکە زبرەکەی بە گیانە لووس و سافەکەیدا دەهێنا.. چەند جارێ بە شپرزەییەوە هاوارت کرد:

ــ دایکە خێرا جلەکانت لەبەرکە، پیاوێکی زۆر سەیر هاتووە و دەیەوێت بێتە ژوورەوە.

بەڵام ئەم لەبەر دەنگی گۆرانیی خۆی و هی پریمەزە نەوتیەکە گوێی لە تۆ نەبوو و ناچار ڕووتکردەوە ئەو:

ــ چاوەڕێکە تا تەواو دەبێت، من حەز ناکەم هیچ پیاوێ دایکم بە ڕووتیی ببینێت.

ــ نابێ ڕۆڵە نابێ، من وا دەچمە ژوورەوە.

بە لەقە کەوتیتە گیانی دەرگاکە و بەردەوامیش دەتوت:

ــ خێراکە.. خێراکە، جلەکانت لەبەرکە و وەرە دەرەوە، ئەگینا ئەو پیاوە دێتە ژوورەوە و بە ڕووتیی دەتبینێ.

بێ سوود بوو و کۆڵت دا.. ئەو سەیرێکی ئەملا و ئەولای خۆی کرد و پێی وتی:

ــ من وا دەچمە ژوورەوە و ئەم چەکە لای تۆ بەجێدەهێڵم، ئەگەر هەر کەسێ هات و ویستی بێتە ژوورەوە، تۆ بە قۆنداغەکەی لە دەرگا بدە.

ــ بۆچی..؟!

ــ پەلەمە، ناتوانم وەڵامت بدەمەوە.

چەکەکەت بە دەستەوە گرت و لە کونەکەوە سەیرت دەکرد، واتدەزانی دایکت دەیکات بە قریشکە قریشک و ڕەنگە لە ترسا ببووریتەوەش، کاتێ لەپڕ پیاوێکی چوارشانە، کە هیچ لە پیاوی ئەم سەردەمە ناچێت و سیمایەکی تا بڵێیت سەیری هەیە، لە بەردەمی قوتدەبێتەوە، بەڵام وانەبوو و تەواو حەپەسایت.. هەر خۆی جلەکانی لە بەر داکەند و کەوتە شتنی.. ئەوەی سەیر بوو و سەرت لێ دەرنەدەکرد، ئەوە بوو پیاوەکە دەستی چەپی لە ئانیشک بەرەو خوار لە پلاستیک درووستکرابوو و دایکت بە سووکی وەکو جلەکانی بۆی داکەند.. ڕووت وەرگێڕا و کەوتیتەوە سەیرکردنی بەردە سپیەکان.. ئەوسا لە هەموو کاتێکی دیکە زیاتر وەکو قاز دەردەکەوتن و نەیاندەهێشت دیمەنی ڕاستەقینەی شتەکان ببینیت.. کاتێکیشت زانی دایکت جلەکانی لەبەرکردبوو و بە تەنیا و بە قژی تەڕەوە هاتە دەرێ.. سەرێکت بە ناو حەمامەکەدا گێڕا وبە سەرسوڕمانەوە پرسیت:

ــ ئەی ئەو پیاوە چی لێهات، کە لەگەڵ تۆ خۆی شت..؟!

ئەم قاقایەکی بەرزی لێ دا و وتی:

ــ کام پیاوە دانا شێت..؟!

سەیرێکی دەستەکانی خۆت کرد و چەکەکەت نەبینی.. بە حەپەساویەوە لەمت ڕوانی و پێت وت:

ــ ڕۆیشت..؟! ئەی بۆچی من نەمبینی..؟! ئیتر نایەتەوە..؟!

ئەم بەگاڵتە وتی:

ــ با، زوو زوو دێتەوە.

ئەگەرچی ڕێکنەکەوتەوە جارێکی دی دایکت لە کاتێکی ئاوادا خۆی بشوات و تۆش لە بەردەرگادا ببیتە پاسەوانی، بەڵام دەیان شەو لەناو ئەو ڕەشماڵەدا لەگەڵ ناڵەناڵی ئەم و دەنگی هەناسەکانی ئەودا خەبەرت بووەوە.. لە ماوەی

چەند ساڵێکدا بووی بە خاوەنی دوو خوشکی چاوشین و برایەکی گەنمڕەنگی جوان و ڕۆژانە دایکت بەسەر تۆیدا بەجێدەهێشتن.. هەر ئەمەش وای لێکردن ئەوەندەی هۆگری تۆ بن، ئەوەندە هی باوکیان نەبن.. ناهەقیشیان نییە، ئەوان ئێستاش نازانن، ئەو پیاوە سەیرە لە کوێ هات و چۆن پەیدابوو، ئاوا سەرو ناسنامەی بۆ ئەوان و بۆ تۆش کرد و بوو بە باوکی ئێجگارەکیتان.. دوور نەبوو ئەگەر لەناو ڕەشماڵەکاندا بمابوونایەتەوە، ئەو نهێنیەت بۆ ئاشکرا بووایە و ئەوانیشت لەو سەرسامیە ئەبەدیە ڕزگار بکردایە، بەڵام تازە هەر دەبێت حەیران و سەراسیمە لێی بڕوانیت و بە خۆت بڵێیت: «ئەو باوکەی ئێمە بۆچی لە هیچ شوێنێ ئۆقرە ناگرێت..؟!».

هەولێر ٣ــ ٩ــ ١٩٨٦

شیری MADAS

پێشکەشە بە هاوڕێی ڕۆحسووکم «لوئەی حەسەن».

هاوکات لەگەڵ وشکبوونی ناکاوی مەمکی گشت دایکانی ئەم وڵاتە، شیری «MADAS» کەوتە بازاڕەوە.. ئەمە ئەو نهێنییەیە، کە چل ساڵ زیاترە کەس بۆی ئاشکرا نەبووە.. لەوەش سەیرتر ئەوەیە، منداڵان بێجگە لەم شیرە، هیچ جۆرێکی دی ناخۆنەوە و لە هی دایکیان چاکتر پێیان دەکەوێت.. هەر بۆیە «MADAS» تاقە شیری قوتووە لە بازاڕدا بفرۆشرێت و لە ماوەیەکی کەمدا قڕی خستە هەموو ئەوانی دیکەوە.. ئەوانەی دووکان و ئەمارەکان ئێکسپایەر بوون و کارگەکانیان داخران.. «MADAS» پێویستیی بە پڕوپاگەندە و پیاهەڵدان نییە و لە هەر شتێکی دیکە زیاتر ڕەواجی هەیە.. تەنانەت لەسەر قوتووەکەشیدا هیچ ڕوونکردنەوەیەکی وەکو چۆن بەکاردێت.. چەند کەوچک بکرێتە چەند ئاوەوە.. لە کوێ هەڵبگیرێت و نازانم چی و چی نابینرێت.. ئەوەی هەیە و نییە وێنەی دوو منداڵی تا بڵێی جوان و ڕۆحسووکە بە قەدیەوە، کە بەدەم گاگۆڵکێوە پێدەکەنن.. ئەوانەی نەخوێندەوارن، یان ئەوانەی تاقەتی لەبەرکردنی ناویان نییە، شیری «دوو منداڵە جوانەکە»ی پێ دەڵێن.. کەسیش نازانێت ڕەگەزی ئەو دوو منداڵە چیین، هەندێکیان دەڵێن کوڕن و هەندێکیان دەڵێن کچ، بەڵام لە ڕاستییدا ئەمە تەنها مەزەندەی خۆیانە و هیچی دی.

* * * *

ئەمڕۆ حەفتەیەک بەسەر کودەتا سەربازیەکەدا تێدەپەڕێت و باری وڵات هێمنبووەتەوە.. بەڵام باری سایکۆلۆژیی «نەهلە باقر» هەر پەشێو و نائارامە..

دڵی کەوتۆتە ختووره و ترس دایگرتووه.. ئەم پێش کودەتاکەش هەر زوو زوو هەستی بە دڵەکوتەیەکی سەیر دەکرد و خەیاڵی ترسناک ترسناکی بۆ دەهات.. بەتایبەتی کاتێ لە بەرامبەر ئاوێنەی ژوورەکەیدا دەوەستا و سەرنجی لە خۆی دەدا.. لەشولاری بە تەواوی تێکچووه و چرچەکانی دەموچاوی بە چاکترین پسپۆڕی ماکیاجیش ناشاردرێنەوه.. وای لێ هاتووه ڕۆژانە بەشی دەرمان و ماکیاجەکانی دەستناکەوێت و هەمیشە بیر لە پەندی «سۆزانی پیربێت، دەبێت بە گەواد»«*» دەکاتەوه.. ئەگەرچی ئەم هەرگیز بەرگەی ئەوه ناگرێت و رەنگە لە داخا بە سک بدات.. ئاخر ڕازیبوون بەو پیشەیە بۆ ئەم مانای داننانە بەوەی، کە لێکەوتووه و چیتر جەستەی ئەم توانای ئەوەی نەماوه لەزەت بە جەستەکانی دی ببەخشێت.. زۆر جاریش بە خۆی وتووه: «ئەگەر تەمەن بۆ کەسانی ئاسایی کورتە، ئەوا بۆ سۆزانی کورتتره».. ئەم خۆیشی نازانێت بۆچی ئەوەندە بیر لە تەمەنی خۆی دەکاتەوه و بەردەوام کات ڕۆحی هەڵدەقرچێنێت.. هەر جارێکیش بەسەر ئەودا باز دەدەن و لەمەلا و لەولایەوه هی دیکە هەڵدەبژێرن، قرچە لە دڵیەوه دێت و قێز لە خۆی و لە ژیان و لە هەموو شتێکی دی دەکاتەوه.. هەست بە مردن دەکات و وا دەزانێت مەرگ تەنها ئەو کاتانە زەفەری پێ دەبات، کە پیاوان بەلاوەی دەنێن.. هەر ئەوساش سەری دەخاتە سەر ئەژنۆ رووتەکانی و بە نهێنیی دەگری.. ئەگەرچی حەز دەکات پڕ بە هەموو دەنگی فیزاح بکات و بۆ حاڵی خۆی بکەوێتە شین و واوەیلا، بەڵام ئەم لە هەموو کەسێ چاکتر دەزانێت، کە جۆری کارەکەی ڕێگره لە بەردەم ئەو حاڵەتە و لە پلە و پایەی کەم دەکاتەوه، چ لای هاوکارەکانی و چ لای ئەو پیاوانەی بە مەبەستی کڕینی جەستەیان هاتوون.. بۆیە هەمیشە خۆی وا پیشاندەدات، کە دڵخۆشە و گاڵتەوگەپی سەیر سەیر لەگەڵ هاوکار و کڕیارەکانی دەکات.. ئەم بە ڕاستیی توانایەکی سەیری لە شاردنەوەی نهێنیەکانی ناو دڵیدا هەیە و زۆر زەحمەتە هیچ شارەزایەکی سایکۆلۆژیا و غەیبزانێکی لێهاتوو پەیان پێ بەرێت.. ئەمەش هەر پەیوەندیی بە ئیشەکەیەوه هەیە.. ناوی خۆی و باوک و باپیری و هەر شتێ، کە پەیوەندیی بە ژیانیەوه هەیە، گۆڕیویەتی.. رابردوویەکی دیکەی وەهمیی بۆ خۆی دروستکردووه و لە

حیکایەتخوانێکی زۆر شارەزا چاکتر سەربردەی ژیانی دەسکردی خۆی بۆ ئەم و ئەو دەگێڕێتەوە.. ئەوەندەی وتۆتەوە، خۆیشی لێی بووە بە ڕاست.. بەڵام هەر جارێ چاوی بە قوتووی شیری «MADAS» بکەوێت و لە وێنەی منداڵیی خۆی و خوشکەکەی بڕوانێت، کە بە سکێ لە دایک بوون و باوکە پۆلیسەکەی بە هەندێ پارە بە خاوەنی کارگەکەی فرۆشتووە، ڕووداوە ڕاستەقینەکان لە خەیاڵیدا تێکدەقژقژێن و تەواو سەغڵەتی دەکەن.. دەیان جار خۆزگەی بەو بردووە و حەزی کردووە وەکو ئەو هەر بە منداڵیی بمردایە و چاوی لەم ژیانە هیچوپووچە ئاوا بووایە.. ئەوەندە لە یەکتر دەچوون، کەس نەیدەتوانی جیایان بکاتەوە:

ــ بەڵام مردن توانی.

هەموو جارێ لە بەر خۆیەوە ئاوا دەڵێت و دڵی پڕ دەبێت.. هەر زوو فریای زمانی دەکەوێت و لە خەیاڵیدا دەریدەکات.. دەبێ وا بکات.. نابێت لای کەس بیدرکێنێت.. ئیشەکەی ئاوای لێ دەوێت.. ئەوان ئەوەندە حەرامزادە نین، ناپاکیی لە شیری خۆیان بکەن.. ئەمیش بێجگە لەوەی نانبڕاو دەبێت، لای هاوکارەکانیشی نرخی دادەبەزێت و لە پلە و پایەی کەم دەبێتەوە.. بەوە باشە بێجگە لە خاوەنی کارگەکە، کەسی دی ئەم نهێنیە نازانێت، چونکە جۆری کارەکەی ئاوای دەویست.. بەڵام زۆر جار وا هاتووە بەسەریدا خۆی ئاشکرا بکات و لەو دڵەڕاوکێ بێمانایە ڕزگاری بێت، کە هەمیشە پێوەی دەتلێتەوە و وا دەزانێت تاوانێکی زۆر گەورەی لەگەڵ هاووڵاتیانی وڵاتەکەیدا کردووە.. پیرۆزترین شتی ئەوانی پیسکردووە و سیمای زۆر پاکی ئەو وێنەیەی شێواندووە، کە ئەوان تا ئێستاش بە جوانترین شتی دەزانن و لە گیانی خۆیانیان خۆشتر دەوێت.. وەکو بت دەیپەرستن و وا دەزانن ئەو لە مردن ڕزگاری کردوون.. ئێستا چەند پەشیمانە، کە پێش کودەتاکە ئاوای نەکردووە.. تازە ئەگەر بشیەوێت، هەر ناکرێت.. ئیتر کەس گوێی لێ ناگرێت و بە شێت و خەڵەفاویشی دەزانن، ئەگەر قسەیەکی ئاوای لە دەم دەربچێت.. ئاخر سەرۆکی کودەتا تازەکە لە یەکەمین دووانی تەلەڤزیۆنییدا بە خەڵکی ڕاگەیاند، گوایە ئەو منداڵەی وێنەکەی لەسەر قوتووەکە دراوە و ئەوان

وایاندەزانی دووانە، هەر یەکێکە و خۆیەتی.. دەبێ وا بڵێت.. جۆری ئیشەکەی وای دەوێت.. تازە دەبێت «نەهلە باقر» باوەڕ بەوە بهێنێت، کە پیر بووە و ئەو جەستە داهێزراوەی توانای بەخشینی لەزەتی نەماوە.. سەردەم گۆڕاوە و دەبێت خۆی لەگەڵ رابێنێت.. ئەو سەرۆکە تازەیە سەرتاپای شتەکانی هەڵگێڕایەوە، تەنانەت ناوی شیری «MADAS مادەس»یش ئێستا بە پێچەوانەوە دەنووسرێت و دەخوێندرێتەوە.. خۆ ئەو خەڵکەش ئەوەندە حەرامزادە نیین، لە شیری خۆیان هەڵگەڕێنەوە و ناپاکیی لەگەڵدا بکەن.

مووسڵ

١٢ـ ١٠ـ ١٩٨٦

* «الگحبە من تتوب تصیر گوادە» پەندێکی عەرەبییە، واتە «سۆزانی، کاتێ تۆبە دەکات، دەبێت بە گەواد». لێرەدا وشەی «تۆبە» بە ئاگاییەوە کراوەتە «پیر».

ماچی قوتوو

پێشکەشە بە «بەدریە حەمەد خوار»ی دایکم

لەو رۆژەوە باوکم ئەو ژنە عەرەبەی هێناوە، هیچ قسەیەک لەمماڵەی ئێمەدا نەکراوە.. جاران، تەنانەت دوای مردنی دایکیشم ئێمە لە گەڕەک بەوە ناسرابووین، کە زۆر دەڵێین و دەنگمان بەرزە.. دراوسێکان هەمیشە گلەییان لێ دەکردین و جار جار دەهاتنە سەریشمان، چونکە تا درەنگی شەو نەدەنووستین و بە دەنگەدەنگ و قاقالێدان هەراسانمان دەکردن.. کەچی لەو رۆژەوە، تۆ بڵێ لەو ساتەوە، کە ئەو باوەژنەم دوو پێی خستە ئەم ماڵەی ئێمەوە، هەر هەموومان لەپڕ بێ دەنگ بووین و ئیتر لەسەر ئەو بێدەنگییە راهاتین.. ئێوارەی بەهارێکی درەنگوەخت بوو.. من و «میدیا»ی خوشکم لە هەیوانەکە دانیشتبووین و چاوەڕێی «دڵپاک»ی خوشکمان دەکرد، کە لە مووبەقەکە ماسیی قوتووی بۆ لەناو تاوەکە گەرمدەکردینەوە، لەپڕ دەرگای حەوشە ترازا و باوکم و ژنێکی بالابەرزی قژکورت دەرکەوتن.. هاتن و بێدەنگ لەسەر کورسییەکانی تەنیشت ئێمەوە دانیشتن.. هەناسەی قووڵ قووڵیان هەڵدەکێشا و لێمان رادەمان.. کەسمان چاوەڕێمان نەدەکرد، ئەوان قسەمان بۆ بکەن، هەر وەک بڵێی خۆمان هەموو شتێک بزانین و پێویستمان بەوە نەبێ ئەوان پێمانی بڵێن.. تەنانەت «دڵپاک»ی خوشکم، کاتێ لە مووبەقەکە هاتە دەرێ و سەیری کردن، هیچ بەلایەوە سەیر نەبوو و لە بەردەمیان دانیشت.. پێڵاو و گۆرەویەکانی بۆ داکەندن و سووک سووک کەوتە شێلانی قاچەکانیان.. دوای تاوێ ئەوان هەستان و چوون بۆ ژوورەکەی خۆیان.. «دڵپاک» ماسیی

قوتووەکەی بۆ هێناین و خواردمان، بەڵام نەیتوانی وەکو هەموو جارێکی دی بە گاڵتە، بۆئەوەی بمانخاتە پێکەنین، لەجیاتی «ماسیی قوتوو» بڵێ: «ماچی قوتوو».

بەیانی لە خەو هەستام و بە چاوی خەواڵووەوە رووم لە مووبەق کرد، باوەژنەکەم بەرچایی ئامادە دەکرد و منی بینی.. سەری نووساندم بە سنگی خۆیەوە و توند توند شانەکانی گوشیم، کەچی متەقی لە خۆی بڕیبوو و چاوەڕێش نەبوو من هیچی پێ بڵێم.. وەک بڵێی هەموو ژیانی لەم ماڵەدا بەسەر بردبێت، شوێنی یەکە بە یەکەی شتەکانی پێدەزانی و بۆ هیچ دانەدەما.. لە چاوترووکانێکدا سفرەکەی رازاندەوە و دەیزانی هەر یەکەمان حەز لە کام خواردنە دەکەین.

سەرەتا وامدەزانی ئەم بێدەنگیە تەنها حەفتەیەک دەخایەنێت و ئیتر زمانمان لە ئاستی یەکتردا دەکرێتەوە، بەڵام کاتێ لە حەفتیانەکە کەسوکاری باوەژنم لە «بەغدا»وە هاتن و بێدەنگ بێدەنگ لەسەر کورسیەکانی ناو باخەکە لێی دانیشتن، بۆم دەرکەوت شتێکی سەیر لەم ماڵەی ئێمەدا رووی داوە و من لێی تێناگەم.. ئیتر زانیم ئەو بێدەنگیە هەنگاو هەنگاو لەگەڵماندا رێدەکات و لێمان جیانابێتەوە.. چەند سەیر بوو..!! هەموویان لە ئێمە و لە یەکتر رادەمان و هیچیشیان نەدەوت.. منداڵەکان یارییان دەکرد و بەسەر درەختەکان هەڵدەگەڕان.. راوی یەکتریان دەنا و دەیان جار کەوتن.. شەڕیان دەکرد و قژی یەکتریان رادەکێشا.. دەموچاوی یەکتریان دەڕنیەوە و خوێنیان لێ دەچۆڕایەوە، بەڵام نەیاندەقیژاند و هیچ ئاخ و ئۆفێکیان لێوە نەدەهات.. جنێویان نەدەدا و لای دایک و باوکیان سکاڵایان نەدەکرد.. باوەژنم بە کراسێکی تەنکی سوورەوە لەناو چیمەنەکە وەکو منداڵێکی زۆر بەناز سەری خستبووە سەر رانی دایکی و پاڵکەوتبوو.. وا دیاربوو ئەو چەند رۆژە بیری یەکتریان کردبوو و بەو دیدەنیە ئاسوودە بووبوون، کەچی زمانیان هەڵنەدەهێنایەوە و وشەیەک چییە لە دەمیان دەرنەدەچوو.. هەر ئەوەندەش دەرگای حەوشەیان کردەوە و قاچیان بردە ئەودیو، تێکڕا، گەورە و بچووک دەستیان کرد بە قسە و ئاوەدانییان خستە ناو ئەو کۆڵانە چۆڵەوە.

ڕۆژێکیـان باوەژنم لە بەر بەلووعـە دەڕشـایـەوە و ڕەنگی تەواو تێکچـووبوو.. دەسـتـەکانـی گرتبـوو بـە سـەریـەوە و بەرەو ژوورەکەی خـۆی دەچوو.. لەپڕ لە ناوەڕاسـتی حـەوشـە بە دەمدا کەوت و من و خـوشکەکانم بـە فریای کـەوتین.. هەڵمـانگرتەوە و بـردمـان بۆ ژوورەکـەی خـۆی.. لەسـەر تـەختـی نووسـتنەکـەی پاڵمـانخـست و بە لێـفـەکـە دامـانپـۆشی.. تایەکی زۆر گـەرمی لێـهـاتبـوو و هەڵدەلەرزی، کـەچی نەمـانـتـوانی لێی بپـرسین چیـیـەتی و چی بۆ بکـەین.. خەمناک خەمناک لە یەکترمان دەڕوانی و پیشمـان دەخواردەوە.. لە ژوورەکەی خۆشـم چەند هەوڵم دا کەمێ بۆی بگریم، بەڵام نەمـتوانی و بێهوودە بـوو.. خۆم گۆڕی و چووم بۆ ئەو باخەی پشـت ماڵمان، هـەر بۆئەوەی بیر لە نەخۆشـیەکەی بکەمـەوە و هەندێ فـرمێـسکی بۆ بڕێژم.. دواتر زانیـم ئەو دووگیـانە و ڕۆژ بە ڕۆژ سکـی بەرزدەبووەوە.. ئەمــە دڵخــۆشـی کـردم، هـەر لەبـەر ئەوە نا، کـە من دەبووم بە خـاوەنی برایەک، یـان خـوشکێکی دیکە، بەڵکو بەو هیـوایەی دەنگی گریانی ئەو سـەرەتایەکی تر بێت بۆ دەسـتـپێکردنەوەی ئێـمە بـە قسـەکردن.. کەچی ڕۆژێکیـان دوو منداڵی سـاوام لەناو دوو بێـشکەی هەیوانەکـەدا بینـی و بێـدەنگ چاوە زیتـەکـانیـان دەگـێـڕا.. ئینجـا زانیم باوەژنم بـە بێـدەنگیی دوانەیەکی بووە و ئێمە نەمانزانیوە.. حەزم دەکرد شەوێ لە شـەوان بە دەنگی گریانیان بێداربیمەوە، بەڵام مەحاڵ بوو.. سـەرەتا وامدەزانی کەڕ و لاڵن، بەڵام کـاتێ پێـیـان گـرت و چوونە کـۆڵان، وەکـو منداڵانی دی دەدوان و ڕێکوپێک یارییان دەکرد.. دەیـان شەو دەمهێنان بۆ ژوورەکەم و یارییـم لەگەڵدا دەکردن.. دواتر لەمــلا و لەولای خـۆمـەوە پاڵمـدەخـستن و دەسـتـەکـانم دەخـسـتـە ژێر سـەریانەوە، کەچـی هیـچـیـان نەدەوت و وردە وردە خـەو دەیبـردنەوە.. باوەژنم بەئەسـپایی دەرگـای ژوورەکەمی دەکردەوە و دەهـات لەسـەر سـەرم دەوەسـتـا.. بێـدەنگ و بێـچـرپـە چاوەکـانی دەبرییە چاومـەوە و نەشـیـدەتوانی هیـچ شـتێ بدرکـێنێت.. یەک لە دوای یەک منداڵە خـەوتووەکـانی دەکـردە باوەشـیـەوە و دەیبردنەوە سـەر جێگاکانی خۆیان.. دەهاتەوە و بە گیـانێکی دایکانە لێفـەکەی تا ســەر سنگم دەهـێنا.. بـەو پەنجـە باریکانـەی، کـە نینـۆکـە درێژەکـانـی بە سـوورێکی تۆخ تۆخ بۆیە کردبوون و لەژێر ڕۆشـنایی گڵۆپە پەمەییـەکەی سـەر

سەرمان جوان جوان دەبریسکانەوە، قژە خاوەکەمی دادەهێنا و ناوچەوانی بۆ دەشێلام.. بەجێیدەهێشتم و دەنگی لێوە نەدەهات.. منیش نەمدەتوانی پێی بڵێم، کە هیچ حەز ناکەم بەتەنیا بەجێمبهێڵێت.. سێ ژەمە و لە کاتی خۆیدا خواردنی بۆ ئامادە دەکردین و هەر مابوو وەکو منداڵ بیکات بە دەممانەوە.. یەک لە دوای یەک دەیبردینە حەمامەکە و رووتیدەکردینەوە.. دەیشتین و وشکیدەکردینەوە.. لە باوەشی دەگرتین و تێر تێر ماچی دەکردین، کەچی دەنگی لێوەنەدەهات.. هەر دەتوت ئەو ژنە قسەخۆشە نییە، کە خەڵکی ئەمسەر و ئەوسەری گەڕەک دەناسێت و رۆژانە بە کوردی و بە عەرەبی لەگەڵیان دەدوێت.. گاڵتەی سەیر سەیریان لەگەڵدا دەکات و دەیانهێنێتە پێکەنین.. زۆر جار دەمەوێت لەوێ قسەی لەگەڵدا بکەم و لە نهێنیی ئەو بێدەنگیەی ماڵەوە تێبگەم، کەچی هەرچەند دەکەم ناتوانم.. خوشکەکانیشم لەملا و لەولایەوە وەستاون و هەژدە بە هەژدە لەگەڵ دراوسێکان قسە دەکەن، بەڵام هەرگیز نەمدیوە لەگەڵ باوەژنم، یان لەگەڵ یەکتردا شتێکیان وتبێت.. باوەژنم لەگەڵ باوکیشمدا نەدەدوا.. من دەیان جار لە پشت ئەو دەرگایە خۆم مەڵاسدەدا و گوێچکەکانم بۆ دەنگێک، چرپەیەک، نووزەیەک دەخستە بۆسەوە، کەچی دەتوت ئەو ژوورە ئەشکەوتێکی چۆڵی دوور لە ئاوەدانییە و هەرگیز کەس رێی تێنەکەوتووە.. زۆر جاریش لە بازاڕ و سەر شەقامە گشتیەکاندا هەنگاو هەنگاو دوایان دەکەوتم و دەمویست شتێکیان لێ ببیستم، بەڵام مەحاڵ بوو و کۆڵم دەدا.

رۆژێکیان لەو ژوورەی خۆم گوێم لە دەنگی هەلهەلە و چەپڵەرێزانێکی سەیر بوو.. لەگەڵیدا دەنگی کۆمەڵێ ژن و منداڵ و پیاوی عەرەبم بیست.. وامزانی لەناو حەوشەکەی ئێمەوەیە، بەڵام کاتێ دەرگاکەم کردەوە، بۆم دەرکەوت لە کۆڵانە.. دیاربوو باوەژن و باوکم و منداڵان و «میدیا»ی خوشکیشم وەکو من بەو دەنگە سەرسام بووبون و هاتبوونە راڕەوەکە.. ئەوەندەمان زانی دەرگای حەوشە ترازا و کوڕێکی بالابەرزی قۆز بە قاتێکی رەش و بۆینباغێکی هەنارییەوە دەرکەوت.. کۆمەڵێ ژن و پیاو و منداڵ بێدەنگ و بێچرپە لە دوایەوە دەڕۆیشتن و بەرەو لای ئێمەوە دەهاتن.. هەر هەموومان حەیران و سەراسیمە

لێیـان رادەماین و نەماندەتوانی دەم هەڵێنینەوە.. کوڕەکە گەیشتـە بەر دەرگای ژوورەکەی «دڵپاک»ی خـوشکم و بەسووکی کردیەوە.. بەبێ ئەوەی سـەیری ئێمە بکات، چووە ژوورەوە.. کـەمێکی پێچـوو هاتە دەرەوە و «دڵپـاک»ی خـوشکم بە جلی بووکێنیـەوە قـۆڵی کردبوو بە قـۆڵیدا.. لە بەردەرگـای حـەوشـە هـەلهەلە و چەپڵــە دەسـتـی پێکردەوە و بە زمــانـی عــەرەبی گـۆرانـیـیــان دەوت.. هـۆرنی ئۆتۆمۆبیلـەکان دەگەیشتە ئەوسـەری گەڕەک و بۆ یەکتریان دەسەندەوە.. ئێمە هـەمـوومان لـە یەکدی رادەمـاین و هیـچمان بۆ نەدەوترا.. چ نەهامەتییـەک بوو خوشکە گەورەکەمـان شووی کرد و ئێمـە نەمانزانیـبوو.. چەند داخێکی گەورە بوو نەمـانتـوانی نە چـەپڵـەی بۆ لێ دەین و نە هـەلهـەلەیەکی بۆ بکێشـین.. دوای حەفتەیەکیش کە لەگەڵ مێردەکەی هاتەوە و یەکە بە یـەکەمانی مـاچکرد، هیچ نەیدەتـوانی گلەییـمـان لـێ بکات.. ئێـمــەش نەمــاندەتوانـی سـەرزەنشـتی ئەو بکەین، کـە ئاگـاداری نەکردبووینەوە.. باوکم لە داخـا رۆژ بە رۆژ لاواز دەبوو و ئێمـە بەئاسـانی هـەستـمـان پێی دەکرد.. ئەگـەرچی «دڵپـاک» و مێـردەکـەی زوو زوو دەسـتیـان دەکردە ملیـەوە و زۆر بەگەرمـی مـاچیـان دەکرد، بەڵام هیچ شـتێ لە سـیـمـای خـەمناکی نەدەگۆڕا و زیاتر خـۆی دەخـواردەوە.. خـەمی «مـیـدیا»ی خـوشکیشـمی هاتە سـەر و ئەوەندەی دی لە پەلوپۆ کـەوت.. کـوڕێکی شـەقاوەی گــەڕەکی ئـەوبەر شـــەو بـەدزیەوە چووبـووە ژوورەکــەی و دەست و قــاچـەکــانی بەسـتبـوو.. بەبێدەنگیی ئیشـی خـۆی لەگەڵدا کردبوو و نەشـیـتوانیبـوو هـاوار بکات.. لە داخـا مـرد و درەنگ پێمـان زانـی.. ئیـتر باوکم ئارامی نەمـا و رەنگی مـردووی لێ نیشت.. باوەژنم وەکو منداڵ دەیکردە باوەشـیـەوە و بە بێدەنگیی و بە ئامـاژە دڵنـەوایی دەدایەوە، بەڵام سـوودی نەبوو و بەردەوام چـاوی بە قـووڵدا دەچوو.

رۆژێکیـان چوار پیـاوی تێکسـمڕاو دارەمـەیتێکیـان خسـتبووە سـەر شـان و بێــدەنگ هـاتنـە حــەوشــەکــەوە.. دارەبازەکـەیان لە هـەیوانەکـە دانا و چوونە ژوورەکـە.. تەرمـی باوکـمـیـان هـێنا و خـسـتـیـانە ناویەوە.. بردیانە دەرەوە و باوەژنم خـەمناک و پەشێو دوایان کـەوتبوو.. لـە کۆڵان کردی بە شـین و واوەیلا و پڕ بـە هـەمـــوو دەنگی دەگــریا.. دوو ژنـی دراوســێـمـــان ئەم دەسـت و ئەو

دەستیان گرت و بۆ ماڵەوەیان هێنایەوە.. پەنجەکانی خستبووە سەر ئەملا و ئەولای سەریەوە و بێدەنگ بێدەنگ بەرەو ژوورەکەی خۆی دەچوو.. چوار پیاوەکە تەرمەکەی باوکمیان لە دواوەی پیکابێک بارکرد و بردیان.. لە سەری کۆڵانەکە پێچیان کردەوە و نەمانزانی لە کام گۆڕستان ناشتیان.. ئێستا من و باوەژنم و منداڵەکان لە ماڵەکەدا ماوین و هەر یەکەمان ژووری خۆمان هەیە.. بەقەدەر هەموو دنیا یەکترمان خۆشدەوێت و ڕۆحمان بە سەریەکەوە دەردەچێت، بەڵام هەرگیز ناتوانین بەیەکەوە بدوێین.

هەولێر

کانوونی دووەمی ١٩٨٧

لاکێ «*»

«ئەو کەڵەشێرەی جارێ کەڵەشێرێکی دیکە بیبەزێنێت، لە هەموو ژیانیدا هەر بە دۆڕاویی دەمێنێتەوە و تا ماوە دەبێت ملی بۆ کەچ بکات.. دوای چەند ساڵ و لە هەر شوێنێکی دی چاویان بە یەکتربکەوێتەوە، شەڕەکەیان بیردەکەوێتەوە و هیچ ڕووبەڕووبوونەوەیەکی تر لە نێوانیاندا ڕوونادات».

«لاکێ» دوای ئەوەی تووشی نەخــــۆشــــیی بیـــــرچوونەوە بووبوو و بە ڕێککەوتێکی زۆر سەیر گەیشتبووە «بەغدا» و ناو مریشک و کەڵەشێرە مۆدێرنەکانی ماڵی «شاهین»ی فرۆکەوان، ئەم لۆژیکەی هەر بیرمابوو.. ئەم دەیان جار ئەمەی بۆ کەڵەشێر و مریشکەکانی گەڕەکی «سەیداوە»ی «هەولێر» و دواتر بۆ ئەوانەی لادێیەکی قەراغ شار باسکردبوو.. تەنانەت ئەوەندەی وتبووەوە، تەواو ناخۆش بووبوو.. جارێکیان کەڵەشێرێ بە کەمێ ترس و بە لەفزێکی زۆر شیرین پێی وت:

ــ کاکە لاکێ ئێمە هەموومان خۆشماندەوێیت و ڕێزت لێ دەگرین، بەڵام پێت ناخۆش نەبێت، تۆ بە هەق و ناهەق ئەم قسەیە دەڵێیتەوە.

ئەم تووڕەبوو و پۆپنەی سوورهەڵگەڕا.. هەر خێرا پەلاماری دا و بە دەنووک و چڕنووکە ئێجگار تیژەکانی تێیکەوت:

ــ خوێڕیی ناکەڵەشێر.. هەی هیچوپووچی مریشکانی، تۆ من فێری ئەقڵ دەکەیت..؟!

دوای ئەوەی گیانی خەڵتانی خوێن کرد و وازی لێ هێنا، بە «ڕازە»ی خۆشەویسترین مریشکی وت، کە پەڕە خوێناویەکانی لە کەلێنی پەنجەکانی قاچی و نێوان دەنووکی دەربهێنێ.. ئینجا بە فیزێکەوە خۆی هەڵدایە سەر

بەرمـیلەکـەی بەردەمی مـاڵی «مـام هـەیواز» و دوای یەک دوو قـووقـاندن بە کەڵەشێرە خوێناویەکەی وت:

ــ کەڵەشێر بوویتایە و بە درۆت بخستمایەتەوە.. ئەگەر یەک تۆز جورئەتی کەڵەشێرت تیابێت، جارێکی تر بەسەر هیچ مریشکێکدا ناتسێی.

ئەم لە دوو حـاڵەتدا دەچووە سـەر ئەو بەرمـیلە و دەبووایە «ڕازە»ش بێت لە تەنیـشـتـیـەوە هەڵنیـشـێت، ئەگـەر شـەڕی لەگـەڵ یەکێ بـووبووایە، یانیش پێشبـینیی ڕووداوێکی ناخـۆشـی بکردایە.. ئەو جارە هەر لەوێ لەگەڵ دەنگی قـووقـاندنی کـەڵەشـێـرێکی تازە بێـداربووەوە.. کـاتێ سـەیری کـرد و لێی وردبووەوە، نـاسـیـەوە و دڵی داچڵـەکی.. گـیـانی دەلەرزی و دەمـارەکـانی کرتەکرتیان پێکەوتبوو.. خـۆی کردەوە بـە نووسـتوو و درزێکی بچکۆلەی کردە چاویەوە.. لـەو درزەوە دیقـەتـی لێ دەدا و وردە وردە ترسـەکـەی گـیـانی تاوی دەسـەند.. ئـەو لەمـسـەری کـۆڵانەکە، ڕێک لـە بەردەمی مـاڵی «مـام ڕەوەند»ـەوە دەهات و کـەڵەشێر لەسـەر کەڵەشـێـری دەبەزاند.. بەسـەر ئەم مـریشـک و ئەو مـریشکدا دەتسی و پەیتا پەیتا نزیکدەکەوتەوە.. کـەڵەشـێرە بەزیوەکان ملی خۆیان شۆڕدەکرد و بەدەم ڕاکردنەوە پێیان دەوت:

ــ قوڕ بەسەرت بۆ کوێ دەچیت، مەگەر کاکە لاکێ خەبەری نەبێتەوە.

«ڕازە» بـەردەوام بـانـگـی دەکــــرد و بـە کــــەمـێ مــــەکــــر و بـە هـەنـدێ خۆتەسککردنەوە پێی دەوت:

ــ وی لاکێ، ئەوە تۆ ئاگات لەم کەڵەشێرە شەڕانیە نییە..؟! دە هەستە دەی چییت کرد بە خەو..؟! لاکێ..!! لاکێ..!! وی ڕەزاومرێ ئەوە چییتە..؟!

ئەم لە پێشـدا مـتـەقی لە خـۆی بڕیبـوو و وەڵامی نـەدەدایەوە.. دوایی کـە ئەو چەند جـارێ بە دەنووکی سـەرە زلـەکەی ڕاشـەقـاند، ئینـجا بـەحـاڵ دەنگێکی ناڕۆشەنی دەردەکرد، کە ئەو هیچی لێ حاڵیی نەدەبوو.. کەڵەشێرە شەڕانیەکە خۆی هەڵدایە سەر بەرمیلەکە و بەبێ ترس بەسەر «ڕازە»دا تسی.. ئەم خەریک بوو گڕی دەگرت و هیـچیشی بۆ نەدەکرا.. «ڕازە» خۆی تەکاند و بە شێوەیەکی زۆر سەیر وتی:

ــ وی تسی چەند قورسە، ڕیخۆڵەم لەگەڵی هاتە ژان..!!

ئەم هەستی کرد ئەو پێی خۆشە و ئەوەندەی دی لە ناخەوە تێکشکا.. ئاخر چاک لە بیری بوو، کاتێ ئەمیش بۆ یەکەمجار لە ژێر دەستی کەڵەشێرێکی تر هێنایە دەرێ و پیایدا تسی، هەمان قسەشی بەم وت.. بە هەمان شێوە و هەمان نەغمە.. ئەوسا هەستی بە کەڵەشێریەتیی خۆی کرد و جارێکی تریش پیایدا تسیەوە، بەڵام ئێستا لە پەلوپۆکەوتووە و جورئەت ناکات هەستێتەوە.. ئەگەرچی هەموو کەڵەشێرە دۆڕاوەکانی خوارەوە بە یەک دەنگ بانگی دەکەن:

ــ کاکە لاکێ، کاکە لاکێ، هەستە لە خەو.

ئەو لەسەر سەری وەستاوە و لە کەڵەشێریەتیی خۆیەتی پەلاماری نادات، هەرچەند ئەم پڕبەدڵ حەز دەکات وەکو مریشک بەسەریدا بتسێ.. ڕاستە ئەم بەزمە لەناو کەڵەشێردا باو نییە، بەڵام ئەمە چاکترین شتە بۆ کوشتنی ئەو غیرەیەی وا لەناخەوە تێکیدەشکێنێت.. پیشی دەخواردەوە و بە خۆی دەوت: «تازە مەحاڵە بتوانم لەزەت لە جەستەی هیچ مریشکێ ببینم.. من ناتوانم ئەو قسەیەی ڕازە بیر خۆم بەرمەوە».. کەچی جار جار جورئەتی دەنایە بەر خۆی و دەیوت: «هەستە ئەو لۆژیکە بە درۆ بخەرەوە و ڕووبەڕووی بەرەوە.. کێ دەڵێ وەکو ئەو ڕۆژەی مەیدانەکە دەمبەزێنێ..؟! من لە هەموو ژیانمدا هەر ئەو جارە بەزیوم، بەشکو فێڵێکیان لێ کردبم، هەستە ناکەڵەشێر..!!».. دەبووایە هەستێتەوە، چونکە دەستەکەی کەوتبووە ڕوو، ئەو نووستنە تاکەی..؟! کەڵەشێرە دۆڕاوەکان هەر هاوار هاواریان بوو:

ــ کاکە لاکێ، کاکە لاکێ، هەستە لە خەو.

لەو ئانوساتەدا دوو کوڕی هەرزەکار بە پەلەپرووزێ لەسەری کۆڵانەوە دەهاتن و دەیانوت:

ــ ئەمەتا، ئەمەتا هاتووە بۆ ئێرە..!! ئەمەتا وا لەسەر ئەو بەرمیلەیە..!!

گەیشتن و لە مەلا و لەولاوە بۆی چوون.. گرتیان و باڵەکانیان تێکپەڕاند.. باوکیان بە چەقۆیەکەوە هات و لەناوەڕاستی کۆڵان سەری بڕی.. «لاکێ» هەر لە درزی چاویەوە سەیری دەکرد و لە چۆڕاوگەی خوێنی ملی ورددەبووەوە.. هەموو گیانی داهێزرا و شەو «پوورە مەیاس»ی خاوەنی هەستی پێکرد.. هەر زوو زوو ئاخی هەڵدەکێشا و بە منداڵەکانی دەوت:

ــ دووعا بکەن ئەمشەو نەمرێت، بەیانی دەیبەم بۆ مەیدانەکە و دەیفرۆشم.

خـۆزگـە ئەو شـەوە ڕۆحی دەردەچوو و نـەدەگـەیشـتـە ئەو لادێیـە.. ڕاسـتـە تێکڕای کـەڵەشـێـرەکـانی ئەوێی بەزاند و بۆی هەبوو بەسـەر هـەمـوو مریشکەکاندا بتسێ، بەڵام تا بیری لە قسەکەی «ڕازە» نەکردایەتەوە و ئەوەی نەهێنایەتەوە بەرچاوی خـۆی، کـە کـەڵەشـێـرە شـەڕانیـەکە بەسـەریدا تسی، ئارەزووی نەدەکـرد و زەوقی هەڵنەدەسـتـا.. مـریشکەکـانیش دەبووایە خـۆیان بتەکێنن و بە مەکرێکەوە بڵێن:

ــ وی تسی چەند قورسە، ڕیخۆڵەم لەگەڵی هاتە ژان.

بۆئەوەی چاکـتـریش دیمەنی ئەو ڕۆژەی بێتـەوە یاد، بەر لەوەی بەسـەر هـەر مـریشـکێکدا بتـسێ، پەلامـاری کـەڵەشـێـرێکی دەدا و وەکـو کـەڵەشـێـرە سـەربڕاوەکـەی «سـەیداوە» خـوێنی لە ملی دەهـێنا.. دواییش مـاتەمـینیـەکی سـەیری بۆ دەهات و تەواو تێکیـدەدا.. وای لێ هات هەرچی مریشک هەبوو لە بەرچاوی کەوت و بە بینینی جوان و ناشـیرین، تازەبارۆکە و سـەرەمـر و پیر، تـەواو سـەغـڵـەت دەبوو.. پەلامـاری دەدان و بە دەندووک و بـە چڕنووک تێـیـاندەکـەوت.. خـووی دابـووە کەڵەشێرەکـان و وەکـو مـریشک بەسـەریاندا دەتسی.. ئەوانیش دەبووایە خۆیان بتەکێنن و بە نازێکی مریشکانەوە بڵێن:

ــ وی تسی چەند قورسە، ڕیخۆڵەم لەگەڵی هاتە ژان.

لەمـەوە ئەوەندەی دی حـاڵەتەکـە یەخـەی دەگـرت و بەسـەر دنیـاوەی نەدەهێـشت.. ئەوانیـشی لە بەرچاو کـەوت و پەلامـاری دانەوە.. ئەوەی بۆی مـابووەوە دەنووک و چڕنووک بوو و هەر لە ملیشیـانی دەگرت.. تەنها شێوەی کـەڵەشێـر بوو، ئەگـینا لە ناخـەوە بۆ دەعبـایەکی سـەیر گـۆڕابوو و خـۆیشـی سـەری لە مـاهیـەتی خۆی دەرنەدەکرد.. قەل و مراوی و قـاز و تەنانەت سـەگە زۆر دڕەکـانـی ئەو لادێیـەش لێی دەترسـان و خـۆیان لە دەندووک و چڕنووکـە ئێجگار تیژەکانی بەدوور دەگرت.. دەیان جار هەوڵی دا خۆی بکوژێت و سەری نەگرت.. بە چەپک گیای کەڵەشێرکوژەی دەخوارد و هەر نەدەمرد.. بە حەفتە هیچی نەدەخوارد و بەلای نەدەگەیشتێ.. خۆی دەخستە ژێر تایەی عەرەبانە و هیـچی بەسـەرنـەدەهات.. ئەو لادێیـە گـازڕشـێن کـرا، ئەوەی ڕایکرد و ئەوەی

مـرد، بـەڵام ئەم هـەر مـا و نەمـرد.. «شـاهـین»ی فـڕۆکـەوان لەو بەرزاییـەوە بە دووربین سـەیری دەکـرد و پێی سـەرسـام دەبوو.. بۆی دابەزی و بـە یارمـەتیی چەند سـەربازێ گرتی.. خسـتیـە ناو فـڕۆکە و حـەزی دەکرد وەکـو دیاریەکی جوان بۆ «ئیبداع»ی ژنی بەرێتەوە، کە ئارەزووی بەخێوکردنی جۆرە چاکەکانی کـەڵەشـێـری هـەیە و شـارەزاییـەکی زۆری لـەو ژیانە سـەیر و سـەمـەرەیان پەیداکردووە.

ئێـسـتـا «لاکێ» تووشی نەخـۆشـیی لەبیـرچوونەوە بووە و هیـچ شـتـێکی ئەوسای بیرنەماوە، بێجگە لەو لۆژیکە نەفرەتیە و هەمیشە پێوەی دەتلێتەوە.. خۆیشـی نازانێ ئەو قسەیە چییە و لە کێ فێری بووە، کە بە وتنەوەی لەزەت و ناخـۆشـیی بەجـارێ لێ دەبینێت: «وی تسی چەند قـورسـە، ڕیخـۆڵەی لەگـەڵ هێنامـە ژان».. ڕۆژ نییـە مـریشکێ، یان کـەڵەشـێـرێ، لەژێر چڕنووکـەکانیدا نەمرێت، چونکە لە زمانەکەی تێنـاگەن و ناتوانن، کاتێ بەسـەریاندا دەتسێ، بەدەم خۆتەکاندنەوە بۆی بڵێن.. «ئیبداع»یش زوو زوو بەدیاریەوە دەوەستێت و لێی ورددەبێتەوە.. جار جار لە بەر خۆیەوە دەڵێت:

ـ وی کەڵەشێرێکی چەند سەیرە، ئەوە یەکەمجارە شتی وا ببینم..!!

پێشتریش هەمیشە بیری لە مێردەکەی دەکردەوە و دەیوت:

ـ وی پیاوێکی چەند سەیرە، ئەوە یەکەمجارە شتی وا ببینم..!!«**»

بەغداد ١٠ـ ٧ـ ١٩٨٧

* لاکێ: زاراوەیەک بوو لە حـەفـتـاکـان ژنانی هـەولێـر دایانتـاشـی بوو و بەو پیاوانەیان دەوت، کە هەڵسوکـەوتی سـەیریان دەکرد. تا ئێسـتـاش خـەڵک بۆ کەسانی گێل و نەفام بەکاریدەهێنن.

** لە ژمارە ٢٩ی گۆڤاری ڕابوونیشدا بڵاوکراوەتەوە.

مردن لەسەر شێوازی شیعر

پێشکەشە بە «عەزیز حەسەن مەولان»ی هاوڕێی سەرتاپای تەمەنم

ئەگەر دەنگم خۆشبوایە و بمتوانیایە گۆرانی بڵێم، کە پێم وایە باڵاترین هونەرە و چاکترین ڕێگایە بۆ گەیشتن بە قووڵاییەکانی ناخم، هەرگیز پەنام بۆ نیگارکێشان نەدەبرد.. ئەگەر لە نیگارکێشان سەرکەوتوو بوومایە، بۆچی بیرم لە وەرزش دەکردەوە.. ئەگەر لە وەرزش ئاوا نائومێد نەدەبووم، مەحاڵ بوو بە لای نووسیندا بچوومایە، کە هەموو شکستەکانم تێدا کۆکردەوە و ئەنجام زانیم چەند سەختە بەم وشە سواوانە باس لەو ژیانە سەیر و سەمەرەیەی خۆم بکەم.

ئێستا من ژنێکی دۆڕاوم، بەڵگەش ئەوەیە شووم کردووە و دوای چەند مانگێکی دی دەبم بە دایک.. من چەند لاواز بووم، خۆ بڕیارم دابوو هەرگیز نەهێڵم پیاو دەستم بەسەردا بگرێت، کەچی سووک و ئاسان پاشگەز بوومەوە و خۆم بە دەستەوە دا.. ئێستا ئەم حاڵەتی قێزکردنەوە و هێڵنجدانەی بە هۆی ئەو سکەمەوە تووشم بووە، لە هەموو کاتێکی دیکە چاکتر دەتوانن ڕابردووە پڕ لە شکست و نائومێدیەکانم بیربخەنەوە و بیرۆکە ئاڵۆز و بێتامەکان وەکو کونەپەپوو ناو کەلاوەی سەرم بکەن بە هێلانە.. ئیتر بیر لە شتی سەیر و سەمەرە و هیچ و پووچ دەکەمەوە و ترس و گومان بەسەر دنیاوەم ناهێڵن.. هەموو ئەوانەش بخەرە لاوە، دەبێت زۆر ئاگام لە زمانم بێت و وریای خۆم بم ئەو نهێنیانە نەدرکێنم، کە لە «گۆران»ی مێردمم شاردوونەتەوە، چونکە من کاتێ ئەو حاڵەتەم بۆ دێت، وڕێنە دەکەم.. بەبێ ئەوەی ئاگام لێ بێت و بە خۆم

بزانم، باسی هەموو شتێکی ناو دڵم دەکەم.. «ئاشتی» و «ڕازاو»ی هاوژوورم، هەموو جارێ بۆیان باس دەکردم، کە لە ڕێگەی وڕێنەوە نهێنیەکانی ناخی خۆم درکاندووە.. من هەرچۆنێ بووایە قەناعەتم بەوان دەکرد، کە ئەو شتانەی وتوومن، لە ژیانمدا بیرم لێیان نەکردۆتەوە، بەڵام «گۆران» هی ئەوە نییە فێڵی لێ بکرێت.. ئەم بە وشەیەکی سەر زمانم، ڕستەیەکی ناخم دەخوێنێتەوە، بە ڕستەیەک لە بنجوبنەوانی مەسەلەیەکی ئاڵۆزی ناوەوەی ناوەوەی دڵم دەگات.. بۆ نەگبەتییش ئەم ژوورەی ئێستام زۆر لەوەی ئەوسام دەچێت، کە لە گەڕەکی «قادسیە»ی شاری «مووسڵ» بەکرێم گرتبوو.. ئەمە ئەوەندەی دیکە ڕووداوەکانم بە بیردەهێنێتەوە.. تۆ سەیرکە تەنانەت ئەمشەویش هەر لەو شەوە دەچێت، کە دایکمی تێدا مرد.. دەڵێم مرد، ناڵێم کوشتم، چونکە بەڕاستی تا ئێستاش لام ڕوون نییە، ئاخۆ من کوشتم یان خۆی کتوپڕ گیانی دەرچوو.. ئەوساش ئاوا هەورەکان لە شێوەی هێلکەشەیتانۆکەی زل زل بەری ئاسمانیان گرتبوو و سیمایەکی ترسناکیان بەم دەوروبەرە دابوو.. وەکو سیمای ئەو ترسانەی لە خەوندا هەستیان پێ دەکەم و دوای بەئاگاهاتنەوەش کاری خۆیان دەکەن.. دەمخەنە سەر کەڵکەڵەی بیری واوە، کە دوای هێمنبوونەوە دەزانم چەند هیچوپووچ بوون و هەمیشە پێیان تەریقدەبمەوە.

من کاتێ منداڵ بووم و لە پۆلی یەکەمی سەرەتایی دەمخوێند، هەر جارێ بە ڕۆژ بیرم لەوە بکردایەتەوە، کە قوتابخانە لە تەڵەی مشک دەچێت، ئەوا شەو مامۆستاکانم لە خەوندا دەبینی.. پشتیان دەنووساندم بە تەختەڕەشەکەوە.. دووانیان بەزۆر دەمیان دەکردمەوە و یەکێکیان کلکی مشکێکی زیندووی دەخستە دەممەوە.. مشکە ترساو و زارەترەکەکە خۆی دەخزاندە ناو بۆڕیی هەواکەمەوە و لەوێ هەڵدەلەرزی.. ئیتر هەناسەم تەنگدەبوو.. لەوەدا بوو بخنکێم، خەبەرم دەبووەوە.. ئانوسات دەرشامەوە و تا تینم تیا بوو دەمزریکاند.. لەگەڵ زریکەی من دایکیشم خەبەری دەبووەوە:

ـ دایکە دیسان مشک چۆتە قوڕگمەوە.

ـ سەد جارم پێ وتووی ئەوەندە بیر لەو شتە هیچوپووچە مەکەرەوە.. نازانم

تۆ کەی بە قسەی من دەکەیت.. نازانم..!!

ئەمەی دەوت و دۆشەگ و سەرین و لێفەکەمی فڕێدەدایە هەیوانەکەوە و هی دیکەی بۆ دادەخستم:

ـ دایکە دەترسم، دەستت بکەرە ملمەوە.

ـ خوام لەو خوایەیە جارێکی تر بە لای ئەو قسە و باسانەدا دەچیتەوە، بەبێ سێ و دوو فڕێتدەدەمە دەرەوە و دەبێت تا بەیانی لەو حەوشە تاریکە هەڵبلەرزیت.

من هەر ئەوە نەبوو دوای خەونەکان دەترسام، دەترسام و لە باوەشی دایکمدا خۆم گرمۆڵە دەکرد، خۆم گرمۆڵە دەکرد و هەڵدەلەرزیم، بەڵکو قێزیشم دەبووەوە و دڵم تێکهەڵدەهات.. بەدەستم بووایە نینۆکەکانم لە قوڕگم گیربکردنایە و لە بێخەوە هەڵمتەکاندبووایە.. لەو کاتانەدا هیچ جیاوازییەکم لە نێوان تەڵەی مشک و قوڕگی خۆمدا نەدەبینی.. ئێستاش من نازانم کەی بۆ یەکەمجار بیرم لەو پرسیارە هیچوپووچە کردەوە.. ئایا لە خەوندا دیم و دوای ئەوە بیرم لێی کردەوە..؟! یان بیرم لێی کردەوە و خەونم پێوەی دی..؟! ئیتر خەون لەسەر خەون دەمدی و دەمدی.. دەمدی و لەلام تازە دەبووەوە..؟! هەر ئەوەندە دەزانم کاتێ لە دایکمم دەپرسی:

ـ بۆچی قوتابخانە لە تەڵەی مشک دەچێت..؟!

ئیتر ئەم ڕەنگی هەڵدەبزڕکا و ترس دایدەگرت.. هەستم بە پەشۆکاوی و دەم و لێو لەرزینەکەی دەکرد.. سەرەتا بە خۆشی و بە نەرم و نیانیی ئامۆژگاریی دەکردم، کە نابێت ئەو قسانە بکەم، بەڵام کە من هەر وازم نەدەهێنا، ئیتر ئەمیش توورە دەبوو.. جارێکیان لە بەرچاوی میوانەکانمان لێیم پرسی.. بینیم ئەوانیش وەکو دایکم شڵەژان و بەگومانەوە لێیان ڕوانیم.. هەر خێراش هەستان و ڕۆیشتن.. کاتێ ڕۆیشتن، دایکم تاکێ پێڵاوی بۆ هەڵگرتم و کەوتە وێزەم:

ـ بەخوا جوانە..!! من قوتابیەکانم هەر یەکەی ئەوەندەی خۆمن، ناوێرن بێحورمەتیی بە خۆم و بە قوتابخانە بکەن.. تۆ دەتەوێ بەم قسە ناشیرینانە سەرودڵم بگریت..؟! دەسا خوام لەو خوایەیە جارێکی تر ئەمەت لەدەم

دەردەچێت، دەبێت هەموو گیانت لەتوکوت بکەم.

بەڵام کە هەر وازت نەهێنا و سوور بوویت لەسەر پرسیارەکەت، ئیتر بە هەموو هێز و توانایەکیەوە لێی دەدایت.. ئینجا تەواو بۆت دەرکەوت چ نهێنیەکی سەیر و سەمەرە، تۆ بڵێ چ گرفت و گۆبەندێک لەو پرسیارەدا هەیە و ئەوەندەی دیکە ئارام و ئۆقرەی لێ بڕیت.. ئینجا زانیت تۆ خووت داوەتە چ مەسەلەیەکی ترسناکەوە، بەڵام نەشتدەتوانی دەستی لێ هەڵگریت.. هەندێک جار تەواو بەزەییت پیایدا دەهاتەوە، کاتێ دەگریا و لێت دەپاڕایەوە.. لێت دەپاڕایەوە و کز و خەمناک پێی دەوتی:

ــ بەسە واز بێنە.. با بەس بە ڕۆژ لێت بدەم و بە شەویش کاتێ دەنوویت، بە دیارتەوە دابنیشم و بۆت بگریم.. بەس زووخاو بکە بە قوڕگمدا.. هەر ڕۆژێکە لە داخی تۆ دەمرم.

مرد.. بەڵێ، مرد.. شەوە تاریکەکە مرد، بەڵام لە داخی تۆ نەبوو، بەڵکو لە داخی ئەو پرسیارە بوو.. ئەو پرسیارەی ئێوەی کرد بە دوژمنی یەکتر.. ئەو پرسیارەی دڵی ئەوی لە ئاستتدا کرد بە بەردی شاخ و ئەنجام «یوسف»ی دارتاشی کرد بە باوەپیارەت.. خەتای خۆشتی تیا بوو، دەبووایە هەر لە سەرەتاوە، کاتێ دەتدین بە تەنیشت یەکدیەوە نووستوون و دەستیان لە ملی یەکتر کردووە، بێ دەنگ نەبوویتایە.. جا کوا بێ دەنگ بووم..؟! ئەی ئەوە نەبوو، هەر جارێ خەبەرم دەبووەوە و دەمبینین وا لەیەکتر ئاڵاون، تا تینم تێدا بوو قژی دایکمم ڕادەکێشا و بە ئاگام دەهێنایەوە:

ــ ئەم پیاوە کێیە لە تەنیشت تۆوە نووستووە..؟!

ــ دەبنوو دەی.. پیاوی چی و حاڵی چی.؟!

ــ ئا ئەمەتا سەری خستۆتە سەر سەرینەکەی تۆوە.

ــ بە خوا جوانە..!! هەر ئەمەمان کەم بوو..!!

ــ دەزانم یوسفی دارتاشە، ئەوەی تەڵەمشکەکان درووست دەکات.. کورسی و تەختەڕەشەکانی قوتابخانەش هەر ئەم درووستی کردوون.

ــ جارێکی تر ئاوا لە خەودا قژم ڕابکێشیت، هەر خۆم دەزانم چییت لێ دەکەم..!!

ــ ئەی تۆ بۆچی لەگەڵ یوسفی دارتاش دەنوویت..؟!

ــ خۆزگە دەمزانی ئەو یوسفی دارتاشە کێیە هەموو شەوێ دێتە خەونی تۆوە..!!

وایدەزانی ئەوەندە گەمژە و کەمزانم، باوەڕی پێ دەکەم.. نەیدەزانی من لەوسەر هاتوومەتەوە و ئاگام لە هەموو کەین و بەینێکیانە.. بە هەردوو چاوی خۆم دەمدی وا شۆرتێکی ڕەشی لە پێدایە و لە سەر ئەو تەخت و دۆشەگە سپیە لێی نووستووە، کەچی دەیویست بەوە چاوبەستم بکات، گوایە خەونم دیوە.. بەڵام داخی ئەوەم ناچێت، کاتێ دەیوت: «نازانم ئەو یوسفی دارتاشە کێیە هەموو شەوێ دیێتە خەونی تۆوە»، پێم نەدەوت: «نایەتە خەونی منەوە، بەڵکو دێتە سەر جێگاکەی تۆوە».. دەبووایە پێی بڵێم: «تۆ دەیهێنیت و تا بەیانی پشت لە من و ڕوو لەو دەکەیت».. من ئەوسا منداڵ بووم و ئەقڵم بەو قسانەدا نەدەشکا.. ئەمیش زۆرزان بوو، شەوان دوای ئەوەی من دەنووستم، دەیهێنا و بەیانیانیش پێش ئەوەی خەبەرم بێتەوە، بەڕێی دەکرد.. بەڵێ، زۆرزان بوو، نەک هەر لە تۆ، بەڵکو لە هەموو خەڵکی گەڕەکیشی دەشاردەوە.. بەڵام بەخوا چاک ڕیسوام کرد.. هەموو شارم لێی تێگەیاند.. جا خراپتر، لەمەوە تەواو شووڵی لێ هەڵکێشا و بەبێ ئەوەی شەرمی پێ بێت و حیساب بۆ تۆ، یان بۆ کەسێکی تر بکات، بەئێجگاری هێنای بۆ ماڵەکە و کردی بە خاوەنی خۆی و هی تۆ و هی هەموو شتێ.. ئەڵبەتە تۆ نەتدەزانی ئەنجامەکەی ئاوا دەکەوێتەوە، ئەگینا چۆن لای ئەم و ئەو باست دەکرد.. یەکەمجاریش لای «ست پەیمان» درکاندت.. ئەو جارەی، کە وانەی وەرزشتان هەبوو.. دەبووایە هەر دوو دوو بەیەکەوە پێشبڕکێ بکەن.. بۆ نەگبەتییش تۆ کەوتیتە بەرامبەر «ڕۆشنا»ی کچی «یوسف»ی دارتاش.. بێشەرمانە بە «ست پەیمان»ت وت:

ــ من لەگەڵ ئەم شتە پیسە ڕاناکەم.

ــ ئای..!! ئاشنا چۆن دەبێت وا بڵێیت، ڕۆشنا خوشکی خۆتە.

قاچت بە توندی و زۆر بە تووڕەییەوە کێشا بە زەویدا و وتت:

ــ خوشکی من نییە.. ئەوە کچی یوسفی دارتاشە.. باوکی هەموو شەوێ

لەگەڵ دایکم دەنووێت.

«ست پەیمان» لە شوێنی خۆیەوە حەپەسا و کچان تێکڕا دایانە قاقای پێکەنین.. ئەم پەیوەندیی لەگەڵ دایکتدا زۆر خۆش بوو، ئێواران بەیەکەوە لە باخەکەی ئێیێوەدا دادەنیشتن و چایان دەخواردەوە، بۆیە ویستی پەردەپۆشی بکات:

ــ منداڵینە ئاشنا خاڵێکی هەیە ناوی یوسفە، ئەویش وەکو باوکی ڕۆشنا دارتاشە و شەوان لایان دەنووێت.

ــ من هەر یەک خاڵم هەیە ئەویش ناوی شوانە.. خۆ درۆ ناکەم وەی..!! هەموو شەوێ، کە خەبەرم دەبێتەوە، باوکی ڕۆشنا پیس بە تەنیشت دایکمەوە دەبینم.

ئیتر لەمەوە بڵاوبووەوە.. هەر دوو دوو و سێ سێ بە یەکدەگەیشتن، ئەو باسەیان دەکردەوە:

«کەرخی کوورەچی» دەیوت:

ــ ئەوەی ئێوە ئەمڕۆ لە دەمی کچەکەیتان بیستووە، من دە ساڵ زیاترە دەیزانم.

«مستەفا کارەباچی» دەیوت:

ــ وایدەزانی گاو گوێرەکەین و نازانین چی دەکات و چی ناکات.

«جەلال هەڵپڕووکاو»ی شاعیر دەیوت:

ــ ئەوەندە بەسە بەئاسانی لە هەموو شتێ بگەیت، کە ناوی کچەکانیان یەک کێش و سەروایان هەیە.. من دڵنیام هەردووکیان یوسف ناوی ناون.

«کەمال هەڵڕووشاو»ی چیرۆکنووسی براشی دەیوت:

ــ جەلالی برام چاکی بۆ چوو، بەڵام دەبووایە سەرنجی ئەوەش بدات، کە نەک هەر ناوەکانیان، بەڵکو خۆشیان کتومت لەیەکتر دەچن.

«نیهاد»ی وایەرمانیش دەیوت:

ــ جا تووخوا دڵی چییمان بەو کچانەمان خۆش بێت، کە مامۆستایەکی ئاوا پەروەردەیان بکات..!!

مامۆستا «هیمداد»ی کۆمەڵناسی پێی دەوتن:

ــ وابزانم پێویست ناکات شانازیی بەوەوە بکەن، گوایە هەر لە زووەوە زانیوتانە، چونکە منداڵیش دەیزانی پیاوێکی بێگانە بە خۆڕایی هامشۆی ماڵی بێوەژنێکی ئاوا تەڕ و ئاودار ناکات.

کەس نەما لە گەڕەک زلوونگەی خۆی لەسەر نەدات و شتێکی لەسەر نەڵێت.. سەیرەکە لەوەدا بوو، هەر هەموویان دەیانپرسی:

ــ باشە ئەم مامۆستا و ئەو دارتاش، چی بەیەکەوەی کۆکردوونەتەوە..؟!

ئەمە ئەو پرسیارە بوو، کە هەر هەموویان وەڵامەکەیان دەزانی، بەڵام کەس زاتی نەدەکرد بیدرکێنێت.. ئاخر ناهەقیشیان نەبوو.. ئەوان تەواو لەوە دڵنیا بوون، وەڵامدانەوەی ئەو پرسیارە بەڵاهێنەرە و ماڵ وێراندەکات، جا چۆن دەیانوێرا خۆیانی لە قەرە بدەن.. ڕێک وەکو نارنجۆک وابوو، هەریەکەی دەیویست لە ژێر قاچی ئەوی دیکەدا بیتەقێنێتەوە، ئەگینا چی تێدایە ژنێکی مامۆستا شوو بە پیاوێکی دارتاش بکات..؟! ئەمە کەی جێگای سەرسووڕمانە..!!

پیاوە لادێییەکەی ساڵی پێشوو ڕێی کەوتبووە ئەم ناوەوە و تاکە خانووی پەڕپووتی ئەو گەڕەکەی بە کرێ دەستکەوتبوو، بە شەرمێکی تێکەڵ بە ترسەوە سەری هێنابووە پێشێ و وتبووی:

ــ گەلێکم بەلاوە عەنتیکەیە، ئێوە نازانن وەڵامی ئەو پرسیارە بدەنەوە.. خۆ موعێن گەلێ ئاسانیشە.. ژنە مامۆستایە، یەعنی لە مەتکەبە، پیاوەش دارتاشە و کورسی و مورسیی مەتکەبەکەی دروستکردووە.. دەها ئاو بێنە و دەستت بشۆ.

هەرهەموویان وتوویان:

ــ ئەمەیان ڕێی تێدەچێت.

ــ لەوە دەچێت ئەم مامە لادێییە زۆر شت بزانێت.

مامەی لادێیی لەمەوپێش هەرگیز ئاوا بەم شێوەیە گوێی لێ نەگیرابوو، ئەوە یەکەمجار بوو وا هەست بکات وەکو یەکێ لە دانیشتوانی گەڕەکی خانەداننشینی «ڕووناکی» حیسابی بۆ دەکرێت، بۆیە لە خۆشیا دەیویست چی زووترە خۆی بگەیێتە ماڵەوە و بۆ ژن و چوار کچەکەی بگێڕێتەوە.. گەیشتە

بەر دەرگـا و نەگـەیشت، گـوللەیەکی وێڵ بەر کلێنجـەی کـەوت و لە خـوێندا گەوزاندی.. ئەنجام قـاچێکی لە کارکەوت و کەوتە سـواڵکردن.. ڕۆژانە بێجگە لە دەرگاکەی ئێوە، لە یەکە بە یەکەی دەرگاکانی دیکەی دەدا و دەپاڕایەوە:

ــ خـوا زمـانتـان لە بەڵای وەڵامی پرسـیـاری بەدفـەڕ و پیس بە دوورخـات، پەنجا فلسم بدەنێ.

ڕۆژێکیـان «برزۆ سـوور»ی «نازدار خـان»، کـە بە قـسـەخـۆشی گـەڕەک ناسراوە، پێی وت:

ــ خاڵە گیان هەرچی سواڵکەر هەن دەڵێن: خوا لە قەزا و بەڵای دونیا، یان بەڵای ناگـەهانتـان بە دوورخـات.. تۆ بە تەنهـا ئەمـە دەڵێی.. بگرە ئەوە نەک پەنجا فلس، بەڵکو دیناریێ، بەس پێم بڵێ مانای ئەم قسەیەی تۆ چییە..؟!

ــ کـوڕی خـۆم ڕۆح شـیـرینە.. ژنێک و چوار کچی عازەبیش دوای من کێ بەخێویان بکات..؟!

هەر هەموویان خۆیان گێل دەکرد و دەیانوت:

ــ پرسیارێکی ماقووڵ و وەڵامێکی سەیر..!!

«وەستا عوزێر» بە دەنگە بڵحەکەیەوە وتی:

ــ ئەم خۆی بەبێ هیچ شتێ نیوەئەقڵ بوو، ئینجا گوللەشی بەرکەوت.

کابرای سواڵکەر پێی وت:

ــ دەبێت شـوکری خـوا بکـەم، کـە نیـوەئەقڵ بووم، ئەگـەر ئەقـڵـی تەواوم هەبووایە و وەڵامـەکـەم بە درووسـتی بدابووایەتەوە، ئەوا گـولله تەوقی سـەرم، یان سـەر گۆی دڵمی پێکابوو.. ئێسـتـا دەمێک بوو تۆ بە خـاکـەنازەکەی شـەڕی گەڕەکی پێ دەکەیت، لە گۆڕت نابووم.

ــ چاوتان لێیەتی..؟! خەڵەفاوە یان نا..؟!

ــ هەر پیس خەڵەفاوە.. دەڵێی ڕۆنی گای دزراوی خواردووە.

خۆشترین شتی ئەو پیاوە سـواڵکەرە ئەوە بوو، کاتێ دەگەیشتە بەر دەرگای مـاڵی ئێـوە، خـۆی لـە سـەر جـووتە دارشـەقـەکـەی ڕاگـیـر دەکـرد و قـاچە لەکارکەوتووەکەی بەحاڵ هەڵدەبڕی، ئیتر هەر خـۆی دەیزانی ئەمە چ جنێوێک بوو بۆی دەناردن.. بەڵام ئێـوە لـەوەتان تێـپـەڕ کـردبوو سڵ لە جنێو بکەنەوە..

جنێیو..؟!.....

بزانـه چەند چاوم قـایمه.. ئـەو هـەمــوو دەرد و بەڵایەم بـیـرچووەوه، کــە لە ئەنجـامـی ئـەو پرسـیـاره شـــوومـــەوه بەســـەرم هاتن، ئەوا جــارێکی تـریش ســەرلەنوێ، وەک نە بـام دیبـێت و نە باران، دەســتم پێکردەوه.. ئەوەیـە دەڵێ: «بێعـاریان خسته کـەنوو، بە قنگ بنێشتی دەجوو».. ئاخۆ ئەمجاره سەری کێ بخـۆم..؟! دڵنیـام ئەمـجـاره سـەری خـۆمی لەسـەر دادەنیـێم.. ئـا.. ئا.. هەر کەمـێکی تره و.... بڵـێم هەر کـەمێکی تره و چیـیم بەسـەردێت..؟! بێـگومـان دەمـرم، بەڵام چۆن و بەچی..؟! ئەوەیان نـازانم.. پێویسـتیش ناکات بیـری لێ بکەمەوە، چونکه مەحاڵە پەی بەو نهێنیه بەرم.. وەکو چیرۆکەکانی «مۆپاسان» بەشێوەیەکی چاوەڕواننەکراو کۆتاییم پێ دێت.. ئەمە تاکە شتـە، کە بتوانێت کەمێ لەو ترسـەی گیانم لە ئاستی مردن کەم بکاتەوه.. من وەکو نەمـهێشت ژیانم لە هی کەس بچێت، با مردنیشم جیا بێت.. تاکە شتێ، کە دەستم پێی نەگـەیشت و نەمـتـوانی بیگۆڕم، ســەرەتام بـوو، وەکـو هـەر کـەســێکی تـر بە ئاسـایی لە دایک بووم.. بەوە باشـە هەمـیشـە بەوە دڵنەوایی خۆمم داوەتەوە و وتوومـە: «ســەرەتـام ئەوانە لێی بـەرپرسـیـارن، کـە گـیـانی سـواویـان بە بەردا کـردووم، بـەڵام کـۆتـاییـم بێـجگـە لە خـۆم هـیچ کـەسـێکی دی هەقی بەســەردا نییـە».. دەسـا من لەوەتەی هەم ڕقم لە شـتی سـواوە.. هەمـیشـە حـەزم کردووە شـێوە و ڕووخسـارم، جووڵە و هەڵسوکەوتەکانم، لە کەسانی دیکە جوودا بن.. تەنانەت خۆم لە هاوڕێ هـەره نزیکەکانیشم جیادەکردەوه.. ئەمـەش یەکێک بوو لەو هۆیانەی نـەیهێشت ببم بە نووسـەرێکی چاک.. هەرچییـم دەنووسی، چاک یان خـراپ، شـیعـر یان چیـرۆک، هەر هەمـوویم دەدڕاند و دەسـووتـاند.. حـەزم نەدەکرد وشـەیەکم، ڕستـەیەکم، ناونیشـانی بابەتێکم لە هی نووسـەرێکی دیکە بچـێت.. بەڕادەیەک دەمـویست کـۆمـەڵێ پیت و دەنگی سـەربەخـۆ، کـە لە هیچ زمـانێکی تردا نـەبن، دابهێنم و پێیـان بنووسـم.. هـەمـیـشــە وتوومـە: «مـرۆڤ هێشـتا زمـانی نەگرتووە».. جـارێکیشـیـان لەسـەر لاپەڕەی یەکەمی ئەو دەفـتـەره بەرگشینەی، کە بۆ موحازەرەکانی «سەدەکانی ناوەڕاستی ئەورووپا»م تەرخان کـردبوو، نووسـیم: «مـرۆڤ بۆ داپۆشـینی عـەیب و عـاری جـەسـتـەی، جلوبەرگی

پۆشی و بۆ شاردنەوەی پۆخڵەواتەکانی ناخیشی وشەی کردە کۆت و پەیوەندی زمانی».

من لەوەتەی فامم کردۆتەوە، ئەو پیت و دەنگانەم بە ئاماژە زانیوە و هەرگیز باوەڕم نەبووە بتوانن لەجیاتی هەستەکانم بدوێن، ئەگینا من هەموو ژیانم هەر بابەتی شیعر و چیرۆک و ڕۆمان و شانۆگەری بوو.. دەمتوانی تەنها دەربارەی لەیەکچوونی قوتابخانە و تەڵەی مشک، درێژترین ڕۆمان بنووسم.. نووسینی ڕۆمانێکی ئاوا بۆ من لە بژاردنی پەنجەکانی دەستم ئاسانتر بوو.. هەرچی لە ئەنجامی بیرکردنەوەی ئەم مەسەلەیە و وتنەوەی ئەو ڕستە شوومەوە بەسەر خۆم و کەسانی ترمدا هێناوە، وەکو خۆی بەبێ زیاد و کەم بمنووسیایەتەوە، لە پێنجسەد لاپەڕەی قەبارە گەورە کەمتری نەدەکرد.. باشتر وام نەکرد.. ڕەنگە لەگەڵ بڵاوبوونەوەی کۆتایی بە دنیا بهاتایە.. هەر پیاوێ بیخوێندایەتەوە، بەبێ چەند و چوون گوللەیەکی وێڵی بەردەکەوت.. هەر ژنێ بیخوێندایەتەوە، وەکو من و دایکمی بەسەردەهات.. جا ئەگەر بمنووسیایە، دەبووایە ناوی بنێم «تاوان»، یان «کۆتایی مرۆڤ» و ناونیشانی لەم بابەتە.. لە سەرتاپای ئەم دنیایە بگەڕێی، سەربەگۆبەندێکی تری وەکو من نادۆزیتەوە.. بزانە بووم بەهۆی مردن و کەنەفتبوونی ئەو هەموو خەڵکە و هێشتا واز ناهێنم.. لە هەموویان زیاتر سوێم لە دکتۆر «نەبیل ئەلجەنابی»ی «دەروونناسی» دەبێتەوە.. داماوە چەندی خۆشدەویستم.. بەو هەموو زلی و قەڵافەتە تێکسمڕاوەی خۆیەوە لێم دەپاڕایەوە و پێی دەوتم:

ـ انتی شاغله کل تفکیری وکیانی، ما اگدر اتخلێ عنچ.. گولیلی انتی لیش ما تحبینی..؟!

چۆن خۆشمنەدەویست چۆن..؟! بەڵام پێش ئەوەی ئەم پێم بڵێ، لەگەڵ «گۆران» هەموو شتێکمان بڕاندبووەوە.. ئاخر بڵێ من کەی ئەوەندە بەتەنگ بەڵێنەوە بووم، ئاوا لە بەختی ڕەشی ئەم، خۆم کرد بە فریشتەی سەربالّسپی.؟! ئێستاش ئەو دیمەنەیم لە بەر چاوە، کاتێ پێم وت:

ـ آنی مرتبطه بغیر واحد، أرجو ان تخرج الموضوع من راسک.

چەند بەداماوی و چەندیش بەحەسرەتەوە سەری خستە سەر مێزە

ڕەشەکەی بەردەمیەوە و دەستی بە گریان کرد.. ئای..!! ئای..!! خۆ ئەو پیاوە زلە خۆش خۆش دەگریا و فرمێسکی دادەباراند..!! مانگ و نیوێ مۆڵەتی وەرگرت و نازانم سەفەری کام لای کرد.. کاتێ هاتەوە، لە پیاوە کەشخەکەی جاران نەدەچوو.. ڕیشێکی نارێک، دەموچاوێکی خەمناک، جلەکانی چرچ و پەڕپووت.. بە دەنگێکی نووساو و ماندوو، موحازەرەیەکی بەناوی «گۆڕانی یادوەری لە یادکردنەوەدا» بۆ وتینەوە.. دەیویست بڵێ گێڕانەوەی چیرۆک و ڕووداو، کاتێ کەس لە دوای کەس دەیگێڕنەوە، گۆڕانیان بەسەردا دێت.. نموونەیەکی زۆر سەیری بۆ هێناینەوە: «وێنەی کونەپەپوو پیشانی کەسێک بدە و دوای ماوەیەک داوای لێ بکە وێنەکەیت بۆ بکێشێت.. وێنە تازەکە پیشانی کەسی دووەم بدە و دوای ماوەیەک پێی بڵێ وێنەکەیت بۆ بکێشێت.. ئەمیش پیشانی کەسی سێیەم بدە و دوای ماوەیەک با وێنەکەیت بۆ بکێشێت.. بەم شێوەیە تا کەسی دەیەم.. سەیر دەکەیت ئەو وێنەیەی کەسی دەیەم کێشاویەتی، هی پشیلەیە نەک کونەپەپوو»....

کاتێ چووە دەرەوە، لە ڕاڕەوەکە وەستاندم و پێیم وت:

ــ دەزانی دکتۆر ئەگەر لەجیاتی وێنەی کونەپەپوو، هی کۆلیژی پەروەردە دابنێین، ئەنجامەکەی تەڵەی مشک دەردەچێت..؟!

ــ دەمخۆش.. بەڕاستی تێبینیەکی جوان و بەجێیە.

هەڵوێستەیەکی کرد و کەوتە تەقاندنەوەی پەنجە لەرزۆکەکانی.. ئینجا بەدەم سەیرکردنی چاوەکانی منەوە، هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا و یەکێکی قووڵتری دایەوە.. دواجار سەری داخست و وتی:

ــ ڕاست دەکەیت ئاشنا کۆلیژی پەروەردە لە تەڵەی مشک دەچێت.

ئەمەی وت و بەجێیهێشتم، بەڵام ڕەنگوڕووی بەجارێ گەشایەوە.. تا تەوایش لێم دوورکەوتەوە، ئەمەی لە بەر خۆیەوە دەوتەوە.. ئەوە یەکەمجار بوو کەسێ ببینم، بەم قسەیەی من دڵخۆش بێت.. زۆرم بەلاوە سەیر بوو، بۆیە لە خەیاڵی خۆمدا کەوتمە لێکدانەوەی و دەمهێنا و دەمبرد.. تەنانەت ئەو کاتەی دەنگی لەناکاوی گوللەکەش، وەکو هەموو قوتابیەکانی دیکە ڕایچەڵەکاندم، هەر بیرم لێی دەکردەوە.. ئەوەندەم نەزانی بوو بە هاوار هاوار:

ــ دکتـۆر نەبیل ئەلجـەنابی، لە ناوەڕاسـتی باخـەکـەی کۆلیج گوللەی وێڵی بەرکەوت.

پۆلیـسـی سـەر بـە «زانکۆی مـووسڵ»، دوای ئەوەی ژوورەکـەی گـەڕان و بەوردی پشکنیان، لاپەڕەیەکی خورشیدییان لە چەکمەجەی مێزە ڕەشەکەیدا دۆزیبـووەوە و بە دەسـتـوخـەتی خـۆی لەسـەری نووسی بوو: «من بڕیارم داوە خـۆم بکوژم.. دەمەوێ کۆتایی بە تەمـەنێکی کورت و قرچۆک بهێنم، کە ڕێگرە لە بەردەم خـۆشـەویسـتیی دڵی هەڵقـرچاوم و ئەو کـچـە ئەفسـانـەییـەی بۆم دەسگیر نابێت، بەڵام تا کاتی نووسینی ئەم چەند دێڕەش، ڕێگایەکی گونجاوم نەدۆزیوەتەوە.. تکایە هیچ کەسێ بە کوشتنم تاوانبار مەکەن».

کاتێ لە پۆلی چوارەمی ئامادەیی بووم و خووم دابووە هونەری شێوەکاری، پیـاوێکی نیگارکـێـشم خۆشـدەویست و زوو زوو دەچووم بۆ لای، کـە تەمـەنی پەنجـا سـاڵ دەبوو و بە تەنیـا لە خـانووێکی پەڕپووتـی گـەڕەکی «ئیـسکان» دەژیا.. هـەرچەند لە ژووری نیگارکـێـشـانەکـەی دەیگرتمە باوەشـیـەوە و ڕایدەمـووسیم، چاوەکانم وەکو دوو ئاسکی برسی لەناو گژوگیای سەر خاکی تابلۆکـانی دەلەوەڕان و شـتـەکـان بە شـێـوەیەکی زۆر جیـاواز لەوەی هەبوون، دەکـەوتنە بەر بینایـیم.. ئیـتـر بـە دەنگ دەربـارەیـان دەدوام و ئەویش بـۆی دەسـەندمـەوە.. «لەناو ئاپۆرەی بازاڕەکەی بەردەم قەڵات ژنێک کز و خەمناک بە پەشـتـەمـاڵێک خـۆی داپۆشیـوە و تەخـتی نووسـتنەکـەی دەفـرۆشـێت.. لەناو تەمومـژێکی کـەمێ چڕدا دەسـتـەیـەک دەفڕژەنی ڕەشـپـۆش لە نزیک ڕەشـمـاڵی قـەرەجـەکـان دەفی زل زل دەژەنن و پۆلە ڕیشـۆڵەکـەی سـەر سـەریان وەکـو زەخـرەفـەی قـەد دیواری خـانووی سـەدە کـۆن کـۆنەکـانی مـێـژوو دیارن.. ڕاهیبەیەک بە پێی پەتی پیانۆیەکی گەورەی خستۆتە سەر شانی و ترساو و زارەترەک بە دەشتێکی چۆڵوهۆڵدا ڕادەکات».. دوای ئەوەی بەجێمدەهێشت و بە تەنیـا دەمـایەوە، هەمـوو ئەو قسـانەی منی دەکرد بـە تابلۆ و لە جێی تابلۆ کـۆنەکـانی دادەنان، بەڵام هەر ئەو تابلۆیـانە جـارێکی دیکە لە بەرچاوی مندا دەگـۆڕان و دەبوون بە هـی زۆر جیـاوازتر.. جارێکیـان لەسـەر تاوێرە بەردێکی قـەدپاڵی شـاخـێکی بەرزدا ڕۆژ سـەری دەرهێنا و تیـشکەکـانی بەسـەر

قوتابخانەی لادێیەکی ناو ئەو دۆڵەدا پەرشکردەوە.. منداڵەکان لە پەنجەرەی پۆلەکاندا وەکو چەند مشکێکی زارەترەک دەردەکەوتن و من زەندەقم لێیان دەچوو.. وا دیاربوو وتبووم قوتابخانە لە تەڵەی مشک دەچێت و ئەویش لە دوایدا وتبوومەوە، بۆیە کاتێکم زانی دەستەیەک سەرباز لە ئیڤایەکی ناو تابلۆی سووچی ئەوسەری ژوورەکە دابەزین و دایانە بەر ڕێژنەی گوللە.. هەر بەو ترسەوە ڕامکردە دەرەوە و خۆم گەیاندە ماڵ.. نەمزانی بوو من ماوەیەکی زۆرە ماڵی خۆمانم بەجێهێشتووە و دایکم و باوەپیارەکەم هەموو ئەو شارەم بە دوادا گەڕاون.. «ڕۆشنا» بە چاوی پڕ لە گریانەوە بە پیرمەوە هات و پێی وتم:

ــ ئاشنا گیان بە قوربانت بم نەچیتەوە ماڵ.. دایکە زۆر تووڕەیە، سوێندی خواردووە دەتکوژێ.

وەکو زۆر جاری دی خێسەیەکم لێ کرد و پێم وت:

ــ تۆ چەنەبازیی مەکە، دایکی خۆمە ئەگەر بشمکوژێ بە تۆ چی..؟!

هەرکە بە ترسەوە دەرگاکەم کردەوە و قاچم خستە ئەودیوەوە، هەردوو دەستی نایە قژمەوە و لەگەڵ یەکەمین پاڵ، سەری کێشام بە دیواری حەوشەکەدا و خوێن بە ناوچەوان و لاملمدا جۆگەلەی بەست.. جارێکی دی هەر بە تیتک هەڵیبڕیم و بە دەمدا خستمیە سەر ڕیزە کاشیە ڕەش و ڕەقەکانی حەوشەوە و خوێن لە دەم و لووتمەوە فیچقەی کرد.. سەرم دەخولایەوە و بەحاڵ دەوروبەری خۆمم دەبینی.. «ڕۆشنا»م دەبینی و لێی دەپاڕایەوە:

ــ دایکە گیان بە قوربانی پێڵاوەکانت بم، ئەمجارەش مەیکوژە.

لە هەمووی سەیرتر «یوسف»ی باوەپیارەم بوو، بە پڕتاوی لە ژوورەوە هاتە دەرەوە و خۆی بۆ کردم بە قەڵغان:

ــ ئێستا پێم ناڵێی تۆ بۆچی گەڕت ئاڵاندۆتە ئەو کچە داماوە..؟! ئاخر بەس پێم بڵێ چی کردووە، تۆ ئاوا بەبێ ویژدانانە لێی دەدەیت..؟!

ــ تۆ بێ دەنگ بە و ورتەت لە دەم نەیەتە دەرەوە.

ــ بێ دەنگ نابم.. لە بەر چاوم ئاوا دڵڕەقانە لێی بدەیت و بێ دەنگیش بم..؟!

ــ دەسا خوام لەو خوایەیە لاناچیت و دەستم دەگریت.

ــ لاناچم و ڕازییش نابم یەک زڵلەی تری لێ بدەیت.

ــ ئەوە چییە، هەڕەشەم لێ دەکەیت..؟!

ئەمەی وت و دەستی لە یەخەی گیرکرد.. تا تینی تێدا بوو پاڵێکی پێوەنا.. تا ئەم لەوێ خۆی بە قەدی دارهەنجیرەکە گرتەوە، ئەو خۆی گەیاندەوە سەر سەرم.. هەر خێرا دەستی درێژ کرد و ئینجانەی ڕەشی گوڵە سپیەکەی هات بەدەستەوە.. هەڵیبڕی و کێشای بە مووروەغەی پشتمدا.. ناو دڵمی لەگەڵ هێنایە ژان و ئەوەندەی دیکە بەرچاوی تاریک داهێنام.. ویستم تا تینم تیایە هاوار بکەم و بڵێم: وای دایکە گیان بە ئینجانەی ئەو گوڵەی خۆشمدەویست و ناوەکەیم نەدەزانی کوشتمت، بەڵام زمانم لە گۆ کەوتبوو، هیچم بۆ نەدەوترا.. چەندم حەز دەکرد بە دەم ناڵە ناڵ و گریانی پڕ لە سۆز و بەزەییەوە پێی بڵێم: ئەی دایکە دڵڕەقەکەم، چەند دەترسم لەژێر دەستتدا گیانم دەربچێت و چیتر نەتبینمەوە.. هۆ ژیانە تاڵ و درێوەکەی لە هەموو شتێ زیاتر ڕقم لێتە و لێت بێزارم، هۆ ژیانە سەیرەکەی هەرگیز لێت تێناگەم و نازانم هەیت یان نییت، خەونی یان ڕاستی، چەند دەترسم لە دەستم بچیت.. ئاخ..!! کە نەمدەتوانی هیچ شتێ بڵێم.. هیچ شتێ.. مۆڵەتی نەدەدام هەناسەیەکی قووڵ هەڵکێشم و چاوە داماو و گوناهەکانمی تێ ببڕم، کە پڕ بووبوون لە ترسی مردن و بڵێم.... چی بڵێم..؟! نازانم.. ئای کە حەزم دەکرد هاوارێک، قیژەیەک، زریکەیەک بکەم و بۆم نەدەکرا..!!

ئەمجارە «یوسف» تووڕەتر لە جاری پێشوو پەلاماری دا.. توند ملی گرت و خستیە ژێر باڵی خۆیەوە، بەڵام دایکم بێجگە لەوەی بە قەڵافەت بوو، زۆریش بەهێز بوو، ئاوا بە ئاسانی بۆ «یوسف» دابین نەدەبوو.. ئەوەندەم نەزانی خۆی ڕاپسکاند و بە چەپۆک شاڵاوی بۆ برد:

ــ نامەرد، تۆ وات لێ هات دەست لە من بەرزبکەیتەوە..؟!

خۆی گەیاندە لای مێزە ڕەشەکەی هەیوان و پەرداخێکی سپیی زلی هەڵگرت، تێی گرت و ئەم خۆی لادا.. لەولاتر بەر قاچی «ڕۆشنا» کەوت و بە تاسدا چوو.. خولایەوە خولایەوە، بەسەر پەرژینی باخەکەدا کەوت.. کەوت و

لەمـــلای منـەوە ڕەهێڵ بوو.. ئیـــتـــر «یوسف» ئەوەنـدەی دی کـــەڵلەیـی بوو.. بەپڕتاوی پەلامـاری ناوقـەدی دا و بوو بە زۆران و ڕاکێش ڕاکێش.. لەوە دابوو «یوسف» بکەوێت، «ڕۆشنا» بـەدەم گـریـانەوە هـەسـتـایـەوە و لە دواوە بە قـژ دایکمـی ڕاکـێـشـا.. ئیـتـر لە تاوا وردە وردە هێـزی دەسـتـی کـەم دەبووە و بە پشـتـدا دادەهات.. ئەنجـام کـەوتە سـەر ڕیزە کاشـیـە سـپـیـە ڕەقـەکـان و بە هەردووکیان تێیکەوتن.. ئەوەندەیان لێ دا تا بوورایەوە.. ئەوەی سـەیر بوو من بـووم.. نەمـــدەزانی ســـەرکـــەوتنی کـــام لایان لە قـــازانجی مندایـە.. بۆیـە نەشـمـدەزانی پشـتی کامیـان بگرم و دژی کامیـان بوەسـتم.. دایکم بە تەنیـا و ئەوان بـە هـەردووکـیـان.. ئـەم دایکمــە و بڕبـڕەی پشــتم، ئەوان هـەردووکـیــان دوژمنم.. ئەم دەیـەوێت بمکوژێت و ئەوان لـە پێناوی پاراسـتنی گـیـانم، خـۆیان دەکەن بە قـوربانیم.. ئەوسا بە خـۆمم وت: ئەی هـاوار من لە چ ماڵێکی سـەیر و سەمەرەدا چاوم کردەوە و گەورە بووم..!! ئەی هـاوار من لەوە دەسـتـەوسـتانم لە خـۆم بگەم..!! لە مـاڵەکـەم، لە دایکم، لە باوەپیـارە و کـچی باوەپیـارە و ژوور و تەختی نووستنەکەم بگەم..!! کامەیان دۆستمە و کامەیان دوژمنم..؟!

ئەو جـارەی لـەگـەڵ «ئاشـتی» و «ڕازاو» چووین بۆ مـاڵی «جـانێت»ی «مـام تۆما» لە «عەنکاوە» و شـەو لەوێ ماینەوە، دەیوت:

ــ چ گەمژەییـەکە بەشداریی لە شـەڕێکدا بکەیت، لە کاتێکدا نازانی ناو دڵی دوژمنەکەت چەندی خۆشـەویستی و ناو دڵی دۆستەکەت چەندی ڕق تێدایە.

ــ خۆشـەویستی و ڕقی چی و بەرامبەر بە کێ..؟!

ــ خـۆشـەویسـتیی ناو دڵی دوژمـنەکەت بەرامبـەر بە تۆ، کـە شـەڕی لە دژدا دەکەیت و ڕقی ناو دڵی دۆستەکەت، کە بەرگریی لێ دەکەیت.

«ئاشـــتی» و «ڕازاو» گــاڵتـــەیان لێ دەهـات، بـەڵام من کـــە ئـەو ڕۆژەم بیـرکـەوتەوە، تەواو بـاوەڕم بە قسـەکـەی هێنا.. ئەمـیش وەکـو من کـەسـێک بوو سـەیر و سـەمـەرە و هـەمیشـە شتی نامـاقـووڵ و بێتامـی دەوت.. هـەر لەبەرئـەوەش بوو من تاکە کەس بووم تا سـەر هاوڕێیەتیم دەکرد و لێی نەدەتەکیمەوە.. خـۆ من زۆربـەی بۆچوونـەکـانیـشـــیم بە لاوە ڕاسـت نەبوون، بەڵام کــۆڵێ دڵم پـێی دەکرایەوە، کاتێ هـەسـتم دەکرد ئەویش وەکو مـن لە هیچ کـەسێ ناچێت.. چی

هەیە لەوە خۆشتر بزانی کەسێکی دیکەش هەیە وەکو تۆ لە هیچ کەسێکی تر ناچێت..!! خۆ ئەگەر هەر کەسە و لەوی دی جیا بووایە و کەس لە کەس نەچووایە، هیچ بنیادەمێ هەستی بە تەنیایی نەدەکرد.. هەمیشە واتدەزانی دەوروبەرەکەت ئاوەدانە و جمەی دێت لە خەڵک.. خۆشترین قسەی «جانێت» ئەوە بوو، کاتێ دەیوت:

ـ مرۆڤ چەند گوناهە، کە هەیە و گیانی لە بەردایە.

جارێکیان لە شەقامی «دەواسە» پیاسەمان دەکرد و وای وت، «ئاشتی» لێی پرسی:

ـ چەوسێنەرەکانیش گوناهن..؟!

ـ بۆچی ئەوانیش مرۆڤ نین..؟! ئەوانیش وەکو چەوساوەکان زوڵمیان لێکراوە و بەو گیانەی پێیان بەخشراوە، سزا دراون.. دەبێت چ سزایەک لەوە ناخۆشتر و سەختتر بێت، مرۆڤێک بخوڵقێنیت و بە ساویلکەیی و بەبێ ئەقڵ و هۆش، بە تەمەنێکی کورتی ئێجگار کورتەوە بەرەڵلای ئەم جیهانە جەنجاڵەی بکەیت..!!

من پێم وت:

ـ ئەمەی تۆ دەیڵێیت هەر وتەکەی «مەسیح» دەگرێتەوە، کە دەڵێت: دوژمنەکانتان خۆشبوێت.. نوێژ لە پێناوی ئەوانەدا بکەن، کە دەتانچەوسێننەوە.. دەبن بە کوڕی باوکتان، کە لە ئاسمانە.. ئەو ڕۆژ بۆ سەر چاکەکان و خراپەکان هەڵدەهێنێت و باران دەبارێنێتە سەر زۆردار و زۆرلێکراوان.

ـ ئەمە لە کوێ و ئەو لە کوێ ئاشنا..!! جا خۆ ژیان و مردنی مەسیح چاکترین بەڵگەیە بۆ ئەم بۆچوونەی من.

ئەو شەوە لەو سەربانەی ئەوان تا بەیانی وتمان و وتمانەوە.. هەموو قسە و باسەکەشمان لە منداڵەکەی سکی «ڕازاو»ـەوە هات.. ئەم دەیوت:

ـ هەستی دایکایەتی و باوکایەتی هەستێکی دوژمنکارانەیە.. تەنها هەستی تۆڵەکردنەوەیە پاڵ بە چەوساوە سزادراوەکانەوە دەنێت پەنا ببەنە بەر هێنانەکایەی چەوساوەی دیکە.. تۆڵەکردنەوەیە لەوانەی گیانیان بە

بەرداکـردوون.. داخـڕشـتنە بەوانەی دەسـتـیـان پێـیـان دەگـات و دەتوانن بیـانخـولّقێنن. گیـانی قرچۆکی وەک هی خـۆیانیـان بە بەردا بکـەن و تەمـەنی کورتیان پێ ببەخشن.

ــ بە قسەی تۆ بێت هەموو کەسێ لە یەک کاتدا زۆردار و زۆرلێکراوە.

ــ ڕێک مـەبـەسـتـمـە ئاوا بڵـێم.. دەشـڵـێم مـرۆڤ زۆردار و زۆرلێکراوێکی داماوە.

ــ ئەی ئەوانەی دەستەپاچە و کەنەفتن..؟! ئەی ئەوانەی نەزۆکن..؟!

ــ ئەوانیش هەمـان شت.. زۆرلێکراون، کـە هەن، بەڵام دەسـتـەوسـتـانن لە ئاستی تۆڵەکردنەوەدا، لە کاتێکدا مەیل و ئارەزوویان لەوانی دیکە زیاترە.

ــ ئەی دەربـارەی ئەوانـە دەڵێی چـی، کــە نـەزۆک نین و بـەشــداریـیش لـەو چەوساندنەوەیە ناکەن، کە تۆ باسی دەکەیت..؟!

ــ ئەوانـەش مـادام گـیـانی تۆڵەکـردنەوەیان تێدایە، زۆردارن، بـەڵام ئەوەندە هـەیە قـوفڵـێک لەو دەرگایە دەدەن، کە مـن ناویم ناوە دەروازەی بەڵا.. من خـۆم وەکو کـەسـێکی زۆردار دەرگـای بەردەمی خۆمم داخسـتـووە، بەڵام بە داخـەوە ناتوانم وا لـە کـەسـانی تریش بکەم دەرگـای بەردەم خـۆیان دابـخـەن.. ئای لە جوانیی ئەو ژیانەی دوای داخستنی هەموو دەرگاکان دێتە کایەوە..!! خـۆ من لەوەتەی هەم لەگەڵ ئەوەدا نییم هیچ کەسێ وەکو ئەوی دیکە بیربکاتەوە، بەڵام تەنها بـۆ بەرپاکردنی ئەو شـۆڕشـە لە پێناوی داخـستنـی دەروازەکانی بەڵادا، ئاواتی ئەوە دەخوازم هەر هەموومان یەک بیرکردنەوەمان هەبێت.

ــ من پێم نـاخـۆش نییـە تۆ ئەو قسـە بێسـەروبەرانە دەکەیت، چونکە خـۆت دەزانی چـەند حـەز لـە وڕێنە دەکـەم.. بەڵگەشم ئەوەیە، بـەم درەنگی شــەوە بە دیارتەوە دانیشـتووم و گوێت لێ دەگرم.. ئـەوەتا ئاشـتی و ڕازاو بێـزاربوون و خەویان لێ کەوت.

ــ قسەکانی من وڕێنەن..؟! وا دیارە بە منداڵیی ئارەقم خواردۆتەوە.

ئەمەی بە گاڵتـە وت و دەستی کرد بە پێکەنین.. مەبەستیشی من بوو، کە بە منداڵی لە مـاڵی ئەوان بەهەڵە لەجـیـاتی مـاسـتـاو، پێکی ئـارەقـەکـەی باوکـیم بەسـەر دەممەوە نابـوو.. دایکی من و «ماریا»ی دایکی ئەم، هەردووکیان لە یەک

قوتابخانەدا مامۆستا بوون.. ڕۆژێکیان چووین بۆ ماڵیان.. لە کاتێکدا باوکی سەرقاڵی قسە بوو لەگەڵ ئەواندا، من دەستم بۆ پێکەکەی سەر مێزە ڕەشەکەی بەردەمی برد و بەسەر دەمی خۆمەوە نا.. ئەوەندەش بە پەلە بووم، نەوەکا بمبینێت، بە خوڕ شۆڕمکردەوە و تەواوێکم لێی خواردەوە.. هەر خێرا هاوارم لێ بەرزبووەوە.. دایکی «جانێت» بە فریام کەوت و دوو کەوچک ماستی خەستی بە دەمەوە کردم.. ئینجا هەر بە گاڵتەش وتی:

ـ ئارەق بەبێ مەزە ناخورێتەوە چاوەکەم.

ئیتر دوای ئەوە کفت بووم و خەوم لێ کەوت.. کاتێ چاوم کردەوە لە ماڵەوە بووم.. ئەو ڕۆژەش کە نیگارکێشەکە کوژرا و من بە ترسەوە گەڕامەوە ماڵ.. گەڕامەوە و دایکم ئەو ئاژاوەیەی نایەوە، زۆر سەیر خەوم لێ کەوتبوو.. نازانم ئەو کاتەی لەسەر تەختی نووستنەکەم چاوم کردەوە، چەند ڕۆژ بوو ئاوا بێهۆش و بێئاگا لێی نووستبووم، بەڵام هەر ئەوەندە دەزانم دایکم و «یوسف» و «ڕۆشنا» بە دیارمەوە دانیشتبوون و بە لەفافی سپی دەست و سەر و قاچیان پێچرابوو.. تەختەڕەشەکەی پۆلی خۆمانم بینی، کرابوو بە چوار بەشەوە و هەر بەشەی بە جیا بە دیوارەکەی بەرامبەرمەوە هەڵواسرا بوو.. لەسەر بەشی یەکەم چەند وێنەیەکی تەڵەمشک و لەسەر هی دووەم وێنەی پۆلێ قاز کێشرا بوو.. لەسەر هی سێیەم بە دەستوخەتی دایکم هاوکێشەیەکی پێکەوەیی شیکار کرا بوو.. لەسەر بەشی چوارەمیش ئاوێنەیەکی چوارگۆشەی تەڵخ چەسپ کرابوو.. مەنجەڵێکی ڕەشی زۆر زۆر گەورەی پڕ لە شیریشم بینی لە ناوەڕاستی ژوورەکەدا دانرابوو.. پشیلە ڕەشە چاوسپیە ناسراوەکەی گەڕەک بە قاچ چووبووە سەر قەراغەکەی و دەم و لووتی تێنابوو.. دڵم تێکهەڵدەهات و خەریک بوو بڕشێمەوە.. هاوارم کرد:

ـ ئەو پشیلە ڕەشە لابەرن لە بەرچاوم.. ئەو ڕۆژە بە چاوی خۆم بینیم مشکێکی سپیی بە دەمەوە بوو.. چۆن قێزتان دێت دوایی ئەو شیرە پیسە بخۆنەوە..؟!

دایکم هەستا سێ کووپی ڕەشی هێنا و لە تەنیشت قاچە ڕەشەکانی پشیلەکەوە، بە کەوچکێکی باغەی سپی شیری تێکردن.. سێ پارچە نانی

سپییشی لە سەبەتە ڕەشەکە دەرهێنا.. هەرکە سەری سەبەتەکەی لابرد، مشکێکی سپی، کە لەمەوپێش هەرگیز مشکی وا زل و سەیرم نەدیبوو، تێیدا دەرپەڕی.. بە بەرچاوی پشیلەکە و بە تەنیشت مەنجەڵەکەوە خشکەی کرد و لە دەرگاکە ئاودیو بوو.. ئینجا هەرسێکیان بە تەنیشت یەکترەوە دانیشتن و سووک سووک دەیانخوارد.. دەیانخوارد و پەیتا پەیتا شیریان بە سەردا دەکرد.. بە شێوەیەکی زۆر زۆر سەیریش لەمن ڕادەمان.. وای..!! چەند دەترسام، کاتێ ئاوا بە خاووخلیچکی پارووەکانیان دەجوو و وەک سەرنج لە تەرم بدەن، ئاوا سەرنجیان لێ دەدام..!! ئینجا بیرم لەو مەنجەڵە کردەوە، کە یەکەمجار بوو لە ماڵی خۆمانم دەدی.. بە خۆمم وت: ئەمە ئەو مەنجەڵەیە، کە لە گەڕەکی ماڵی «رازیە»ی نەکم تێیدا ئاو بۆ شتنی مردوو گەرم دەکەن.. ئەی بۆچی هێناویانە بۆ ماڵی ئێمە و شیریان لەناو کوڵاندووە..؟! نا.. نا.. من مردووم.. بەڵێ، مردووم، بەڵام بۆچی پێم ناڵێن..؟! من زۆر چاکم ئەو مەنجەڵە لە بیر بوو، کاتێ نەنکم و دوو سێ ژنی دیکە ئاویان بۆ شتنی تەرمەکە تێدا گەرم دەکرد.. ئەمە ئەو جارە بوو، کە لەگەڵ دایکم چووین بۆ ماڵی نەنکم و من شەو درەنگانێ چوومە دەرەوە.. چوومە دەرەوە و لە گۆڕەپانەکەی بەر ماڵیان قازەکانم بینی.. ئەوە یەکەمجار بوو لە نزیکەوە و بە زیندوویی قاز ببینم.. ئای..!! چەند لە بەفری تازە باریو دەچوون..!! ئەمە وای لێ کردم لەو کوڕە بپرسم، کە لەپڕ لە دەرگای یەکێ لە ماڵەکان هاتە دەرەوە:

ــ کوڕەکە ئەم مراویانە هی ئێوەن..؟!

ــ مراوی نیین، قازن.

ــ چۆن قاز و مراوی لە یەکتر جیا دەکەیتەوە..؟! دەزانی من نازانم کامەیە قاز و کامەیە مراوی..؟!

ــ قاز گەورەیە، بەڵام مراوی بچکۆلەیە.

ــ هەردووکیان مەلە دەکەن وانیە..؟!

ــ ئا، هەردووکیان مەلەوانن.

ــ دەزانی ئەگەر کەمێک چاوت خێل بکەیت و لێیان بڕوانی، وا دەزانی بەفرن و لە شەودا باریون..؟!

ـ تۆ حەز لە بەفر دەکەیت..؟!

ـ زۆر.. ئەی تۆ..؟!

ـ من نەء.. چونکە جارێکیان لەسەر بەفر خلیسکام، بە پشتدا کەوتم.

ـ بۆچی خلیسکایت..؟

ـ چونکە لەسەر بەفرەکە ڕاوی پشیلە ڕەشەکەم دەنا.. ئیتر لەپڕ کەوتم و دەستم شکا.

ـ دەستت شکا..؟!

ـ ئا، دەستم شکا.. لە خەستەخانە بە لەفافێکی سپی بۆیان پێچام و کردیانە ملمەوە.

ـ زۆر گریایت..؟

ـ ئاخر ئەو کاتە منداڵ بووم.. ئێستا گەورەم، ئەگەر بشکەوم، ناگریم.

ـ تۆ چەندساڵیت..؟

ـ دە ساڵم.

ـ چۆن..؟! من نۆ ساڵم، کەچی بالآم لە بالآی تۆ بەرزترە..!!

ـ ئاخر تۆ کچیت.. نەنکم دەڵێ کچ ڕۆژی بەقەدەر دەنکە جۆیەک گەورە دەبێت، بەڵام کوڕ بەقەدەر دەنکە گەنمێک.

ـ دەنکە جۆ لە دەنکە گەنم گەورەترە وانییە..؟!

ـ ئەی چۆن..!! تۆ لە من گەورەتریت، بەڵام ئەگەر تۆ ئێستا لەسەر بەفر بخلیسکێیت و دەستت بشکێت، زۆر زۆر دەگریت.

ـ تۆش دەگریت.

ـ نا، من ناگریم.. من ئەوجارەش لەبەرئەوە ئەوەندە گریام، چونکە لەفافە سپییەکە لە بەفر دەچوو.

ـ کوڕەکە چەند خۆشە بە هاوین بەفر ببارێت، کەس گەرمای نابێت وانییە..؟!

ـ ئای ئای..!! ئەوە تۆ وتت چی..!!

ـ دەڵێم چەند خۆشە بە هاوین بەفر ببارێت..!!

ـ دەزانی نابێت قسەی وا بکەیت..؟!

ـ بۆ..؟!

ـ کفره..!! به ئاگر دەمانسووتێنن.

ـ کێ دەمانسووتێنێت..؟

ـ فریشتەکانی خوا.

ـ فریشتەکانی خوا دەمانسووتێنن..؟!

ـ ئا.. ئا.. ئەوان دەمانسووتێنن... دەرزیت پێیە..؟

ـ دەرزیت بۆچییە کوڕەکە..؟

ـ دەیکەم بەسەری پەنجەی خۆمدا، تا خوێنی لێ بێت.

ـ خوێنی لێ بێت..؟! بۆ کوڕەکە.؟! بۆ خوێنی لێ بێت..؟!

ـ تا نەمانسووتێنن.

ـ کێ نەمانسووتێنێت کوڕەکە کێ..؟!

ـ فریشتەکانی خوا.. فریشتەکانی خوا.. ئەی پێم نەوتی فریشتەکانی خوا..؟!

ـ دەرزیم پێ نییە.. بچم لە ماڵی نەنکم بیهێنم.

ـ نا.. نا.. نەچییت.. نابێت لە شوێنی خۆت بجووڵێیت.

ـ بۆ نابێت لە شوێنی خۆم بجووڵێم کوڕەکە..؟! بۆ نەجووڵێم..؟! ئەی ئەگەر بجووڵێم..؟!

ـ ئەگەر بجووڵێیت، دەمانسووتێنن.

ـ فریشتەکانی خوا دەمانسووتێنن..؟!

ـ ئا.. ئا.. ئەوان.. پێم نەوتی ئەوان..؟!

ـ هەر دەرزیی دروومان دەبێت، یان هی تریش..؟!

ـ هەر شتێکی نووکتیژ بێت، قەیناکا.

ـ دەرزیی تۆقەکەم دەبێت..؟!

ـ دەبێت، بەڵام نابێت خۆت لێی بکەیتەوە.

ـ ها تۆ لێی بکەرەوە..........

ـ بوەستە.. بوەستە... یەک تۆز سەرت نەویکە.. کەمێکی تریش.. ئەوە چۆن دەکرێتەوە..؟!

ــ بە پەنجە پاڵی پێوە بنێ، سەری دەرزیەکە خۆی لە کونەکە دێتە دەرەوە... کردتەوە..؟!

ــ ئا.. ئا.. کردمەوە.. دەزانی تۆ قژت زۆر نەرمە..؟!

ــ ئا، دەزانم.. پوورم هەموو جارێ کە دەمشوات، پێم دەڵێت: بە قوربانت بم ئاشنا گیان تۆ قژت زۆر نەرم و خاوە.

ــ پوورت دەتشوات..؟!

ــ ئا، پوورم دەمشوات.. ئینجا کە لە ئاوێنەی حەمامەکە سەیری خۆم دەکەم و لەبەر کەفاوەکە چاوم بەحاڵ دەکرێتەوە، وا دەزانم بەفر لەسەر سەرم باریوە.

ــ حەمامەکەتان ئاوێنەی تێدایە..؟!

ــ ئاوێنەیەکی گەورەی تیایە، بەڵام ئەگەر بتەوێت سەیری خۆت بکەیت، دەبێت بە خاولی بیسرێت، ئەگینا ناتوانیت خۆت ببینی.. من هەر بە پەنجە هەڵمەکان دەسڕم.. کوا تۆ دەرزیەکەت نەکرد بە پەنجەی خۆتدا..؟! کوڕەکە بەڕاستیی خوێنی لێ دەهێنیت..؟!

ــ هەموو جارێ هەر پوورت دەتشوات..؟!

ــ هەندێ جاریش دایکم.. بەڵام ئەم لێم تووڕە دەبێت، ئەگەر بە پەنجە ڕووی ئاوێنەکە پاک بکەمەوە.. پێم دەڵێت ئەگەر گەورەبیت، دەبیت بە کچێکی چەتوون و هار.. چڕنووک لە خەڵک دەگریت.. ئەوە کوڕەکە تۆ کەی ئەو دەرزیە دەکەی بە پەنجەی خۆتدا..؟! هەر بەڕاستیی خوێنی لێ دەهێنیت..؟!

ــ تۆ حەز دەکەیت دایکت بتشوات، یان پوورت..؟

ــ حەزدەکەم پوورم بمشوات، بۆئەوەی بە پەنجەکانم هەڵمەکان بسڕم.. کوڕەکە تۆ چۆن دەوێری دەرزی بکەیت بە پەنجەی خۆتدا..؟!

ــ بۆچی حەز دەکەیت بە پەنجەکانت هەڵمی سەر ئاوێنەکە بسڕیت..؟

ــ ئاخر زۆر خۆشە.. چونکە سووک سووک هەموو گیانم دەردەکەوێت.. وا دەزانم منداڵی ساوام و لە ئاوێنەکەدا لە دایک دەبم.

ــ خۆ ئاوێنە ژن نییە، تا منداڵی ببێت..!!

ــ دەزانم.. دەزانم.. خۆ من ئاوا ناڵێم.. دەزانی ژن کە منداڵی دەبێت،

هەموو گیانی خوێناویی دەبێت..؟!

ــ بۆ..؟!

ــ ئاخر چونکە منداڵی دەبێت.. کوڕەکە تۆ دیوتە ژن منداڵی ببێت..؟

ــ نەء، نەمدیوە.. ئەی تۆ دیوتە..؟

ــ پوورمم دیوە.. دەزانــی زۆر گــوناه و دامــاو بـوو، لە تـاوا دەیقــیــژاند.. ســیــســتــەرێک هاتە ژوورەوە و دەرزیەکی لێ دا، بۆئەوەی ئازار نەچێـژێت.. کوڕەکە تۆ دەرزی دەکەیت بە پەنجەی خۆتدا ناگریت..؟!

ــ تۆ خۆت بینیت، کە پوورت منداڵەکەی بوو..؟!

ــ ئا.. ئا.. خـۆم بینیم.. ئەویش هەمـوو گیـانی خـوێنـاویی بوو.. پەنجـەکانی زۆر زۆر بچکۆلە بوون.. کوڕەکە تۆ دەرزیەکە دەکەی بە کام پەنجەتدا..؟!

ــ منداڵەکە بۆچی هەموو گیانی خوێناویی بوو..؟

ــ ئاخـر تازە بووبـوو.. دایکم پێی وتم نابیێت جارێ مـاچی بکـەم، چونکە تا گەورە نەبێت، پاکنابێتـەوە، ئەگینا من زۆر حـەزم دەکرد پەنجـە بچکۆلەکانی مــاچ بکەم.. کـوڕەکـە تۆ کـە دەرزیەکـە دەکـەیت بـە پەنجــەی خـۆتدا، چاوت دەنووقێنیت..؟!

ــ دایکت پێی وتی تا گەورە نەبێت، نابێت ماچی بکەیت..؟!

ــ ئا، وای پێ وتم.. ئێستا گەورە بووە، هەموو جارێ ماچی دەکەم.

ــ کوڕە یان کچە..؟

ــ کوڕە ناوی دانیارە.

ــ دایکت ڕازیی دەبێت ماچی بکەیت..؟!

ــ ئەی چۆن..!! خـۆ ئێستـا گـەورە بووە.. پێی گـرتووە و پاکبۆتەوە.. گـیـانی خـوێناویی نیـە.. کـوڕەکـە تۆ کـە دەرزیەکـە بکەیت بـە پەنجـەی خـۆتدا، بەچی خوێنەکەی دەسڕی..؟!

ــ منیش ماچ دەکەیت..؟

ــ تۆش ماچ بکەم..؟!

ــ ئا، ئینجا منیش تۆ ماچ دەکەم.

ــ دەی ڕوومـەتت بێنـە با مـاچی بکەم.... لاکـەی تریشت.. ئـممم.. ها تۆش

ماچێکم بکە.... ها یەکێکی تریش.... ئەملایەم ماچ بکە.. دەی لاکەی تریش.. هانێ دەمیشم.. ئەوە کوڕەکە بۆچی ئەو قازانە نیوەیان بە پێوەن و نیوەکەی تریان هەڵنیشتوون..؟!

ــ ئەوانەی هەڵنیشتوون مێیەکان و ئەوانەی وەستاویشن نێرەکانن.

ــ بۆچی نێرەکان لە تەنیشتیان نانوون..؟! ئەی شەو نیە..؟!

ــ ئەوان نانوون، نەوەکا چەقەڵ بێت و بیانخوات..؟!

ــ وەی..!! کوڕەکە من لە چەقەڵ دەترسم.

ــ دێیتە باوەشم..؟!

ــ ئا، بمکەرە باوەشتەوە.. من زۆر لە تاریکی و لە چەقەڵ دەترسم.

ــ سەرت بخەرە سەر سنگم.. نا.. نا.. بوەستە.. بوەستە.. من دادەنیشم و تۆش سەرت بخەرە سەر ڕانم.. سەیری چاوی من بکە و گوێ لە قازەکان بگرە.. هەر کاتێ کردیان بە قیرە قیر، ئەوە چەقەڵ نزیکبۆتەوە و خۆت بنووسێنە بە منەوە.

ــ خۆم بنووسێنم بە تۆوە..؟!

ــ ئا، خۆت بنووسێنە بە منەوە، بۆ ئەوەی نەترسیت.

ــ کوڕەکە باش بوو دەرزیەکەت نەکرد بە پەنجەی خۆتدا و خوێنت لێی نەهێنا، ئەگینا نەماندەتوانی یەکتر ماچبکەین.. وانیە..؟!

ــ بۆچی کە ماچمکردی، چاوت نووقاند..؟!

ــ چونکە وامدەزانی خەون دەبینم.. کوڕەکە تۆ کام دەستەت شکابوو..؟

ــ من پێت ناڵێم، بزانم خۆت دەیزانی..؟!

ــ ئەوەی سەر سنگم..؟!

ــ نەء، نەتزانی.

ــ ئەوەی ناو دەستم..؟!

ــ ئا.. دەزانی نینۆکەکانت زۆر جوانن هەر لە بەفر دەچن..؟!

ــ نەء، لە پەڕی قاز دەچن.

ــ ئەی قازەکانیش وەکو بەفر سپی نیین..؟! خۆ ئەگەر کەمێک چاوت خێل بکەیت و لێیان بڕوانی، وا دەزانی بەفرن و لە شەوی هاویندا باریون.

ـ كوڕەكە ئەوە بۆچی چەقەڵ نایەت..؟!
ـ حەز دەكەیت بێت..؟!
ـ ئا، بۆئەوەی بیبینم.
ـ تۆ چەقەڵت نەدیوە..؟!
ـ بەڕاستیی نەء، بەڵام وێنەكەیم لە كتێبی قوتابخانەدا دیوە.. كوڕەكە تۆ دەزانی قوتابخانە لەچی دەچێت..؟!
ـ ئەی چۆن نازانم..!!
ـ دەی لەچی دەچێت..؟!
ـ لە بەهەشت.
ـ نەتزانی.
ـ چۆن..؟! ئەی مامۆستاكان وا ناڵێن..؟!
ـ كوڕەكە دەزانی قوتابخانە لە تەڵەی مشك دەچێت..؟!
ـ وای باوكەنەڕۆ..!! ئەوە بۆچی وات وت..؟! من دەترسم.. هەستە سەرت لەسەر ڕانم لابە.. دەستم بەردە، من دەڕۆم.. خوایە گیان من نەبووم.. خوایە تۆبە من وام نەوتووە.. خەڵكینە من وام نەوتووە.. ئەم بوو وتی: قوتابخانە لە تەڵەی مشك دەچێت.
ـ وەرە كوڕەكە وەرە.. ئیتر وا ناڵێم.. وەرە ماچێكی تریشت دەدەمێ.. وەرە ڕامەكە ئاقڵ گیان چی دیكە قسەی وا ناكەم.. ئەو تۆقەیەم بدەرەوە دەرزیەكەی دەكەم بە پەنجەكانی خۆمدا و خوێنیان لێ دەهێنم.. وەرە كوڕەكە ماچم بكە و منیش ماچت دەكەم....... وەرە دەی......
ـ هەی بێئەدەب ئەوە چییە ئەم قسانە..؟!
ـ دایكە گیان من...
ـ ئەوە بۆچی قژت كراوەتەوە..؟! ئەی كوا تۆقەكەت..؟!
ـ دایكە قازەكان.... ئەو كوڕە.....
بە تیتك ڕایكێشام و بردمیە بەردەم نەنكم......:
ـ دایكە ونبوونی تۆقە لە شەودا چییە..؟
ـ ڕەنگی چۆنە..؟

ــ سپیە.. لە شێوەی قاز درووستکراوە.

ــ ئۆهـ..!! ڕاست دەکەیت بینیبووم.. ئەمڕۆ کە ماچم کرد، دیم بەسەریەوە.. تۆقەی سپی وەکو بەفر، لەسەر شێوەی قاز.. شەوی ڕەش وەکو کراسەکەی من.. قژی زەرد وەکو ڕۆژی پێش ئاوابوون.. باشە.. خراپە.. باشە.. خراپە.... خراپە.. بەڵێ، خراپە.. قژ بەڵایە و تۆقە دەیبەستێ.. کاتێ تۆقە نەمێنێت، قژ پەرش و بڵاو دەبێتەوە و دەرد و بەڵامان بۆ دەهێنێت.. قازیش حەز و ئارەزووە بۆ بێناموسی.. مەیلە بۆ.... سەربەگۆبەند بۆچی بەم شەوە ڕەشە چوویتە دەرەوە..؟! بڕۆ کچم جوانە بیبەرە حەمامەکەوە و ڕووتیکەرەوە.. ڕووتیکەرەوە و بە ئاوێکی شلەتێن بیشۆ.. ئینجا کاتێ هێناتە دەرەوە، پێت دەڵێم چی لە دەست و قاچی بکەیت.......

ــ دایکە حەز دەکەم لە بەر ئاوێنەکە بوەستم، بۆئەوەی ئەمجارە لەجیاتی بەفر، قازەکان بەسەر سەرمەوە ببینم.

ــ کچی وەکو تۆ چاوقایمم نەدیوە.

ــ بۆ دایکە..؟! بۆ چاوقایمم..؟! قازەکان لە بەفری باریوی شەوی هاوین دەچن ئای..!! حەز دەکەم سەیریان بکەم.

ــ دە خێرا دەی چەنەبازیی مەکە.. با جلەکانت لە بەر بکەم، نەنکت چاوەڕێمان دەکات.

ــ بۆچی نەتهێشت سەیری قازە هەڵنیشتوو و لەسەریەک قاچ وەستاوەکانی سەر سەرم بکەم..؟!........

ــ دایکە ئەوە بە ئاوێکی شلەتێن شتم، ئینجا پێم بڵێ چی لە دەست و قاچی بکەم..؟!

ــ بیانخەرە ناوگەڵی خۆتەوە.

ــ دایکە بۆچی ئاوا تووڕە بوویت..؟!

ــ هێشتا تووڕە نەبم..؟!

ــ چی بووە دایکە پێم بڵێ.

ــ لە خۆت و لە کچەکەت بپرسە.. سەرت لە قوڕ نێن بۆ خۆت و بۆ ئەو زۆڵەی لەو ناوگەڵە بۆگەنەت خەڵق بوو.

ـ ئێستا پێم ناڵێی چی بووە..؟!

ـ ئەی گوێت لەو زریک و هووڕی گریان و ڕۆڕۆیە نییە..؟!

ـ ئەوە لە کام ماڵەیە..؟!

ـ لە کام ماڵەیە..؟! کوڕی دە ساڵان، جوان و نازدار، لە بەردەم ماڵی خۆیان گووللەی بەرکەوت، تۆ و کچە سەرەخۆرەکەت خۆش.

نەنکم ئەمەی وت و ڕای کردە دەرەوە.. من و دایکیشم بە دوایەوە.....

مەنجەڵە ڕەشەکە لەسەر سێ بەردی سپی دانرابوو.. ئاوەکەی ناوی قوڵپی دەدا:

ـ نەنە ئەوە بۆچی ئاو گەرم دەکەن..؟!

بە رقێکەوە سەیری کردم و هیچیشی نەوت.

ـ قازەکان سەر دەبڕن..؟! تووخوا سەریان نەبڕن، چونکە هەر لە بەفری باریوی شەوی هاوین دەچن.

دایکم لەولاوە هات بە تیتک ڕایکێشام و دووری خستمەوە:

ـ کوا ڕۆژێ ئاواش ئاومان بۆ تۆ گەرم بکردایە.

نەنکم باوەشێ چیلکەداری خستە ژێر مەنجەڵەکەوە و وتی:

ـ ئەو سەربەگۆبەندە سەری هەموومان دەخوات و خۆی بە تەنیا دەمێنێتەوە.

ـ ئەگەر قازەکان بخەنە ئاوی گەرمەوە، دەتوێنەوە و لە ناو ئەو مەنجەڵە ڕەشەدا وەکو شیریان لێ دێت.

ئەمەم وت و سەرم بە ماڵی کوڕەکەدا گرت.. لەسەر تەختێکی ڕەش پاڵیان خستبوو، بە پارچەیەک خامی سپییش دایانپۆشی بوو.. ئەوە یەکەمجار بوو لە نزیکەوە مردوو ببینم .. هەموو گیانم مووچڕکی پیادا دەهات.. ئاخر بینینی مردوو خۆی ترسناکە، ئینجا لە شەوەزەنگێکی ئاواشدا.. دواییش هەرچەند بیرم لەو شەوە دەکردەوە و تەرمەکەیم دەهێنایە بەرچاوی خۆم، قێزم دەکردەوە و دڵم تێکهەڵدەهات.. ئەو ڕۆژە بۆ ناڵێی، کە مەنجەڵەکەم لە ماڵی خۆماندا بینی و پڕیانکردبوو لە شیر.. هەر خەریک بوو ڕۆحم دەردەچوو، کەچی ئەوان دەیانخواردەوە و گوێیان نەدەدایە ئەوەی پشیلە ڕەشەکە دەم و لووتی تێنابوو..

دواییش دەیانویست منی پێ بشۆن.. کەواتە هەردووکمانیان بە یەک ئاو شت.. بەڵام سەیرە من بە لایەنی کەم شەش ساڵ دوای ئەو مردم.. مردنی چی بۆ خاتری خوا..؟! ئەوە چییە ئەو قسەیە من دەیکەم..؟! هەر ئەوە مابوو بیری لێ بکەمەوە.. ئەوەتا زیت و زیندووم.. ئەگەر ترس و گومان لێمبگەڕێن، لە هەموو کەسێ ئاسوودەترم.. هەمووی چەند مانگێکی دیکەشە، دەبم بە دایک و ئەو ترس و گومانەشم لە دڵدا نامێنێت.. ئەو دڵتێکهەڵاتن و ڕشانەوەی ئەمڕۆ جارێکی دیکە ئەو پرسیارە هیچوپووچەی بیر خستمەوە.. ئەو بوو جارێکی دی خستمیەوە گێژاوی بیرکردنەوە و خەیاڵی بەدفەڕ و بێ سەروبنەوە، ئەگینا زۆر باش بووم.. وابزانم هەموو ژنێک لە کاتی سکپڕییدا حاڵەتی وای بۆ دێت.. ئەوەندە هەیە ئەوەی من زیاد لە پێویست هەراسانی کردووم.. خۆ دەبێت ئاگام لە خۆم بێت، وەکو «ڕازاو»ی جوانەمەرگم لێ نەیەت.. ئەویش یادی بەخێر هەر زوو زوو بێزووی بە گۆشتی کۆترەوە دەکرد.. کۆتریش بە «ئاشتی» نەبووایە، بە هیچ کەسێکی دیکە ڕاو نەدەکرا.. ئەم بە فێڵێکی زۆر سەیر، کە کچان پێیان وابوو سیحرە، دەیگرتن.. هەردوو دەستی دەکرد بە دامێنی کراسەکەیەوە و لە یەخەیەوە دەریدەهێنان.. لە چاوترووکانێکدا دووانی بەم دەست و بەو دەستی دەگرت.. ئەو کاتانەی ئەم لەوێ نەبووایە، «ڕازاو» حاڵی پەرێشان بوو.. وەکو شێت جلەکانی لە بەر خۆی دادەکەنی و پەنجەکانی دەکرۆشت.. توند توند سەری بە دار و دیواردا دەکێشا و ئەوەندەی نەدەبرد دەبووڕایەوە.. دوایی خوویێکی زۆر سەیری گرت.. کاتێ ئەم حاڵەتەی بۆ دەهات، منیشی لەگەڵ خۆیدا ڕووت دەکردەوە.. دەست و پەنجەی منیشی لەگەڵ هی خۆیدا دەکرۆشت.. دواجار بەوەشەوە نەوەستا، داوای لێ کردم لەسەر کورسییە بەرزەکەی ناوەڕاستی ژوورەکە دابنیشم و قاچەکانم شۆڕکەمەوە.. ئیتر ئەم بە زمان بنی پێم و پەنجەکانمی دەلستەوە.. سەرەتا ختووکەم پیادا هات و قاقام لێ دا.. ئەمیش لەوە تووڕە بوو:

ــ بە چی پێدەکەنی قۆندەرە..؟!

ــ چی بکەم ختووکەم دێت وەی..!!

ــ درۆ دەکەیت.. ختووکەت نایەت، بەڵکو لەزەت وات لێ دەکات ئاوا لە

قوولایی دڵتەوە پێبکەنیت.

ــ لەزەتی چی دادە..؟!

ــ لەزەتی زەلیلیی من.. تۆ لەزەت لەوە دەبینی، کە من بنی پێت دەلسمەوە.

هەموو جارێ لەگەڵ «ئاشتی» لێمان دەبوو بەشەڕ.. من پێم دەوت:

ــ بە کۆترەکانی تۆ مرد.

ئەو بەرپەرچی دەدامەوە و دەیوت:

ــ تۆ کوشتت.

ماوەیەک قسەمان بە یەکەوە نەدەکرد.. ئەو ڕۆژە ئاشتبووینەوە، کە «جانێت» لە بەردەم دایەرەی «نفووس و سەرژمێری»دا گڕی لە گیانی خۆی بەردا و بوو بە قەرەبرووت.

دوو ڕۆژ دوای ئەوە دایکت هات بۆ لات و شەو لات مایەوە.. لە تەکسییەکە دابەزی و خێرا و زۆر بەگەرمییەوە لە باوەشی گرتیت.. نە ماچێک و نە دووان و نە دە تینووییەتیان نەدەشکاند.. بەکوڵ دەگریا و تۆیشی هێنایە گریان.. فرمێسکەکانتان تێکەڵ بە یەکتر بوون و وەکو دوو پۆل قازی شووشەی ئاویی ورد ورد، لەمبەر و لەوبەر، بەرەو چەناگەتان ڕێچکەیان بەست.. لەوێ تێکەڵ بە یەکتر بوون و بۆ ناو سنگتان شۆڕبوونەوە.. دوایی کاتێ دەستتان لەیەکتر بەردا، ئەم جارێکی دیکەش سەری نووساندی بە سنگی خۆیەوە.. چەند ماچێکی تریشی کردیت و بە دەم گریانەوە پێی وتی:

ــ ئەمەش لەجیاتی باوکت و ڕۆشنای خوشکت.

ــ تووخوا دایکە ئەوە بۆچی ئەوان نەهاتوون..؟! خۆ خوانەخواستە شتێ نەبووە..!!

ئەم لە کاتێکدا بە کلینس چاوەکانی دەسڕی وتی:

ــ مەترسە ڕۆحەکەم هەموو لایەک ساغ و سەلامەتن.. باوکت ئەو ماوەیە زیاد لە پێویست سەر قاڵی ئیش و کاری دووکانە، ئەگینا زۆر حەزی دەکرد بێت لەگەڵمدا.

ــ ئەی ڕۆشنا..؟!

ــ ئەویش لەبەر خوێندنەکەی نەهات.

بۆ ئێوارەکەیشی بە جووتە چوون بۆ بازاڕ، وەکو دوو هاوڕێ قۆڵتان کردبوو بە قۆڵی یەکدا و پیاسەتان دەکرد.. لە بەردەم سینەمای «قادسیە»دا تووشی «بەختیار»ی هاوڕێت بوون و دایکتت پێی ناساند:

ــ ئەمەش دایکمە، جوانەی ناوە.

ئەم بە گەرمی تۆقەی لەگەڵدا کرد و بەسەرسوڕمانێکی تێکەڵ بە گاڵتەیەکی هاوڕێیانەوە وتی:

ــ چۆن ئەمە دایکتە..؟!

تۆ ڕووت لێی گرژ کرد:

ــ بۆچی ئاوا بە لاتەوە سەیرە..؟!

ئەم کەمێ تەریقبووەوە و پێی وتی:

ــ ببوورە ئاشنا، من مەبەستم ئەوە نەبوو.

ــ ئەی مەبەستت چی بوو..؟!

ــ وامزانی خوشکتە.

بۆئەوەی دڵی تۆ ئاشتکاتەوە و خۆیشی لەو هەڵوێستە ناخۆشە دەرباز بکات، بە پێکەنینێکەوە ئەمەشی بۆ زیاد کرد:

ــ بە شەرەفم هەر دەڵێی دووانەشن..!!

خێسەیەکت کرد و پێت وت:

ــ من ئەوەندە گەورە دیارم..؟!

ئەم ئەوەندەی تر تەریقبۆوە و ڕەنگوڕووی تەواو گۆڕا.. دایکت لەولاوە هەڵیدایە و بە پێکەنینێکەوە، کە زیاتر مەبەستی دەربازکردنی «بەختیار» بوو وتی:

ــ نەخێر، من مناڵ دیارم.. وا نییە کاک بەختیار..؟!

ئەم هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا و یەکێکی قووڵتری دایەوە.. ئینجا بە شەرمێکەوە وتی:

ــ بەڵێ، وایە.

ئەمەی وت و خواحافیزیی لێکردن.. تۆ لەمەوە سەرودڵت گیرا و لووتت لە دایکت کرد.. ئەم هەستی پێ کردیت و کاتێ لە ترافیکەکەی بەرامبەر ئۆرزدی

دەپەڕینەوە، لێی پرسیت:

ــ دەبینم بێ تاقەت بوویت لە قسەی ئەو کوڕە.. پێت ناخۆشە دایکت لە بەر چاوی خەڵک وەکو خۆت گەنج دیار بێت..؟!

ــ دایکە گیان تۆ بۆچی بە هەڵە لە من تێدەگەیت..؟! بڕوا بکە من لەوە سەغڵەت نەبووم، بەڵام ئەو کوڕە هەر خۆی زۆر چەنەبازە و چارەیم ناوێت.

ئەڵبەتە ڕاستت نەدەکرد و ئەویش زۆر چاک دەیزانی درۆ دەکەیت.. باشە تۆ بۆچی دڵت بەوە تەنگ دەبوو، کاتێ دایکتت ئاوا بە گەنجیی دەبینی..؟! نایزانی..؟! نا.. نا.. وانییە.. زۆر چاکی دەزانی.. بەڵام ئەوە گرنگ نییە.. ئیشێکی باشت کرد، کە قۆڵت کردەوە بە قۆڵیدا و سەیرێکی بەژن و باڵایت کرد، هاوکات سەرنجی چاوەکانیت دا و بە گاڵتەوە پێت وت:

ــ بە خوا ناهەقیان نییە بە خوشکمت بزانن، خۆ ئێستاش لە دەی وەکو من جوانتریت.. دەڵێی چی کوڕێکی قۆزت بۆ بدۆزمەوە..؟!

دەستی کرد بە پێکەنین و وتی:

ــ کچی خۆمیت و دڵت وەکو دڵی خۆم پاکە، وەکو من لەوپەڕی تووڕەییدا گاڵتەی خۆت دەکەیت.

ــ بەڵام دایکە حەز ناکەم وا بزانی لەوە تووڕە بووم، کە.....

ــ دەزانم.. دەزانم بە قوربانی باڵات بم.. تۆ بڵێی نەزانم..؟!

دایکت دڵی ڕەنجابوو، بەڵام بەسەر خۆی نەدەهێنا و نەیدەویست تۆش سەغڵەت بکات.. بەوەدا دەتزانی، کە پێت وت:

ــ دایکە ئەو شەقامەی ئەوسەر پێی دەڵێن «شەقامی کچان»، زۆر خۆشە، دەڵێی چی بچین لەوێش هەندێ پیاسە بکەین..؟!

ئەم کەمێ بە بێزارییەوە وتی:

ــ زۆر ماندوو بووم ئاشنا گیان.. ناتوانم.

کاتێ گەڕانەوە ژوورەکەش، خێرا خۆی گۆڕی و چوو لەسەر کۆنە جێگاکەی «ڕازاو»ی جوانەمەرگدا پاڵکەوت.. هەر جارێ ئاوا زوو بچووایەتە سەر جێگا، دەتزانی دڵی لە یەکێ زویر بووە.. کاتێ «ئاشتی» هاتەوە، ئەم خەوی لێ کەوتبوو.. «ئاشتی» لە هەیوانەکەوە بەپەلە پێڵاوە ڕەشەکانی دادەکەنی،

دەیویست چی زووتره خۆی بگەینێته ژوورەوه و دایکت ببینێت:

ــ بەختیار دەڵێ دایکت هاتووه.. کوا له کوێیه..؟!

به توورەییەوه پێت وت:

ــ ئەوه تۆ کەی فێری ئەوه دەبیت به دەنگی نزم قسه بکەیت..؟!

ئەم تەواو تەریقبووەوه و له شوێنی خۆیەوه وشک بوو.. به حەپەساوییەوه وتی:

ــ چی بووه..؟! بۆچی ئاوا تووڕه بوویت..؟!

ــ ئەی نازانی دایکم نووستووه..؟!

ــ نووستووه، نەنووستووه، چاوی دەرێ لەگەڵ هی تۆش.

ــ ئەوه لەگەڵ کێته هەی بەڕەڵلا..؟!

ــ لەگەڵ تۆمە.. به گۆڕی ئەو باوکەم دەم هەڵێنیتەوه، هەر ئێستا هەردووکتان تا سەری کۆڵان به تیتک ڕادەکێشم.

ــ چاوحیزی هیچوپووچ، دەڵێی نێرەکوڕی بەم درەنگی شەوه....

ــ درەنگی شەو نییه، بەڵام ئێوه خەڵەفاون و شەو و ڕۆژتان لێ بووه بەیەک.. ئەم شاره سەراپا بگەڕێی، دەبەنگێکی دی نادۆزیتەوه، ئاوا بەم ئێوارەیه نووستبێت.. هێشتا کۆترەکێوی نەچوونەتەوه کولانەکانیان هەی گەوج و نەفامینه.

ــ بەڕاست ئاشتی به قسەی کۆتر، دەزانی ئەمشەو سەر دیوارەکەی ئەملا و پەنجەرەی باڵکۆنەکه پڕیەتی له کۆتر..؟!

ــ وانەڵێی..؟!

ــ ئەی که هاتیتەوه، سەیرت نەکرد..؟!

ــ به خوا هاتنی دایکت هەموو شتێکی له بیر بردمەوه.. ئەگەر دەزانی، کاتێ بەختیار پێی وتم له شەقامی دەواسه دیومن، چۆن له خۆشیا له شەقامی حەلەبەوه تا ئەوێ ڕامکردووه، ڕەنگه باوەڕ نەکەیت.. ئەو دوو کوڕەم بینی، که زۆر له یەکتر دەچن و هەمیشه به یەکەوەن، عەزیز حەسەن مەولان و کاروان عومەر کاکەسوور، لێیان پرسیم: ئەوه چییته ئاوا ڕادەکەیت..؟! پێم وتن: له ئاشنا و دایکی دەگەڕێم، نەتاندیون..؟! وتیان: نەء.. بەڕاست ئەوه چییتان

لێهات..؟!

ئەمەی وت و بەبێ ئەوەی چاوەڕێی وەڵام بکات، هات لەسەر سەری دایکت وەستا و لێی ڕاما.. ئینجا بە سووکی ناوچەوانی ماچ کرد و وتی:

ــ چەند لە تۆ دەچێت ئاشنا..!!

ــ ئەی چۆن..؟! دایکم نییە..؟!

ــ بەختیار ڕاست دەکات، هەر دەڵێی دووانەن..!!

ــ ناوی ئەو هەتیوەم لا مەهێنە.. بە دەست خۆم نییە چارەیم ناوێت.

سەیرێکی کردیت و سەری بادا.. لەسەر کورسیە ڕەشەکە دانیشت و گۆرەویە سپیەکانی داکەند.. هەردووکیانی بە یەکەوە لوولکردن و بۆ پشت دەرگا ڕەشەکەی هەڵدان:

ــ ئەرێ ئاشنا گیان هیچ هەیە بیخۆم..؟!

ــ بە قوربان ئێمەش تۆزێ لە پێش تۆوە گەیشتین.. خۆشمان بێ تۆ ناخۆش لە دەرەوە نانمان خوارد.. بەڵام تۆ ماندوویت، دانیشە و پشووێک بدە، هەر ئێستا شتێکت بۆ ئامادە دەکەم.

ــ ئەیەڕۆ ئاشنا گیان تۆ لە من ماندووتریت.. بەساقەت بم عەزێتی خۆت مەدە.

ــ دەبڕۆ دوو کۆتر لەسەر تاقی دەرەوەی پەنجەرەکە بێنە و خۆم بۆتیان ئاوەڕووت دەکەمەوە، هەر خۆشم بۆتیان لێدەنێم.

ــ هەر ئێستا دەچم.

ئەمەی وت و ڕایکردە دەرەوە.. ئەم هەمیشە، کە هەڵوێستێکی سەیر و کتوپڕی لێ دەبینیت، بە پرسیار هەراسانی دەکردیت و دەیویست بە هەر شێوەیەک بێت بگاتە بنجوبنەوانی مەسەلەکەوە، کەچی ئەمەی بە لاوە سەیر نەبوو، تۆ ئەو هەموو کاتە لەگەڵیدا دەتکرد بە شەڕ و قڕە لەسەر ئەوەی ملی کۆترەکانی هەڵدەکێشا، تەنانەت کاتێ «ڕازاو»یش بێزووی پێوە دەکردن، ڕازیی نەدەبووی بۆی بگرێت، کەچی ئەوجارە خۆت داوات لێی کرد بچێت بیانگرێت و هیچ وا خۆی پیشان نەدایت بە لایەوە سەیرە، بەڵام کاتێ کۆترەکانی هێنا و لە پەلەپەلیا سەری بەر قەراغی دەرگا کەوت.. بەریکەوت و

خوێن بە لا ڕوومەتیدا هاتە خوارەوە، شێت و هار بوو.. ناهەقیشی نەبوو زۆر بە توونی بەریکەوت و چووە شارای مەرگەوە.. بە پەڕ و باڵی کۆترەکانی دەستی خوێنەکەی دەسڕی و جنێوی ناشیرینی پێ دەدان.. لە چاوترووکانێکدا کۆترەکانی بە خوێن سوور کرد.. تۆ لەفافێکی سپی و هەندێ لۆکەت لە چەکمەجەی مێزەکەدا دەرهێنا و شووشە عەترە سوورەکەی ناو جانتا ڕەشەکەی دایکتت بەسەردا قلْپکردنەوە.. هەر خێرا لۆکەکەت خستە سەر برینەکەی و ئەم هاواری لێ بەرزبووەوە:

ـ وای..!! قەحپەدایک ئەوە چییت لێ کرد، ئاوا ئازارەکەی زیاد بوو..؟!

ـ دان بە خۆتدا بگرە ئاشتی گیان، ئەمە عەترەکەی (دایکمە)، زۆر چاکە.

ـ لایبە نامەوێت.. ڕۆحی دەرهێنام.. وای..!! لایبە عەتری ئەو قەحپەیەم ناوێت.. ئای باوکە مردم.

ـ بە عەترەکەی (دایکم) ئازارەکەی زیاتر بوو..؟!

ـ زۆر.. وای..!!

ـ تۆ هاوار مەکە، نەوەکا (دایکم) خەبەری بێتەوە.. بۆ خۆی نووستووە.. ئەها چۆن چۆتە خەوی قووڵەوە..!!

ـ با خەبەری بێتەوە.. ئەو نەگبەتە چی بوو هێنات بۆ ئەم ژوورە..؟! وای..!!

ـ دە تۆ وا مەڵێ، با خەبەری نەبێتەوە.. دەترسم دوایی خەوی بزڕێت.

ـ خەوی دەزڕێ، چاوی دەرێ.. وای..!! هەموو خەتای ئەو بوو.

ـ خەتای (دایکم) بوو..؟!

ـ خەتای ئەو شتە پیسە بوو.. وای..!!

ـ ئاشتی کۆترەکانت دیوە لە ناو دەستتدا چۆن هەموو گیانیان خوێناویی بووە..؟!

ـ ئاخر..!! ڕاست دەکەیت..!!

ـ دەی بزانم دەزانی ئێستا لەچی دەچن..؟!

ـ نازانم.

ـ نازانیت..؟! دەی باشە لە ژوورەکەدا چاو بگێڕە، بزانە لەچی دەچن.

ـ نازانم، تۆ پێم بڵێ.

ـ لە (دایکم) دەچن.. تۆ سەیری ئەو ماکسیە سوورەی (دایکم) بکە، دەڵێی خوێنی سەر پەڕ و باڵی کۆترەکانە.. کۆترەکان لە (دایکم) دەچن وانییە..؟!

ـ زۆر نا.

ـ دە تۆ چاوت خێل بکە و لێیان بڕوانە، بزانە چەند لە کۆترەکان دەچێت.

ـ وایە..!!

ـ ئێستاش هەست بە ئازار دەکەیت..؟

ـ زۆر... ئەوە تۆ چی دەکەیت..؟!

ـ بەم لەفافە سپیە سەرت دەبەستم.

ـ حەز ناکەم ئەو لەفافە بەسەر ئەو قژە ڕەشەمەوە ببینم.

ـ مەترسە ئێستا خوێنەکەی پیادا پەرش دەبێتەوە و وەکو کراسەکەی (دایکم)ی لێ دێت.

ـ ئەوە بۆچی کاتێ باسی کراسەکەی دایکت دەکەیت، ئاوا دەلەرزیت و زمانت تەتەڵە دەکات..؟! دەشەپۆکێیت و ڕەنگت هەڵدەبزڕکێت..؟!

ـ لەبەرئەوە نییە ئاشتی گیان، بەخوا لەبەرئەوە نییە، بەڵام من کاتێ خوێن دەبینم، دەشڵەژێم.. کراسەکەی (دایکیشم) زۆر لە خوێن دەچێت.. ئەی تووخوا وانییە..؟!

ـ حەز ناکەم تۆ ئاوا بە ترس و لەرزەوە قسەم لەگەڵدا بکەیت.. هەر دەڵێی شتێک ڕووی داوە و من نایزانم.

ـ هیچ ڕووی نەداوە ئاشتی گیان، بە خوا هیچ ڕووی نەداوە.. ئەوەتا من لە بەرامبەرت وەستاوم و (دایکیشم) بۆ خۆی نووستووە.. بڕوا بکە هیچ نەبووە.

ـ دەزانم.. دەزانم، بەڵام تۆ بۆچی من دەترسێنیت..؟!

ـ تۆ خۆت دەترسی.. بۆیە دەترسیت، چونکە ئەمشەوماڵەکە چۆڵە، ئەوانی ژوورەکانی تر سەفەریان کردووە.. دەزانی ئێستا هەر ئەو سێیەمانین و (دایکیشم) بۆ خۆی نووستووە..؟! نووستووش لە شوێنێکی ئاوادا وەکو نەبوو وایە ئاشتی.. ئا.. ئا.. وەکو نەبوو وایە.. ئەی وانییە..؟! ئینجا (دایکم) خەویشی زۆر قورسە دەزانی..؟!

ـ خەوی زۆر قورسە..؟!

ــ ئا.. ئا.. خــەوی زۆر قــورســە.. پێم بڵــێ تۆ کــەی ســەری کــۆترەکــان هەڵدەکێشیت..؟!

ــ نازانم.. مـن زۆر دەترسم.. دیوتە هەمـوو گـیـانم دەلەرزێت..؟! هـەر دەڵێی شتێک ڕووی داوە و من نایزانم.

ــ مەترسە گوڵم.. مەترسە.

ــ ئەو کـۆترانەم لێ بگرە، من ئیـتر ناوێرم بیانگرم بە دەسـتـەوە.. وای..!! ئاشنا زۆر دەترسم.. تووخوا هیچ شتێ نەبووە..؟!

باوەڕم نەدەکـرد بتـوانی کـۆترە خـوێناوییـەکـان بەو دەسـتـە لەرزۆکـانەت بگریت.. کـەچـی ئازا ئازا هەردووکـیـانت بەم دەست و بەو دەست گـرت و بە پەنجەکانت هەستت بە دڵەکوتێیان دەکرد:

ــ تۆ لە ترسـا نیـیـە گـیـانـت دەلەرزێت، بـەڵکو هـی ئـەو خـوێنـە بوو، کـە لەســەرتەوە هات.. خــەتای منیـشـی تیـابوو، نەدەبووایە بەو عـەترەی (دایکم) بیـبـرژێنـمـەوە.. عـەترەکـە ئێـجگار ئازاری پێ گەیاندیت وانیـیـە چاوەکـەم..؟! خەتای عەترەکەی (دایکم) بوو.. وانییە..؟!

ــ نازانم نا.. من زۆر دەترسم زۆر.. ئەوە خوێنی منە بە دەستی تۆوە..؟!

ــ ئاخر بە پەڕ و باڵی کۆترەکانەوە بوو، دەستی منیشی سوور کرد.

ــ وابزانم شتێ ڕووی داوە و من نایزانم.. ئاشنا گیان بە سووکی تاکێکی پەنجەرەکە بکەرەوە و کۆترەکان بەڕەڵڵاکە.

ــ نابێت بە قوربان.. نابێت.

ــ بۆ نابێت..؟! تووخوا بۆ نابێت..؟!

ــ ئەی نابینیت هەمـوو گیانیـان خوێناوییـە..؟! خوێنی تۆ پەڕی باڵەکانیـانی بە یەکـەوە نووسـاندوون، ئێـسـتـا ئەگـەر بەڕەڵڵاشـیـان بکەم، ناتوانن بفـڕن و سنگیـان دەکـەوێتـە سـەر کـاشـیـە ڕەقـەکـانی حـەوشـەکـەوە و پشـیلە ڕەشـە چاوسپیەکە بە ئاسانی هەردووکیان دەخوات.

ــ دەتۆ بەڕەڵڵایان بکە، بەشکو بفڕن.

ــ نێـرەبدۆشـەم لەگـەڵدا مـەکـە، تازە نافـڕن.. پێش هەمـوو شـتێ شـەوە، ئەوانیش کـۆترن، شـەمشـەمـەکوێرە نین.. سـیـمـاشـیـان تەواو گۆڕاوە و ئیـتر

ناتوانن لەگەڵ پۆلە کۆترەکانی تردا بژین.

ــ دەسا من ناتوانم لە ژوورێکدا بنووم، ئەو کۆترە خوێناویانەی تیا بێت.

ــ دەڵێی چی تەختی نووستنەکانمان جووت بکەین، بۆ ئەوەی تۆ لە نێوان من و (دایکم)دا بنوویت..؟!

ــ وای..!! تووخوا ئاشنا گیان دەترسم.. دە تۆ هەڵیانده حەوشەکەوە، قەیناکا با پشیلەکە بیانخوات.

ــ وا باشترە سەریان هەڵبکێشیت، بۆئەوەی کەمتر ئازار بچێژن.

ــ بڕوا بکە من ناوێرم بیانگرم بە دەستەوە.. تووخوا لە پەنجەرەکەوە هەڵیانده دەرەوە.

ــ ئەی ئەگەر هەڵیان نەدەمە دەرەوە، چی دەکەیت..؟!

ــ وەی..!! بە قوربانت بم ئاوا قسەم لەگەڵدا مەکە، دەترسم.. وا دەزانم شتێ بووە و من لێی بێئاگام.. دە تووخوا بەڕەللایانکە و دەستەکانیشت بشۆ، با چیتر خوێنی خۆمیان بەسەرەوە نەبینم.

وێنەی مشکێکی ترساو و زارەترەک، خۆی خزاندبووە کونجێکەوە و بە سەری شکاوەوە هەڵدەلەرزی.. ئەوە یەکەمجار بوو کەسێ ببینیت بەڕاستیی لێت بترسێت.. چ هەستێکی سەیر بوو خزایە گیانتەوە، ئاوا بارگە و بارخانەی ترسی کەڵەکەبووی ئەو هەموو ساڵەی وەکو ڕەشماڵی قەرەجەکانی قەراغ شار، لە دڵتدا پێچایەوە و بەدەری نا.. ئەوە چ پەیوەندیەکی سەیر و سەمەرە و شاراوە لە نێوان ترسی ئەم و ڕقی تۆدا هەبوو..؟! بۆچی پەییت بەو نهێنییە نەدەبرد..؟! ئەی چ پەیوەندییەک لە نێوان ڕق و ئەو جورئەتەدا هەبوو، کە لەپڕ بە ناو دەمارەکانتدا گەڕا و بە ئاسانی هەستت پێی دەکرد..؟! ئەم دەترسا و تۆ غیرەت دەیگرتی.. ئەم هەڵدەلەرزی و تۆ دەمارەکانت گرژ دەبوون.. تا تینت تێدا بوو کۆترەکانت لە ناو دەستەکانتدا گوشی و سک و سنگیانت بە یەکەوە نووساندن.. ڕیخۆڵە و هەناویانت بە فلیقاوەیی لە کۆمیانەوە هێنانە دەرێ، کەچی گوێت لە دەنگیان نەبوو.. وردە وردە ملیان لار و دەنووکیان بە سستی دەکردەوە، تا لە جووڵە کەوتن و بەملا و بەولادا سەریان شۆڕبووەوە.. ئینجا زانیت کۆترەکان بەبێ دەنگ و بێ پەلەقاژە، بەبێ

هەست و خوست، زۆریش بە ئەدەب و گوێڕایەڵانە دەمرن.. چەند لەو خەونانەی منداڵییت دەچوو، کاتێ دەستت هەڵدەبڕی و پەڵەهەورێکی ئەوەندەی کۆترەکێویەکانی سەربانی قوتابخانەکەتانت دادەگرتە خوارەوە.. نەرم نەرم وەکو پەشمەک و زۆر زۆر شێدار وەکو پێستی بۆقەکانی باخی گڵکەند.. سەرنجت دەدان و قەستت دەکرد بیانجوویت، کەچی وات نەدەکرد و لە ناو مستتدا دەتگوشین.. دەتگوشین و ئاوت لێ دەهێنان.. هەندێ جار لاپەڕەی کتێبەکانتت پێ تەڕدەکردن، هەندێ جاریش بە دزییەوە دەتتکاندنە پشتملی کچانی پۆلەکەت، پشتیان دەتەزی و لە پێشدا هەر ئەوەندە دەما بە تاسدا بچن، دەمیان بستێک دەکردەوە و بەحاڵ فریای هەناسەوەرگرتن دەکەوتن، ئینجا هاواریان لێ بەرزدەبووەوە و دەیانقریشکاند.. هەر جارێ لە دوای ئەو خەونانە خەبەرت دەبووەوە، پەنجە باریک و تەزیوەکانت لە ناو دەمتدا دەبینی.. بەقەدەر یەک دنیا حەزت دەکرد بەو شەوەڕەشە بچیتە حەوشەکەتانەوە و پەڵەهەورێکی ڕەشی ئەوەندەی گۆرەویە سپیەکانت بهێنیت.. بەسەر دەموچاو و سەر سنگی «ڕۆشنا»دا، بتکێنیت، کە لەسەر تەختە سپیەکەی تەنیشتتەوە نووستبوو، بەشکو بەدەم هاوار و زریکە زریک خەبەری بێتەوە و گەشکە بیگرێت.. زیرە بکات و بۆ خۆی شێت بێت، بەڵام نەتدەوێرا لە ترسی پشیلە ڕەشە چاوسپیەکەی حەوشە دوو پێت بخەیتە دەرەوە.. ئەوسا دوای خەونەکان واتدەزانی بەڕاستی دەتوانی وەکو نانی تیری پارچە پارچەی بچووک لە هەورەکان بکەیتەوە.. ئای..!! لەو ئەقڵە ساکار و کاڵوکرچەی، کە هەتبوو..!! چمکی پەردە سپیەکەت بە سووکی و زۆر زۆر بە ترسەوە لەسەر ڕووی پەنجەرە ڕەشەکەدا لادەدا و پشیلە ڕەشەکەت دەبینی، چاوە سپیەکانی دەبریسکانەوە و کلکە ئەستوورەکەی بادەدا.. بایدەدا و دەیخستەوە ناو گەڵیەوە.. ئیتر لە ترسا بە سووکی و بە لەرزەلەرزە تەختی نووستنەکەتت لەگەڵ ئەوەی «ڕۆشنا»دا جووت دەکرد و خۆت دەخزاندە باوەشیەوە.. بە سووکی، بەبێ ئەوەی بهێڵیت خەبەری بێتەوە، دەستیت هەڵدەبڕی و دەتخستە ملتەوە.. بەیانی کاتێ دایکت دەهات بۆ قوتابخانە خەبەرتان بکاتەوە و هەردووکتانی بەسەر جێگاکەوە دەبینی، دەیوت:

ـ بەساقەی جووتە خوشک بم، بزانە چۆن دەستیان لە ملی یەکتر کردووە و نووستوون..!!

لە خۆشیا لە ناوەڕاستی هەردووکتانەوە پاڵدەکەوت و دەستی دەخستە ژێر سەرتانەوە.. تێر تێر ماچی دەکردن و بە خۆیەوەی دەنووساندن.. دوایی ڕووی دەکردە تۆوە، ئاخر تۆ دەسپێشکەریی ئەو هەستی خۆشەویستیەت کردبوو، پێی دەوتی:

ـ کچی خۆمیت و وەکو خۆم دڵت پاکە و پڕیەتی لە خۆشەویستی.

«ڕۆشنا» وەکو کای کۆن گڕی دەگرت و دەیپرسی:

ـ ئەی من دایکە..؟!

ـ تۆش ڕۆشنایی چاوم، تۆش دایکە بە قوربانت بێت.

ـ بەڵام هەر من دێم بۆ سەر جێگای تۆ، تۆ هیچ نایەیت.

بەو منداڵییەی خۆت دەتزانی درۆ بکەیت و ڕاستیی بشاریتەوە.. ئەگەر پشیلە ڕەشەکە نەبووایە، تۆ ئاوا تا بەیانی و بەکوڵ کچی «یوسف»ی دارتاشت نەدەکردە باوەش و سەرت لە دایکیشت تێکنەدەدا.. بۆ هەر لە دایکت.. زۆر جار لە خۆشت.. زۆر سەیر بوو.. خۆ هەندێ جار هەر بەڕاستیی هەستت دەکرد خۆشتدەوێت.. هەر لە خۆتەوە بەزەییت پێدا دەهاتەوە و پڕبەدڵ دەتویست دەست بە قژە زەرد و خاوەکەیدا بهێنیت و تێر تێر بۆی بگریت.. بۆی بگریت و لەجیاتی وردەبارانی تەزیوی پەڵەهەورە ڕەشەکانی ناو دەستت، فرمێسکی گەرمی چاوە سەوزەکانتی داباریێنیتە سەر دەموچاوی.. لەگەڵ دەنگی گریانی پڕ لە خۆشەویستی و سۆز بە ئاگای بێنیتەوە.. جارێکیان لە دایکتت پرسی:

ـ دایکە ئەوە بۆچی کاتێ یەکێ ببینم نووستووە، زۆر بەزەییم پیایدا دێتەوە..؟!

ئەم توند توند لە باوەشی گرتیت و تێر تێر ئەملا و ئەولای ماچ کردیت.. ئینجا پێی وتی:

ـ گوڵەکەی دایە هەر پرسیاری ئاوا جوانم لێ بکە.

کەچی وەڵامیشی نەدایتەوە.. ئاخر لەوە نەدەچوو بیزانێت.. ئەم لە

قـوتابخـانەش هـەر وابوو، کـاتێ یەکێ پرسـیـارێکی لێ دەکـرد و نەیدەزانی وەڵامـەکـەی بداتەوە، تا زەنگەکـە لێی دەدا هـەر ئـافـەرین و سـوپاسـی دەکـرد، بەبێ ئەوەی بەلای وەڵامەکەیدا بچێت....

کـاتێ کەمێ هەراش بوویت و ئەو ڕۆژانەت بـیردەکەوتەوە، لە خەیاڵی خـۆتدا دەتهێنان و دەتبردن، بەشکو شتێکیـان لێ هەڵکرێنیت و ئەنجـامێکت دەسگیر بێت.. جـارێکیـان تازە مـەمکت کـردبوو، لە سـەربانەکـەی خـۆتان جلە شـۆڕاوەکانت لەسـەر تەنافەکە هەڵدەخست و سـەیری «تەنیـا»ت دەکرد، کە لە سـەر کـورسـیی ناوەڕاسـتی بـاخـەکەی خـۆیـاندا دانیـشـتـبـوو، بە کـەمـانەکـەی ئاوازی «وەرە لـە سـەربـان بێـرە خـوارەوە»ی دەژەنی، جـار جـاریش چاوە ڕەشـەکانی لە تۆ دادەگرت و مـاچی بۆ هەڵدەدایت.. لە خـۆشـیـا گـیـانت تەزووی پیـادا دەهـات.. هەسـتت دەکـرد گـەورە بـوویت و کـوڕانی گـەڕەک چاوت تێ دەبڕن.. کەچی نەتزانی بۆ لچێکت هەڵقورتاند و بە خـۆتت وت: «خۆشەویسـتی بەبێ تـرس نایەتە کـایەوە.. تـرس وا لـە مـرۆڤ دەکـات پەنا بـۆ خـۆشـەویسـتی بەرێت».. کچێ هـەی سـەرت بتـاشن، تۆ ئەو کاتە هـەر دوانزدە ساڵێک دەبوویت و نەدەبوویت، ئەوە چـۆن ئەقـڵت بـەوەدا دەشکا..؟! دە ئـیـتـر بـزانە لەپاڵ ئەو پرسـیارە شـووم و بێتـام و چێژانەوە، وتە و حـیکمـەتی جوانیشت هەیە.. دواتر ئەو دوو ڕسـتـەیەت دەکـردە دەسکەلا و دیمەنـەکـەت پێ دەهـێنانەوە بـەرچاو.. جلەشـۆڕاوەکـان.. هەتاوە نە زۆر گـەرم و نـە زۆر کـەمـتـینەکـەی ئەو بەهارە.. حـەوشـە و باخـەکەی مـاڵی «تەنیـا».. کـەمـانچە ئـارام و لەزەتبـەخشـەکە.. چاوە جـوانـەکانی «تەنیـا».. مـاچـە هـەواییـەکانی.. زۆری تریش.. زۆری تریش.. هـەر جـارێ نهێنیـەکی تازەت تێدا دەدۆزیەوە.. ڕۆژێکیـان زۆر ئـازایـانە، تۆ بڵـێ زۆر ڕووقـایمانـە زاتت کـرد و لـە دڵی خـۆتدا وتـت: «ئەو ڕۆژەی ترس نـامـێنێت، خـۆشـەویسـتـیـیش کـۆتایی پێ دێت».. کـەمێ ڕامـایت و وتت: « جـا کـە ترس نەمێنێت، چ پێویسـتیمان بە خۆشەویستیی دەبێت..؟!».. هـەر دەتوت تاوانێکی گەورەت کردووە، هـەمـوو گـیـانت دەلەرزی و مـووچڕکـەی پێدا دەهـات.. ئـینجـا زانیت ئەو کاتانەی دایکت دەهات لە نێوانتـاندا پاڵدەکەوت و ماچی دەکردن، لە خـۆشـەویسـتـیـەوە نەبوو، بەڵکو ترسـێک پاڵی پێـوەدەنا.. ترسـێک، وەکـو ئەو

ترسەی، کە تۆی ناچار دەکرد «ڕۆشنا»ت خۆشبوێت و بەزەییت پێیدا بێتەوە، بەڵام ئەو ترسە چی بوو..؟! نەتدەزانی.. ئێستاش نایزانی.. تەنها ئەوەندەت دەزانی، کە پەیوەندیەکی بەتین و تێکچڕژاو لە نێوان و ترس و خۆشەویستییدا هەیە، بەڵام نە لە جۆری ئەو پەیوەندیە دەگەیشتیت و نە دەشتوانی لەیەکیان جیابکەیتەوە.. هەر جارێ بیرت لە جیاکردنەوەی ترس و خۆشەویستی دەکردەوە، ئەو خووەت بە بیر دەکەوتەوە، کە بە منداڵیی گرتبووت.. خووی شکاندنی هەڵماتە ڕەنگاوڕەنگەکان.. دانە دانە دەتخستنە سەر بەردێکی زل و بە یەکێکی تر تێیان دەکەوتیت.. دەتویست ڕەنگەکانی ناویان لە قاوغەکانیان جوودا بکەیتەوە.. هەموویانت وردوخاش دەکردن و هیچت دەسگیر نەدەبوو.. ئەنجام هەر ئەنجام بوو، کەچی هەر وازیشت نەدەهێنا.. دەزانی دیمەنێکی جوان و چەندیش بلێی دڵگیر بوو، کاتێ وردە هەڵماتە شکاوەکان بەو ناوەدا بڵاودەبوونەوە و لە بەرتیشکی ڕۆژدا دەدرەوشانەوە..؟! کاتێ کەمێک چاوت خێل دەکرد و لێیان ڕادەمایت، واتدەزانی مافووری پڕ لە نەخش و نیگارت داخستووە.. لە خۆشیا هەموو گیانت مووچڕکی پێدا دەهات و قەستت دەکرد وەکو مافوورەکەی ماڵی نەنکت، کە بە وێنەی قاز نەخشا بوو و ڕۆژانی جەژن دایاندەخست، خۆتی هەڵدەیتە سەر، قیڕوسیا لەوەی هەموو گیانت یەک پارچە دەبوو بە خەڵتانی خوێن.. هەر ئەمەش بوو حەزی شکاندنی هەڵماتەکانی لا تازە دەکردیتەوە.. تۆ بەڕاستیی گەرەکت بوو کامیان لە کامیان جیا بکەیتەوە..؟! مەبەستم ئەوەیە کامیانت دەویست..؟! قاوغە سپییە ئاوییەکان، یاخوود ناوەڕۆکە ڕەنگاوڕەنگەکان..؟! نایزانی..؟! ئەو کاتەش نەتدەزانی، بەڵام ئەوەت بۆ ڕوون بووەوە، کە قاوغ و کاکڵی هەڵمات ئەوەندە تێکەڵ و تێکچڕژاون، زۆر زەحمەتە لەیەکتر جیا بکرێنەوە.. هەر لەتێکی بچکۆلەت دەگرت بەدەستەوە، لە قاوغ و کاکڵ پێکهاتبوو.. ئەوەیان ڕاستە، بەڵام خۆ پارچەکان خڕێتیەکان نەدەما و بۆ شێوەی دیکە دەگۆڕان.. کەواتە تۆ هیچی لێ حاڵیی نەبوویت.. ئێستاش زۆر بەئاسانی و بەبێ ترس و دوودڵی دەتوانیت بڵێی: هەر گەرد و وردکەیەکی خۆشەویستی بخەیتە ناو لەپی دەستتەوە و لێی ورد بیتەوە....... بەڵام بەچی دەچێت، کە نەتوانی بڵێی: ئەمەیان ترسە و

ئەوەیان خۆشەویستی.. ئەوەندە هەبوو دەتتوانی بڵێیت لەتەهەڵماتەکان، کاتێ تیشکی ڕۆژ لێی دەدان و بریقەوباقی پێ دەخستن، لە ئەستێرە دەچوون و هی ئەوەبوون بۆ هەر یەکێکیان ناوێ بدۆزیتەوە.... جاران کە منداڵ بووم و شەوانی هاوین لە سەربان، لەسەر پشت ڕادەکشام، بەزەییم بە ئاسماندا دەهاتەوە، کە ئەو هەمووو چاوەی هەیە و ناتوانێت تێکڕا لێکیانبنێت.. لێکیانبنێت و بۆ خۆی وەکو دایکم و «یوسف» چۆن لە سەربانەکەی سەرووی ئێمەوە، لە ناو کوللە سپیەکەدا بەجووتە نووستوون، ئاوا لە باوەشی نەرمی شەودا بنوێت و پشوو بدات.. «ڕۆشنا»ش لە تەنیشت منەوە، بەڵام لەسەر دەم نووستبوو.. ئەم چونکە لەسەر دەم پاڵدەکەوت، زوو خەوی لێ دەکەوت، بەڵام من کە هەمیشە هەر لەسەر پشت ڕادەکشام، تا درەنگ چاوەکانم وەکو چاوەکانی ئاسمان زیتەیان دەهات.. دەمموت: خۆر چاوی ڕۆژی ئاسمانە و ئەستێرەکانیش هی شەوین.. کاتێ ئەمان دادەخات، ئەویان هەڵدێنێت.. مانگیش ئەو چاوەیەتی، کە جار جار خۆی پێوە دەنوێنێ.. خەمی بێخەوی و ماندوویی ئاسمان دەبووە مۆتەکەی سەر سنگم و خەویان لە چاوانم تەرە دەکرد.. ئاخر بڵێ من، منی لەچاو ئاسمان هیچ، خەمم بۆی بخواردایە یان نا، چی پێ پێکدەهات.. زستانم چەند خۆشدەویست، کاتێ بە هەورە ڕەش و سپیە شێدارەکانی ئاسمانی دادەپۆشی و خەوی لێ دەخست..!! دواتر لەوەش کەوتمە گومانەوە و دەمموت: کێ دەڵێت نووستووە.. کێ ناڵێت لە ژێرەوە چاوەکانی ئەویش وەکو چاوەکانی من زیتەیان نایەت.. جارێکیان «ست کەوسەر»ی «ئاین» پرسی:

ـ جیاوازیی نێوان ئاسمان و زەوی چییە..؟!

هەر خێرا بەبێ ئەوەی دەستم هەڵبڕم و مۆڵەت وەرگرم، وتم:

ـ ئاسمان هەمیشە بەئاگایە و زەوی هەمیشە نووستووە.

ئەم تفێکی خەستی کردە چاومەوە و بە ڕوویێکی زۆر خۆشەوە وتی:

ـ ئاسمان پیرۆزە و زەوی بە نەفرەتکراوە.. ئاسمان لەسەر سەرمانە و شوێنی فریشتەکانە، زەوی لەژێر قاچەکانمانەوەیە و مرۆڤی پیس و دڵ پڕ لە گومانی لەسەر دەژی.

بەهارێکی درەنگ بوو، تازە لەسەربان دەنووستین.. ئەو شەوە کاتێ سەیری ئاسمان و چاوەکانیم دەکرد، شەرمم لە خۆم دەکردەوە.. بۆچی..؟! نازانم.. وابزانم لەبەرئەوە بوو، کە تا ئەو کاتە من نەمدەزانی ئاسمان ئەوەندە پیرۆز و گەورەیە، پێویستی بە سۆز و خۆشەویستیی منی بچکۆلە و هیچ لەبارنەبوودا نییە.. ئەو شەوە منیش وەکو «ڕۆشنا»ی خوشکم لەسەر دەم ڕاکشام، بەڵام وەکو ئەو خەوم لێ نەکەوت.. خەوی چی..؟! بیرم لە جیاوازیی نێوان ئاسمان و زەوی و مامۆستا و قوتابی دەکردەوە.. بیرم لە تفەکەی «ست کەوسەر» دەکردەوە.. زۆر سەیر بوو..!! خۆ ئەم بەبێ ئەوەی قسەکەی من سەغڵەتی بکات و لێم تووڕە بێت، ئەو تفەی لێ کردم.. وابزانم دەیویست من بیری لێ بکەمەوە و لە حیکمەتەکەی بگەم.. حیکمەتی تف.. تفی خەستوخۆڵ.. تفی مامۆستای بەڕێز و خۆشەویست لە قوتابیی لاسار و یاخی.. تفی گەورە لە بچووک.. تفی نەوەی کۆن لە نەوەی تازە.. تفی پیرۆزی دایکی میهرەبان لە کچی چەتوون.. تف لە سەرەوە بۆ خوارەوە.. تف.. تف.. تف.. تف.. تف.. تف.. خخخخخخخخخخخخخخخخ.. تفففففففففففففففف.. دڵم پڕ بوو.. گریام.. فرمێسکی دیکەم ڕشت.. سەرینەکەم، کە نەنکم بە پەڕی قاز بۆی کردبووم، بە ئەسرینەکانم خووساند.. بۆنی پەڕی قازەکان دەهات بە لووتمدا و بەزەییم بە قازی سەربڕاو و خۆم و زەویدا دەهاتەوە.. ئاسمانیشم هەر خۆشدەویست، بەڵام شەرمم لێی دەکرد.. وامدەزانی تاوانێکی گەورەم دەرهەق کردووە.. کاتێ لێی ڕادەمام، تەریقدەبوومەوە و سەرم دادەخست.. ئەوسا زەوییم دەبینی وەکو من سەری کزکردبوو.. ماوەیەکی زۆر هەر لەسەر دەم پاڵدەکەوتم، ئەگەرچی نەمدەتوانی و زەحمەت بوو، بەڵام زۆرم لە خۆم دەکرد.. ئینجا زانیم یاخیەکان لەسەر پشت و ڕوو لە ئاسمان، ئەوانی دیکە لەسەر دەم و ڕوو لە زەوی دەنوون.. من ئاسمانم خۆشدەویست و لێی یاخی نەبووم، بۆیە ڕووم تێیکردەوە و سووک سووک شەرمم لێی شکایەوە، بەڵام چیتر بەزەییم پێیدا نەدەهاتەوە.. نەخێر، ئینجا زانیم دەستەڵات لەوێوەیە.. هەمیشە چاوە داماو و گوناهەکانم تێدەبڕی و داوای بەزەییم لێی دەکرد.. بەشکو دوو ئەستێرەی بچکۆلە بچکۆلەی خۆیم بۆ بکات بە چاو و کاتێ دامخستن،

یان هەرکە بەو پەڵەهەورانەی لە خەونەکانمدا دامەدەگرتنە خوارەوە، دامپۆشین، کەس نەتوانێت بمبینێت.. تەنها ئاسمانە، کاتێ چاوەکانی دادەخات، کەس ناتوانێت بیبینێت.. دواتر خوویەکی سەیریشم گرت و تا ماوەیەکی زۆر بەرم نەدا.. کاتێ دەچوومە سەر جێگا، تا بیرم لە تفەکەی «ست کەوسەر» نەکردایەتەوە، خەوم لێ نەدەکەوت.. من هەر وابووم، هەمیشە خووی هیچوپووچم دەگرت.. وەکو خووی شکاندنی هەڵماتە ڕەنگاوڕەنگەکان.. واز لەویان هەر بێنە.. ڕۆژانە هەرچیم وەردەگرت، لە دووکانی سەر سووچەکە، هەڵماتم پێی دەکڕی و دەمشکاندن.. کچ و کوڕی گەڕەک تێکڕا گاڵتەیان پێ دەکردم، کاتێ دەیانبینی لەجیاتی مووروو و هەر شتێکی دیکەی کچانە، هەڵمات دەکڕم.. لەمەوە ناوی «ئاشنا کوڕانی»یان بە سەردا بڕیم، بەڵام مەحاڵ بوو ئاوا بە ئاسانی دەستی لێ هەڵگرم.. هەستم دەکرد ئەو پارەیەی ڕۆژانە وەریدەگرم، بەشی چەند دەقەیەکی ئەو خووەم ناکات.. ئیتر پەنجە بزێوەکانم لە گیرفانە تەنگەبەرەکاندا دەکوتا و شتێکیشم لەوێ دەست دەکەوت.. سەرەتا لە گیرفانی بچووکی «ڕۆشنا»وە دەستم پێ کرد.. زۆر لێزانانە دەستم دەخزاندە ناوی و پەنجاییەک، سەدییەک، روبعێکم تیادا دەردەهێنا.. دوایی قوتووە ڕەشەکەی «یوسف»م پێ زانی، کە لە سەر تاقەکەی لای سەرووی بۆفیە سپییەکەدا دانرابوو و پڕی بوو لە وردە.. کورسییەکەم ڕادەکێشایە ژێر قاچەکانمەوە و هەردوو چنگم پڕ دەکردن.. ئێوارەیەکیان، کاتێ دایکم و «شەرمن»ی پوورم لە مووبەقەکەدا خەریکی درووستکردنی محەلەبی و کێک بوون، بە هەلم زانی و خۆم گەیاندێ.. دەستم لە ناو قوتووەکەدا بوو، کاتێ دایکمم لێ پەیدا بوو.. هەر خێرا بەبێ چەندوچوون بە دەستە ئارداوییەکانی قوتووە ڕەشەکەی لە دەستم وەرگرت و کێشای بە سەرمدا.. ئان و سات خوێن فیچقەی کرد.. بەر چاوم تاریک داهات و لەسەر کورسییەکەوە کەوتمە سەر کاشیە ڕەقەکانەوە.. ئەوە یەکەمجار بوو خوێن ببینم و نەبووریمەوە.. دەستم بە سەرمەوە گرت و ڕامکردە هەیوانەکەوە.. لەوێ قاچم لە پێڵاوەکانی «یوسف»ـەوە هەڵنووتا و بەدەمدا کەوتم.. پوورم و «ڕۆشنا» و «یوسف» لە ناوەڕاستی چیمەنەکەدا لە دەوری مێزەکە دانیشتبوون، هەر سەیریشیان

نەدەکردم.. دایکم بە پرتاوی لە ژوورەوە هاتە دەرەوە و بە تەنیشتمدا بەرەو مووبەقەکە چوو.. هەر خێرا محەلەبی و کێکەکەی هێنا و لەسەر مێزەکەی دانان.. لە تەنیشت «یوسف»ەوە دانیشت و بە چەقۆ قازەکەی بە گوێزی هێندی لەسەر کێکەکەی نەخشاندبووی کرد بە چوار لەتەوە.. هەر لەتەی خستە سەر قاپێکی بچکۆلەوە و لە بەردەمی خۆی و ئەوانی دانان.. چوار قاپی محەلەبییش لە تەنیشتیانەوە و دەستیان بە خواردن کرد.. «رازیە»ی نەنکمم بینی عەبای بەسەرەوە بوو، لە دەرگای حەوشەدا وەستابوو.. پشتی لە ئێمە و رووی لە کۆڵان بوو.. وردە وردە لە بەر چاوم بچووکدەبووەوە.. بچووکبووەوە.. بچووکتربووەوە تا ئەوەندەی بوتڵە شیرێکی لێ مایەوە.. «ست ناسک»م بیردەکەوتەوە، کاتێ رۆژی پێشوو لە وانەی «نیگار»دا لێم تووڕە بوو، چونکە پێم وت:

ــ ژنی عەبابەسەر لە دواوە وەکو بوتڵی شیر وایە.

ئەم چاوی پەڕیە پشتی سەریەوە.. تا تینی تێدا بوو قژی ڕاکێشام و پێی وتم:

ــ بێئەدەب ئەوە چییە ئەو قسە ناشیرنانە..؟!

کچان دەستیان بە پێکەنین کرد و من تەریقبوومەوە.. دامە پڕمەی گریان و ناوچەوانم خستە سەر مێزەکەی بەردەمم.. دوایی سەرم هەڵبڕی و بەدەم هەنسکی گریانەوە وتم:

ــ من دەڵێم ئەگەر وێنەی ژنێکی عەبابەسەر لە دواوە بکێشیت، وەکو وێنەی بوتڵی شیر دەردەچێت.

ــ هەی بێئەقڵ ژنی عەبابەسەر لە کوێ و بوتڵی شیر لە کوێ..!! ئەمیان گەورە و ئەویان بچووک..!! ئەمیان ڕەش و ئەویان سپی..!!

ــ ئاشنا لە کۆڵانیش هەر ئاوا قسەی بێتام و ناشیرین دەکات.

هەرکە «ساکار»ی چاودێری پۆل ئەمەی وت، «ڕۆشنا» خێرا پەلاماری قژی دا و پێی وت:

ــ قسە بە خوشکی من نەڵێی مەیموون.

«ست ناسک» هەردووکیانی کردە دەرەوە.. من لە پەنجەرەکەوە سەیرم

دەکردن، کاتێ لە ڕاڕەوەکەدا دەستیان نایە قژی یەکترەوە.. «ساکار» لەو گەورەتر بوو، ساڵێ لە پۆلی چوار و ساڵێ لە پێنجدا مابووەوە، بۆیە لەویش بەهێزتر بوو.. قژی «ڕۆشنا»ی گرت و سەرەتا پشتی بە دیوارەکەدا کێشا.. دواییش پاشقۆلی لێگرت و دای بەزەویدا.. ئینجا بە چڕنووک دەموچاوی ڕنییەوە و خستیە ژێر لەقە.. کاتێ بەڕێوەبەر بە فریای کەوت، دەموچاوی خوێنی لێ دەچۆڕایەوە.. زەنگەکە لێدرا و جانتاکەی هەڵگرت.. بە گریان و بە سەروگوێلاکی بریندارەوە گەڕایەوە ماڵ....

کاتێ نیوەڕۆ چوومەوە، دایکم لەسەر کورسیی ناوەڕاستی چیمەنەکە دانیشتبوو، «ڕۆشنا»شی وەکو منداڵی ساوا کردبووە باوەش.. هەرکە منی بینی، ئەمی لادا و بەرزەپێ هەستایەوە.. چاوەکانی ئاگریان دەهاویشت و بەرەو ڕووم هات.. نوقرچێکی توندی لە نەرمەی قۆڵم گرت، وای چەند ئێشا..!!
بە تووڕەییەوە پێی وتم:

ــ باشە بەهۆی تۆوە ئەو خوشکەت ئاوا دەموچاوی وێران بوو..؟!

ــ من بڵێم چی..؟!

ــ تۆ کەی واز لە قسەی ناشیرین دەهێنیت کەی..؟!

ئەمەی وت و چوو بۆ مووبەقەکە.. منیش لە داخا بەتوندی قژی «ڕۆشنا»م ڕاکێشا و پێم وت:

ــ تۆ نەبوویتایە دایکم نەیدەزانی من ئەو قسەیەم کردووە.. جارێکی تر ئاوا بکەیت، هەر خۆم دەزانم......

نەنکم لەپڕ ڕووی وەرگێڕا و سووک سووک و تەق تەق بە قاپقاپە سپییەکانیەوە بەرەو ناوەڕاستی حەوشەکەوە هات.. هات و لە ئاستی جانتا ڕەشەکەی قوتابخانەم، کە لە قەراغی باخەکەدا دانرابوو و زۆریش گەورە دەهاتە بەرچاوم، دانەویەوە.. بە پەنجە ڕەق و لەرزۆکەکانی زنجیرە سپییەکەی کردەوە و دەفتەری نیگارکێشانەکەمی تێدا دەرهێنا.. پەڕەکانی گەورە و ڕەش بوون، دەتوت لە وسمە گیراون.. پەڕەپەڕەی کرد و ناوەڕاستەکەی کردەوە.. وێنەی بوتڵەشیرێک لەسەر هەردوو لاپەڕەکەدا بە گەورەیی کێشرا بوون.. من کێشابووم، بەڵام بە بچووکی، نەک ئاوا بەو زلیە.. ئەی باشە چۆن ئاوا گەورە

کرابوون..؟! کێ بە ڕەنگی سپی بۆیەی کردبوون..؟! دەستەکانی پێدا دەهێنا و لەژێر لێویەوە وێرد و دووعای دەخوێند.. بەڵام چۆنی دەست پیادا دەهێنا..؟! هەروەکو دەست بە کێلی گۆڕەکەی باپیرمدا بهێنێت.. چەند دەترسام، کاتێ بە خاوخلیچکی سەری هەڵدەبڕی و چاوە تەپیو و ماندووەکانی دەبڕیە ئاسمان.. دەستە لەرزۆکەکانی دەکردنەوە و بە سستی لچ و لێوی ڕەقهەڵگەڕاوی بە یەکدا دەدا، گوایە بەدەم دووعاوە دەکڕووزێتەوە..!! چەند ناشیرین و دزێو دەهاتە بەر چاوم و چەندیش لێی دەترسام.. سیما و ڕوخساری تەواو گۆڕا بوو.. هیچ لەو ژنە جوان و ڕۆحسووکەی لەمەوپێش نەدەچوو.. زۆر پیر دیار بوو زۆر.. دەستەکانی چرچ چرچ و پەنجەکانی ڕەق و وشک.. خۆ جارانیش دەموچاوی کۆمەڵێ هێڵی کورت کورت و چاڵی کەمێ قووڵی تێدا بوو، بەڵام ئێجگار ئاوا نەبوو.. هەموو جارێ کە لێم دەپرسی:

ــ نەنە ئەوە بۆچی دەموچاوی تۆ ئاوا چرچ بووە..؟!

هەناسەیەکی قووڵی هەڵدەکێشا و دەیوت:

ــ کاتێ گەورەبوویت، دەزانیت.

سەیر بوو..!! من تا ئەم دواییەش باوەڕم نەدەکرد ڕۆژێ لە ڕۆژان وەکو ئەو پیر ببم و چاوم کز و پشتم کۆم و قژم سپی و پێستم چرچ بێت، هەروەکو چۆن باوەڕم نەدەکرد نەنکیشم وەکو من منداڵ و هەرزەکار و عازەب بووبێت.. چەندم بەلاوە سەیر بوو، کە هەموو جارێ باسی کچێنیی خۆی دەکرد، چۆن کوڕانی «سابوونکەران» ناوەکەیان لەسەر پشتی دەست و قۆڵ و باسکیان کوتیوە و دەستەخوشکەکانی بەخیلییان بە جوانیەکەی بردووە.. کاتێ وێنە ڕەشوسپیەکانی ئەو سەردەمەی خۆی پیشان دەدام، باوەڕم نەدەکرد ئەو بێت، کەچی سوێندی دەخوارد خۆیەتی.. قژە درێژ و خاوەکەی وەکو گەڵای تاقە دارخورماکەی گەڕەکی «باداوە»، لەملا و لەولاوە بەسەر ڕوومەتەکانیدا بۆ سەر سنگیەوە شۆڕبووبوونەوە و چاوەکانیشی هەر بە ڕاستیی دوو دەنک خورمای ڕەشی گەییو بوون.. وێنەکانی پیشان دەدام و نەشیدەهێشت من بیانگرم بە دەستمەوە.. خۆیشی بە پەنجەی دۆشاومژەی، بەڵام بە سووکی و زۆر زۆر بە پارێزەوە، نەوەکا پەڵاویی ببن، ئاماژەی بە دەستە خوشکەکانی دەکرد و ناوی

یەکە بە یەکەیانی پێ دەوتم.. ئافتاو، نەخشین، خورشە، نوسرەت، ڕەعنا، ئاجەر.... هەرچەند ئاوای دەوت، چاوەکانی پڕ دەبوون لە فرمێسکی ورد ورد.. بە چمکی کراسە ڕەشەکەی دەیسڕین و بەدەم ئاخ و حەسرەتهەڵکێشانەوە دەیوت:

ــ نایەتەوە ئەو ڕۆژگارە ئاشنا گیان.. تازە نایەتەوە.

ئەم هەرچەند گوێی لە گۆرانیی «ڕازیە»ی «حەسەن زیرەک»یش دەگرت، زۆر خەفەتبارانە دەگریا و دەیوت:

ــ ئەم گۆرانیەی بەسەر مندا وتووە.. ئەگەر بە دیقەت گوێی لێ بگریت، هەست دەکەیت بە گریانەوە دەیڵێت.

ــ ئەی باشە نەنە بۆچی شووت بە حەسەن زیرەک نەکرد..؟! خۆ دەڵێن زۆر یەکترتان خۆشدەویست..!!

ــ باوکم ڕازیی نەبوو.. کاتێ هات بۆ داوام، پێی وت: تۆ چاوەشیت، دەتوانی لە بەر دەرگای حەوشەکەم گۆرانی بڵێیت، بەڵام ناتوانیت بێیتە ژوورەوە و ناماقووڵیی ئاوا بکەیت.

وێنەیەکی گەورەی «حەسەن زیرەک»ی لە جام گرتبوو و لە ژوورەکەی خۆی هەڵواسیبوو.. دەیان جار دایگرتبوو و ماچی کردبوو.. بە سنگیەوە نووساندبووی و لەپاڵ خۆیدا نواندبووی.. تا ئەو جارەی من قاچم کەوتە سەری و جامەکە وردوخاش بوو.. پارچە شکاوەکان چوون بە بنی پێمدا و سەر دۆشەگەکەیم لە خوێندا سوورکرد.. تا ئەو دۆشەگەم ئاوا نەدی، نەمدەزانی من ئەو هەموو خوێنەم لەبەر ڕۆیوە.. ئینجا زیاتر ترسام.. «ئاشتی» ئەوجارە ناهەقی نەبوو ئەوەندە دەترسا، کاتێ خوێنی سەری خۆی بەسەر دەستەکانی منەوە دەبینی.. داماوە چەند لێم پاڕایەوە بچم دەستەکانم بشۆم و بە قسەیم نەکرد.. کاتێ کۆترەکانی بە فلیقاوەیی لەناو دەستەکانمدا بینی، ئەوەندەی دیکە زیڕەی کرد.. باشە بۆچی دەمویست خوێنی ئەو بەسەر دەستەکانمەوە وشکبێتەوە..؟! بۆچی کۆترە مرادەرەوەبووەکانم فڕێ نەدەدا..؟! چ چێژ و لەزەتێکم لێ دەبینین..؟! ئەدی بۆچی حەزم دەکرد تەختەکەم لەگەڵ تەختی «ڕازاو»ی جوانەمەرگدا جووتکەم، کە دایکمی لەسەر نووستبوو و

«ئاشتی»یش لە ناوەڕاستی هەردووکماندا بنوێت..؟! دایکم ئەو کاتە بەو ماکسیەی بەریەوە، هەر ڕێک لە مەیموونە سوورەکە دەچوو، کە بە منداڵی لە خەونمدا دیم و.......... ئەم بەڕاستی زیاتر لە من دەترسا.. لەوە دەترسا لەپڕ پەلاماری بدەم.. پەلاماری بدەم و لە چاوترووکانێکدا..... کەچی من هیچ مەبەستم ئەوە نەبوو، بەڵکو تەنها ئەوەندەم دەویست لە ناوەڕاستی هەردووکماندا بنوێت.. ئەم هەر ئەوە نەبوو دەترسا.. دەترسا و زەندەقی چووبوو، بەڵکو دابوویە کەللەڕەقییش.. ماڵی ئەویشم بە قوڕ گرت، قسە هەر قسەی خۆی بوو.. «نا»ی هەر نا و «ئا»ی هەر ئا بوو.. تا درەنگی شەو هەوڵم لەگەڵی دا و هەر ڕازیی نەبوو.. ئەوەندە بە پێوە وەستام، تا سەرم کەوتە خولانەوە و دیمەنی شتەکانم بە تەواوی لە بەرچاو گۆڕان.. ئەوەندەی پێ نەچوو (تاپ) بەسەر دایکمدا کەوتم.. کەوتم و کۆترە فلیقاوەکانی ناو دەستم کەوتنە سەر کراسە سوورەکەی، کەچی ئەم هەر بێدار نەبووەوە.. هەر جووڵەیەکیشی نەکرد.. گیانی بووبوو بە تەختە.. سار سارد وەکو شەختە.. هەستم بە جووڵەی دەمار و ماسولکەکانیشی نەدەکرد.. بەبێ ویست و ئارەزوو دەستە خوێناوی و پیسوپۆخڵەکانم بۆ یەخەی برد و مەمکەکانیم دەرهێنا.. هەر جارێ دەمم بە یەکێکیانەوە دەنا و وەکو منداڵی شیرەخۆرە مژم لێ دەدان.. ئەو شیرە ساردەی بە خوڕ بۆ ناو دەمم فوارەی دەکرد و فێنکم دەبووەوە.. سەرەتا هیچ بە لامەوە سەیر نەبوو، کە مەمکەکانی ئەو هەموو شیرەیان تێدا بوو، دوایی لەپڕ بیرم کردەوە و ترسام.. ترسام و گیانم مووچڕکی پیادا هات.. باشە دایکم نزیکەی بیست ساڵ بوو منی لە شیر بڕیبووەوە، ئەی ئەو......؟! بۆن بوخوردێکی سەیریشیان لێ دەهات.. بۆنی بوخورد..؟! سەیر بوو..!! خۆ دایکم بە پێچەوانەی نەنکم زۆر ڕقی لە بۆنی بوخورد بوو.. ئەی ئەو بۆنە.....؟! ئەم هەمیشە لە نەنکم تووڕە دەبوو، چونکە ئەو بوخوردی لەسەر گۆڕی باپیرم دادەگیرساند.. نەنکیشم وەک بڵێی ڕقەبەرایەتیی ئەو بکات، لە ماڵەوەش دایدەگیرساند.. فرمێسکەکانی دادەباراندنە سەریان و دەچووە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. دایکم چاوی دەپەڕیە پشتی سەریەوە و پێی دەوت:

ــ پیرەژن ئەگەر ئیتر نەهاتم بۆ لات، گلەییم لێ نەکەیت.. تۆ ئەم ماڵەت کردووە بە گۆڕستان و بەڕاستی من ناوێرم تیایدا دانیشم.

سەرەتا من بە پێچەوانەی دایکم زۆر حەزم لە بۆنی بوخرد دەکرد و پێی گەشبین دەبووم.. هەرچەند بۆنەکەی دەهات بە لووتمدا، وامدەزانی ڕۆژی هەینییە و قوتابخانە نییە، بەڵام لەو ئێوارەیەوە، کە لەگەڵ دایکم و «ڕۆشنا» و «یوسف»ی باوەپیارەم چووین بۆ لای و لە هەیوانەکەدا مەنجەڵە ڕەشەکەی خستبووە سەر پریمز و شلەیەکی سپیی لەناو دەکولاند، ئیتر منیش وەکو دایکم..... ئەو ڕۆژەش زۆر سەیر بوو، هەر لە خەون دەچێت.. کەواتە زۆر بەکەڵکی من دێت و وا چاکە بە شێنەیی و چەندیش بکرێت بە حەزەوە، چرکە بە چرکەی بێنمەوە بەر چاوی خۆم.. خۆ من زۆر جاری تر بیرم لێی کردۆتەوە و لە نیوەیدا خەیاڵم پچڕ پچڕ و ئاڵۆز بووە، بەڵام ئێستا ئەوسا نییە.. ئێستا لە هەموو کاتێکی دیکەی تەمەنم زیاتر دەستەڵاتم بەسەر خەیاڵ و بیرکردنەوەی خۆمدا دەشکێت و دەتوانم وەکو لیگۆی منداڵان هەرچۆنم بوێت، وایان ڕیز و لەسەر یەکتر هەڵبچنم.. ئێستا نەنکم لە هەیوانەکە و لەبەرامبەر مەنجەڵە ڕەشەکە دانیشتووە و کەوچکێکی ڕەشی داری بە دەستەوەیە.... نا.. نا.. لەوێوە نا.. لەوێوە نا.. با هەر لەو کاتەوە دەست پێ بکەم، کە هەر چوارمان لە ئۆتۆمۆبێلەکەی «یوسف» دابەزین.. بۆنی بوخرد دەگەیشتە ناو کۆڵان.. بەڵێ، دەگەیشتە ناو کۆڵان.. من لە پێش هەموویانەوە پاڵم بە دەرگاوە ناو قاچم خستە حەوشەوە.. حەوشەی چی و ژووری چی..؟! هەر هەموو شتێ گۆڕا بوو.. مامۆستا «سوارە عینایەت»ی «مێژوو»م بینی مرادخانییەکی ڕەشی لەبەر و کڵاوێکی سپیی لەسەر کردبوو.. جامانەیەکیشی وەکو ملپێچ کردبووە ملیەوە.. لە سووچێکی حەوشەکەوە مەنجەڵێکی سپی سپیی زۆر لەوەی نەنکم گەورەتری خستبووە سەر پریمزێکی نەوتی و پڕی کردبوو لە... لە... لە... بڵێم لە چی..؟! نازانم.. هەر ئەوەندە دەزانم شلەیەکی ڕەش بوو، بە کەوچکێکی باغەی سپی دەیکردە قاڵبی کێلی گۆڕەوە و هەر خێرا ڕەق دەبوو.. بە بۆیەی سپی وێنەی قازێکی گەورەی لەسەر دەنەخشاندن و بە دیوارەوەی هەڵدەپەساردن.. چەپکێ بوخردیشی لەسەر تاقی پەنجەرەکەدا داگیرساندبوو،

دووکەڵە ڕەشـەکانیـان بەسـەر ڕووی پەنجـەرەکەوە دەنیشـتـەوە و لە شـێوەی پەڵەهەور دەردەکـەوتن.. پەنجـەرەکـە ئاسـمـانێکی تەڵخ بوو، چاوەڕێی کـزە بایەکی سـاردی دەکـرد، تا بەسـەر کـێلە ڕەشـەکـاندا کلوەبەفـری ورد ورد ببارێنێت.. ئای کە شتێکی سەیر بوو، چەندیش بڵێی جوان و دڵگیر بوو ئەگەر بباریبووایە..!! بەفری تازە باریو و بۆنبوخوردی سەر کـێلە ڕەشـەکان وەکو پۆلەقـازی شـەوی تاریک دەردەکـەوت، بەڵام نەباری و نەباری.. ئەگـەر بشباریبووایە من لەزەتم لێ نەدەبینی، چونکە ئەوسا تەواو واقم وڕما بوو.. لە شوێنی خۆمەوە جووڵەم بۆ نەدەکرا.. نەمدەتوانی لە مامۆستا «سوارە» زیاتر بیر لە هیچی دیکە بکەمەوە.. ئێستاش وەکو ئەوسا لە خۆم دەپرسم و دەڵێم: باشـە چی ئەمی هێنابووە ئەوێ..؟! ئەم مـامـۆسـتـا بوو، بۆچی بووبوو بە وەستای کێلی گۆڕ..؟! هەرچەند سەیریم دەکرد، خەو دەیبردمەوە و باوێشکم دەدا.. لە پۆلیش وابووم، هەرکە دەمدی، خەو بەر چاوی دەگرتم.. هەر ئەوەندە دەمـا سـەرم بکەوێتـە سـەر مـێـزەکـەی بەردەمم و بە ئاگـا دەهاتمەوە.. ئیتر دیمەنی شتەکـانم تەواو لە بەر بینـاییم دەگۆڕان.. خـەتای ئەویش بوو، لەگەڵ هەر ڕستەیەک، کە لەبەری کردبوو و دەیوتەوە، باوێشکێکی دەدا.. هەمیشە دەتوت بەیانیە و تازە لە خەو هەستاوە.. ڕۆژێکیان بە تەباشیری سپی لەسەر تەختەڕەشم نووسی: «لە وانەی سوارە عینایەت، کێ خەوی نایەت..؟!».. کاتێ هاتە ژوورەوە و خوێندیەوە، بەدەم باوێشکێکی قووڵەوە وتی:

ــ بە خوا خۆشم خەوم دێت.. لە خەوا چاوم بۆ هەڵنایێت.

ئیتر لەمەوە شەرمم لێی شکا و پێم وت:

ــ باش نییە مامۆستایت و شوفێر نیت.. ئێستا ئەگەر خەوت لێ بکەوێت، تەنها وانەیەکمان لە دەست دەچێت، ئەمەش ئاواتی هەموومانە، بەڵام ئەگەر شوفێر بوویتایە، گیانی خۆت و هی ئێمەشت لەسەر دادەنا.

«دیدەن»ی تەنیشتم سەری هێنایە پێشێ و بە گوێچکەیدا چپاندم:

ــ سەیری ئەو شانسە.. ئەم قوتابخانەیە بە درێژی و پانی ئەوی تێدا نێرە، ئەویش ئەو کەروێشکە خەوخۆشەیە.

دەستم کرد بە پێکەنین و لێم پرسی:

ــ مامۆستا ئەگەر ڕۆژێ لە ڕۆژان ببینیت یەکێکمان نووستووە، چی دەکەیت..؟!

بە گاڵتەیەک، کە هیچ لێی نەدەهات وتی:

ــ چاکترین مامۆستای مێژوو ئەوەیە، کە بەدەم خەوەوە وانەکە دەڵێتەوە و دەتوانێت زۆرترین ژمارەی قوتابییەکانی بنوێنێت.. ئێمە تەنها لە خەودا لە مێژوو دەگەین.. بۆ ئەوەی لە مێژوو بگەین، دەبێت بیکەین بە لایلایە.. مامۆستای مێژوو هەمیشە دەبێت وا بزانێت دەستی بە بێشکەوەیە و بەدەم لایلایە و بەند و بالۆرەوە ڕایدەژەنێت.

ــ بە قسەی تۆ بێت، من چاکترین قوتابیی ئەم پۆلەم.

ــ بەڵێ، بەلام من خراپترین مامۆستای مێژووم، چونکە لە سی قوتابی، دەتوانم تەنها بەڕاستیی خەو بخەمە چاوی تۆوە.. کاری مامۆستای مێژوو ڕێک لە کاری وەستای کێلی گۆڕ دەچێت.

ــ بۆچی..؟!

ــ نازانم.. ئەگەر هەر ڕۆژێ ئەوەم زانی، ئەوا بەبێ یەک و دوو واز لەم پیشەیەم دەهێنم و دەبم بە وەستای کێلی گۆڕ.

ــ مامۆستا تۆ ناترسی ئاوا دەڵێی..؟!

ــ نەخێر، چونکە ئەوەی من دەیڵێم هیچ ترسی تێدا نییە.. من هەمیشە لە گازینۆی مامۆستایان، کە ئێوە ناوتان ناوە گازینۆی قەرزاران، بە مامۆستاکانی هاوڕێم دەڵێم: قوتابخانە لە پاسێکی گەورەی زەبەلاخ دەچێت.. تاکە جیاوازییان هەر ئەوەیە قوتابخانە زیاتر لە شوفێرێکی هەیە.

ــ ئەی مامۆستا بۆچی ناڵێی قوتابخانە لە تەڵەی مشک دەچێت..؟!

هەرکە ئەمەم وت، داماوە ڕەنگی هەڵبزڕکا و گیانی کەوتە لەرزین.. دەستی کرد بە کۆکە کۆک و خەریک بوو بە دەمدا بکەوێت.. دەستی کوتا و بە مێزەکە خۆی گرتەوە.. «هاژە» و «ڕاژە» ئەم قۆڵ و ئەو قۆڵیان گرت و لەسەر کورسییەکەیان دانا.. بە کوڵ دەگریا و فرمێسکی دەڕشت.. دوایی سەری هەڵبڕی و چاوە فرمێسکاویەکانی بە ترس و لەرزەوە بڕیە چاوەکانمەوە و هیچیشی نەدەوت، بەلام هەموویان دەیانزانی بۆچی......

ئەو ڕۆژە لە ماڵی نەنکم زۆر هاوارم کرد:

ــ مامۆستا سوارە.. مامۆستا سوارە.

نازانم لەبەر گـرەگـرى پریمــزە نەوتیــەکـە گــوێی لە دەنگم نەدەبوو، یان نەیدەویست وەڵامم بداتەوە.. زۆر بە پەرۆش بووم لێی بپرسم: «جیـاوازیی لە نێوان وەستای کێلی گۆڕ و مامۆستای مێژوودا چییە..؟!» چونکە دڵنیا بووم وەڵامەکەی دۆزیبووەوە.. وردە وردە لێی نزیککەوتمەوە و دەستم خستە سەر شانی.. بە توندی ڕامتەکاند و بانگیم کرد:

ــ مامۆستا سوارە.. مامۆستا سوارە.

ئەو بە دەستی ڕاستی دەستی چەپ و بە دەستی چەپیشی دەستی ڕاستی گرتم.. تا هێزی تێدا بوو پاڵێکی پێوە نام و لە ناوەڕاستی حەوشەکەدا خۆم گرتەوە.. کاتێ سەیری دەستەکانی خۆمم کرد، بە پێچەوانەی دەستەکانی ئەم ڕاستەیان ڕەش و چەپەیان سپی بووبوو.. بیرم لە جیاوازیی نێوان خۆم و ئەو دەکردەوە و ترس دایدەگرتم.. هەر خێرا چوومە بەر بەلووعەکە و دەستەکانمم خستە بەری.. لەمیان ڕەشاو و لەویتریان سپیاو دەهاتە خوارێ.. ئەمیان بەسەر کاشیە سپیەکان و ئەویان بەسەر کاشیە ڕەشەکاندا جۆگەلەی جیا لە یەکتریان بەست.. ئای لەو شتە سەیرە..!! هەردووکیان بە تەنیشت یەکتردا بەرەو خوار دەبوونەوە و تێکەڵ بە یەکدیش نەدەبوون..!! تەنانەت هەر یەکەیان بە جیا لەوی دیکەیان دەرژایە زێرابەکەوە.. دەستبەجێش پۆلێ کۆتری سپی سپی و پۆلێ قەلەرەشی ڕەش ڕەش لە حەوشەکەدا نیشتنەوە.. ئەمان لەسەر جۆگەلە ڕەشەکە و ئەوان لەسەر جۆگەلە سپیەکە.. دەیانخواردەوە و مەلەیان تێدا دەکرد.. ئەمان وەک تەختەڕەش ڕەش ڕەشهەڵگەڕان و ئەوان هەموو گیانیان وەک تەباشیر سپی بوو.. جۆگەلەکانیش هەر دەڕۆیشتن و تێکەڵ بە یەکتریش نەدەبوون.. ئای لە بێئەقڵی و ساویلکەیی منیش، چووم سەری مەنهۆڵەکەم هەڵدایەوە، تا بزانم لەوێش تێکەڵ بە یەکدی نابن.. بۆنبۆگەنێکی زۆر سەیر هات بە لووتمدا و سەرم خولایەوە.. تەواو کاس بووم و بە لادا هاتم.. لەنێوان هەردوو جۆگەلەکەدا کەوتم و ڕشامەوە.. ئەوەندە ڕشامەوە، هەموو گیانم داهێزرا و دواتر ژێر ئارەقە کەوتم.. کاتێکم زانی دوو کچی

سـپـیـپـۆش سـەرو کـووپی ڕەشـیـان بە دەسـتـەوە بوو، هـاتن ئـەم دەست و ئەو دەستیان گرتم و بۆ ناوەڕاستی حەوشـەکەیان هێنام.. پشت لە مامۆستا و ڕوو لە نەنکم لەسـەر کورسـیـەکی ڕەشـیـان دانـام.. خـەڵکی سـەیر سـەیری وام لەو حــەوشــەیەدا دەبـیـنـی، کــە لە هـەمــوو ژیـانمـدا نـەمــدیـبــوون و ئەوانیش زۆر بە حـەپەسـاویـیەوە سـەیریان دەکـردم.. هـەر دەتوت سـەرنـج لە مـردوو دەدەن.. نەنکم کــەوچـکـێکی گــەورەی داری گــرتـبــوو بــەدەســتــەوە و شـلـە سـپــیــەکــەی ناو مەنجـەڵەکەی پێ تێکدەدا.. کۆمەڵێ بە کووپی گەورەوە بە دیاریەوە وەستـابوون و سـەیریان دەکـرد.. راهـیـبـەیـەک بێـدەنـگ و بێـچـرپـە هـات و هـەر خـێـرا جلە ڕەشـەکـانـی، سـەرپـۆشـە سـپـیـەکەی، پێـڵاوە قەترانیـەکـانی، گۆرەویە شـیـریـەکـانـی، هـەر هـەمـووی داکـەندن و یەکە بە یـەکـەی خـسـتـنـە نـاو مـەنـجـەڵەکـەی نەنکمـەوە.. ئـانوسـات توانـەوە و مـەنـجـەڵ لەسـەری ڕژایەوە.. دوو جـۆگـەلە، یەکـێکی سـپـی و یەکـێکی ڕەش لە مەنجەڵەکەوە هەڵقولان.. سپیەکەیان بەسـەر کاشـیـە ڕەشـەکان و ڕەشـەکـەیان بەسـەر کـاشـیـە سپـیەکـانـدا ڕۆیشـتن، بەبێ ئەوەی تێکەڵ بەیەکـتر بن.. کـەچی دواتر لە نـاوەڕاسـتـی حـەوشـەکـەوە، لەو شـوێنەی دوو جـۆگـەلەکـەی دەسـتـی ڕاست و چەپی من دەسـتیـان پێ دەکـرد، سـپی تێکەڵ بە سـپی و ڕەش تێکـەڵ بە ڕەش بوون و بەرەو زێرابەکـەوە ملیـان نـا.. بـەڵام ئەوە سـەیر نەبوو، بەڵکو ئەوەی سـەیر و سـەمـەرە بـوو ئەوە بوو، بۆچی ژنە ڕاهـیـبـەکـە خـۆی ڕووتکردەوە..؟! هـەرچەند دەمکرد سـەرم لەوە دەرنـەدەکرد.. هـەر بە ڕووتی و بە هـەنگـاوی بەتـەنیـشـت منـدا ڕۆیشـت و بە قـادرمـەکـەدا چـووە سـەربـان.. هـەر کـاتێکم زانی لە هـەر چـوار دەوری مـاڵی نەنکمـەوە، منداڵ و ژن و پیـاو، کەوتنە هووهـا و فیـکـەکـێشـان.. دوایـیش بەردبارانـیـان کـرد.. گـیـانی بوو بە خـەڵتـانی خــوێن.. جــۆگــەلـەی خــوێن بـە کــونی چـۆڕاوگــەی ســەربـانـدا دەرژایـە ناو مەنجـەڵەکەی نەنکمەوە.. لەوێشـەوە بۆ سـەر کـاشـیـەکان و هەمـوو جۆگەلەکـانی تێکەڵ بە یەکـتـر کـرد.. حـەوشـەکـە تـانوپۆی سـووردەچووەوە.. بـەردەکـانیش بەردەوام دادەبارینە نـاو حـەوشـەکەوە.. ئەوان خـۆیان لـە ژوورەوە نابوو، من بە تەنیـا نەمـدەتوانی لە شــوێنی خـۆمــەوە جـوولە بکەم.. هـەر بەرد بـوو سـەرم، دەســتـم، قــاچـم، پشـت و ئەژنـۆمی دەشـکـانـد.. هـەمــوو گــیـــانم بـە خـــوێن

ســوورهەڵگەڕا و چۆڕاوگــەی خــوێنی منیش تێکەڵ بە خــوێنی ڕاهیـبــە و جۆگەلەکانی حەوشەکە بوو.. وەکو مەیموونە سوورەکەم لێ هات و گیانم کەوتە لەرزین.. بۆن بوخـردێکی زۆر سـەیریش لە خـوێنەکـەم دەهات.. ئینجـا زیاتر ترسام.. ترسام و تا تینم تیا بوو قیژاندم:

ــ ڕاهیبەکە لە سەربانی ماڵی نەنکم مردووە و خوێنی من بۆنی بوخردی لێ دێت.

ئەوان هەر هەموویان لە هەر چوار تاکی پەنجەرەکەوە سەریان دەرهێنابوو، زەق زەق سەیریان دەکردم و پێدەکەنین:

ــ بەچی پێدەکەنن..؟! ڕاهیبەکە لە سەربانی ماڵی نەنکم مردووە و خوێنی من بۆنی بوخوردی لێ دێت.

دوایی زانییم ناهەقیان نەبوو پێبکەنن.. ئاخر من دوو ڕستەی زۆر سەیرم بەیەکـەوە پەیوەست کـردبوو.. ڕاهیبـەکە لـە سـەربانی مـاڵی نەنکم مـردووە لە کوێ و خوێنی من بۆنی بوخردی لێ دێت لە کوێ..؟! هەر بەڕاستی بێسەروبەر و نامـاقـووڵ بوو.. دەسـا ناهەقـیـشم نەبـوو.. من خـوێنم بدیایە، دەترسـام.. دەترسام و وڕێنەم دەکرد.. یەکەمجار خوێن ببینم و نەترسم، ئەو جارە بوو، کـە خـوێنی سـەری «ئاشـتی»م بینی.. نـەک نەدەترسـام، بەڵکو جـورئەتیش گـرتبـوومی، کـەچی ئەو کـچـەتیـوە بە قـسـەی نەدەکـردم و نـەدەکـردم.. بەس بمزانیایە بۆچی نەیدەوێرا لە نێوانماندا بنوێت، من هیچم نەدەویست.. ئاخ..!! ئێـسـتـاش نـەمـزانی بۆچی دەترسـا..!! وەکـو ئەو ترسـەی من ئـەو ڕۆژە لەناو حـەوشـە گـەورەکـەی مـاڵی نەنکمـدا هەسـتم پێی دەکـرد.. دواتر نازانم چۆن گەیشتبوومە ناو دەرگای حەوشەی خۆمان و کێ گەیاندبوومی.. وەکو کوێر دەستم دەکوتا و بە مـەزەندەی خـۆم بـۆ لای بەلووعـەی بەردەرگـای مـووبەقـەکە دەچووم.. تا دۆزیمەوە، نازانم چەند جار قاچم هەڵنووتا و بەسـەر چەند شتدا کـەوتم.. سـەر ئەژنۆ و ناولەپەکـانم ڕووشـان و دەکـزانەوە.. خـێرا خـێرا و بە هەردوو دەست ئاوم دەکرد بەسەر سەرمدا.. وردە وردە چاوەکانم دەکرانەوە و درزی ئاسـۆییـان تێ دەکـەوت.. ڕیشـاڵی خـەسـتی خـوێنم دەبینی بەسـەر ناوچەوانمدا دەهاتە خـوارێ و بەسـەر دوو ڕیزە کاشـیـە ڕەش و سـپـیـەکـەدا

جۆگەلەی جیا لەیەکتریان دەبەست.. بەملا و بەولای پشیلە ڕەشەکەدا، کە وەکو ژنی زەیستان پاڵکەوتبوو و چوار بێچووە سپیەکەشی گوانیان دەمژی، ڕێیان دەکرد و لەولاتر بەجیا دەرژانە زێرابەکەوە.. دڵم تێکهەڵات و لە ناوەڕاستی هەردوو جۆگەلەکەوە ڕشامەوە.. ڕشامەوە و ئەوەندەی دی بەر چاوم تاریک بوو.. هێندەی دیکە دیمەنی شتەکانم لێ گۆڕان.. دواتر پشیلەکە هەستایەوە و کلکە ئەستوورەکەی بە چەماوەیی خستە سەر پشتی.. لاسار و چەتوونانە کەوتە بازبازێن بەسەر جۆگەلەکاندا و بێچووەکانیشی زەق زەق سەیریان دەکرد.. لەپڕ ئەوانیش، دووان لەملا و دووان لەولا، خۆیان تێخست و هەموو گیانیان سوور هەڵگەڕا.. لەژێر تیشکی چوار گڵۆپە نیۆنە شیریەکەی بە ستوونی و بە هەر چوار بۆریی کەپری مێوەکەوە چەسپکرابوون، گیانیان دەبریسکایەوە و سێبەرەکانیان بە گەورەیی و چەندیش بلێی بە ڕەشی لەسەر دیوارە سپیەکەی نێوان ماڵی ئێمە و ماڵی «کاوە»دا دەردەکەوتن.. شوێنپێکانیشیان لەسەر کاشیەکان وێنەی تەڵەمشکی بچکۆلەی خوێناوی بەجێدەمان.. ئینجا ترس دایگرتم و ڕامکردە هەیوان.. لەشپرزەییدا بەسەر حەوزی ماسیەکەدا کەوتم، کە نەمدەزانی بۆچی و کێ هێنابووی بۆ ئەوێ.. جاران پشتی بە دیوارە سپیەکەی ژووری میوانەوە بوو.. ماسیە ڕەش و سپیەکانی ناوی، کە دەتوت قەڵەمی بۆیەن و کراون بە کونی پرگاڵدا، هەمیشە وەکو چەند هێڵێکی باریک بە یەکدا دەچوون و تێکدەقژقژان.. جارێ، هەر تاقە جارێ چییە نەمدی یەکێکیان بوەستێت.. شەوان کاتێ گڵۆپە شیریەکەش دەکوژایەوە، ئەوان هەر نەدەسرەوتن.. سپیەکان لە تاریکایشدا هەر دیاربوون و بێهودە ئەمسەر و ئەوسەریان دەکرد.. کاتێ لە دوو کونەکەی لای سەرەوە خواردنمان دەدانێ، بەبێ ئەوەی لە جووڵەی خۆیان بکەون، بە دەمە زۆر بچکۆلەکانیان خواردنەکەیان دەقۆزتەوە و هەر بەدەم ڕێگاوە دەیانخوارد:

ــ دایکە ئەوە بۆچی ناوەستن..؟!

ــ ئەمانە ماسیی جوانیین.. هەموو جوانیەکەشیان لەو ڕاکەڕاکەیاندایە.

ــ چەند گوناهن دایکە، کە ناتوانن بۆخۆیان بوەستن و پشوو بدەن.

ــ خۆیان ئاوایان پێ خۆشە گوڵم، تۆ پێویست ناکا خەفەتیان بۆ بخۆیت.

بەڵام خـۆیـان ئاوایان پێ خـۆش نـەبوو، بەڵکو لەودیوی ئەو جـامــە ئاویەوە، سـەر و سیمای ئێمەیان زۆر دزێو و ترسناک دەبینی و زەندەقیان لێمان چوو بوو.. من ئەو جـارە بۆم دەرکـەوت، کـاتـێ لەسـەر تەختـەکـەی پشـتـیـەوە پاڵکەوتبـووم و لێـیـەوە سـەیری دایکم و «یوسف»م دەکـرد، بۆ خـۆیان لەسـەر سـەکـۆی ناو باخـەکـە، لەژێر تیـشکی گڵـۆپە سـتـوونی و ئاسـۆییـەکـاندا دانیشتبوون.. سیمایان زۆر ناشیرین و ترسناک دیار بوو.. وێنەکانیان جووت جووت، وەکو وێنەی سەر شـەکردانە ڕەشـەکەی نەنکم دەردەکەوتن.. «ڕۆشنا»، کە لە تـەنیـشتـیـاندا لەژێر لێفـە سـپـیـەکەیەوە نووسـتبوو، وەکـو هێڵـەکانی پەڕینـەوەی سـەر شـەقـامـەکـان دیار بوو.. پشـیلە ڕەشـەکـە و چوار بێـچـووە سوورەکەی بووبوون بە دە و بە دەوری ئەواندا بازنەیەکیان پێکهێنابوو.. دواتر لە هـەر دوو دانەی وەکـو یەکی شـتـەکـان، یەکـێکیـان لە بەر چاومـدا کـاڵ دەبووەوە.. تا وای لێـهـات بـە تەواوی ونبـوون.. کـەچی ئەوانـەی مـانـەوە هـەر ناشـیـرین و دزێو بـوون.. هـەر ترسـناک و تۆقـێنـەر بوون.. دایکم و «یوسف»، ئەمیـان تەرمـۆزە ڕەشـەکەی چا و سینیـەکی پلاسکۆی ڕەش و دوانزدە پیاڵەی شـیـریی و ئەویان قـاپێ ئـارەق و قـاپـێ جاجک و سـەتڵـە ڕەشـە بچکۆلەکـەی سـەردەمی منداڵیی منی پڕکـردبوو لـە سـەهۆڵ و لەسـەر مـێـزە سـپـیـەکـەی بەردەمـیـەوە دانابوو، جـار جـار هەڵدەسـتـان و بە شـێـوەیەکی زۆر سـەیر لە سـەربان ڕادەمـان.. هـەر جـارێ یەکـێکیـشـیـان بە هەنگاوی کـورت کـورت و هـەرچەندیش بڵێی بە ترس و پارێزەوە دەچووە بەر دەرگا سپیەکەی حەوشەوە، کە نازانم بۆچی وەکو دەرگا زل و زەبەلاحـەکەی قوتابخـانە دەهاتە بەر چاوم، زۆر بەشـێنەیی درزێکی تێدەکرد.. سـەرێکی دەکێشـا و بەمـلا و بەولای خـۆیدا دەیڕوانی.. من دەمزانی چاوەڕێی کەسێکن، بەڵام نەمدەزانی ئـەو کەسە کێیە و بۆچی چاوەڕێی دەکەن.. هەرچەندیش مێشکمم بگوشیایە و خۆمم پێوە ماندوو بکردایە، هـەر نـەمــدەزانی.. هـەرگـیــز باوەڕم نـەدەکـرد ئـەو پیــاوە ســەیر و سەمـەرانە، لە شەوێکی ئاوادا، میوانداریی مـاڵی ئێمـە بکەن.. من تا ئێسـتاش نەمزانی و خۆشیان پێیان نەوتم، لە کوێ و چۆنیـان دەناسین.. باشە تۆ بڵێی خــەون نـەبووبێت..؟! خــەونی چی..؟! بە هـەردوو چاوی خــۆم دیم، کــاتـێ بە

ســـووکی و بەبێ دەنگیی دەرگـــایان ترازاند و یەک بە دوای یەکـــەوە هاتنە ژوورێ.. هەر دوانزدەیان بە ڕیز لەسەر سەکۆکە دانیشتن و چەکەکانیشیان، کە قۆنداخەکانیان بە ڕەش و لوولەکانیشیان بە سپی بۆیە کردبوون، لە بەردەمی خۆیانەوە دانان.. دایکم و «یوسف»یش لەسـەر کورسـیـەکـانی بەرامبەریاندا دانیشتن و وەک بڵێی یەکەمجار بێت بیانبینن، لە دەموچاویان وردبوونەوە.. جلوبەرگیان هی سەردەمە زووەکان و هەڵسوکەوتیشیان هی ئەم زەمانە بوو.. کورتەبنەکەیان هەستا و بە تفەنگەکەی کەوتە وەراندنی پرتەقاڵە سەوز و کاڵەکان، کە هیچ یەکێکیان لە تۆپێکی تێنس گەورەتر نەبوون.. دوایی هەر هەموویانی لەسەر چیمەنەکە کۆکردەوە و کردنیە گیرفانە زلەکانی پاڵتۆ خوریەکەیەوە، کە لە ڕاستیدا لێفەیەک بوو، لەملا و لەولاوە دوو کونی بۆ قۆڵەکانی تێکرابوو.. ئینجا چوو لە بەردەمی ئەواندا گیرفانەکانی بەتاڵکرد و بڵاوی کردنەوە.. ئەوانی تریشیان هەر یەکەی لە گیرفانی خۆیەوە مشت مشت بەڕوویان دەردەهێنا و تێکەڵی پرتەقاڵە کاڵەکانیان دەکرد.. لە دڵی خۆمدا وتم: ئاخۆ چ یارییەکی سەیر و سەمەرەیان پێ بکەن.. بە دیقەت سەیری دەستیانم دەکرد، کە چەپەیان شەش پەنجە و ڕاستەیان چواری پێوە بوو، تا فێری ئەو یارییە بم، کە ئێستا نا ساتێکی تر دەیکەن، بۆئەوەی منیش دواتر «کاوە» و «ئارام» و «تەنیا» فێرکەم.. بەڵام یاریی چی..؟! بە نینۆکە زلەکانیان توێکڵە ئەستوورەکەیان لێ دادەماڵین و وەکو مزرەسێو خرم خرم دەیانکرماندن.. جارێک پرتەقاڵی سەوز و جارێک بەڕووی کاڵ.. چەندم بەزەیی پێیاندا دەهاتەوە، کاتێ لەگەڵ قووتدانی هەر دانەیەک، چاوەکانیان توند توند دەنووقاند و ئاوێک، کە هیچ لە فرمێسک نەدەچوو، پیایاندا دەهاتە خوارێ و دەمـاری ڕوومەت و لاملیان لە تاوا گرژ دەبوون.. چاوەکانم پڕ بوون لە فرمێسک و لە دڵی خۆمدا وتم: خۆ ئەوانە میوانن.. بە تۆز و خۆڵی دەموچاو و سەر جلەکانیاندا دیارە لە ڕێگای زۆر زۆر دوورەوە هاتوون، ئەی بۆچی دایکم ناچێت چێشتی گەرمیان بۆ بهێنێت..؟! دوایی زانیم ئەمان خۆیان شتی تفت و تاڵ دەخۆن، بۆئەوەی ڕاستیی بڵێن.. بەوەدا زانیم کە تا دەنکێ پرتەقاڵ، یان بەڕووێکی کاڵیان نەخواردایە، قسەیان نەدەکرد.

من ئەگەرچی هیچ لەو پیاوانە تێنەدەگەیشتم، چونکە هەر دەتوت بە زمانێکی تر دەدوێن، بەڵام لەوە دڵنیا بووم هەرچی دەیڵێن، ڕاستە.. هەندێ وشەیان دەوت، من هەر لە هەموو ژیانمدا گوێم لێیان نەبووبوو.. هیچی وەکو «ماتریال» خۆش نەبوو، لە هەموو وشەیەکی تر زیاتر دەیانوت و دەیانوتەوە.. سەرەتا وتم: دۆزیمەوە.. ئێستا زانیم ئەمانە چین.. ڕاوچین و ڕاوی «ماتریال» دەکەن.. ئەو تفەنگانەشیان هەر بۆ ئەوە هەڵگرتووە.. ئینجا بیرم لە «ماتریال» کردەوە.. ئاخۆ باڵدارە، یان ئاژەڵ..؟! ئەگەر باڵدارە شێوەی چۆنە..؟! لە کۆتر دەچێت، یان لە کەو..؟! ڕەنگی چۆنە..؟! سپیە، یان ڕەش..؟! دەنگی لە دەنگی کام باڵندەی تر دەچێت..؟! ئەی ئەگەر ئاژەڵە لە کەروێشک دەچێت، یان لە ئاسک..؟! دواتر وتم: «ماتریال» مێیە و «تریال»یش نێرەکەیەتی.. وەکو کەو و ماکەو، چین و ماچین، گا و مانگا، کەر و ماکەر...

من لەو خەیاڵانەدا بووم، کاتێ باڵابەرزەکەیان هەستا و چوو بۆ لای دارهەنجیرەکە.. پەیتا پەیتا بە تفەنگەکەی هەنجیرە سەوزەکانی دەوەراند و سەیری هاوێکانی دەکرد.. وێنەکەی «مەسیح»م بیردەکەوتەوە، کە بە قژی زەردی تا سەرشان و سمێڵ و ڕیشی حەڵوایی و تێکەڵ بە یەکیەوە، لە بەرامبەر دارهەنجیرە ڕووتەکەوە وەستاوە و گەڵا سەوزەکانیشی بەسەر زەویدا بڵاوبوونەتەوە.. نووکی دارە درێژەکەی لە زەویە نەرمەکە چەقاندووە و بە دەستە سپی و گۆشتنەکەشی لە ناوەڕاستەوە گرتوویەتی.. هەر جارێ دەچووین بۆ ماڵی «مام تۆما»، من قنج لەسەر کورسیەکەی بەرامبەر ئەو وێنەیە دادەنیشتم و چاوەکانم لێی نەدەترووکاند.. بیرم دەکردەوە و دەچوومە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. جارێکیان «مام تۆما» پێکی وێسکیەکەی خستە سەر مێزەکەی بەر دەمیەوە و چیرۆکی دارهەنجیرەکەی بۆ گێڕاینەوە:

ــ بەیانییە و مەسیح بەرەو شار دێتەوە.. برسیەتی و دەچێتە لای ئەم دارهەنجیرەی سەر ڕێگا.. بەڵام بێجگە لە گەڵا هیچی تری پێوە نییە، بۆیە ئەمیش لێی تووڕە دەبێت و پێی دەڵێت: تا ماوی بەر نەگریت.. دارهەنجیر خێرا وشک دەبێت و گەڵاکانی دەوەرن.. قوتابیەکانی، کاتێ ئەمە دەبینن، سەریان سوڕدەمێنێت و لێی دەپرسن: ئەوە چۆن ئاوا زوو ئەو هەنجیرە وشکی

کرد..؟! پێیان دەڵێت: بەڕاستیی پێتان بڵێم: ئەگەر ئێوە بڕواداربن و گومانتان لە دڵدا نەبێت، ئەوە بەو دارهەنجیرە دەکەن، کە من پێم کرد، بگرە ئەگەر بەم کێوەش بڵێن: هەستە خۆت بخەرە دەریاوە، بۆتانی دەکات.

بەڵام دارهەنجیرەکەی ئێمە هەنجیری زۆر پێوە بوو، لەو دارهەنجیرە زڕە نەدەچوو، کە بەر ڕق و نەفرەتی لەناکاوی «مەسیح» کەوت.. چەند جار کڵاوە سوورەکەی سەری پڕکرد و بردی لای ئەوان هەڵیڕشت، هەر تەواو نەدەبوو.

یەکێ لەو پیاوانە، کە لە هەموویان بە تەمەنتر بوو، لەوەدەچوو دەمڕاستیان بێت، ئەو ئینجانە ڕەشە گەورەیەی هەڵگرت و کێشای بە قەراغی پەرژینی باخەکەدا، کە گوڵێکی سپیی تێدا ڕوێنرا بوو و بۆنێکی سەیری لێ دەهات.. ئینجانە پارچە پارچە و گوڵیش بەژێر گڵە ڕەشەکەیەوە بوو.. ئەمە ئەو گوڵە بوو، کە من و «یوسف» خۆشماندەویست.. بەڵام ئەوسا «یوسف» ئەوەندەی خواردبووەوە، ئاگای لە دنیا نەمابوو.. بەحاڵ قنگی خستبووە سەر قەراغی کورسیەکەوە و دەتوت ها ئێستا نا ساتێکی دی دەکەوێتە خوارەوە.. هەردوو دەستی بەشلیی لەسەر ئەژنۆکانی دانابوو، سەریشی شلتر بۆ خوارەوە شۆڕکردبووەوە.. جار جار بەحاڵ چاوەکانی دەکردنەوە و هەر خێرا دایدەخستنەوە.. ئەمەیان خەتای ئەو پیاوانە بوو، ئەگەر ئەوانیش لەگەڵیان بخواردایەتەوە، ئەوا ئەم وەکو شەوانی تر، تەنها کەمێکی دەخواردەوە و ئاوا سەرخۆش نەدەبوو.. باشە بۆ نەیاندەخواردەوە..؟! خۆ ئارەقیش تاڵە.. من ئەو جارەی، کە منداڵ بووم و لە ماڵی «مام تۆما» بە هەڵە لەجیاتی ماستاو خواردمەوە، زۆر تاڵ بوو، ئەی بۆچی نەیاندەخواردەوە..؟! چاکەی دەستی دایکیشم، ئەگەر شەکریان تێنەکردایە، تاڵ بوو، ئەمیان بۆ نەدەخواردەوە..؟! من زۆر شت لەو پیاوانە تێنەدەگەیشتم، کەچی هەر خۆشیشمدەویستن.. هەر بەزەییشم پیایاندا دەهاتەوە.. ئاخر زۆر داماوبوون و لە شوێنی زۆر دوورەوە هاتبوون زۆر.. ئەو ئینجانەیە هەر کەسێکی دی بیشکاندایە، لێی خۆش نەدەبووم، کەچی ئەم بەقەستیی شکاندی و دڵیشم گەردی نەگرت.. شکاندی و کردی بە سەدان لەتی جیاواز جیاواز.. یەکێ لە پارچەکانی هێنا و بە دەسکی ڕەشی خەنجەرە سپیەکەی بەر پشتی، بەڵام زۆر بەسووکی لە قەراغەکانی

دەدا و بچووکی دەکردەوە.. بە شێوەیەکی خڕ دەریهێنا و خستیە بەر چاوی.. سەرنجی لێ دەدا و فووی لێ دەکرد.. ئینجا بڕبەندێکی سپیی لە گیرفانی ناوەوەی مرادخانیە ڕەشەکەی دەرهێنا و پێی تەنک و لووس کرد.. بە پەنجە زیادەکەی دەستی چەپی و هی ئەسپێکوژەی دەستی ڕاستی تۆقە سپییەکەی لە قژی دایکم کردەوە و لە پێشدا نووکی دەرزیە گرنج گرنجەکەی کرد بە پەنجە زیادەکەیەوە، هەر خێرا لەو کونە بچکۆلەیەوە خوێن بەربوو و لەتە ئینجانەکەی پێ نەخشاند، ئینجا وەکو نووکی پڕگاڵ خستیە سەری و دوو کونی خشتی تێ کرد.. نازانم ئەو دەزووە سپیەشی لە کوێ پەیدا کرد، ئاوا خێرا لە کونەکانی هەڵکێشا.. ئەم جەمسەری کردە پەنجە زیادەکەی و ئەو جەمسەری لە پەنجەی دۆشاومژەی دەستی ڕاستیەوە هەڵکێشا و کردی بە خولخولۆکە.. ئەم سەرگەرمی خولاندنەوەی بوو، یەکێ لە هاوڕێکانی هەنجیرێکی کاڵی خستە دەمیەوە.. دوای ئەوەی تێر تێر جووی و قووتی دا، سەری لەسەر خولخولۆکەکەی دەستی بەرزکردەوە، کە ئەوەندە بە خێرایی دەخولایەوە لە شێوەی سەدفلسەیەکی سوور دەهاتە بەر چاوم.. دەنگێکی وەکو گڕوگاڵی منداڵیشی دەردەکرد، کە ئێستاش ئەگەر بمەوێت دەتوانم لێوی خوارەوەم بەحاڵ بخەمە ژێر دانی سەرەوەم و لاسایی بکەمەوە: «بڤڤڤڤڤڤ.. بڤڤڤڤڤڤ.. بڤڤڤڤڤڤ».. لە چاوەکانی دایکم ڕاما و وتی:

ــ ئێمە ماتریالیستین.

ئینجا من زانیم بە هەڵەدا چووم، «ماتریال» نە مەلە و نە ئاژەڵ.. جارێکی دیکەش لە خەیاڵی خۆمدا کەوتمەوە ڕاوە ڕاو بە دوای مانای وشەی «ماتریال» و ئەمجارەیان «یست»یشی چووە پاڵ.. لەو خەیاڵانەدا بووم، کاتێ یەکێکیان هەستایە سەر پێ و چەکەکەی کردە شانیەوە.. بە ناو باخەکەدا گەڕا.. گەڕا.. لەپڕ دانەویەوە و بە دوو پەنجە ئەو ئینجانە ڕەشە بچکۆلەیەی هەڵگرت، کە گوڵێکی دڕکاویی شێوە تەشیلەیی زۆر ناشیرین و بۆنناخۆشی تیادا ڕوێنرا بوو.. دەمودەست گوڵەکەی لەناو هەڵکێشا.. گڵەکەی وەک بڵێی نەیەوێت لێی جیا بێتەوە، یان باوەڕی نەکردبێت لە شێوەیکی ئاوادا لەناکاو هەڵکوتنە سەریان و لە شیرینخەودا ڕایانپەڕێنن، توند توند خۆی بە ڕەگەکانیەوە

گـرتبـوو، وەکـو قـاڵب لەگـەڵیـدا هـاتە دەرەوە.. ئینجـانەکـەی بردە بەر بەلووعەکەوە.. بە ناو دوو جۆگەلە سوورەکەدا دەڕۆیشت و کلاشە سپیەکانی و دامێنی شـەرواڵە ڕەشـەکـەی سـوورهەڵگەڕان، کـەچی هـەر هەسـتـیشـی پێی نەدەکـرد.. ئینجـانەکـەی شت و هێنـایەوە.. دایە دەست دایکم و ئەویش هەر خێـرا مـەمکەکانی دەرهـێنان.. دەریهـێنـان و شـیری تێکردن.. ئـەوە بە لامـەوە سەیر نەبوو، کە دایکم ئەو هـەموو شیرەی لە مەمکەکانیدا بوو، بەقەدەر ئەوەی دەمویست بزانم ئەو پیاوە چی لێ دەکات.... شیشێکی باریکی درێژی لە خوار قـۆنداخی تفـەنگەکەی جـیـا کردەوە و چەنـد جـارێ کـردی بەناو لوولەکـەیدا.. تۆزێکـی ڕەشـی لێ دەهـاتە دەرەوە و دەرژایـە سـەر شـیـری ناو ئینجـانەکـەوە.. هەر بە شـیشـەکـەش جـوان تێکی دا.. ئینجـا هەر هەمـوویان بـە جـارێ دەسـتیـان بۆ بەنەخوێنـەکانیـان برد و لە ناو شەرواڵەکانیـاندا هێنایانە دەرێ.. ئەو سرنجـە ڕەش و سپیانەی بە سـەرەکانیـانەوە بەستبوویان، لێیـانکردنەوە و دەرزیەکـانی سـەریان خـسـتنـە ناو ئینجـانەکـەوە.. شـیـر و تۆزە ڕەشـەکـەیان تێکردن، کە دوای ئەو هـەموو تێکدانەش هەر تێکەڵ بە یەکتر نەبووبوون، ڕەش بە تەنیـا و سپی بە تـەنیـا، دوو هێڵی جیایان لەناو سرنجـەکەدا کێشـا بوو.. خـۆشـیـان لە شـێـوەی دوو ڕیزی بـەرامـبـەر بە یەکتـر و لەنـاو چیـمـەنەکـەدا وەسـتـان.. شـەشـیـان لەمـلا و شـەشـەکەی تریان لەولا، دەرزیەکەیان دەکرد بە قـۆڵی یەکتردا.. ئەوەندەی نەبرد هـەر یەکەیان لـە شـوێنی خـۆیەوە و لەسـەر دەم لێی پاڵکەوتن و خەویان لێ کەوت....

دایکم «ڕۆشنا»ی هـەسـتـاند، کە تا ئەو کـاتە بێـئـاگا لەوەی چی لەم مـاڵەدا ڕوودەدات، بۆ خـۆی نووسـتـبـوو، دەسـتـی گـرت و بـە چاوی خـەواڵـووەوە بردیە ژوورەوە.. سـەیری مـێـردەکـەی هـەر نەدەکـرد، کـە لەسـەر کـورسـیـەکـەی و بە دانیشتنەوە خەوی لێ کەوتبوو.. هات ئەمانی هـەر دوو دوو بە لێفەیەکی ڕەشـی سـادە داپۆشـی.. لوولەی چەکـەکانیـشـیـانی، لەمـلا و لەولای سـەر و قـاچیـانەوە چەقاند و چەرچەفی سپیی پێ دادان.. ئیـتر بوون بە شـەش گـۆڕی وەکو یەک و ناو ئەو چیـمـەنەم لێ بـوو بە گـۆڕسـتـان.. گـۆڕی ڕەش و کـێلی سـپی، ئـای کـە ترسنـاک بوو..!! مـووچڕکـەم پیـادا دەهـات و خـەریک بـوو زیرە بکەم.. بـەیانی

کاتێ چاوم کردەوە، کەسیان لەوێ نەمابوون، بەڵام ناو باخەکە تەواو گۆڕا بوو.. لەمـلا لەتە ئینجانەی شکاو.. لەولا هەنجیری سەوزی گازلێگیراو و توێکڵی پرتەقاڵ و بەڕوو.. لەولاتر بوتڵی ئارەق و قاپی لەسەردەمکەوتووی «یوسف».. هەندێ لەولاتریش سەتڵی تێکقووپاوی منداڵیی من و تەرمۆزی شکاو، لەتە سینیی پلاسکۆ، پیاڵە و ژێرپیاڵەی وردوخاشبوو.. مێرووڵەکانیش، نیوەیان ڕەش و نیوەکەی تریان سپی، سەرسام و ئەبڵەق، بێسەروشوێن بەناویاندا دەهاتن و دەچوون...

به منداڵیی هەرکە باسی مردن بکرایە، من خێرا شەکردانە ڕەشەکەی ماڵی نەنکمم بیردەکەوتەوە.. تا ئەم دواییەش مردنم لە شێوەی شەکردان دەهاتە بەرچاو.. زۆر جار لە خۆمم دەپرسی: بۆچی مردن لە شەکردانە ڕەشەکەی نەنکم دەچێت..؟! هەر جارێ لێیم دەپرسی:

ــ ئەوە نەنە بۆچی ئەو شەکردانەی تۆ لە مردن دەچێت..؟

ئەم تاکە نەعلەکەی تێ دەگرتم و دەیوت:

ــ خۆزگە دەمزانی تۆ ئەو پرسیارە بێسەروبەرانە لە کوێ دەهێنیت.. ئاخر مەیموونی چەپەڵ ئەم شەکردانە کوێی لە مردن دەچێت..!! دوایی سەربەگۆبەند مردن دەبینرێت، تا بزانیت لە شەکردان دەچێت..؟!

ــ دەتۆ چاوت خێل بکە و لێی بڕوانە، ئینجا بڵێ وانییە.

ــ بەسە بیبڕەرەوە و واز بێنە.. من حەوسەڵەی تۆم نەماوە.

دەمبڕییەوە، بەڵام وازم نەدەهێنا.. هەرچەند دەچوومە مووبەقەکەوە و بە تەنیشت قۆریە سپیەکەوە دەمبینی، سەرنجم لێ دەدا و لێی ورددەبوومەوە.. شووشەیەکی لاکێشەیی.. ڕەش ڕەش و لووس و ساف.. لە دوورەوە دەبریقایەوە.. کاتێ سەیری خۆمم تیادا دەکرد، دەیکردم بە دووان.. دووانی زۆر ناشیرین و ڕەزاگران.. دوو سەری لاکێشەیی وەکو دوو تەڵەی مشک.. ئەوسا قسەکەی ئەو جارەی نەنکمم بیر دەکەوتەوە: «زیندوو یەکێکە و مردوو دووان».. ئەمە ئەو جارە وای پێ وتم، کە لە سەربانی ئەوانەوە وەستا بووم، سەتڵە ڕەشە بچکۆلەکەی خۆمم پڕ کردبوو لە کەفاو و بە پارچە سۆندەیەکی سووری بچکۆلەش مژم لێی دەدا.. مژم لێی دەدا و فووم تێ دەکرد.. هەر

جارێ دوو بڵقی سپی سپیی بە قەدەر یەکی لێ دەردەچوو.. سووک سووک و زۆر زۆر بەئەسپایی، پەڕی قاز و کۆترئاسا بەرەو خوارەوە، ڕێک بۆ ناو حەوشەکە شۆڕدەبوونەوە.. بە نەرم و شلیی دەکەوتنە سەر کاشیە ڕەشەکان و لەوێ (پففف) دەتەقینەوە:

ــ زیندوو یەکێکە و مردوو دووان.

پێم وت:

ــ تێناگەم دەڵێی چی.

ــ کچی خۆم.. ئێمە هەموومان بە زیندوویی یەکێکین، بەڵام کاتێ دەمرین، دەبین بە دووان.

ــ بۆچی دەبین بە دووان..؟

ــ نابێت بڵێیت بۆچی دەبین بە دووان، بەڵکو دەبێت بڵێی دەبین بە دووانی چۆن..؟

ــ دەبین بە دووانی چۆن..؟

ــ دەبین بە دووانی وەکو یەک.

ــ دووانی وەکو یەک..؟!

ــ ئا، دووانی وەکو یەک.

ــ ئەی چۆن لەیەکتر جیا دەکرێینەوە..؟

ــ خوای گەورە جیامان دەکاتەوە.

ــ چۆن جیامان دەکاتەوە..؟

ــ نابێت بڵێیت چۆن جیامان دەکاتەوە، بەڵکو دەبێت بڵێیت بۆچی جیامان دەکاتەوە..؟

ــ بۆچی جیامان دەکاتەوە..؟

ــ بۆ ئەوەی خراپ و چاک لە یەکتر دوورکەونەوە.

لەمەوە هەر دوو شتی وەکو یەکم دەبینی، وام دەزانی مردوون.. هەمیشە لە دڵی خۆمدا و زۆر زۆر بە ترسەوە دەموت: «تاک زیندووە و جووتی لەیەکچوو مردوون».. خووێکی زۆر سەیرم گرت و نەمدەتوانی وازی لێ بهێنم.. تا گەورەش بووم، هەنگاو بە هەنگاو لەگەڵمدا ڕێی دەکرد.. هەر شتێکم دەبینی،

بیرم لە هاوەڵەکەی دەکردەوە.. ئەگەر هەیبووایەوە بە مردوو و نەیبووایە، بە زیندووم دادەنا.. لە جەستەی خۆمەوە دەستم پێ دەکرد، تا بزانم چەند ئەندامی تاک و چەندی جووتم هەیە.. دەست و قاچەکانم، هەردوو چاوم، هەردوو گوێچکەم، گورچیلەکانم، سییەکانم، دواتر هەردوو مەمکیشم مردوون.. کەللەی سەرم، قژە زەردەکەم، پشتم، سنگم، دڵم، هەندێ ئەندامەکانی ترم زیندوون.. من تاکەکانم خۆشدەویست و بەزەییم بە جووتەکاندا دەهاتەوە.. هەر ئەو بەزەییەش وای لێ دەکردم بترسم.. ترسێک، کە لە هیچ حاڵەتێکی تردا هەستم پێی نەدەکرد.. تەنگوچەڵەمەی من هەر ئەوە نەبوو بە دوای هاوەڵی شتەکاندا دەگەڕام، بەڵکو کاتێ دەمدۆزینەوە، ئینجا سەری گرفتەکە دەستی پێ دەکرد.. دەبووایە چاک و خراپیشیان لە یەکتر جوودا کەمەوە.. ئەمەیان بۆ من زەحمەت بوو، چونکە نەمدەتوانی حوکمی ڕاست و درووستیان لەسەر بدەم.. دواتر بۆم دەرکەوت چ پەیوەندی و نزیکیەکی سەیر و سەمەرە لە نێوان تاک و جووت و مردوو و زیندوودا هەیە.. وەکو پەیوەندیە بەتینەکەی نێوان قاوغی هەڵمات و کاکڵەکەی و نزیکیە سەیرەکەی نێوان ترس و خۆشەویستی.. ئینجا زانیم من دەستم داوەتە کارێکی قورسی واوە، کە زۆر زۆر لە توانای من و هەموو بەندەیەکی دیکەی ئەم سەر زەمینە بەدەرە.. من بەبێ ئەوەی بەخۆم بزانم دەستم خستبووە کاری غەیبەوە.. وەی..!! ئەو جارە چەند ترسام، کاتێ بۆم دەرکەوت من کوفرم کردووە..!! ئەوسا خەتاکەیم خستە ئەستۆی نەنکمەوە.. جا هەر بەڕاستییش خەتای ئەو بوو.. خەتای ئەو شەکردانە بوو، کە نازانم لە کوێی هێنابووە ئەو ماڵە و ئاوا وەکو بتی قورەیشی و ڕۆمانی منی پێ تووشی کوفر و گوناه کرد.. بەڵام خەتای خۆشمی تێدا بوو، نەدەبووایە ئەوەندە بیری لێ بکەمەوە و بیکەم بە خولیای شەو و ڕۆژم.. باش بوو شکاندم، بەڵام من نەمشکاند.. دایکم شکاندی و نەیهێشت لەگەڵیدا پیادا بچم و بزانم دەگەمە کوێ.. ئەوەشیان خەتای خۆم بوو.. خەتای ئەو بزێوی و چاوقایمیەم بوو.. پێڵاوە سپیەکیانیم بە سیکۆتین بەملا و بەولای شەکردانە ڕەشەکەوە چەسپ کردن.. ئیتر ڕێک لە دوو کێلی سپی سپی دەچوون و سیمای گۆڕیان بە شەکردانەکە

دا.. کاتێ بە لەرزە لەرزە سەری شەکردانەکەم هەڵدەدایەوە، هەر بەڕاستیی وامدەزانی سەری گۆڕ هەڵدەدەمەوە و لە مردوو دەڕوانم.. هەرکە دایکم هاتە مووبەقەکەوە و بینی، ڕاچڵەکی و یەک بە دەنگی خۆی قیژاندی:

ــ وای..!! وای..!! وای دایکە وای..!!

کەچی نەبوورایەوە و نەکەوت.. بەرزی کردەوە و کێشای بە سەرمدا و شەکردانەکەشی بە کاشییەکاندا...... ئانوسات خوێن بە هەر چوار دەوری سەرمدا هاتە خوارەوە و بە سەر شەکرە ڕژاوەکەی سەر کاشیە ڕەشەکانی مووبەقەکەدا دەتکا و دەیتواندەوە.. دەتکا و دەیتواندەوە.. لە هەر پارچەیەک لە چوار پارچە شکاو و ناڕێکەکانی شەکردانەکەشدا خۆم و خوێنم جووت جووت و زۆر بە ناشیرینی دەردەکەوتین.. ئینجا زانییم خوێنم بە شەکردانەکەی نەنکم ژەهراویی بووە.. بەڵام نازانم بۆچی نەمدەویست کەس بەو نهێنییە بزانێت.. وابزانم لەبەرئەوە بوو، بە قسەیەکی زۆر بێسەروبەر و بێمانام دەزانی.. بە لامەوە شەرم بوو بڵێم: «شەکردانەکەی نەنکم خوێنی ژەهراویی کردووم».. کاتێ لە دڵی خۆشمدا دەمووتەوە، قێزم دەکردەوە.... «پوورە شەرمن»م بە دەرمانە سوورەکە بۆی برژاندمەوە و بە لەفافێکی وەکو سەرتوێژی گامێش و لە شێوەی هێلکەشەیتانۆکە پێچای.. ژانی دەکرد و خەوم لێ نەدەکەوت.. ڕۆژی تەرزەبارانەکە هەر من و پوورم لە ماڵ بووین.. من بە سەری شکاوەوە لەسەر دۆشەکە ڕەشەکە پاڵکەوتبووم و سەرنجم لە پەنجەرەکە دەدا.. لەو هێڵە ئاویە باریک و لەیەکچوانە ورد دەبوومەوە، کە دەنکە تەرزەکان، لاسارانە، وێنەی پۆلە ڕیشۆڵەی سەرگەردان و چەواشە، خۆیان پیادا دەکێشا و بە توانەوەیان پێکیان دەهێنان.. دواییش لەسەر تاقە سپیەکەوە تێکەڵ بە یەکتر دەبوون و.... ئیتر وردە وردە چاوم ماندوو و پێڵووم قورس بوو.. قورستر بوو.... لەگەڵ دەنگی «دڵدار» بە ئاگاهاتمەوە و خێرا چاوم کردەوە.. ئەوە بەڕاستیی ئەو بوو..؟! بەڵێ، ئەو بوو.. بەڵام ئەم ئەوسا هاوڕێی خاڵم بوو، تەنها ئەو کاتانە دەهات، کە ئەو لە ماڵ بووایە، ئەی ئەوە بۆچی.......؟! بڵێم چی.. ئێستاش لە بیرمە ئەم جلێکی ڕەشی سادە و پوورم بلووز و پانتۆڵێکی قەدیفەی سپیی لە بەردا بوو.. هەردووکیان لە بەرامبەر

یەکتردا وەستابوون و پوورم بە دەرزی و دەزووێکی سپی قۆپچە سپییەکەی بە یەخەی ئەم دادەگرتەوە.. کە زانیم منیان نەدیوە، خۆم کردەوە بە نووستوو، دوو درزی بچکۆلەم کردە ئەم چاو و ئەو چاومەوە و لێم دەڕوانین.. ئیتر لەو دوو درزە بچکۆلە و ئاسۆییەوە، هەردووکیانم بە گەورەیی و بە ستوونییەوە دەبینی.. سووک و ئاسانیش دەمتوانی لە هەموو شتێک بگەم و جوان جوان لێکیان بدەمەوە.. پوورم کە هەرچوار کونی قۆپچەکەی بە دەزوو تەنی.. ئینجا بە مەکرێکەوە لە چاوەکانی ئەمی ڕوانی و پەرچەمە ڕەشەکەی، کە بە شانە تایبەتیەکەی خۆی تاڵ تاڵی کردبوو، بە سووکی و ئێجگار بەناز، لەسەر چاوەکانی، کە تا ئەو کاتە نەمدەزانی ئەوەندە جوانن، لادا.. کەمێ خۆی بەرزکردەوە و زۆر عەیارانە، لەسەر نووکی پێی وەستا.. بە سووکی، مەگەر هەر خۆی بزانێت بۆچی ئاوا بە سووکی، سەری خستە سەر سنگی و بە دان، بەبێ ئەوەی چاوی لە چاوی بترووکێنێت، دەزووەکەی لە بنڕا قرتاند.. قرتاندی، بەڵام سەری لەسەر سنگی هەڵنەگرت.. نەخێر، ئینجا دەستەکانی، کە مووچڕک و تەزووی ئاڵۆشی لاسار و سەرشێت تەواو قورسی کردبوون، بە خاووخلیچکی، وەکو مەست، هەڵبڕی و کردنیە ملیەوە.. قژە خاو و پڕەکەی، کە تا ئەو کاتە لەژێر چەناگەی «دڵدار»دا، وەکو چەوە ورد ورد و ڕەشەکەی لە بنکی حەوزی ماسییەکانی خۆیدا ڕۆکرابوون و هەمیشە لەژێر تیشکی نە زۆر کز و نە زۆر بەتینی گڵۆپە شیریەکەدا دەدرەوشانەوە، لەنگەری گرتبوو؛ بە جووڵەیەکی دڵبزوێنی سەری، کە هیچ کەسێکی دی بێجگە لەو نەیدەزانی ئاوا بکات، کردنی بە دوو بەشی وەکو یەک و بەملا و بەولای دەستەکانی «دڵدار»ەوە، کە بە توندی هەردوو شانی ئەمیان دەگوشی، شۆڕکردەوە.. بە جووڵەیەکی دیکە، سەری هەڵبڕی و دەمی، کە بێجگە لە بستەی سوور لە هیچی تر نەدەچوو، لە دەمی ئەم نزیککردەوە و لێوەکانی زۆر بە پەرۆشەوە بە لێوەکانیدا دەهێنا.... ئەنجام بۆی شل بوو.. هەر کاتێکم زانی لەولای منەوە پاڵکەوتن و دیمەنەکە لە بەر چاومدا لە ستوونییەوە بوو بە ئاسۆیی.. ئینجا زانیم کچ چۆن شەرمی لە کوڕ دەشکێت.. پێشتر هەمیشە خەمی ئەوەم بوو، کاتێ گەورەبووم چۆن لە ڕووم دێت بە کوڕ بڵێم: خۆشمدەوێیت.. ئەمەشیان بە

هەرحاڵ، چۆن دەتوانم پەنجەکانی بگرم و چاوەکانیشم، بەبێ شەرم ببڕمە چاوەکانیەوە.. ئینجا لەپڕ هەردوو دەستم لەملا و لەولاوە، لە پێشدا زۆر بە شلی و دواییش توند توند لە کەمەری بئاڵێنم، دەمم لە دەمی نزیک بکەمەوە و بە ماچە یەک لەسەر یەکەکانم مرِی بکەم..؟! لەمەوە زانیم بە دزیی چاوە هەمیشە زیت و بەئاگاکانەوە، ئەو چاوانەی لە یەک کاتدا بە ستوونی و ئاسۆیی شتەکان دەبینن، جەستە جیاوازەکان، بەبێ دەنگ و بەبێ چرپە، چەندیش بلێی بە حەز و ئارەزووەوە بە یەک دەگەن.. ئەوسا دەشێت دەنکە قۆپچەیەک، هەر تەنها دەنکە قۆپچەیەکی وردی چوارکونی و هیچی دی، تەواوی کارەکە مەیسەر بکات.. دەسا وابوو، بە هەڵەدا نەچوو بووم.... من ئەوسا لە هەموو کاتێکی دیکە زیاتر بیرم لەوە دەکردەوە، کە «شەرمن»ی پوورم خوشکی ڕاستەقینەی دایکم نییە و بە منداڵیی هەڵیانگرتۆتەوە.. خۆشم نەمدەزانی بۆچی بووبووە خولیای شەو و ڕۆژم و دەمویست بگەمە بنجوبنەوانی.. نەدەبووایە ئەو جارەی «باجی نازێ»ی ژنی «مام نیزام»ی مفەوەزپۆلیسی ترافیک بۆی باسکردم، ئاوا شپرزە و سەغڵەت بوومایە، بە ڕادەیەک ماوەیەکی زۆر بێ هۆش ببم و دواییش حەیران و سەراسیمە، بەبێ ئەوەی بتوانم دەمهەڵێنمەوە و تاقە وشەیەک بڵێم، لە چاوەکانی ڕامێنم.. وا نەبووایە ورد و باریکتر بۆی باس دەکردم و لە کرۆکی مەسەلەکەی دەگەیاندم.. ئەم کاتێ زانی من بەرگەی هەواڵی ئاوا ناگرم و ڕەنگە هەر ئێستا نا ساتێکی دی گیانم دەربچێت، پێی وتم:

ــ من گاڵتەم لەگەڵدا کردیت ئاشنا.. تۆ چەند زوو باوەڕت کرد..!!

دواییش وتی:

ــ خۆ من وامدەزانی تۆ گەورە بوویت.. نەمدەزانی هەر منداڵە ساویلکە و خۆشباوەڕەکەی جارانیت..!!

بەڵام گاڵتەی نەدەکرد و زۆر بەڕاستییشی بوو.. ئینجا بیرم لە قسەکانی ئەو جارەی کردەوە و چاک لێیان تێگەیشتم، کاتێ بە نەنک و پوورمی دەوت.. ئەمە ئەو جارە بوو، کە من و «ڕۆشنا» هەتاوی ئێجگار گەرمی تەمووز پێستی سووتاندبووین و دەبووایە هەموو ڕۆژێ دوو جار بە دەرمانە سپییەکە خۆمان

بشـۆیـن.. چ بۆنێکی نـاخـۆشی هەبـوو ئەو دەرمـانەش، چاوی دەکـزاندمـەوە و ڕەنگوڕووی شـتـەکـانم تـەواو لێ دەگـۆڕان، کـەچی «ڕۆشـنا» وانەبوو.. دایکم هەردووکمـانی بە یەکەوە دەشت و دواییش لـەژێر سێبـەری دارهەنجـیرەکەدا نەنکم و پوورە «شـەرمن»یش بە کرێمە سپییـەکە چەوریان دەکردین.. ئینجا ئەمیان جلی لە بەر من و ئەویان لە بەر «ڕۆشنا»ی دەکرد.. جارێکیان «هەڵۆ»ی کوڕی «مام نیزام»، لەسەر دیوارەوە، لەو شوێنەی هەموو جارێ پشیلە سپیەکە لێیـەوە هەڵدەترووشکا، ملی هەڵکێشـابوو، زەق زەق لێـمان ڕادەما.. ورد ورد سـەرنجی دەداین و بزە دەیگرت.. نەنکم سـەری هەڵبـڕی و بینی.. تفـێکی بۆ هەڵدا و خاولیە ڕەشەکانی لێ کردینە پەنا:

ـ سەیری چی دەکەیت چاوحیز..؟! کوڕی نیزامە کەچەڵ.

کـەچی ئەم گـوێی بە قـسـەی نەنکم نەدەدا.. نـەنکم دوای ئەوەی تۆپـەڵێ جنێـوی دیکەی بـە خـۆی و دایـک و باوکی دا و ئەم هەر لامـسـەرلایی لێ کـرد، تاکێ پێـڵاوی دایکمی لـەسـەر کـاشیـە ڕەشـەکـان هەڵگرت و پەلامـاری دا.. بە توندی و تـا هێـز و توانای تێـدا بوو کـێشـای بە سـەریدا و بە پشـتـدا کـەوتە حەوشەکەی خۆیانەوە.. دەگریا و هاواری دەکرد.. ئەوەندەمـان نەزانی «باجی نازێ»ی دایکی بە شـاتە شـات لە دەرگاوە پەیدا بوو.. ناوچەوانی بە پەڕۆیەکی سپی بەسـتبـوو و قـامچیـەکی ڕەشیشی گرتبوو بە دەستیەوە.. ئەوسا پوورم چووبوو بۆ حـەمـامـەکە، بۆ ئەوەی پشـتی دایکم بشـوات.. بەجـووتە گۆرانییـان دەوت و لەبەر دەنگی خـۆیان گـوێیـان لە هـاوار هاواری «باجی نازێ» و زریک و هووڕی نـەنکم نـەبوو.. من و «ڕۆشنا»ش ئەبڵـەق و سـەراسـیـمـە سـەیری یەکترمان دەکرد و دەگریاین.. دەگریاین و نەماندەتوانی بچین بانگیان بکەین.. کـاتێ پـوورم هاتە دەرەوە، «باجی نازێ» کـاری خـۆی کـردبوو.. هەرکـە بینی دڵڕەقانە بـە قـامچیـە ڕەشـەکـە لە نەنکمی دەدا، شێت و هار بـوو.. چاوەکانی خـوێنیان تیا زا و دەمارەکانی ملی کرتەکرتیان پێ کەوت.. هەر خێرا خـۆی گـەیاندە سـەر سـەری و هەردوو قـاچی هەڵبـڕی.. لەولاتر خـسـتیـە سـەر کاشیەکانەوە و بە دەمدا کەوت.. بە لـەقە لە سەری دەدا و ئەم تا تینـی تیا بوو دەیقیـژاند.. دایکم ڕۆبەکەی لەبەرکردبوو و بە پڕتاو هاتە دەرێ.. هات و توند

توند دەستەکانی پوورمی گرت.. پاڵێکی بەهێزی پێوە نا و دووری خستەوە.. «باجی نازێ» خوێن لە دەم و لووتیەوە دەهاتە خوارێ و وردە وردە یەخەی کراسەکەی سوور هەڵدەگەڕا.. ڕووی کردە پوورمەوە و بە شێوەیەکی زۆر سەیر پێی وت:

ــ خۆزگە هەموو زۆڵێ ئاوا وەکو تۆ بەوەفا بوونایە دەرهەق بەوانەی گەورەیان کردوون.

دایکم و نەنکم بە حەپەساویەوە لە یەکتریان ڕوانی و سەریان لەبەر نا، کەچی ئەم نەیبڕیەوە.. بە پەنجەکانی خوێنی دەم و لووتی دەسڕی و جنێوی دەدا:

ــ قەحپەی کچی قەحپە وات لێ هات لەمن بدەیت..؟!

ــ لەناو ماڵی خۆمان لە دایکم بدەیت و بێ دەنگ بم..؟! ئاوا هەردوو چاوت دەردەکەم.

ئەم ڕووی کردە ئەولاوە و بە گاڵتەپێکردنێکی زۆر سەیرەوە وتی:

ــ ئای لەوە..!! خۆ دەڵێ دایکمە..!!

ئینجا لە نەنکمی ڕوانی و هەر بە تەوسەوە پێی وت:

ــ چەند بەزەییم بەوانەدا دێتەوە، کە نازانن کێ دایک و باوکیانە..!! ئەو بێچووەقازانە چەند داماون، کە لە هێلکەی ژێر مریشکی کڕدا سەریان دەجووقێت..!!

نەنکم ئەوەندەی دی شڵەژا و ڕەنگی هەڵبزڕکا.. هێندەی دیکە زمانی لە گۆکەوت و ئارەقی کردەوە.. ئەمیش بەبێ وەستان جنێوی خۆی بە یەکە بە یەکەمان دەدا و هاوکات بە جووڵەی دەست و دەموچاوی تەمسیلی جنێوەکانی دەکرد.. تەنانەت تا ئەو کاتەی گۆرانیی «پەلکەزێڕینەی سوور»ی «نیشتیمان»ی پوورزای دایکیشم لە ڕادیۆی یەکێ لە ماڵەکانی گەڕەکدا بەرزبووەوە، ئەم هەر نەیبڕیبووەوە:

ــ ئێوە گەورە و بچووکتان قەحپەن.. قۆندەرەن.. هیچوپووچن.. ناکەسبەچەن.. کەس نەماوە لەم شارە ئێوەی....... دادە ڕازیە ئەوە نیشتیمان کەی ئەم گۆرانییەی وتووە..؟!

ـ ئەوەندە نییە.

ـ ئەی چۆن من نەمزانیوە..؟!

دایکم بە خۆبادانێکەوە پێی وت:

ـ شیعری شەرمنە.

ئەم یەکسەر ڕووی بەلای پوورمدا وەرگێرا و بە حەپەساویەوە لێی پرسی:

ـ وایە شەرمن..؟!

ـ بۆچی نەتدەزانی..؟!

ـ لە کوێ بیزانم، ئەگەر تۆ پێم نەڵێیت..!!

ئینجا بە گلەییەوە پێی وت:

ـ خۆ ئێوە هیچ شتێ بە من ناڵێن..!!

ـ وانییە نازێ گیان، بەڵام من وامدەزانی تۆ زانیوتە.

ئەم لە هەموو کەسێ زیاتر شێت و شەیدای گۆرانیەکانی «نیشتیمان» بوو.. هەر جارێ ئەم لە «سلێمانی»ـەوە دەهات بۆ سەردانی ماڵی نەنکم، ئەو لە بەرامبەری دادەنیشت و داوای لێ دەکرد گۆرانیی بۆ بڵێت.. هەر ئەوەندە ئەم دەنگی لێ هەڵدەبڕی، ئیتر ئەو دەستی دەکرد بە گریان.. دڵۆپێ فرمێسکی چاوەکانی ئەمیش بەس بوو بۆ نەنکم تا لەو بەکوڵتر بگری و دایکم و پووریشم لەگەڵ خۆیدا بێنێتە گریان.. ئەو جارەش چی کرد بە گریان..!! فرمێسکەکانی ورد ورد دەهاتنە خوارێ و تێکەڵ بە خوێنی دەم و لووتی دەبوون.. نەنکم پێی وت:

ـ دە بەسە نازێ گیان.. تۆ بۆچی ئاوا لە خۆت دەکەیت بە قوربانی چاوەکانت بم.

دایکم دەستی کردە ملیەوە و تێر تێر بۆی گریا:

ـ تۆ نابێت ئەوەندە هەست و دڵت ناسک بێت.. وا بڕوات بەرگەی چەند ساڵێکی تر ناگریت بە ساقەت بم.

ئەو گۆرانیە نەبووایە ئەو ڕۆژە «باجی نازێ» هەموو شتێکی دەوت.. من ئەوسا منداڵ بووم و لە توانامدا نەبوو بە ئاسانی لە لوغزەکان بگەم، ئەگینا ئەوەندەی وتیشی کەم نەبوو.. دواتر زانیم، کە پوورم خۆی زۆر چاک ئەمە

دەزانێت، بەڵام گـوێی ناداتـێ.. ئاخـر ئـەم حـیسـابی بۆ هیچ شـتـێ نەدەکـرد.. دوای ئەوەی لە «دڵدار»یش جیابووەوە، وەکو سۆزانی ئیشی دەکرد و ناوبانگی بە هەموو شـاردا بڵاوبووەوە.. من دوای مردنی دایکم لەگەڵیدا دەژیام و ڕۆژانە هەر پێم دەکرا دەرگـا لەم و لەو بکەمـەوە.. دەبـووایە شـەوان درەنگ درەنگ بە کرێم ناوگەڵی چەور بکەم و پەنجەکانم تا ناوەوەی بەرم.. لە بەرچاومدا وەکو تەڵەمشکی خوێناویی دەردەکەوت و قێزم دەهاتەوە.. هێڵنجم دەدا و زۆر جار دەڕشـامـەوە.. لەمـەوە بێـزم لە پیـاویش دەهـاتەوە و هەرگـیـز باوەڕم نەدەکـرد ڕۆژێ لەگەڵ هیچ کامێکیاندا بژیم.. کەچی ئەم هەر خێرا خـەوی لێ دەکەوت و ئاگای لە دنیا نەدەما.. من جاران چەند بە هەڵە لە سۆزانییەکان گەیشتبووم.. وامدەزانی ئـەوەندە بیر لە ڕابردووی خۆیان دەکەنەوە، ئارامیان نییە، بەڵام وا نەبوو.. من بەخیلیی بە سـۆزانی دەبەم، کە ڕابردووی نییـە.. ئەگەر هەشیبێت پیـاوی تێـدا نیـیـە.. پیـاو دەتوانێ بە ئاسـانی دەست بـەسـەر جـەسـتـەی هەر سـۆزانیەکدا بگرێت و بۆ ماوەیەک بیکات بە هـی خۆی، بەڵام هەرگیز ناتوانێ دوو پێی بخاتە ناو یادوەریەکەی.. لە زاکیرەی سـۆزانییدا هەموو نێرینەیەک مـردووە.. ئەوێ تاقـە شـوێنێکە خـاڵی بێت لە دەسـتـەڵاتی پیـاو.. من ئەو قێزکردنەوە و دڵتێکهەڵاتنەم نەیانهێشت ببم بە سـۆزانی، ئەگینا چاکترین پیشـە بوو بۆ من.. وەکـو شـاگـرد لای پوورم بمابـوومایـەتەوە باشـتـر بوو لەو شـووەی کـردم.. ئەوەتا ئێسـتـاش قێـزکردنەوە و ڕشـانەوە بەسـەر دنیـاوەیان نەهێشـتـووم و لە هەمـوو کاتێکی دی زیاتر گومـان لە ڕابردووی خۆم دەکـەم.. ئەوەنـدەی دیکە ژیانم تێکەڵ بە ئـەفـسـانەکـان بوو و تـازە زەحـمـەتە بەم خەیاڵانەوە لەم دنیایە جێگام ببێتـەوە.. ئەوەتا جـارێکی دیکەش ئەو پرسـیـارە شـوومـە بڕسـتی لێ بڕیوم و بە تـەواوی لە دەوروبەرەکـەمی دابڕیوم.. هاکـە کـارەسـاتێکی گـەورە ڕووی دا..!! ئاگـاداربن ئێـسـتـا نا سـاتێکی دی دەنگی گوللەیەکی وێڵتان گوێ لێ دەبێت..!!

* ئەم چیرۆکە ساڵی ١٩٨٦ لە مووسڵ نووسراوە و ساڵی ١٩٩٧ لە دانمارک

دەسکاریی کراوە.. لێی لابراوە.. بۆی زیاد کراوە.. ڕێنووسەکەی هاتیتە گۆڕان، بەڵام بیرۆکە سەرەکیەکانی هەر وەکو خۆیان ماونەتەوە.

* ئەم چیرۆکە دایکی ڕۆمانی «ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!!»یە، کە دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم لە سلێمانی بڵاوی کردۆتەوە.

کارگەی بووکەشووشە

پێشکەشە بە بیلیندا، ئەو ژنە دانیمارکیەی گۆڕی منداڵییم پێدەزانێت

«شـاخـەوان جـەنگۆ»ی بەندیەوانی شـۆڕشی نوێی رزگـاری پێش ئەوەی خەنجەرەکە بکات بە ورگی خۆیدا و بێبەزەییانە هەڵیدڕێت، هەموو کارەکانی بە رێکی ئەنجـام دابوو و هیچ باکی بە مـردن نەبوو.. ئەم بە ئاسـانی ئەو قەناعەتەی لا نەخـوڵقابوو، بەڵکو دوای بیرکـردنەوەیەکی زۆر و گـینگڵـدانی بەردەوامی شـەوان لەناو جێگادا بۆی دەرکـەوت، کە هیچ رێگایەکی لە بەردەم نەمـاوە و دەبێت بمرێت.. ئەم لەو ڕۆژەوە شـاری بەجـێـهـێـشـتبـوو و چەکی کردبووە شان، دەیان جار بیری کردبووەوە و لە خۆی پرسی بوو: «ئایا ژیانی من لێرەوە تەواو دەبێت، کاتێ گوللەیەک شوێنێکی ئەم جەستەیەم دەبڕێت و رۆحم لە جـووڵە دەخـات..؟!» لە شـەڕێکدا چاوی چەپی لە دەست دا و دوای چاکبوونەوەی زۆر لە جاران گەرمتر تێهەڵچووەوە، بەڵام کاتێ چاوی راستی کەوتە ئێش و رۆژ بە رۆژ کزتر دەبوو، ئیتر توانای ئەوەی نەما لە نەبەردەکاندا بەشـدار بێت و لەگـەڵ «سـمکۆ قـەڵغـان»ی پاڵەوانی شـەڕەکـانی «لاوێن» و «بارزین»، کـە قاچەکانی لە کەڵک کـەوتبوون و توانای رۆیشتنی ناو شاخ و داخە سەختەکانی نەما بوو، کردیان بە لێپرسراوی ئەم بەندیخانەیە و کۆمەڵێ ئەرکیان خستە سەر شانی.. ئەگەرچی ئەمە سەرەتا بۆ ئەوێک، کە هەمیشە لەگەڵ هەڤاڵەکانیدا لە پێشبڕکێدا بوو و دەیویست بەهەر شێوەیەک بێت بۆڕیان بداتەوە، تێکشکانێک بوو و زۆر جـار پێـوەی دەتلایەوە، بەڵام ئارامی دەگـرت و دڵی خـۆی بەوە دەدایەوە، کـە ئەمـەش ئیـشـێکە و دەتوانێت لەو

ڕێگەیەوە پارێزگاری لە ناوبانگەکەی بکات.. دوایی بۆچوونەکانی تەواو گۆڕان و هەستی کرد ئەمە دیارییەکی خواوەندییە و ڕۆحێکی پاکیزە پێی بەخشیوە.. ئەم شوێنی بەندیخانەکەیشی چەند بڵێی بەلاوە خۆش بوو و زۆر دڵی پێی دەکرایەوە.. ئەگەر لە چیرۆکێکدا وەسفێکی ئاوای بخوێندایەتەوە، سەری لە کاری ئەو چیرۆکنووسە سوڕ دەما، کە توانیویەتی بە وشە ساختمانێکی ئاوا بخوڵقێنێت، بەڵام ئەمە نە چیرۆکە و نە هەقایەت، بەڵکو ڕاستیە و تێیدا دەژی.. لە یەکەمین نامەی دوای چاکبوونەوەیدا، کە بە نهێنیی بۆ «سامال»ی دایکی نارد، نووسی: «لە شوێنێکدام مەحاڵە من بتوانم وەسفی بکەم و تۆش بە ئاسانی هەست بە سیحری جوانیەکەی بکەیت، بەڵام بۆئەوەی کارەکە کەمێ ئاسان بکەم، ئەوا تۆ خانووێک بێنە بەرچاوی خۆت، کە لە خشتی وەکو پەشمەک درووستکراوە و لە ئاسمانەوە، ڕێک لەو شوێنەی تەمومژە ئێجگار چڕەکان ڕەنگی ڕاستەقینەی هەموو شتەکان کاڵدەکەنەوە و بەتەواوی سیمایان دەگۆڕن، هەڵیدەدەنە خوارەوە و چوار شاخی بەرز لە شێوەی بازنەیەک دەستەکانیان بۆی رادەگرن.. ناهێڵن بکەوێتە سەر زەوی و تا دنیا دنیایە داینانێن».. ئەم لە هەر نامەیەکدا بە شێوەیەک باسی جوانی و نهێنیەکانی ئەوێی دەکرد و دڵخۆشیی خۆی لە کارەکەی دەردەبڕی.

دایکی هیچ خۆشیی لەو قسانە نەدەهات و تا بڵێی رقی لە سەرەڕۆیی کوڕەکەی بوو.. ئەو لە بنەماڵەیەکی خانەدانی شار بوو و حەزی دەکرد هەموو کارێ بە هێمنیی مەیسەر بێت.. دەیویست نۆبەرە بێباوکەکەی بە ڕێگەیەکی شارستانیانە گەورە بکات و نەهێڵێت تێکەڵ بە منداڵە چوختیەکان ببێت، بەڵام ئەم هەر لەو ڕۆژەوە پێی گرت و چووە کۆڵان، لێی یاخی بوو و هیچ شتێکی لە منداڵانی گەڕەکی «ڕووناکی» نەدەچوو.. کەللەڕەقی وەکو خۆی نەبوو و ئەو دایکەی تەواو هەراسان کردبوو.. «حەیات خان»ی نەنکی هەموو جارێ سەری لێ بادەدا و پێی دەوت:

ــ تۆ لەو منداڵە دەچیت، کە حەفتەیەک بۆ گوێز وڕک دەگرێت، کاتێ باوکی لە تینیدا نامێنێت و هەموو ددانەکانی بە گاز دەردەهێنێت، ئیتر مانگێکیش بۆ شەربەتی گوێز لە سەرانیان دەگرێت.

نەنکی ڕۆژانە بە دوایەوە بوو و هەر جارێ لە گەڕەکێ دەیهێنایەوە.. جارێ لە «سەیداوە» و جارێ لە «تەعجیل» لای منداڵە هاروهاجەکانی تری ئەوێ.. ئەنجام لەسەر شەقامی شەستی، لە نێوان «سەیداوە» و «ئیسکان» ئیڤایەکی سەربازی گیانی شێلا و بۆ هەتا هەتایە لە جووڵەی خست.. ئەمە لە ڕۆژێکی باراناویی سەرەتای پایزدا ڕوویدا و ئەم بە چاوی خۆی لاشەکەی بینی.. ئەم خۆیشی نەیدەزانی بۆچی ئەوەندە دڵی لەو گەڕەکە هەژارنشینانە دەکرایەوە و ئەوەندە بە هەڵسوکەوتی ئەو منداڵانەی ئەوێ سەرسام بوو.. فێری هەموو جنێوە سەیرەکانیان بووبوو و لاسایی جلوبەرگە تەسک و پەڕپووتەکانیانی دەکردەوە.. کەس نەیدەزانی کوڕی بێوەژنێکی زۆر دەوڵەمەندی شارە و کۆمەڵێ خانووی گەورەی شوێنە ستراتیژیەکان و ریزێ دووکانی ناو بازاڕ هی ئەمانە.. ڕقی دنیای لەو ناوە ناسکەی خۆی بوو و دەیان جار جنێوی بۆ باوکە گۆڕبەگۆڕەکەی ناردبوو، کە ناوی ناوە «هاوژین» و لە ناوی هەموویان جیاوازە.. لە شاخ خۆی کرد بە «شاخەوان» و لەبەر بەشداربوونی زۆری لە شەڕە خوێناوییەکاندا، نازناوی «جەنگۆ»یان پێ بەخشی و بە قەدەر هەموو دنیا شانازیی پێوە دەکرد.. کەچی دایکی هەر لە سەرەتاوە حەزی لەو ناوانە نەبوو و هەمیشە نامە نهێنیەکانی بە ناوی ڕاستەقینەی خۆیەوە بۆ دەنووسی.. لە هەمووشیاندا داوای لێ دەکرد بێتەوە شار و خوێندنەکەی تەواو بکات.. دواییش هەوڵی دەدا بیهێنێتەوە و لە پرۆژە تازەکانی یارمەتیی بدات.. «ئەوەتا ئەو لەو گەڕەکە تازەیەدا ژیانێکی دیکەی دەستپێکردووە و لەگەڵ مێردی دووەمی و ئەو دوو منداڵەیدا ژیانێکی جیاواز لەوەی پێشووی بەسەر دەبات، کە هەردووکیانی بە سکێ بووە».. ئەو لە شۆڕشی ڕزگاریی پێشوودا مێردی یەکەمی لە دەست دابوو و نەیدەویست مەرگی تاقە کوڕە هەرزەکارەکەیشی ببینێت.. مێردەکەی، کە بەڕێوەبەری بەناوبانگترین بانک بوو، لەگەڵ دەستپێکردنی شۆڕش هەموو قاسەکانی بەتاڵکردبوو و چووبووە شاخ، کەچی دوای چەند مانگێ دەرکەوت ناپاکە و خرایە زیندانەوە.. بەرگەی ئەشکەنجەی سەختی ئەوێی نەگرت و هەر ئەو ڕۆژە گیانی دەرچوو.. ئەوسا «هاوژین» تەمەنی دوو ساڵ بوو و ئێستا خۆشبەختانە

ئەمەی بیر نایەت.. هەر جارێکیش بیەوێت بیر لە منداڵیی خۆی بکاتەوە، یەکسەر ئەو ژنانەی بیردەکەوێتەوە و لە شێوەی تارمایی دەکەونە بەر دیدەی، کە قژی زۆر درێژ و ئێجگار رەشیان کردبووەوە و بە چڕنووک کۆمەڵێ هێڵی سووریان لەسەر دەموچاوی خۆیان کێشابوو؛ لە باخەکەی ئەماندا بە دەم گریانەوە گوڵی رەنگاورەنگیان دەڕواند و زرووکوهووڕیان دەگەیشتنە گوێچکەی ئەم، کە بە تراکسودێکی مشەماوە لە بەرامبەر پەنجەرەی ژووری میوانی نهۆمی دووەمی ماڵەکەیان وەستابوو و سەیری دەکردن.. ئەوسا ئەو جووتە حاجی لەقلەقەی هێللانەی قووچەکییان لەسەر ترۆپکی منارەی مزگەوتەکەی ناو بازاڕدا کردبوو و زۆر جار بۆق و پووشکەبەقنگەیان لەو گۆمەی ئەوبەری ماڵی ئەمان راودەکرد، ئەوەی دوایی پڕیانکردەوە و کردیان بە «مونەزەمەی یەرمووک»؛ لەسەر دیواری کەمێ بەرزی حەوشە وەستابوون و سەیریان دەکردن.. ڕۆژی دامێنی ئاسمانە بێگەردەکەش وەکو قازێکی خەڵتانی خوێن سست سست باڵەکانی رادەوەشاند و لەناو تاریکاییەکی کەمێ تۆخدا گەوزی دەدا.. وردە وردە رۆدەچوو و لە چاوی ئەم وندەبوو.. ئەوسا گڵۆپە پەمەییە ستوونیەکانی قەدی هەر چوار بۆریی کەپری مێوەکە بەشێوەیەکی زۆر جیاواز ژنەکان و حاجی لەقلەقەکانیان دەردەخست و هەر جارێ وەکو شتێ دەکەوتنە بەر بینایی.. ئەم زۆر حەزی دەکرد سەیری قژی درێژی دایکی بکات و بە وردی سەرنجی لێ بدات، کاتێ بە تۆقەیەکی لەقلەقی سپیی کەمێ پان لە ئاستی ملیدا دەیبەست و لە شێوەی گەڵای دارخورما بەسەر بلووزە سپیەکەیدا شۆڕدەکردەوە.. جا ئەگەر ئەو ئەژنۆکانی بخستایەتە سەر زەوی و بە حاڵ سمتی لەسەر قولاپەپێکانی دابنایە، وەکو هی کاتی نوێژکردن لە حاڵەتی خوێندنی تەحیاتدا، ئەوا سەری تاڵەکانی قژی زۆریان نەدەما بنی پێکانی دابپۆشن، کە جووتیکردبوون و بە ستوونیی لەسەر کاشیە خاڵدارەکانی ژووری نووستندا دانابوون.. جارێکیان لە خەونیدا بینی هەر ئاوا رووی کردبووە ئاوێنە باڵانوماکە و دانیشتبوو.. سەرۆکی مونەزەمەکە، کە چوارشانەیەکی چاوڕەش بوو و بە جلە خاکیەکانیەوە رێک لە وێنەی سەر پارەی وڵاتێکی بیانی دەچوو؛ دەستی بە قژیدا دەهێنا و بە زمان بنی پێکانی

بۆ دەلستەوە.. ئەم لە پەنجەرەکەوە سەیری دەکردن و موچورکەی پیادا دەهات.. بەیانی، کاتێ خەبەری بووەوە، لەبەر ئازاری قورگی نەیتوانی لەناو پێخەفەکەی بێتە دەرەوە و ئەو ڕۆژە نەچوو بۆ قوتابخانەش.. نەنکی سووک سووک ناوچەوانی بۆ دەشێلا و جار جار کەمێ شیری گەرمی دەدایە.. هەستی دەکرد چاوەکانیشی ئازاریان هەیە و شتەکانی ژوورەکەی وەکو تارمایی دەبینی.. دایکی جووتێ گوارەی سپیی وەکو پارەی سەردەمە زووەکانی کردبووە گوێچکەیەوە و پاڵتۆیەکی خوریی رەشی درێژی پۆشیبوو، پێش ئەوەی پێلاوە کەمێ بەرزەکانی لەپێ بکات و وەکو هەموو بەیانیەکی دی بچێت بۆ دەوام، هات بۆی دانەویەوە و ڕوومەتە گەرمەکانی ماچکرد.. ئەم وەکو ئەو فەردە پڕ لە خۆڵانەی سەربان و بەردەمی مونەزەمەکە دەهاتە بەرچاوی و دڵی دەکەوتە ختووره، کە لەسەر یەکتر هەڵچنرابوون و بە رەنگی رەش بۆیەیان کردبوون.. هەرچەند لە تاو ئازار پێڵووەکانی قورس دەبوون و بەسەر گلێنەکانیدا دەکەوتن، خەونی بە مونەزەمەکەوە دەبینی و سەرنجی لە دایکی دەدا، کە بە توێی کراسێکی توولی سپیی تەنکی بە پووشکەبەقنگەی رەنگاوڕەنگ نەخشاو و بە دەم گۆرانیی «دلعني يا گميل في فرح بلدي»یەوە لەسەر فەردە خۆڵەکان سەمای دەکرد و دەستەیەک پاسەوان دەفیان بۆ لێدەدا.. بۆقەکان، کە هەر یەکەیان بە قەدەر تەختەسرِی پۆلەکەیان دەبوون و نەیدەزانی چی گەیاندبوونیە ئەوێ، لەژێر قاچەکانیدا دەفلیقانەوە و دەنگێکی سەیریان لێ بەرزدەبووەوە.. تێکەڵ بە دەنگی دەفەکان دەبوون و ئاوازێکی ترسناکیان دەخولقاند.. خۆیشی نەیدەزانی ئەم بوو بە ناخی زەوییدا ڕۆدەچوو، یان فەردە خۆڵەکان بوون بەرز دەبوونەوە و لە شێوەی شاخێکی سەخت دەردەکەوتن، بەڵام ئەوەندەی دەزانی ئەم هەستی بە ورووژانێکی سەیر دەکرد، کە تێکەڵ بوو لە رقی ئەستوور و لەزەتی قووڵ.. دواتریش هەر جارێ نەخۆش بکەوتایە و تای گەرم لە جێگادا بیخستایە، ئەو دیمەنەی بیردەکەوتەوە و بۆ ماوەیەک قینی لە خۆی و لە دایکی و لە هەموو شتێ هەڵدەستا.. کەچی دوای ئەوەی چاکدەبووەوە و پێیدا دەچووەوە، لەزەتی لێ دەبینی و خەیاڵەکانی وەکو تیری تیرهاوێژە شارەزاکانی دوتوێی کتێبە مێژووە

کۆنەکان هەموو ئەو دیوارانەیان دەبڕی، کە لە حاڵەتی ئاساییدا بۆیان نەدەکرا و ئاوا پەیان بە شوێنە سەخت و دوورەدەستەکانی ئەودیوی بیرکردنەوە نەدەبرد.. لەوێدا بە دوای حاڵەتێکدا دەگەڕا هەم لە ڕۆچوون بچێت و هەم لە هەڵکشان.. ئازاری جەستە دەیتوانی چاکتر خەیاڵەکانی بە قووڵاییی ناخیدا بەرێت و بە هەورازەکاندا سەریانخات، بەڵام ئەمە ئەو هەستە بوو، کە ئەم لێی بێ بەش بوو، یاخود نەیدەتوانی بە ئاسانی لە ماڵ و لە کۆڵان و لە گەڕەکەکەیدا بەدەستی بهێنێت.. منداڵ نەمابوو لەو قوتابخانەیەی «رساله» شوێنی چڕنووکەکانی ئەمی بەسەر روومەت و چەناگەیەوە دیار نەبێت، یان دەم و لووتی پڕنەکردبێت لە خوێن.. کەچی مامۆستاکانی لێیان نەدەدا و تەنها پێیان دەوت:

ــ حەیف و مەخابن تۆ کوڕی ئەو دایک و باوکەیت..!!

ئەو جارەی «فیراس»ی کوڕی سەرۆکی «مونەزەمەی یەرمووک»ی بردە ژووری کتێبە کۆنەکانی حەوشەی ئەودیوی قوتابخانە و خشتی سووری بە قاڵبی خشتەکەی بڕی، پۆلی شەشی سەرەتایی بوو و چەند ڕۆژێکی مابوو بۆ تاقیکردنەوەی کۆتاییی ساڵ.. مامۆستای چاودێر گرتی و دایە دەست بەڕێوەبەر.. ئەو ڕۆژە بەڕێوەبەر و مامۆستا و قوتابییەکان لە ترسا هەڵدەلەرزین و ئەم بە تەنیا بە خەیاڵیدا نەدەهات.. ئێوارەش دایکی دەستی چەپی لەسەر شانی ڕاستی و هی ڕاستی لەسەر شانی چەپی دانابوو و بەدرێژاییی ژووری میوان پیاسەی دەکرد.. هەموو گیانی هەڵدەلەرزی و ناو بە ناو هەر بەو ترسەوە لەمی دەڕوانی.. هەناسەیەکی قووڵی هەڵدەکێشا و دەیوت:

ــ هەر ئەم جارە بە ساغی بۆم دەرچێت.....

تەواوی نەدەکرد و بە زرووکەی گریانێکی کپ کۆتاییی پێ دەهێنا.. دەستەکانی دەگرت بەملا و بەولای ڕوومەتەکانیەوە و لە دەرگاکەی دەڕوانی.. چاوەڕێ بوو لەناکاو هەڵکوتنە سەر ماڵەکەیان و بیانخەنە ئۆتۆمۆبیلە جامتەڵخەکانەوە.. بۆ سەردابە تاریکەکانیان بەرن و تا ماون لەوێیان بهێڵنەوە.. «هیام حەمدان»ی دراوسێیان، کە هەموو ساڵێ دووانەیەکی لەبار

دەچوو و ناوی هەمووویانی بە سووری تۆخ لە سەر دیوارەکانی ژووری نووستنەکەیان نووسیبوو، سەری ئەمی دەنووساند بە سنگە نەرمەکەیەوە و بە زمانەکەی خۆی و بە دەنگێکی پڕ لە ترسەوە پێی دەوت:

ـ نەدەبووایە ئاوا بکەیت ڕۆحەکەم، نەدەبووایە..!!

«هیام» بۆ دڵنەوایی لایان مایەوە و شەو لەپاڵ خۆیدا نواندی.. ئەم هەستی دەکرد گەورە بووەوە و ناتوانێت ئاقڵ و سەنگین لە باوەشی ژنێکی جواندا بنوێت، کە ڕۆژانە بە چاوی خۆی دەبینێت هەرزەکار و گەنجەکانی ئەم گەڕەک و ئەو گەڕەک شەڕی پێ دەفرۆشن و ماتۆڕ و ئۆتۆمۆبیلەکان هەمیشە لە ئاست ماڵەکەیاندا هێواشدەکەنەوە.. ئەگەر لەسەر قولەپێکانی دابنیشێت و کەمێ خۆی بە لای پشتدا لار بکاتەوە، ئەوا گومانی تێدا نییە ئەو قژە درێژەی، کە هەر جارێ بە ڕەنگێ بۆیەی دەکات و لە بەرتیشکی هەتاو و گڵۆپەکاندا بە شێوەیەکی زۆر سەیر دەبریسکێتەوە؛ دەتوانێت بنی پێکانی دابپۆشێت و ئەوسا ئەم هەموو گیانی بەژێر لەزەتدا دەکەوێت.. بیری لەو جارە دەکردەوە و دەمارەکانی بەشێوەیەکی سەیر دەکەوتنە کرتەکرت، کاتێ بە کراسێکی تووڵی تەنکەوە لەو ژوورەی نووستن بەرامبەر ئاوێنە باڵانوماکە ئەم دەست و ئەو دەستی ئەمی گرتبوو و بەدەم گۆرانیی «صباح الخیر یا لوله»وە سەمای دەکرد، کە لە ریکۆردەری سەر مێزە فۆرمیکاکەی سووچی ئەوسەرەوە بەرزدەبووەوە و لە ژوورەکەدا دەنگی دەدایەوە.. خەیاڵەکانی کەوتبوونە باڵەفڕەیەکی بێمانا و لە هیچ شوێنێکدا نەدەسرەوتن.. دوای ئەوەی تەواو ماندووبوون و ئارەقیان کردەوە، «هیام» دەستی گرت و بردی بۆ حەمامە کەمێ تاریکەکە، ئەوەی لە ژێرزەمینێکدا بوو و بە بڕینی چوار پێنج پلەی قادرمەی کەمێ بەرز دەگەیشتنە بەر دەرگاکەی.. لەوێ چەند مشتێ ئاوی ساردی کرد بە دەموچاوی ئەمدا و قاچە رووتەکانی خۆی خستە ژێر ئاوی بەلوعە بەرزەکەوە.. ئەم سەرنجی لێ دەدا و بیری لە «خاڵە سالار»ی دەکردەوە، کە ساڵێ پێش لەدایکبوونی ئەم بە ڕووتیی لەگەڵ کچێکی گەڕەکی ئەفسەرەکان لە حەمامی ماڵەکەیاندا کوژرابوو و نەنکی پێی وتبوو نابێت بە هیچ شێوەیەک لای منداڵانی تری گەڕەک لە زمانی دەربچێت.. ئەم دەیزانی نابێت باسی

ئەوەش بکات، کە لەگەڵ «هیـام» چووە بۆ حـەمـام و لە بەرچاوی ئەمدا خـۆی گۆڕیوە.. مـەمکەکانی بینیوە و جـوان جـوان لێیـان وردبۆتەوە.. سـەرگۆکـانی وەکو هێلکەشـەیتانۆکەی زل زل هاتوونەتە بەرچاوی و ئارەزووی کردووە مژی قـووڵ قـووڵیان لێ بدات.. بـەڵام پێی خۆش بـوو بۆ یەکێ لە هاوڕێکانی گـەڕەکی «سـەیداوە»ی باس بکات، کـە «هیام» بە پەنجـەی ئەسپێکوژە و دۆشـاومژەی ئەم دەست و ئەو دەستی سەر کوڵمەکانی ئەمی بەسووکی گرتووە و بە شێوەیەکی زۆر جوان پێی وتوە:

ــ وەی قوربانت بم تۆ لە تاریکییدا چەندێ جوانی..!!

بەڵام ئەو چونکە حـەمـامی ئاوای نـەبینیـوە، هـەرگیـز هەست نـاکات، ئەمـە قسـەیـەکی بەتامـە و زۆر خـۆشـە شـەوان پێش خـەوتن لەسـەر جێگا بـیری لێ بکاتـەوە.. هـەر ئەو کــــوڕە، کـــە بـاوکـــە ســـیس و لاوازەکـــەی لە بـەردەم چێشـتخانەیەکی گەورەی گەراجدا لە بەیانییەوە تا ئێوارە بە دەنگە تەڵخـەکەی فـەرمـوو فـەرمـووی لە خـەڵک دەکـرد و ڕێک لە وێنەی سـەر مـارکـەی پشـتـملی فـانیلـەی عـەللاگە دەچوو؛ نیوەڕۆیەکی تەمووز کاتێ لە پەنا دیواری حـەمامی ئیسکان بە تەنیشت یەکترەوە میزیان دەکرد و دیوارە داخبووەکە چزەیەکی وەکو رۆنی هەڵقرچاوی ناو تاوەی سەر پرێمزی حانووتی قوتابخـانەکەیانی لێ هەڵدەستا، پێی وت:

ــ ئەگەر خـوێنی پەڕەسێلکە بەسـەر سـەرینەکەتدا بـڕێژیت و شـەوان کـاتێ سەر دەکەیتە سەری، بیر لە هەر کچێ بکەیتەوە، خەونی پێوە دەبینیت.

ئەم خـوێنی پەڕەسێلکەی لەسـەر سـەرینەکەی نەڕشـتبـوو، بەڵام بەڕاسـتیی بیـری لە «هیـام» کـردبووەوە و لەنـاو خـەیاڵەکـانیـدا گـەوزی پێ دابـوو.. ئەم دەبووایە بەقەدەر پلەی قادرمەکانی ژێرزەمینی ماڵەکەیان خەیاڵ ببڕێت تا پێی دەگات و رایدەمووسێت.. پلەی یەکەم دەبووایە خۆی گەورە بکات و بەلایەنی کــەم ئەوەندەی کــوڕێکی شــانزدە ســاڵانـی لێـبـێت.. پلەی دووەم دەبـووایە مێردەکەی بکوژێت، کە ئەفسـەرێکی گەورەی ئاسـایش بوو و زۆر لە وێنەکانی باوکی خۆی دەچوو.. لە پلەی سێیەمدا هەڵیدەگرت و دەیبردە ناو ئەشکەوتی شاخێکی بەرز.. ئیتر بەم شێوەیە پلە لە دوای پلەی دەبڕی و پێی دەگەیشت..

له دوا پلەدا رووتی دەکـردەوە و ئاوێزانی دەبوو.. ئـەمـە هونەری تێکەڵکردنی ڕۆچوون و هەڵکشـانەکان بوو و تێیدا قاڵبـووبووەوە.. وا نـەبووایە مەحاڵ بوو لەزەتی لێ ببینێت و هەست بکات ئەم جـەسـتـەیەکی سـوودبەخـشـی هەیە.. هـەیەتی و ڕۆحی دەخـاتـە جـووڵە.. کـەچی ئەو شـەوەی چاوەڕێی هـاتنی ئۆتۆمـۆبیلە جـامـتـەڵخـەکـان بوون، «هیـام» هەر خـۆی لەو سـەربانـە ئێـجگار بەرزەی خـۆیان هاتە باوەشـیـەوە و بواری نەدا ئەم خـەیاڵەکانی بخـاتە کـار.. دایکی بە دەستێ جلی سپـیـەوە لەسـەر کورسـیـەکی پلاسـتیکی ڕەشی ژێر کەپری مێوەکە و لە نێـوان گڵۆپە پەمـەییـەکانی چوار سـتوونەکەی، ڕوو لە دەرگای حەوشە دانیشتبوو.. چاوەڕێ بوو پیاوە خاکیپۆشەکان بە لەقە بیخەنە سـەر پشت و بیـانپـێـچنەوە.. ئەم دەنگی لێـزمـەبارانێکی ناکـاو دەهـاتە گوێچکەیەوە و تەزووی بە گیانیدا دەهێنا، کە هەر دەتوت لە هەورە زۆر ڕەش و ئێجگار چڕەکانی ناو هەقایەتە خورافیەکانەوە دێتە خوارێ و بۆ ساتێ بیری دەچووەوە دنیا بەرەو هاوین دەچێت.. ئەوەتا قـەرەوێڵـەکانی سـەربانەکە لەژێر تیـشکی خـۆری ناوەڕاسـتی حـوزەیراندا گـەرمـداهاتووە و ئەمـان بە ئاو شـتـوویانە.. دۆشـەگـیـان لەسـەر داخـسـتـووە و چەرچەفی تەنکیـان داوە بە خـۆیاندا.. «هیـام» توند سـەری ئەمی دەنووسـاند بە سنگی خـۆیەوە و توندتر دەیگوشـی، بۆئەوەی ترسی گـیـانی دەربچـێت و بەدڵنیـایی بنوێت.. جار جـار ماچی دەکرد و بەچپە، بەڵام بەچ شێوەیەکی سەیر پێی دەوت:

ـ تۆ گەورەبوویت قوربانت بم، ئیتر دەبێت ئاقڵ بیت..!!

ئەم خـۆی بۆ دابین نەکرا و مـاچێکی خێرای سـەر ڕوومـەتی کرد.. مـاچێکی تر و دوان و سـێـانی دیکەی سنگە رووتەکـەی و لەسـەری پاڵکەوت.. ئەو پێدەکەنی و بە دەنگێ، کە دیاربوو بەر شالاوی ئاڵۆشـێکی هـاروهـاج کەوتووە و لەگەڵ لەرەیەکی کوڕکوژانە دەردەچوو، دەیوت:

ـ چیـیت دەوێ..؟! چی..؟! دەتەوێت چی بکـەیت شـەیتـان..؟! وی چـەندێ هـاری تۆ..!!

ئاوای دەوت و لەگـەڵیـدا بـاری پاڵکەوتـنەکـەی دەگـۆڕی.. وردە وردە لـەگـەڵ جەستەی خۆیدا جووتی دەکرد و لەنێوان قۆڵە ڕووتەکانیدا دەیگوشی.. ئەنجام

مەمکەکانی خستە ناو دەستیەوە و پێی وت:

ـ بیانمژە..!! بیانمژە..!! دەسا لە پیاوێکی زۆر شارەزا چاکتری لێ دەزانی..!!

ئەم لەمەوپێش هەر لەژێر ئەو چەرچەفە و لە دوا پلەی خەیاڵەکانیدا هەموو ئەو شتانە و ئەوانەی دواتریشی لەگەڵدا کردبوو و بەلایەوە تازە نەبوو.. کاتێکیش گیانی تەواو خاوبووەوە، هەستی بە ترسێکی بێئەندازە کرد، بەڵام ئەمە نەیدەتوانی ئەو هەموو لەزەتەی لە بیر بەرێتەوە، کە تا ناخی ناخی رۆچووبوون و لەوێ وەکو لمی ورد وردی بنکی حەوزی ماسیەکانی خۆیان نیشتبوون.. حەزی دەکرد بەیانی لە ژووری نووستنەکەی ئەواندا بەدەم گوێگرتن لە گۆرانیی «صباح الخیر یا لولە»وە سەمای لەگەڵدا بکات و ناوی ئەو هەموو منداڵە لەبارچووەی سەر دیوارەکان بخوێنێتەوە، کە ئەو بە سوورێکی تۆخ تۆخ نووسیونیەتی و بە رەشی تۆختر بازنەی بە دەوردا کێشاون.. ئینجا لە دواوە دەستەکانی لە کەمەری بئاڵێنێت و هەر ئاوا بە قادرمەکەدا بچنە خوارێ.. کەچی کاتێ تیشکی هەتاوی کەمێ گەرمی بەیانی خۆی لە پەنجەی قاچەکانی هەڵسووی و بێداری کردەوە، ئەوی لە تەنیشت نەمابوو و دڵی کەوتە ختوورە.. خێرا هەستا و بە پڕتاو پلە لە دوای پلەی قادرمەکانی هەردوو سەربانی بڕی.. گەیشتە بەردەمی دایکی و هەڵوێستەیەکی کرد، کە لە ڕاڕەوەکە پشتی بە دیواری مووبەق دابوو و چاوەکانی لەبەر گریان و نەخەوتن سوور هەڵگەڕابوون.. سەری ئەمی نووساند بە سنگی خۆیەوە و بە دەنگێکی کز پێی وت:

ـ بۆچی ئاوا زوو هەستایت رۆحەکەی دایە، خۆ ناچیت بۆ قوتابخانە..!!

ئەم خۆی لێ جیاکردەوە و بەرەو ژووری میوان چوو.. «عیماد جەلال»ی بەڕێوەبەری مۆزەخانەی قەلآت بە دەستێ بیجامەوە لەسەر تاکێکی سووچی ئەوسەری سۆفاکە دانیشتبوو و چەناگەی خستبووە سەر هەردوو ناولەپی جووتکراوی.. بەرەو دواوە گەڕایەوە و خۆی کرد بە ژوورەکەی تردا.. ئەم هیچ چارەی ئەو پیاوەی نەدەویست و زۆریش پێی ناخۆش بوو هامشۆی دەکردن.. هاوڕێیەکی زۆر نزیکی باوکی بوو و ئەلبوومە کۆنەکانیان پڕن لە وێنەکانی

ئەو.. دایکی هیچ شـــتێ بەبێ پرسی ئەو ناکـــات و هەرچەند تووشی تەنگوچەڵەمـەیەک دەبن، خێرا تەلەفۆنی بۆ دەکات و دوای چاوترووکـانێک ئامادە دەبێت.. پەنجەکانی رەق ڕەقن و ڕێک لە کلکی بڕبەندی ناو چەکمەجەی کاوەنتەرە گەورەکەی مووبەقی خۆیان دەچن.. ئەو شەوە هەستی پێکردن و رقی لێیان هەستا، کە لە تاوی قوڕگیەشە لە جێگادا کەوتبوو و ئەو خستنیە سـەر رووممەتە گـەرمەکـانی.. هەرچەند ئەو پیـایدا دەهێنان و بۆ ناو قـژی دەبردن، کە بە ئارەقە تەڕبووبوو و تاڵەکانی بەیەکترەوە نووسابوون؛ ئەم قێزی دەکردەوە و زۆری نەدەما بڕشێتەوە.. کەچی «عیماد» ئێوارەی رۆژی دوای ئەوە خستیە ناو ئۆتۆمۆبیلەکەی و لەگەڵ دایکی بردیان بۆ لای ئەو دکتۆرەی، کە عیادەکەی لە ژێرزەمینێکی قووڵدا بوو و بنیادەم بە برینی پێنج شەش پلەی قادرمەیەک پێی دەگەیشت.. ئێوارەی پایزێکی چەند ساڵ لەمەوبەر، هەر لەو ژێرزەمینە و لە بەرامبەر دووکانێکی کەمالیاتدا کوڕێکی گەنج پەنجەکانی دەستی بۆ سـمـتی دایکی برد و ئەم چاوی لێبـوو، کـە لە قـەوانی گـوللەی کلاشینکۆف دەچوون و نینۆکەکانیان وەکو هی کچ درێژبوون.. دایکی خێرا لای کردەوە و قایم بۆیەی نینۆکەکەی دەستی تێگرت.. ئەو خۆی لادا و بەر دیواری عیادەی دکتۆرەکە کەوت.. شووشـە شکا و دەرمانە سوورەکە لە شێوەی گوڵی سەر پەردەی ژووری نووستنەکەی خۆی بە قەدی دیوارەکەدا هاتە خـوارێ.. لەمـەوە هەر جـارێ دەرگـای ئەو ژووری نووسـتنەی دایکی دەکـردەوە و سـەرنجی لە پەردەکـە دەدا، دیمەنی ئەو رۆژەی وەکـو خـۆی بیردەکەوتەوە و تەزوو بە سەرتاپای گیانیدا دەهات.. نەخشی قەدی قوتووە گەورەکانی سەر شانی کچە تازەباڵقەکانی گەڕەکی سەیداوەش، ئەگەر کەمێ چاوی خێڵبکردایە و لێی بڕوانینایە، ڕێک لە بۆیەی سەر دیوارەکە و گوڵی سـەر پەردەی ژووری نووسـتنەکـەی دایکی دەچوو؛ کـاتێ بەپێی پەتی لە بەلووعەکانی ژێر تانکیە ئێجگار گەورە و زۆر بەرزەکەوە ئاویان پێ دەهێنان و لەگەڵ لەرینەوەدا بەسەر جلە پەڕپووت و رەنگبواردووەکانیاندا دەپڕژا.. ئەوسا کراسیان بە پێستیانەوە دەنووسان و ئەم حەزی دەکرد سەرنجیان لێ بدات.. جارێ یەکێ لەو کچانە شووشەیەک چوو بە بنی پێیدا و خوێنی لێ هات.. لە

تاوا بۆ ساتێکی کورت چاوە سەوزەکانی داخستن و لێوی خوارەوەی بە توندی خستە ژێر ددانەکانی سەرەوەی.. داماوە خێرا قوتووەکەی دانا و بە هەردوو دەست قاچی گرت.. کەمێ هەڵیبڕی و لە چاوی خۆی نزیککردەوە.. ئەم لێی دەڕوانی و هەوەسی دەبزوا.. خۆی بۆ نەگیرا و بێشەرمانە پێی وت:

ــ کچەکە دەڵێی چی بە زمان بۆتی بلێسمەوە..؟!

ئەو سەری هەڵبڕی و تفێکی لێ کرد.. چەمۆڵەیەکی لێ ناو پێی وت:

ــ بۆ دایکتی بلێسەرەوە، هەی کوڕی نازانم کێ.

هاوکات بە دەستە خوێناویەکەی بەردێکی بەقەدەر بۆقی قەراغ گۆمەکەی جارانی گەڕەکی ئەمانی لە تەنیشت خۆیەوە هەڵگرت و تێیگرت.. ئەم پڕ بە دڵ حەزی دەکرد بەری بکەوتایە و ئازاری پێ بگەیاندایە.. لێی نزیککەوتەوە و پێی وت:

ــ وەی بەقوربانت بم، تۆ بە خوێنەوە چەندێ جوانیت..!!

ــ بێ دەنگ بە خوێڕی، ئەگینا بە برام دەڵێم وەکو سەگ بتتۆپێنێت.

ــ بە قژت بیسڕە کچەکە، بە قژت بیسڕە.

ــ من بزانم تۆ دایکت تەواو نییە و خوا بزانێت ئێستا بە چییەوە خەریکە، بۆیە تۆی ڕەوانەی دەرەوە کردووە و.......

کاتێکی زانی کوڕێکی هاوتەمەنی خۆی لە لای دووکانی «کەریم سیدەکانی»یەوە بە راکردن دەهات و بە غەزەبەوە لێی دەڕوانی.. ناسیەوە و بۆی دەرکەوت برایەتی.. لەمەوپێش چەند جارێ تێیهەڵدابوو و زیرەی لێ هەڵساندبوو.. گومانی نەبوو دەرەقەتی دێت و داخی دڵی خۆی پێ دەڕێژێت:

ــ چاکی تێهەڵدە ئەیاد، لەوساوە جنێوم پێ دەدا.

ئەم خۆی تەواو بۆ ئامادە کردبوو و دەیزانی چۆن بەرەنگاری دەبێت.. هەر خێرا ئەم دەست و ئەو دەستی گرت و کێشای بە دڕکەزیەکانی پەرژینی باخچە درێژ و باریکەکەی نێوان هەردوو سایدی شەقامەکە و دەموچاوی خوێنی لێ هاتە خوارێ.. رایکێشایەوە و پێیدا کێشایەوە.. توندتر رایکێشایەوە و قایمتر پێیدا کێشاوە.. تا کەوتە ژێر قاچەکانی و بە لەقە تێیکەوت.. بەڵام کاتێ لەسەر قەرەوێڵەی یەکێ لە قاوشەکانی خەستەخانە

چاوی کردەوە و دایکی و «عیماد»ی لەملا و لەولای خۆیەوە بینی، بەحاڵ ئەوەی بیـــردەکـــەوتەوە، کـــە لـەپڕ نـاو ســـەری بـرووسکـەیەکی تێکەوت و وردە وردە بەرچـاوەکـانی لێـڵــدەبوون.. دوایـی زانـی کـچـەکـە بەردی پێـدا کـێـشـاوە و دەلاقـەیەکی کردۆتە پشـتی سەریـەوە.. دایکی وەکو زۆری دیکەی لەمـەوبەری بە پارە چارەســەری بۆ دۆزیەوە و کوڕەکەی لەو چورتـوومە دەرباز کـرد.. «عـیـمـاد» هەمیشە سەری لێ بادەدا و پێی دەوت:

ــ تۆ بەڵای بەڵا.. لەسـەر ئەم خوێڕیەتیە بەردەوام بیت، دایکت دەبێت هەموو موڵک و ماڵەکەیت بۆ بفرۆشێت.

ئەو راســتـی دەکـرد و بـە هەڵەدا نـەچووبوو.. دوو دووکـانـی دایـە ســـەرۆکی مونەزەمـەکە و لەسـەری تاپۆ کردن، بۆئەوەی رازیی بێت و وازیان لێ بهێنێت.. ناوی کرێچـیی خـانوو و دووکـانـەکـانیـان جـار لە دوای جـار لەسـەر لیسـتـەکە کەمدەبوونەوە و هێڵی سووریان بەسەردادەهات.. ئەمیـان بۆ باوکی ئەو کچەی «تەیراوە»، کە لەگەڵیدا نووستبوو و سکی پڕکردبـوو.. ئەویان بۆ ئەو کوڕەی بە چەقۆ لێی دابوو و دەسـتی راسـتی ئیـفـلیج بووبوو.. ئەویتـریـان بۆ بەڕێوەبەری پەروەردە، تـا لە قــوتـابخــانە وەریـگـرێتـــەوە، کــە دوای ئەوەی بە کـــەللە لـووتی مامـۆسـتـای فیـزیای شکاندبوو و دەریانکردبوو.. ئەوە بێجگە لەوەی رۆژانە بەم دەست و بەو دەسـت دەیبـرد و بە بای هـەرچوار لایدا دەدا.. دایکی لـەم دواییـە بە هـەردوو دەست ئـەو قـــژە درێژەی دەرنیـــەوە و چـەپک چـەپک لـە بێـــخــــەوە دەریدەهێنا.. بە چڕنووک کۆمـەڵێ هێڵـی سووری لەسـەر روومـەت و نـاوچەوانی خۆی دەکێشا و پێی دەوت:

ــ با بەس بێت.. کورە با بەس بێت.. هەر رۆژێکە لە داخی تۆ خۆم دەکوژم.

ئینجا دەپاڕایەوە و بە دەنگێکی کز پێی دەوت:

ــ بە قـوربانت بم، هەر ئەم خـانووەمـان مـاوە و با تێـیدا دانیـشـن.. دەسـتم دامـێنت واز لەم سەرەڕۆییـەت بێنە و با ئەمـەشمـان لە دەست نەبێتەوە.. ئاخـر دەبێت بچینە خانووی کرێ و ریسوا دەبین.

لەپڕ گۆڕا و بوو بە کەسێکی دیکە.. ئەمجا خووی دایە خوێندنەوە و باوەش باوەش کتێبی دەهێنایەوە.. ئەوسا پۆلی سێیـەمی ناوەندی بوو و باڵای لە هـی

هەموو مامۆستاکانی بەرزتر بوو.. دایکی هەمیشە بە گومانەوە لێی دەڕوانی و نەشـــیـــدەزانـی چی پـێ بڵـــێت.. ئـەوەنـدە هـەبـوو بـە وریـاییـــەوە ســـەرنجـی لـە هەڵسـوکـەوتەکـانی دەدا و چـاوی لـێ غـافڵ نەدەکـرد.. شـەوێکیـان لەگـەڵ دوو هەرزەکاری دیکە بە سوورێکی تۆخی وەکو ئەو بۆیەی نینۆکە دیوارە سپییەکەی «ناوەندیی قەندیل»یان دەنووسی، کە دایکی جارێکیان لە بازاڕی ژێرزەمینەکە گرتیە کوڕە چوختیەکە و لە قەدی دیواری عیادەی دکتۆرەکە گوڵێکی وەکو هی سـەر پەردەی ژووری نووسـتنەکـەی نەخشـاند.. لەپڕ ئابلۆقـەیان دان و مـیلی تفەنگەکانیان لێ هێنانەوە.. قۆڵبەستیان کردن و فڕەیاندانە زیندانەوە.. دایکی ئەمـجارەیان پەنـای بۆ مـێردەکـەی «هیـام» برد و دوا خـانوو و ئۆتـۆمـۆبیلەکـەی ژێر خـۆیشـی خسـتە سـەر ناوی ئەو.. بەریاندا و لە سەیداوە بوون بە کرێچی.. ماڵی «هیـام» ئەو خانووەیان بەجێهێشت، کە حـەمامەکـەی لە ژێرزەمینێکدابوو و هـاتنە خـانووەکـەی ئەمـانەوە.. بۆ ئەم هیـچ شـتێ لە مـەسـەلەکە نەگۆڕابوو و زۆربەی شـەوەکـانی لەوێدا بـەسـەر دەبرد.. لە ژووری نـووسـتنەکـەی جـارانی دایکیدا تێیدەئالا و بێجگە لە جەستەی، هەموو خەیاڵەکانی سەردەمی منداڵی و هـەرزەکـارییـشـی دەخـسـتـە کـار.. بە توانایەکی زیاترەوە هـەڵکشـان و ڕۆچوونەکـانی تێکەڵ بـەیەکـتـر دەکـرد و هونـەرمـەندانە ئەم جـەمـسـەر و ئەو جـەمـسـەری کـاتەکـانی دەگەیـاندەوە یەک.. ڕێگایەکی تایبـەت بوو بە خـۆی و نەیدەتوانی دەستبەرداری بێت.. لەزەتی لە لەزەتی ئەودا دەبینی و هەموو چرپە و هـەناسـە و ناڵە و جـووڵەیەکی ئەو، شوێنـە سارنج و بەسـتەڵـەکەکانی ناو دڵی ئەمیـان گەرمـدەکردەوە، بـەڵام هیـچی وەکو ئەوە نەبوو، کـاتێ لە ژێرەوە بۆ دوا جـار لەنێـوان قـۆڵە گـۆشـتنەکـانیـدا دەیگوشی و بە دەنگێ، کـە هـەناسـە ماندووەکانی نەیاندەهێشت بە روونی دەربچێت و لەرەیەکی ئێجگار سـەیری تێکەوتبوو، پێی دەوت:

ــ وای چەندێ ئاسـوودەم، کە نازانم ئەوە تۆی هاتووی بـۆ لای من، یان منم هاتووم بۆ لای تۆ..!!

ئیـتـر ئەم بەژێر لەزەتدا دەکـەوت.. هەسـتی دەکـرد قـسـەیەکی ئـاوا ئەوە دەهێنێت گـیـانی خـۆی بۆ بـخـاتـە مـەترسـیـەوە و درووشـمـە تووڕەکـان بە

ســـوورێکی تۆخ تۆخ لەســـەر دیوارە بەرچاوەکـــانی ترسناکـــترین شـــوێندا بنووسێت.. لەسـەری بگیرێت و ئەشکەنجەی بدەن.. ئەنجام هەموو ماڵەکەی بۆ بفــرۆشــێت و نەک لە خـــانووی کـرێ دابنیــشــێت، بەڵکو بداتە کـێـوە زۆر سەختەکانیش.. ئا ئەمەش سیحر و نهێنیی شوێن..!! ئەو هەموو کاتە خانوو خـانووی خـۆی بوو و بە ئاشکرا تێیـدا دەژیا، کـەچی نەیدەتوانـی بەم رادەیە هەست بە جـوانـی و لەزەتەکـانی بکات.. هەرگیـز ئەوەندە لـەو ژوورەدا ئازاد نەبووە و ئاوا تێیـدا دڵی پڕی نەبووە لە ئاسـوودەیی.. تەنانەت گـەڕەکەکـەیش لەوەی جاران خۆشـترە و هەمیشـە بە خـۆی دەڵێت: «شـتـەکانمان لە دوورەوە چەندێ نزیک دیارن..!! چەندێ سـەرنجـڕاکـێشن..!! چۆن نهـێنیـەکـانیـان دەردەکـەون و سـەرسـاممان دەکـەن..!!».. حـەزی دەکـرد زۆربەی ژیانی خـۆی لەوێدا بەسـەر بەرێت و هـاوڕێیـەتیی ئەو کوڕانە بکات، کە پێشـتـر حـەزی لە چارەیان نەبوو و رووی نەدەدانێ، بەڵام ئەمە بێجگە لەوەی پارەی زۆری گەرەگ بوو و بەم پـەیدا نەدەکـرا، ئـەو رابردووەیشـی گـرفـتـی بۆ درووسـتـدەکـرد، کـە بەتەواوی لـە هـی ئەوان جـیـابوو و هەمـیـشـە پێـوەی دەتلایەوە.. ئەو قـسـە زل زلانەی لە بڵاوکراوە نهـێنیـەکان و کتێبـە رەنگپەڕیوەکانیش فێریان بووبوو، بەکەڵکی نەدەهاتن و نەیاندەتوانی پاساو بۆ کردەوەکانی پێشووی بهێننەوە.. بۆیە هەمـیـشـە بە تەنیـا بوو و کـەس رووی نەدەدایە.. رۆژانە وەکو مـشکی ناو مەتاهەی تاقیگاگان ئەمسـەر و ئەوسەری تێدا دەکرد و وێنەی منداڵێکی بەناز دڵی لە خـۆی دادەما.. بە نهێنی دەگریا و بەدزییـەوە فرمێسکی دەڕشت.. جار جار دەچووە لای «ئارام»ی هاوڕێی و باسی موعاناتەکانی خۆی بۆ دەکرد، کە دوای ئەوەی پشـتی کردبووە دایک و باوکی لە بەغدا و هاتبوو لە هەولێر لەناو شوقـە تەواونەکراوەکانی ئیسکان دەژیا.. ئەمانە ئەوەندەی دیکە ئەو خـانووەی جـارانـی خـۆیان و ژووری نووسـتـنـەکـەیان لا خـۆشـەویست کـردبوو و باوەڕی وابوو ئەوێ تاقـە شـوێنێکە ئەم تێیـدا حـیسـابی بۆ بکرێت.. تاقـە شـوێنێکە لە ناویدا توانا نووستووەکانی بەئاگابێن و بە چالاکی ئیش بکەن.. گەشە بکەن و خۆیان تازەبکەنەوە.. بەڵام ئەم هەرچەند وابزانێت ئەمە هەستێکی جیاوازە لەو هەستـەی، کە بە منداڵیی هەیبـوو و هەمیشـە دڵی لە گەڕەکە هەژارنشـینەکاندا

دەکرایەوە، ئەوا بە هەڵەدا چووە.. دایکیشی لەو نهێنیە تێناگات و زۆر جار سەرزەنشتی دەکات.. قایم قایم بە رووەمەتەکانی خۆیدا دەکێشێت و پێی دەڵێت:

ــ خۆزگە دەمزانی تۆ بۆچی لەوەتەی هەیت، رقت لە منە و هەر خۆتم لێ دووردەخەیتەوە..!! خۆزگە دەمزانی تۆ بۆ هیچ شتێکت لە هی خەڵک ناچێت..!!

ئەویش هەمیشە تەنیا بوو و لەگەڵ هیچ یەکێکی ئەو گەڕەکە پەیوەندیی نەبوو.. تەنانەت چاکوچۆنیی لەگەڵ دراوسێ هەرە نزیکەکانیشی نەدەکرد و نەیدەویست بیانناسێت.. نەوەکا لێی نزیک ببنەوە و بە پرسیارە زۆرەکانیان هەراسانی بکەن.. ئەنجام بە نهێنیەکانی بزانن و دۆخی ژیانە تایبەتیەکەی لێ بشێوێنن.. ئەو نەداری و زەبوونیەش نەیانتوانیبوو شتێ لەو لووتبەرزیەی کەم بکەنەوە و خۆی بە هاوشانی کەسیان نەدەزانی.. کوڕە گەورەکەی ئەوماڵەی تەنیشتیان، کە دوو چاوی زۆر جوانی هەیە و تووکە رەشەکانی سەر دەستە گەنمیەکەی و سنگە پانەکەی هی ئەوەن بە سەری پەنجەکانی ختووکەیان بدات و بە زمان و لیکی ناو دەمی تەڕیان بکات؛ ماوەیەک بوو زۆڵانە سەیری دەکرد و سەرنجە زۆر تیژەکانی خاکی هەمیشە شێداری دڵیان دەکێڵا، بە تەواوی ورووژا بوو و خەریک بوو خۆی بەدەستیەوە بدات.. بەڵام وای نەکرد و بە رێگا تایبەتیەکەی خۆی لەزەتی لێ دەبینی، کە بریتی بوو لە خرۆشاندنی بەردەوامی و ڕاکێشانی سەرنجی.. هاوکات خۆگرانکردن و خێسەکردنی ناوبەناو لەپاڵ بزەی کورت کورتی پەنهان.. جلی تەسکی دەپۆشی و وەکو کچی هەرزەکار بە لەنجەی کوڕکوژانە بە بەردەمیدا دەڕۆیشت.. لە حەوشە بە نیمچەڕووتیی خۆی پیشاندەدا و یاریی بە قژە درێژەکەی دەکرد.. هاوکات بە تیلەی چاو لێی دەڕوانی و هونەرمەندانە سەرنجی لە سیمای دەدا، بۆئەوەی بزانێت تا چ رادەیەک کاری تێکردووە و چەند لەزەتی لێ بینیوە، هەتا ئەمیش بە هەمان ئەندازە و بگرە زۆر زیاتریش لەزەت وەربگرێت و هەست بکات رۆژگاری جوانیە خورافیەکەی بەسەرنەچووە.. بەردەوامە و درێژەی هەیە.. درێژەی هەیە و کۆتایی نایەت.. وزەی پێ دەبەخشێت و لە دڵیدا دەچەسپێنێت، کە توانای

گەڕاندنەوەی خەونە بەسەرچووەکانی هەیە و ناهێڵێت لە دەستی بچن.. پێش و پاش لە ساڵەکان دەگرێتەوە و شێوەی تەمەن لە ستوونیەوە دەگۆڕێت بۆ بازنەیی.. ئەم لەوەتەی چل ساڵی تەواو کردووە و سنووری گەنجێتیی بڕیوە، باوەڕی بەوە هێناوە، کە جەستەی کوڕێکی گەنجی قۆزی ئاوا دەتوانێت جەستەی ئەم لە پیریی بپارێزێت و بەردەوام ڕۆحی ئاو بدات.. هەر بۆیەش سووک سووک خۆی لە «عیماد»ی بەڕێوەبەری مۆزەخانەی قەڵات دووردەخستەوە و لەگەڵ هاتنیشی بۆ ئەم خانووە بەجارێ وازی لێ هێنا.. ئەو چەند جارەیش هاتە دائیرەکەی و ویستی ئاشتی بکاتەوە، ئەم ئەوەندەی دیکە دەیبوغزاند و بە قسە رەقەکانی تەواو سەرودڵی دەگرت.. دواجار لە ڕارەوەکەدا پاڵێکی قایمی پێوەنا و بە تووڕەیی پێی وت:

ـ وەلبە لە بەرچاوم و گۆڕت گومکە، ئەگینا هەر خۆم دەزانم بە چ دەردێکت دەبەم..!!

ئیتر لەمەوە چاوی پێی نەکەوتەوە و هەر نەیزانی چیشی بەسەرهات.. «عیماد» پانزدە ساڵ خۆشیویست و وەکو منداڵێکی زۆر بەناز نازی دەکێشا.. کەچی ئەم رازیی نەبوو شووی پێ بکات و هەر جارێ بیانوویێکی بۆ دەهێنایەوە.. لەم دواییە هەمیشە بەوە دەمکوتی دەکرد، گوایە کوڕەکەی گەورەبووە و ناکرێت بەئاشکرا وەکو ژن و مێرد بژین.. ئەگەرچی لەوە تەواو دڵنیابوو، کە ئەو هیچ کاتێ ڕێگر نییە لە بەردەمیدا و زۆر چاک ناخی خوێندۆتەوە.. دەیزانی ئەو هەر لە منداڵییەوە هەستی بە زۆربەی سەرکێشیەکانی ئەم کردووە، بەڵام بەشێوەیەکی چەند بڵێی زیرەکانە خۆیان لێ گێلدەکات.. لە هەڵسوکەوتەکانیدا کۆمەڵێ نهێنیی ناو دڵی دەخوێنێتەوە و هەندێ جار ترسێکی سەیریش دایدەگرێت.. وای بۆ دەچوو ئەو هەستی بەوەش کردبێت، کە «فەوزی زێدان»ی سەرۆکی مونەزەمەکە هامشۆی دەکات.. جارێکیان بەدەم خەوەوە هەستابووەوە و رووی لە ژووری نووستنەکەی ئەو کردبوو.. ئەوە لە کاتێکدا ئەمان خۆیان رووتکردبووەوە و لە گەرمەی بەزمدا بوون.. ئەوسا زۆر لێزانانە چارەسەری مەسەلەکەی کرد و بەئەسپایی بردیەوە سەر جێگاکەی خۆی.. بۆ بەیانیە زووەکەشی «حەیات خان»ی دایکی، کاتێ لە

«بەغدا» گەڕایەوە و لە سیمای وردبووەوە، هەستی بە پەشۆکاویەکەی کرد و لێی پرسی:

ــ چییتە ئەمڕۆ..؟! تەواونییت..!!

کاتێ ئەم وەکو زۆر جاری دی خێسەیەکی لێ کرد و وەڵامی نەدایەوە، دایکی سەرێکی بادا و بەدەم ئاخێکەوە وتی:

ــ شتێ لەم ماڵە روویداوە و من لێی بێئاگام..!!

«حەیات خان» ئەو کاتەی بە دیار کچەزاکەشیەوە دانیشتبوو و سووک سووک ناوچەوانی بۆ دەشێلا، کە قوڕگی هاتبووەوە یەک و تایەکی گەرمی لێهاتبوو، ئاخێکی قووڵتری هەڵکێشا و بە دەنگێکی کز وتی:

ــ ئەم ماڵە زۆری نەماوە بەتەواوی کاول بێت و شوێنەواری بەسەر دنیاوە نەمینێت.

«سامال» گوێی نەدایە و چوو بۆ دەوام.. ئەم دایکی خۆی چاک دەناسی و دەیزانی چ شارەزاییەکی سەیری لە خوێندنەوەی دەموچاوی بنیادەمدا هەیە.. سەرنجەکانی وەکو هی کونەپەپوو تیژن و بە قووڵاییەکانی ناخی ناخدا رۆدەچن.. نهێنیە پەنهانەکانی پەنا و پەسارەکان دەدۆزنەوە و دەیانخەنە بەرچاو.. بۆیە لەو کاتانەدا ددانی بەخۆیدا دەگرت و هیچی لەگەڵدا نەدەوت.. ئەم زۆر بە پارێزەوە خەریکی تێرکردنی ئارەزووە سەرکێشەکانی بوو و ئێجگار بە لێزانییش لە خەڵکی دەشاردنەوە.. دەیان جار چووبوو بۆ لای «فەوزی زێدان» و هیچ کەسێکیش هەستی پێنەکردبوو، کە لە ژێرزەمینەکەدا ژوورێکی تایبەتیی هەبوو و دەبوایە چوار پێنج پلەی قادرمەکە ببڕێت و بگاتە بەر دەرگاکەی.. دەشیزانی لە چ کاتێکی گونجاودا «عیماد» بانگ بکات، یاخود بچێت بۆ لای.. هەر ئەمەش هەستێکی سەیری لە ئاستی هەموو ژنێکی دیکەدا لا خوڵقاندبوو و وایدەزانی هەر یەکێ لەوان لەپاڵ مێردەکەیدا دۆستێ دووانی هەیە.. تەنانەت گومانی لە «هیام»ی دەستەخوشکیشی کردبوو و وا لە دڵیدا چەسپیبوو، ئەگەرچی مێردەکەی بەقەدەر هەموو دنیا خۆشدەوێت و لەو زیاتر کەسی دی بە نێر نازانێت؛ بەڵام رەنگە بێدڵیی خۆی نەکات و بە لایەنی کەم دۆستێکی هەبێت.. «سامال» ئەو موڵک و ماڵەی هەشیبوو یارمەتی چاکیان

دەدا لەوەی هەمیشە بە ئاسانی نهێنییەکانی بپارێزێت و لەم و لەویان بشارێتەوە.. تەنها بۆ دەربازبوونی لە زنجیری پەیوەندیی «فەوزی» دوو دووکانی لە دەست دا و کاتێکی گونجاویشی بۆ دۆزیەوە.. لەگەڵ هاتنی بۆ ئەم خانووە تەکنیکەکانی تەواو گۆڕی و بە هەموو شێوەیەک ددانی بە خۆیدا دەگرت.. بە رێگا تایبەتیەکەی لەزەتی دەبینی و هەموو خەیاڵەکانی منداڵی و هەرزەکاریی و گەنجێتیی و قەیرەیی بەجارێ دەخستە کار.. ئەو کوڕە قۆزەی دراوسێشیان نەیتوانی لە خشتەی بەرێت، کە شتێ لە سەرووی تەمەنی کوڕەکەیەتی و بە لایەنی کەم پانزدە ساڵ لە خۆی منداڵترە.. لە ئاستی ئەو نامانەشیدا نەڕووخا و شتێکی لەو سیما دەسکردەی نەگۆڕی، کە رۆژانە هەڵیدەدانە حەوشەوە و هێڵکاریی سەیری سەیری بۆ وشە و مانا ئاڵۆشاویەکانی دەکرد.. ئەوەی بۆ ئەم مەبەست بوو ئەوەبوو چەند کاری کردۆتە سەری و تا چ ئەندازەیەک لەزەتی پێ بەخشیوە.. نیوەشەوێکیان لەگەڵ غەڵبەغەڵب بێداربووەوە و دڵی کەوتە ختوورە.. کەمێ بیریکردەوە و زانی ئەوە هاتووە، چونکە لە دوا نامەیدا شتێکی ئاوای بۆ نووسیبوو، بەڵام کاتێ دەرگای ژوورەکەی تەقەیەکی کەمێ بەرزی لێوەهات و دەنگێ بە سووکی بانگی کرد، بۆی دەرکەوت کەسێکی ترە و ئەوەندەی دیکە ترسا.. هەرچۆنێ بوو هەندێ خۆی هێمنکردەوە و پرسی:

ـ تۆ کێیت و چییت دەوێ بەم نیوەشەوە..؟!

ـ فەرهادی قالە پاقلاوەم.. لای شاخەوان جەنگۆی کوڕتەوە هاتووم.. بیکەرەوە، چونکە شتێک هەیە دەبێ خێرا پێتی بڵێم.

ناسیەوە و لێی کردەوە.. هەواڵی بریندار بوونی تاقانەکەی بۆ هێنابوو و دەبووایە لەگەڵ خۆیدا بیبات بۆ ئەو لادێیەی، کە بە قەدی شاخێکەوەیە و وا کوڕەکەی لەناو یەکێ لە خانووە پەرپووتەکانیدا بە زامداری لێی کەوتووە.. ئەم پێشتر ئەو شوێنەی لە دوورەوە بینیبوو و بە لایەوە تازە نەبوو.. لە سەرژمێرییەکەی ئەو ساڵە بۆ ناونووسکردنی خەڵکی ناوچە شاخاویەکان ئەمیان کردبووە سەرۆکی لیژنەیەک و دەیویست بە هەموو کون و کەلەبەرەکانیدا بگەڕێت، بەڵام تووشی نەخۆشیی بوو و نەیتوانی.. لە

زەردەپەڕێکی پایزی سەرەتای سەردەمی شۆڕشی ڕزگاریی پێشوووشدا خۆی و «فەرەیدوون»ی مێردی بە لایدا تێپەڕیبوون و خانووەکان لە بەربینایییدا وەکو چەند کەرکەدەنێکی نووستوو دەردەکەوتن.. حەزی دەکرد لابدەن و ئەو شەوە لەوێ بەسەربەرن، بەڵام ئەو ڕازیی نەبوو و دەیویست چی زووترە بگەنە شوێنی مەبەست.. بە ئوتۆمۆبیلەکەی خۆیان هەوراز و نشێوەکانیان دەبڕی و گۆرانییەکی خەمناکی «نەوال جابر»ی گۆرانیبێژیش لە ریکۆردەرەکە بەرزدەبووەوە.. بووک و زاوا پلاستیکەکەی بە وایەری باریک بە بنمیچەکەوە چەسپکرابوون و تا ناوەڕاستی جامی پێشەوە شۆڕکرابوونەوە، سەمایان دەکرد و جار جار بەبێ ویست یەکتریان لە باوەشدەگرت.. ئەم قژە درێژەکەی لە شێوەی هێلکەشەیتانۆکەیەکی زل کۆکردەوە و بە تۆقەیەکی لەقلەق لە ناوەڕاستی سەریدا بەستی.. ئەمە نیشانەی تۆرانی بوو و مێردەکەی زۆر چاک لێی تێدەگەیشت.. دەبووایە لە باوەشی بگرێت و بۆی بکاتەوە.. پەنجەکانی تێبخات و بۆنەکەی هەڵمژێت.. ئینجا ئاشتدەبووەوە و سیما گرژ و مۆنەکەی دەگۆڕا، بەڵام ئەوسا ئەویش لە حاڵەتێکی زۆر پەشێودا بوو و ئاوای بۆ نەدەکرا.. کوڕەکەیان لای «حەیات خان» بەجێهێشتبوو و نەیاندەزانی کەی جارێکی دیکە چاویان پێی دەکەوتەوە.. وەکو خۆی هەموو جارێ دەیوت لە سەردەمی شۆڕشەکاندا زەحمەتە مرۆڤ بتوانێت سەرەتا و کۆتاییی شتەکان دەستنیشان بکات و هەر چییان لە بارەیەوە بڵێت بێمانایە.. «سامال» دەم و لچی دابوو بە یەکدا و سەری هەڵنەدەبڕی.. ئەم زۆر بەلایەوە ئاساییی بوو مانگێ ئاوا لەسەر ئەم حاڵەتە بەردەوام بێت و شتێ لەو سیما مۆنەی نەگۆڕێت.. هەموو ئەوانەش لە بەندیخانەی «مووسڵ» فێربووبوو و نەیدەتوانی دەستبەرداریان ببێت.. ئاخر ئەم لەو ڕۆژەوە «پۆلیسی قەڵاچۆکردنی تاوان» لەگەڵ کوڕێکی پۆلەکەیان لەو دارستانە چڕەدا گرتبوویان و خستبوویانەتە ئەو زیندانەی بەشی ڕۆژئاوای شار، خەمناک و پەشێو لەو سووچە دادەنیشت و پیشی دەخواردەوە.. سەری هەڵنەدەبڕی و سەیری هیچ کەسێکی نەدەکرد.. سەرەتا ئەو ژنانەی ماوەیەکی زۆربوو لەوێ بوون و خۆیان لەگەڵ بارودۆخەکەدا ڕاهێنابوو، لێی هاتنە پێش و کەوتنە دڵنەوایییکردنی، بەڵام کە

ئەم شتێکی لەو سیما گرژ و مۆنەی نەگۆڕی و بە گەرمی لەگەڵیان نەدوا، ئەوانیش ورده ورده خۆیان لێی دوورخستەوه و بە تەنیا مایەوه.. ئەو چەند جارەیش بردیان بۆ ژووری لێکۆڵینەوه و دواییش بۆ لای دکتۆری پسپۆڕی ئافرەتان و شوێنی مەبەستی جەستەیان پشکنی، نەیدەتوانی بە چاکی وەڵامی پرسیارەکان بداتەوه و دەنگەکان بە شێوەیەک لە دەم و قوڕگی دەردەچوون، کە خۆیشی بە لایەوه سەیر بوو و هەستی دەکرد هێشتا ترسی جووتبوونی دوو جەستەی جیاواز وێنەی بازوبەندی کچە قەرەجەکانی ناو رەشماڵی قەراغ شاری تەمومژاویی خەیاڵە سەرکێشەکانی جارانی منداڵیی لە گوێچکەیدا دەزرینگێتەوه، کە ئەوسا پێش دەرکەوتنی پۆلیسەکان وەکو تارمایی دەکەوتنە بەر دیدەی لێڵی و بە سواری فیلە زلەکانەوه بەسەر رێگایەکی کەمێ تەسکی پێچاوپێچی ناو ئەو دارستانەدا ڕێیان دەکرد.. خۆیشی نازانێت بۆچی هەموو دڵەکوتێ و راچەنینێک دیمەنێکی ئاوای بیردەخاتەوه و لەگەڵیدا خەیاڵە چرەکان وەکو دەزوولەی زۆر باریکی جاڵجاڵۆکەی قەد دیواری بەرزی قوتابخانە کۆنەکانی «بەغدا» تێوەی دەئاڵێن.. شەتەکی دەدەن و جووڵەی لێدەبڕن.. دەیکەن بە قومات و لەسەر جۆللانەی داری ساجی منداڵیی حەوشەی تەسکی خانووه کۆنەکەی جارانی خۆیان پاڵیدەخەن، کە لە هەموو خانووەکانی دیکەی گەڕەکی «تەمووزی کۆن» جیاواز بوو و شەوان لە سەربانەکەیەوه پۆستەخانەکەی ئەوبەری ماڵیان جارێ وەکو رەوەیەک کەرکەدەنی ئێجگار زلی نووستووی دەشتێکی کشوماتی کاکی بە کاکی و جارێ وەکو کۆمەڵێ دارەمەیتی کەڵەکەکراوی ناو گۆڕستانێکی پانوپۆڕی دوور لە ئاوەدانی دەردەکەوت.. بەڕێوەبەری پۆستەخانەکە چاوەکانی تانەیان لەسەر بوو و هەمیشە واتدەزانی دەیەوێت بپژمێت.. ئەم هەموو جارێ ئەو چاویلکە باغە سوورەی دەکردە چاویەوه و لاسایی ئەوی دەکردەوه، کە «حەیات»ی دایکی لە ژن و پیاوە بیانیە دەستفرۆشەکانی بازاڕی هەمیشە قەرەباڵغی «حوزەیران»دا بۆی کڕیبوو و شتەکانی دەکرد بە دوانی سووری وەکو یەک.. دایکی و دراوسێکانیان قاقایان لێدەدا و دەستەکانیان دەگرت بە سکیانەوه.. بەیانیەکیان هەر ئەو چاویلکەیەی لە چاو بوو و خاو خاو و زۆر بێزار دەچوو

بۆ قـوتـابخـانـه، لەپڕ لاشـەیەکی خـوێناویی لە بەردەرگـا زەبەلاحـەکـەی پۆسـتـەخـانەدا بینی و زرووکـاندی.. ئەم دواتر زانی ئەوە «نەجـوا سـالم»ی دکـتـۆری هەرە بەناوبانگی منداڵان بوو و زۆر جـار لەگـەڵ دایکی چووبوون بۆ لای.. کاتێکیش ئەو شتانەی لە دوای بەجێمابوون و هەراجیان کردن، ئەمان کانتۆرێکی ساجیان بەرکەوت و لە ژووره شێدار و لاچەپەکەی نووسـتنیـان دانا، کە دەرگاکەی لای راستی لە ناوەوە ئاوێنەیەکی لاکێشـەیی پێـوەبوو و دوای مـاوەیەکی کـەم رووەکـەی تەڵخ بوو.. ئەوسـا وێنەی شـتـەکـانی بە شێوەیەکی جیاواز دەردەخست و تێکەڵ بە هێڵکاریە سەیرەکانی دەکرد.. ئەو هێڵکاریانەی ئەم وایدەزانی بیچمی ئەو بنیادەمە ترسناکانەن و هەمیشە زۆر بە وردی و کەمێ ترسەوە سەرنجی لێدەدان، کە لە ئەشکەوتە هەتاونەدیوەکانی شـاخـە ئێـجگار بەرز و سـەخـتـەکـانەوە هاتوون و شـەوان لەسـەر رووی ئەو ئاوێنەیە دەردەکەون.. بەیانیانیش پێش هەتاوکەوتن بە خشکەیی جێیدەهێڵن و لە پەناوپەساری سەربانەکەی ئەو پۆستەخانەیە خۆیان دەشارنەوە.. لای ئەم دنیای سـەر رووی ئەو ئاوێنەیە رۆژ بە رۆژ روونتر سیماکانی دەردەکەوت و دەبوو بە راستی.. بەو چاوە سیحریانەی خۆی، کە پێی وابوو شەوی پایزێکی درەنگوەخت جـووتێ لەقلەق لە قـەراغ گـۆمـێکی گـەورەی وڵاتی جنۆکـە هەتاونەدیوەکـانەوە بۆ ئەمـیـان هێناون و دوورنیـیـە رۆژێ لەناکـاو بێن بیانبەنەوە؛ دەیتوانی تانوپۆی ئەو دنیایە ببینێت و هەست بە جووڵە و سرتەی هەموو شتێکی بکات.. ئەسپێکی سوور سـوور، کە هەر دەتوت لە بۆیەی نینۆک هەڵکێشـراوە و هەمیشـە لە بەر تیشکی هەتاودا یاڵەکانی دەبریسکانەوە، عەرەبانەیەکی لاکێشەیی رەشی کەمێ قووڵی پڕ لە کەللەسەری سپیی لەسەر رێگایەکی سـەهۆڵبـەنداندا رادەکـێـشـا و قـەلەرەش و داڵە زلەکان پۆل پۆل دوایدەکەوتن.. تیژ تیژ غاریدەدا و قرقەی ناڵی قاچە زلەکانی تەقتەتەق تەقتاق تەقتەق تەقتاق لە هەموو ماڵ و دووکان و قوتابخانە و حەمام و مزگەوت و کۆڵان و گەڕەکێکدا دەنگی دەدایەوە.. داڵ و قەلەڕەشەکان سرەوتنیان نەبوو و غەتغەت غەتغات غەتغەت غەتغات بە دوایدا رێگایان دەبڕی.. رۆژێکیان لەپڕ بەبێ ئەوەی شتێ لەو خێراییەی بگۆڕێت، خۆی کرد بە کەنیسەیەکی گەورەی

شارۆچکەیەکی هێمنی قەراغ دەریادا و لە دەرگا ساجەکەی ئاودیو بوو، بەڵام عەرەبانەکەی پێوەنەچوو و عاسی ما.. ئەو لەودیو تەکانی دەدا و تایەکانی لە دەرەوە و لە هەوادا دەخولانەوە.. دەخولانەوە و بەشێوەیەکی چەند بڵێی سەیر دەردەکەوتن.. داڵ و قەلەرەشەکان پەلاماری کەللەسەرەکانیان دا و بە دەنووکی تیژیان چاو و مێشکی یەکە بە یەکەیان دەرهێنان.. ئەسپەکە چەند شەو و چەند رۆژ تەکانی دا و ویستی ئەو عەرەبانەیە بەرێتە ژوورەوە، بەڵام نەیتوانی و وردە وردە هێزی لێ دەبڕا.. ئەنجام گیانی دەرچوو و لاشەکەی بۆگەنی کرد.. ئەو کەنیسەیە هەر لە زووەوە چۆڵکرابوو و خەڵکی شارەکەش بۆ شوێنێکی دوور دوور کۆچیان کردبوو.. تاقە قەشەیەکی ڕەشپۆش لەوێ مابووەوە و کز و خەمناک پشتی بە دیوارە سپییەکەی دابوو.. بە دەستی چەپی قیبلەنوومایەکی گەورەی شکاوی گرتبوو و دەستی راستی وەکو سواڵکەر پانکردبۆوە.. منداڵێکی حەوت هەشت ساڵان، کە قژی لە پەڕی قەلەڕەش دەچوو و چەرمی خۆشکراوی سمۆرەی کردبووە پێڵاو، هەموو ئێوارەیەک پێش خورائاوا بە راکردن دەهات و بەردێکی لووسی وەکو هێلکەشەیتانۆکەی دەخستە ناو ئەو دەستەی.. ئەو سەیرێکی دەکرد و بەشێوەیەکی زۆر سەیر سەری بادەدا، کەچی هیچی نەدەوت و باری وەستانەکەیشی نەدەگۆڕی.. بێزەوقانە بەردەکەی هەڵدەدا و تەقەیەکی زۆر سەیری لێ بەرزدەبۆوە.. جارێک بۆ لای چەپ و جارێک بۆ لای راست.. تا وای لێهات لەملا و لەولایەوە بوون بە دوو گردۆلکەی وەک هێلکەشەیتانۆکە و خۆی لە ناوەڕاستیان لە بتی سەردەمە زووەکان دەچوو.. دواتریش هەر لەوێدا، لە پەنا دیواری ئەو خانووەی لە خشتی وەکو پەشمەک درووستکرابوو و شەوانە پۆلێ ئەستێرەی پرشنگدار لەسەر چنار و سنەوبەرە ئێجگار بەرزەکانی باخەکەی هەڵدەنیشتن؛ چاوەکانی دەستەیەک نیگارکێشی گەڕیدەیان بە پەڕۆی وەکو توێژی مار بەستبوو و چوار پیاوی کەتەی دەمامکدراو دەسرێژیان لێکردبوون.. خوێنیان تێکەڵ بە بۆیە رەنگاوڕەنگەکانی ناو کۆڵەپشتیان بووبوو و بەسەر خاکی هەمیشە شێداری سەر رووی ئەو ئاوێنەیەدا رژابوون.. لەمەوە رەنگی هەموو شتەکان گۆڕابوون و هی دیکەیان بەخۆوە گرتبوو.. ئەم هەستی دەکرد جیهانێک، کە خۆی

خاوەنیەتی و لێی بەرپرسیارە، سەرتاپای گۆڕاوە و دەبێ بهێنێتەوە سەر باری جارانی.. سیمای ناشیرین و شێواوی شتەکان بگۆڕێت و جوانیی راستەقینەی خۆیانیان بۆ بگەڕێنێتەوە.. ئەوەتا ئەم هەرچەند چاو دەگێڕێت و نیگاکانی بۆ ئاسۆ دوور دوورەکان دەنێرێت، هیچ دیمەنێک سەرنجی راناکێشێت و هاوکات ترسێکی سەیر ئابلۆقەی دەدات.. ترسێک، کاتێ شالاوی بۆ دێنێت و بە ناخیدا رۆدەچێت؛ هەموو هەستەکانی دەشێوێنێت و دەیەوێت تا تینی تیایە بقیژێنێت.. بەلام واش بکات هەر سوودی نییە و کەس گوێی لێ ناگرێت.. هەتا ئەگەر گوێشی لێبگرن، ئەم هەر ناتوانێت تێیانبگەیەنێت، کە لەودیوی ئاوێنەی ناوەوەی کانتۆرەکەیانەوە جیهانێک شێواوە و ئەم پێشبینیی کارەساتێکی گەورەی کردووە.. تەنانەت دایکیشی باوەڕی پێ ناکات و هەمیشە لێی توورەدەبێت.. کاتێکیش شووی بە «عادیل مەهدی»ی بەڕێوەبەری پۆستەخانەکە کرد و ژوورەکەی تریان بۆ خۆیان رازاندەوە، ئیتر ئەم شەوان وایدەزانی لەناو جەنگەڵستانێکی چڕی دوور لە ئاوەدانییدا بەجێماوە و دەوری بە دڕندەی سەیر سەیر گیراوە.. جار جار لە ترسا بەبێ ئەوەی ئاگای لێبێت و بە خۆی بزانێت، هەڵدەستایەوە و رایدەکرد.. دەستەکانی بە قەدی ئەم درەخت و ئەو درەختەوە دەگرت و دەیقیژاند.. کاتێکی دەزانی وا لەنێوان دایکی و باوەپیارەکەی و لەسەر تەختی نووستنەکەیاندا خۆی گرمۆڵە کردووە و وەکو مشکی زارەترەک هەڵدەلەرزێت.. شتەکانی ئەوێ لەژێر تیشکی کەمێ کزی گڵۆپە پەمەییەکەی بنمیچە سپیەکەدا بەشێوەیەکی زۆر جیاواز دەردەکەوتن و بۆ ساتێ هەستی دەکرد لەناو بەلەمێکی بچکۆلەدا لەسەر پشت پاڵکەوتەوە، کە تیژ تیژ بەلای درەختەکانی قەراغ دەریادا تێدەپەڕێت و شەپۆلە شیریەکان وەکو بێشکە رایدەهەژێنن.. لە پشتی ئەو کەنیسەیەی ئەسپە سوورەکەی تیادا تۆپی و بۆنبۆگەنەکەی دەگەیشتە ئەمسەر و ئەوسەری شار، بەردێکی گەورەی رەش رەش هەبوو و لە گۆڕی ئەسحابەکان دەچوو.. لووس لووس و چەند بڵێی جوان بوو.. لە بەر هەتاودا دەبریسکایەوە و زۆر جار وەکو پەڕی لووسی سەر و ملی مراویی نێر مەیلەو سەوز خۆی دەنواند.. دەنکە تەرزەکان بەسەریدا دەبارین و چزز دەتوانەوە.. باڵندە

سپییەکان لەسەری هەڵدەنیشتن و چزز دەتوانەوە.. ئاسکە کێوییە سوورەکان خۆیان هەڵدەدایە سەری و چزز دەتوانەوە.. کچە کۆچەرە رەشپۆشەکان لەسەری دادەنیشتن و چزز دەتوانەوە.. ئەم دەیان جار خۆی رووتدەکردەوە و بەراکردن بەرەو لای دەچوو.. حەزی لێبوو خۆی بدات بەسەریدا و هەر خێرا گیانی وەکو بەزی دووگی بەرخی قەڵەوی ناو تاوەی داخبووی سەر تەباخی زلی چێشتخانەکان چزززز بتوێتەوە، بەڵام نەدەگەیشت و ئەو رێگایە هەر نەدەبڕایەوە.. وردە وردە هێزی لەبەر دەبڕا و هەناسەی تەنگدەبوو.. دەکەوت و هەرچۆنی بوو هەڵدەستایەوە.. سستر رایدەکرد و تاوێکی تر دەکەوتەوە.. هەڵدەستایەوە و دەکەوتەوە.. دەکەوتەوە و هەمدیس هەڵدەستایەوە.. بە زەحمەت هەڵدەستایەوە و دەستبەجێ دەکەوتەوە.. دەکەوتەوە و هەڵنەدەستایەوە.. لەسەر تەختی نووستنەکەی خۆیدا چاوە خوێنتێزاوەکانی دەکردەوە و ناولەپ و سەرئەژنۆکانی لە تاوی ئازار دەیانتریواند.. بە قاچ چەرچەفەکەی لەسەر خۆی لادەبرد و بەردەوام دەیوت:

ــ ئاخ من کەی دەگەمە ئەو بەردە و لەسەری دەتوێمەوە..!!

دایکی سووک ناوچەوانی بۆ دەشێلا و بە دەنگێ، کە هەنسکی گریانی بەسۆز تەواو گۆڕیبووی و لەرەی زۆر ناسکی منداڵانەی تێکەوتبوو، پێی دەوت:

ــ هیچم لە دەست نایە بۆتی بکەم تاقە کچە رۆحەکەم.. هیچم لە دەست نایەت.

ئەموستیلەکەی پەنجەی براتووتەی دەستی چەپی، کە لە شێوەی دەنکێ تووی رەشی گەییو درووستکرابوو و سارد سارد هەمیشە دەتوت تازە لەناو جامێ بەفراو هاتۆتە دەرێ، تەزوویان بە سەرتاپای گیانیدا دەهێنا و خەیاڵە ئاڵۆز و پەشۆکاوەکانیان لەناو کاسەی سەریدا وەکو گۆمیلکەی ئاوی زستانانی بەردەم تانکیی حەوشەی قوتابخانەکەیان دەبەست.. مەراقی بوو لە نهێنیی ئەو ئەموستیلەیە تێبگات و بزانێت بۆچی لە چلەی هاوینیشدا هەر تەزیوە، بەڵام کاتێ ئەو سکی بە «سالار»ەوە هەبوو و رۆژ بە رۆژ گیانی دەئاوسا، لە گۆشتی پەنجەیدا خەتمبوو و دایکەند.. چەند جارێ ماچی کرد و

دایە ئەو ژنە سواڵکەرەی، کە شەوان لەسەر تەختێکی داری کەمێ بەرزی بە زنجیربەستراوی بەردەم سەروپێخانەی سووچی ئەوسەری قەیسەریە تاریکەکە لەناو پشیلە چلێسەکاندا دەنووست و تا بەیانی لەژێر پەتووێکی تەنکی شڕی ڕەنگبواردوودا هەڵدەلەرزی.. بەرمیلەکانی بەرامبەری، کە پڕن لە کەللە و ریخۆڵەی مەڕ و مانگا و بە بەرزایی نیو مەتریش لەسەریان کەڵەکەکراون، ئەگەر چاوەکانی خێل بکات و لەو نیمچە تاریکییەدا لێیان بڕوانێت، ئەوا ڕێک وەکو دەستەیەک تیرهاوێژی سەردەمە زووەکان دەکەونە بەر بینایی و دیمەنێکی تابلێی سەیریان هەیە، بەڵام ئەو لە سەرما و لە برسا، لە هیلاکی و لە ترسا ناتوانێت تەماشایان بکات و لەگەڵیدا بچێتە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. دوای ئەوەی دایکی و باوەپیارەکەی قەیسەریەکەیان کڕی و خستیانە سەر ناوی خۆیانەوە، دووکانەکان چۆڵکران و دووکاندارەکان هەر یەکەیان بە لایەکدا پەرتەوازە بوون، لە تەماڵەوە هەڵیانتەکاندن و بەشێوەیەکی چاکتر بنیاتیاننانەوە، ئیتر چاوی بەو سواڵکەرە نەکەوتەوە و نەیدەزانی شەوان لە کوێ دەنوێت.. هەرگیز باوەڕی نەدەکرد ئەمان ئاوا لەپڕ دەوڵەمەندبن و ببنە خاوەنی ئەو هەموو سامانە.. دایکی فەرمانبەرێکی بچووکی سەرژمێری و باوەپیارەکەی بەڕێوەبەری پۆست، لەکوێیان بوو و چی گەیاندنیە ئەم پلە و پایەیە.. لەو خانووە تازەیەی لە گەڕەکی «ئابی تازە»دا کڕیبوویان و شەوان لە پەنجەرەی ژوورەکانی نهۆمی دووەمیەوە نافوورەی ناو گۆڕەپانەکەی ئەوبەریان لەژێر تیشکی بلاجکتۆرە پەمەییەکانی ئەملا و ئەولایەوە وەکو راهیبەیەکی باڵابەرزی ناو کەنیسەی شاری چۆڵکراوی ئەودیوی ئاوێنەکەی جارانی ماڵە کۆنەکەیان دەردەکەوت؛ ڕۆژانە سەرنجی لە شتەکانی ناو ماڵ دەدا و بیری لەو گۆڕانکاریە ناکاوە دەکردەوە.. لێوی خوارەوەی دەخستە ژێر ددانەکانی سەرەوەی و بە کون و کەلەبەری ڕووداوەکاندا دەچووەوە.. ئیتر ئەوەندەی تر ناو سەری ژاوەژاوی تێدەکەوت و ئاگای لە دەوروبەرەکەی دەبڕا.. بەرچاوی تاریکدەبوو و شتەکان وەکو تارماییی کاڵ دەکەوتنە بەر بینایی.. ئەو جارە جلە تەڕە هەڵخراوەکانی سەر تەنافەکە بووبوونە فیلێکی زل و کچێ بەڕووتیی سواری بووبوو.. بە دەستی چەپ تووتیەکی مردوو و بە هی ڕاستی قەفەزێکی

قـامـیشـی پڕ لە پارەی کـاغـەزی بێگانانـی گرتـبوو و لێزمـە بارانێکی ناکـاو بەسـەریدا دەباری.. ئەم لـە دوو حـاڵەتدا هـەسـتی بینینـی دەشـێـوا و دیمەنی شـتـەکـانی لێ دەگۆڕا: لـە کـاتی ترس و لـە کـاتی برسـێـتـیـیدا.. سـەرنجی لە سـیـمـای گـۆڕاویان دەدا و لـەگـەڵیـدا قـسـەی هـەلـەقـومـەلـەقی دەکـرد.. لە راستییشدا بەلای ئەوانەوە هەلەقومەلەق بوو و سەرودڵیان پێ دەگیرا، چونکە بە چاوی خـۆیـان دەیانـڕوانی و لـێی تێنەدەگـەیشـتن، ئەگـینا ئەم وەسـفی درووسـتی هـەمـوو ئەو شـتـانەی دەکرد و جـوان جـوان لێکیـدەدانەوە، کە لە دنیا تایبـەتیـیـەکـەی خـۆیدا هـەبوون و چاوەکـانی تر لە ئاسـتی بینینیـاندا دەستەوستان بوون.. بێشکەی براکەی، کە لە هەیوان لە لای سەرووی پەنجەرە لاکێشـەییەکەدا هەڵواسرابوو و کووکووختیەکان ناوەکەیان کردبووە هێلانە، هـەمـوو ئێوارەیەک پێش نانخـواردن لە بەرچاویدا دەبووە مـانگایەک و لەسـەر رەفـێک پاڵدەکـەوت.. توێکڵی شـووتیی بۆ هـەڵدەدا و بـە دەمـە زلـەکـەی دەیقـۆزتەوە.. چۆڕاوگـەی لیکێکی کـەمێ خـەست لە شـێـوەی هێـڵێکـی زیویی باریک بە لالغاویدا دەهاتە خوارێ و بۆ سەر ئـەرزەکە رێچکەی دەبەست.. ئەم لەژێریدا دەوەسـتـا و بەسـەر دەمـوچاویدا دەچۆڕا.. بەرەو ناو سنگی دەتکا و تەزووی بە ناخـی ناخی دڵیـدا دەهێنا.. حـەزی دەکـرد هەمـوو گـیـانی لە چاوتروکانێکدا بتوێتەوە و ببێت بە شلەیەکی سپی.. چاوە رەشەکانی وەکو دوو سـەرەمێکوتەی زل تیایدا مـەلە بکـەن و لەبەر تیشکی گڵـۆپە سوورەکەدا بدرەوشێنەوە.. دەستەکانی دەبردە ناو یەخەی کراسە تەنکەکەی و دەیوت:

ــ ئەی مـانگای سـەر رەفـەکە بە لیکەکانت بمتوێنەرەوە و بمکە بە شلەیەکی بریسکەدار.

ئەمـە قـسـەیەکی زۆر ناشـیـرین بـوو و دایکی دڵی پێی دەگـوشـرا.. لێی تووڕەدەبوو و بـە تاکێ نەعل تێـیـدەکـەوت.. کـۆمـەڵێ هێـڵـی سـووری لـەسـەر رانەکانی دەکێشا و پێی دەوت:

ــ چونکە کـچی خـۆمی و لێت تێـدەگـەم، دەزانم دەڵێی چی، بۆیە نـابێ لەسەرت بچێت.

جـارێکیش دایکی و مـێـردەکـەی بـە پێـوە لەو ژوورەی خـۆیان دەسـتـیـان

خستبووه سەر شانی یەکتر و دەمی یەکتریان دەمژی.. ئەم وەکو جلگرەیەکی زل هاتنە بەر چاوی و رووی کرد بەولادا.. چوو هەرچی جلگرەی سەر تەنافەکە هەبوون، هێنایی و دانە دانە خستینیە سەر پارچە ئاسنێکی مووبەقەکە.. بە چەکوش تێیانکەوت و لەتوکوتی کردن.. دایکی لەسەر ئەمەش چینێکی باشی تێهەڵدا و ئەو قژەی چەپک چەپک لە بێخەوە بۆ دەرهێنا.. ئەم دەیقیژاند و دەیوت:

ــ ئێوە لە جلگرە دەچن و رقم لێتانە.. ئێوە ئەملا و ئەولای جلگرەیەکن و لە بنیادەم ناچن.

هەموو جارێکیش باوەپیارەکەی لەژێر دەستیدا دەریدەهێنا و دەیبردە ژوورەوە.. سەری دەنووساند بە سنگی خۆیەوە و پێی دەوت:

ــ نابێ ئاوا بکەیت، چونکە بۆ چاوەکانت باش نییە.

ئەو بە هەق و ناهەق ئەمەی دەوت و لەگەڵیدا هەناسەی قووڵ قووڵی هەڵدەکێشا.. زۆر جاریش ژنەکەی لێی تووڕە دەبوو و پێی دەوت:

ــ تووخوا چ دڵێکم بە مێردی وەکو تۆ خۆشبێت، لە قسەی قۆڕ بەولاوە هیچی دیکە نازانیت..!!

بەڵام ئەو وازی نەدەهێنا و زیاتر دەیوتەوە.. ئەو جارەش کە عەمەلیاتی چاوەکانیان بۆ کرد و لەسەر تەختی خەستەخانەکە کەوتبوو، «حەیات» پەنجەکانی ئەم دەست و ئەو دەستی خۆی لەیەکتر هەڵکێشابوون و بەردەوام پێی دەوت:

ــ چەند حەزدەکەم کوێربیت و چاکنەبیتەوە، چونکە زۆرم پێ وتی واز لەو قسە بێتامە بێنە و گوێت لێ نەگرتم.

ئەو لە حەژمەتا قژی خۆی رادەکێشا و بە تووڕەیی پێی دەوت:

ــ مەگەر هەڵنەستمەوە قەحپەی کچی نازانم کێ، بەس خۆم دەزانم بە چ دەردێکت دەبەم.. ئەگەر دایکم حیز نەبوویێت و باوکم گەواد، دەبێت بەسەر دنیاوەت نەهێڵم.

بەڵام چاکنەبووەوە و هەردوو چاوی لە دەست دا.. سەرەتا لە ژوورە بچکۆلەکەی حەوشەی ئەودیو لەسەر کورسیەکی پلاستیک دادەنیشت و کز و

خـەمناک ئـەم دەست و ئەو دەسـتی دەخـسـتـە سـەر رانەکـانی.. دووربینێکی گەورەی سـەربازیی دەکردە ملیـەوە و بۆ ناو کۆشی شـۆڕدەکردەوە.. جار جار بێزەوقانە هەڵیـدەبڕی و بە چاوە فەوتاوەکانیەوە دەنا.. لەگەڵیدا قسەی سەیر و سەمـەرەی دەکرد و وردە وردە هـەنسکی گریان ئابلۆقـەی ژێکانی قوڕگی دەدا.. لەپڕ دەتەقـیەوە و فرمـێسکی هـەڵدەڕشت.. زۆر کـەم لەو شوێنەی خـۆی دەجووڵا و هـەمـیشـە وەکو پەیکـەرێکی بڕۆنزیی دەهاتـە بەر چاو.. لە سێ ژەم ژەمـێکی نـەدەخـــوارد و رۆژ بـە رۆژ ســـیس و لاواز دەبـوو.. ئێـــواران پـێش رۆژئـاوا پشـیلەیەکی سـپـیی خرپن لـەسـەر رانەکـانی هەڵدەتروشکا و سـەری بەشلی دەخستـە سـەر دووربینەکە.. چەند جارێ بـە زمـان ئەمـلا و ئەولای لچ و لێـوی خـۆی دەلستـەوە و دوای تاوێ خـەوی لێدەکـەوت.. شـەوان سـێـبـەرەکـەی لەژێر گڵـۆپـە سـوورە کـەمێ کزەکـەی سـەر سـەری، کە تۆزی هـاوین و پـایزی لەسـەر نیشـتـبـوو و رەنـگی کـاڵکردبۆوە، وەکـو جـاڵجـاڵۆکـەیەکی زل لەسـەر دیوارەکە دەردەکـەوت و «سـامـاڵ» قـێزی لێـی دەکردەوە.. کـاتێکیش وەرز گـۆڕا و دنیـا بەرەو ساردیی چوو، پاڵتۆیەکی درێژی دەدا بەسەر شـانیدا و شەپقەیەکی زلی دەکـردە سـەری.. ئـەوسـا ئەم جـوان لێی وردەبووەوە و هـەسـتی دەکـرد لە بەرچاویدا رێک لـەو تابلۆیەی «رێنیا مـارگرێت» دەچێت، کە بە قـەدی یەکێ لە دیوارەکانی ژوورە شـێدارەکەی نیگارکێشانی قـوتابخـانەکـەیان هەڵواسرابوو و چوارچێوە زەردەکـەی کـاڵبـووبـووەوە.. دراوسـێ کـۆنەکـانیـان زۆر جـار لەنێـوان خـۆیاندا باسـیـان کـردبوو و ئەمـیش بـیسـتـبـووی، گـوایە «حـەمـە خـۆشـەوی»ی باوکی، کە دوای هـەرەسـی یەکێ لە شـۆڕشـەکـانی رزگاریی نیشـتـیـمانییـدا بۆ «بەغدا» دوورخرابووەوە و لەژێر چاودێریی پـۆلیسـدا بووە، هـەرگـیز دوو پێی لە دەرگــای حـــەوشـــە نـەبردۆتـە دەرێ و لەگــەڵ هیـچ کـــەسێ نـەدواوە.. بەردەوام لەمسـەری ژوورەکـەوە تا ئەوسـەری پیاسـەی کـردووە و لە بەرخـۆیەوە بە هـەرسێ زمانی کوردی و عەرەبی و تورکی وتوویەتی:

ــ تکایە با دایکم نەزانێت، کە من چەند تەنیام..!!

رۆژێکیـان لە هـەیوانەکە، رێک لەژێر ئەو قاپە چینییـە سپـییـەی بە دیوارەوە هـەڵواسـرابـوو و بە خـــەتێکی رەشی تۆخی جـوان ئـایەتی «ولقـد خلقناکم ثم

صورناکم»ی لەسەری نووسرابوو؛ کەوتبوو بە دەمدا و گیانی دەرچووبوو.. «سامالّ» ئەمەی بەحالّ بیردەکەوتەوە و وەکو تارمایی دەهاتە بەرچاوی.. هەر جارێکیش باوەپیارەکەی ئاوا کز و خەمناک لەسەر ئەو کورسیە دەبینی و سەرنجی دەکەوتە سەر لەشە داهێزراوەکەی، بۆ ساتێ دالّغەی لێدەدا و خێرا لە خەیالّی خۆی دەریدەکرد.. لە ژێرزەمینەکەی خوار عیادەی «دکتۆر نەجوا» و رێک لە تەنیشت ژووری برینپێچەکەی جار جار دەرزیی لەم دەدا، کۆگایەکی گەورە هەبوو و رێویەکی مێ و چوار بێچووە مۆمیاکراوەکەی لەناو جامخانەکەی داندرابوون.. هەموو بینێنێکی ئەوانیش رۆژی مردنەکەی باوکی بیردەخستەوە و شەوان خەونی سەیر سەیری پێوە دەبینی، بەلاّم هەرگیز لەوە تێنەدەگەیشت چ پەیوەندییەک لە نێوان ئەو دوو دیمەنەدا هەیە و مەحالّ بوو بتوانێت ئەو مەتەڵە هەڵبێنێت.. «عادیل»ی باوەپیارەی لەو کۆگایە ماسکێکی بۆ کڕیبوو و بە دوو لاستیکی باریک دەیکردە دەموچاویەوە، کە لە شێوەی سەری ورچ درووستکرابوو و منداڵانانی گەڕەکی پێ دەترساند.. نیوەڕۆیەک خۆی کێشا بە پایسکیلی کوڕێکی هەرزەکاری کۆڵانی پشتەوەیان و کەوتە ژێریەوە.. نووکی پایدەرێکیان لە نەرمەی سکی چەقی و چووە شارای مەرگەوە.. لەودیوی ئەو ماسکەوە دەگریا و منداڵان گاڵتەیان پێ دەکرد، چونکە ورچەکە لە پێکەنینی خۆی نەدەکەوت و دیمەنێکی چەند بلّێی سەیری هەبوو.. دایکی کاتێ بەرەو مالّەوەی دەبردەوە و دەیویست بە دەرمانە سوورەکە سەرئەژنۆ ڕووشاوەکانی بۆ تیمار بکات، بەسەر مێردەکەیدا دەیقیژاند و هەر زوو زوو پێی دەوت:

ــ هەی نامەرد..!! دیارە بەوە دلّت ئاوی نەخواردۆتەوە، کە ماسکێکی سیحراوییت کردە دەموچاوی و من و دنیات بە جۆرێکی تر پیشاندام.. ئەنجام ملت شکاندم و دەسخەڕۆت کردم، دەتەوێ تاقە کچەکەشم بدەی بە قەڵبەیەکدا..!!

ئەو لە هەیوانەکە وەستابوو و پەنجەی دۆشاومژەی ئەم دەست و ئەو دەستی ئاخنیبووە کونی گوێچکەکانیەوە.. وەکو مشکی زارەترەک هەڵدەلەرزی و پەنجەی قاچەکانیشی لە ئەرزەکە گیردەکرد، هەروەک بیەوێت کەروێشکئاسا

هەڵیکۆڵێت و لە شەرما بچێتە ناویەوە.. دوای کوێربوونیشی وازی لەو خووەی نەهێنابوو و هەمیشە سەری نینۆکەکانی لەسەر ئەو کاشیە لووسانە جیڕەجیڕیان بوو.. ئەم ددانی ئاڵدەبووەوە و سەغڵەت دەبوو.. بۆیە هەر زوو زوو نینۆککەرەکەی دەهێنا و تا سەر گۆشتەکە بۆی دەقرتاندن.. کەچی ئەو هیچی نەدەوت و باری دانیشتنەکەیشی نەدەگۆڕی.. ئەم دەبووایە ئاگای لێبێت و هەموو شتێکی بۆ بکات، چونکە دایکی سەرقاڵی ئیشەکانی خۆی بوو و زۆر بەکەمی دەکەوتەوە ماڵ.. بەیانییان زوو زوو دەچووە دەرێ و ئەو و «سالار»ی بەسەر ئەمدا بەجێدەهێشت.. هەر ئەمیش دەستی دەگرت و دەیبرد بۆ حەمامەکە.. رووتیدەکردەوە و بە ئاوێکی شلەتێن و بە شامپۆی سەوزی ناو قوتووە زەردەکە دەیشت.. ئەوسا ئەم پۆلی سێیەمی ناوەندی بوو و چاکترین قوتابییش بوو لە وەرزش.. لە یاریی بالە و تۆپی دەست و راکردندا کۆمەڵێ مەدالیای وەرگرتبوو و رۆژ بە رۆژ ناوبانگی زیاتر بە شاردا بڵاودەبووەوە.. بەڵام بۆ بەگبەتیی باوەپیارەکەی تووشی ئەو بەڵایە بوو و نەدەکرا ماڵ بەجێبهێڵێت.. نەیدەتوانی دوای دەوامی قوتابخانە لەو یاریگایەی ئەوبەری ماڵیان مەشق بکات و پەرە بە تواناکانی خۆی بدات.. ترسی هەبوو «ئەنغام مەروان» و «دلارام نەجم نووری»ی گەڕەکی خۆیان بۆڕی بدەنەوە و بەئێجگاریی بەلاوەی بنێن.. یەکەمیان برا گەورەکەی مەشقپێکەری تیپی هەڵبژێردراوی عێراقە و زۆر یارمەتیی دەدات.. دووەمیشیان باوکی فێرکەری تایبەتیی بۆ گرتووە و رۆژانە لە باخە گەورەکەی خۆیاندا مەشقی پێدەکات.. ئەو جارەش «ست غادە»ی وانەی وەرزش جووتێ کالەی تازەی دابوونێ و لە بەرچاوی یاریکەرەکانی دیکەی قوتابخانە پێی وتبوون:

ـ باوەڕم وایە ئێوە لە ساماڵ چاکتر بن، بە مەرجێ لەسەر ئەم شێوە مەشقکردنەی خۆتان بەردەوام بن.

ئەمە بۆ ئەم تێکشکانێک بوو و بەردەوام پێوەی دەتلایەوە.. ئەگەرچی بەهێزبوونی ئەوان، بەهێزبوونی تیپەکەیانە و سەرکەوتنی قوتابخانەکەیان مسۆگەر دەکات، بەڵام ئەو سەرکەوتنە بۆ ئەم هیچ مانایەکی نییە و دۆڕاندنەکەی زۆر بەلاوە چاکترە.. ئەو شەوە دەستەکانی گرتبوو بەمەلا و

بەولای روومەتەکانیەوە و بە درێژاییی ژوورەکەی خۆی هاتوچۆی دەکرد.. جار جار تا هێزی تیابوو سەری بە یەکێ لە دیوارەکاندا دەکێشا و چوارچێوەی وێنە گەورەکەی «مارلین مۆنرۆ» لەگەڵیدا دەلەریەوە، کە لە دووکانێکی نزیک «سینەمای ئەتڵەس» کڕیبووی و لەو سووچەی هەڵواسیبوو.. گیانی دادەهێزرا و چاوەکانی پڕدەبوون لە ئاوێکی سەیر، کە نەیدەزانی فرمێسکە یان ژانی تواوەی ناو دەمارەکانی، ئاوا لە هەموو لایەکەوە هەڵدەقوڵێن و لەوێدا فوارە دەکەن.. چەند جارێ خۆی هەڵدایە سەر تەختی نووستنەکەی و لەسەر گازەرای پشت لێی راکشا، بۆئەوەی هەر چۆنێ بێت چاوەکانی لێکبنێت و خۆی لەو حاڵەتە ناخۆشە بدزێتەوە، کە وەک رەوە داڵی برسیی وڵاتێکی وێرانەی دوای شەڕی درێژخایەن لەسەر لاشەی ساڵەکانی داهاتووی تەمەنی هەڵدەنیشێت و بەردەوام بە گوێچکەیدا دەچپێنێت:

ــ تۆ پیربوویت و رۆحت لە کەڵککەوتووە.. تۆ پیربوویت و تواناکانت لە رابردوودا بەجێماون.

بەڵام مەحاڵ بوو ئاوا بەئاسانی خەیاڵە جەنجاڵەکان وازی لێبهێنن و خەوی لێبکەوێت.. هەستی بە ئازارێکی سەیر دەکرد و تەواوی جەستەی دەیتریواند.. دەیزانی تووشی نەخۆشییەکی قورس بووە و دوورنییە چەند رۆژێ لەناو جێگادا بکەوێت.. ئەمەش زیاتر رقی هەڵدەستاند و حاڵەتێکی زۆر تایبەت بە خۆی لە دڵدا دەخولقاند.. ناچار بە دیوارەکەوە هەڵدەستایەوە و هەمدیس دەکەوتەوە هاتوچۆ بەناو ژوورەکەدا.. هەرچۆنێ دەیهێنا و دەیبرد، بەوە کۆتایی دەهات، کە هەر ئەمشەو باوەپیارەکەی بخنکێنێت و بەیانییش ژەهری مشک بۆ براکەی بخاتە خواردنەوە.. ئەوەی یەکەمیان زۆر ئاسانە و لە چاوتروکانێکدا ئەنجامدەدرێت.. بەئەسپایی دەچێتە ژووره شێدارەکەی و ئازایانە خۆی هەڵدەداتە سەری.. دەستەکانی دەخاتە سەر دەم و لووتی و ناهێڵێت جووڵە بکات.. هەتا ئەگەر بەرگرییش لە خۆی بکات و بە هاوار هاوار دیوارەکان بلەرزێنێتەوە، هەر کەس گوێی لێنابێت و بە هانایەوە نایەن.. دایکی ماوەیەکی زۆرە ژووری خۆی جیاکردۆتەوە و ئەو پێش کوێربوونیشی بۆی نەبوو دوو پێی تێبخات.. شەوێکیان «ساماڵ» لەگەڵ دەنگەدەنگی دایکی و

مێردەکەی بێداربووەوە و بە چاوی خەواڵووەوە بە قادرمەکەدا چووە خوارێ، تا بزانێت چی روویداوە و ئەو شەڕەیان لەسەر چییە.. دایکی بە قژی ژاکاو و کراسێکی تەنکەوە لە بەردەرگای ژووری نووستنەکەی خۆی وەستابوو و بەتوورەیی پێی دەوت:

ــ هەر ئەم بوختانە مابوو بۆمی بکەیت ناپیاو.. بۆچی من ئەگەر بمەوێت وا بکەم، لە تۆ دەترسم..!!

جار جاریش پەنجەی دۆشاومژەی دەستەکانی رادەشەقاند و دەیوت:

ــ بشەمەریت ناهێڵم لەم دەرگایە ئاودیو بیت.. رەنگبێت نەزانم بۆچی وا دەکەیت..!!

ئەم بەیانی راستیی شەڕەکەیانی بۆ دەرکەوت و زانی، کە «وشیارە درێژ»، ئەو کورەی لەگەڵ چوار قوتابیی دیکەی «زانکۆی بەغدا» خانووی سەر سووچی کۆڵانەکەیان بەکرێ گرتووە و هەمیشە تەزبێحێکی قەزوانی بە دەستەوەیە، لەو ژوورەی دایکی نووستووە و مێردەکەی پێی زانیوە.. خەڵکی گەڕەکیش لەنێوان خۆیاندا باسی ئەوەیان دەکرد، کە «وشیار» لەبری هەموو مانەوەیەکی لەو ژوورەدا پارەیەکی چاکی دەستدەکەوێت و رۆژانە بۆ کچەکانی زانکۆیان خەرجدەکات.. ئەم نەدەچووە ئەقڵیەوە و دەیان شەڕی لەگەڵ ئەم و ئەودا کردبوو، بەڵام بەیانییەکیان زوو زوو لە پەنجەرەی ژوورەکەیەوە بینی بەسووکی دەرگای حەوشەی کردەوە و بەئەسپایی چووە دەرەوە.. جارێکی تریش لەسەر یەکێ لە شەقامەکانی گەڕەکی «نیسانی کۆن»دا پیاسەیان دەکرد و قاقایان لێدەدا.. ئیتر تەواو راستیی قسەی ئەوانی بۆ دەرکەوت و چیتر نەیدەتوانی بەرپەرچیان بداتەوە.. ئێوارەیەک بەیەکەوە دەبن و «وشیار» کچێکی پۆلەکەیان دەبینێت.. بەیەکتریان دەناسێنێت و بەو دەڵێت:

ــ ئەمە خوشکە گەورەکەمە، حەیاتی ناوە.

«حەیات» پێیدا هەڵدەشاخێت و بە جنێو ریسوای دەکات.. ورد و درشتی مەسەلەکە لە کچەکە دەگەیەنێت و هیچی تێدا ناهێڵێتەوە.. تەمەز ئەو شەرمی پێیە حەزی لە ژنێکی بەتەمەن کردووە و زۆربەی شەوەکانی لەسەر تەختی نووستنی ژوورەکەیدا بەسەربردووە.. ئیتر لەمەوە جیادەبنەوە و زۆریشی نەبرد

تەرمەکەی «وشیار»یان لەسەر شەقامی «شوباتی تازە»دا دۆزیەوە، کە بە تەور کوشتبوویان و کەللەی سەریان وەکو هێلکەشەیتانۆکە هاڕیبوو، بەڵام ناوی و هەواڵەکانی لەسەر دیوارەکان هەر مابوونەوە و ئەم هەمیشە پێیان تەریقدەبووەوە، کە منداڵان بە تەباشیر و خەڵووز دەیاننووسین و هێڵکاریی سەیر سەیریان بۆ مانای قسەکانیان دەکردن.. «عادیل»ی باوەپیارەی هەمیشە سەرشۆڕانە و بەکزی لە دەرگای حەوشە ئاودیو دەبوو و لە رووی نەدەهات تەماشای کەس بکات.. نە گەورە و نە بچووک.. هەر زوو زووش توانجیان تێدەگرت و گوێی خۆی لێ کەڕدەکردن.. ئەگەرچی لە ناخەوە وەکو بتی ژێر کوتەکی بتشکێنە دڵڕەقەکان دادەڕووخا و ئەم زۆر چاک هەستی پێدەکرد.. ئەو جارە یەکێ لە نانەواکانی ئەو نانەواخانەیەی ئەوبەر سەرێکی لێ بادا و رێک و رەوان پێی وت:

ـ ئەوا توانیت گوێچکەشت کەڕکەیت، بەڵام چی لەو چاوە حیزانەت دەکەیت..؟! هەی ناپیاو..!!

هەر ئەویش دوایی وتبووی چاوەکانی بەلایان لێنییە و بەقەستیی خۆی کردووە بە کوێر، بۆئەوەی لە چاوی خەڵکیان بشارێتەوە و ئەوەندە هەست بە شەرمەزاریی نەکات.. «سامال» تا رادەیەک باوەڕی بەو قسەیە کردبوو و سەرەتا زۆر هەوڵی دا راستیەکەی بۆ دەرکەوێت، دوایی وازی هێنا و بە خۆی وت: «ئەو چاوەکانی ساغن یان نەخۆش، مردوون یان زیندوو، گرنگ ئەوەیە ناتوانێت بەکاریان بهێنێت.. هەر شتێکیش بەکارنەهێندرێت، بوونی خۆی لە دەست دەدات.. بەڵێ، ئێستا ئەو کوێرە و هیچ شتێ نابینێت».. ئینجا وای بۆ چوو ئەو پێش چاوەکانی، ئەندامی نێرینەیشی مردبێت و نەیتوانیبێت ئەرکی خۆی بەجێبهێنێت.. دایکیشی، کە تەنها چەند ساڵێکی لە چل تێپەڕاندووە و هێشتا لە زۆربەی کچانی شارەکە جوانترە، هەقی خۆیەتی سەرتاپای لەشی بەکاربهێنێت و نەهێڵێت هیچ یەکێ لە ئەندامەکانی جەستەی کوێربێتەوە.. بۆی هەیە بەردەوام لەزەت وەربگرێت و رۆحی خۆی پێ ئاوبدات.. لە راستییشدا «حەیات» رقی لە هەموو شتێکی مێردەکەی نەبوو و تەنها دژی ئەو ئەندامانەی لەشی بوو، کە لە کەڵککەوتبوون و نەیاندەتوانی لەزەتی پێ

ببەخشن.. بەڵگەش ئەوە بوو لەماڵەکەی دەرنەدەکرد و نان و ئاویشی دەدایە.. بەڵام «ساماڵ» خۆی دژی هەموو بەشێکی جەستە و ڕۆحی ئەو و براکەی بوو بەبێ جیاوازی و دەبووایە لەناویان بەرێت، چونکە بەتەواوی ڕێگربوون لە بەردەم لەزەتەکانی و زۆربەی کات لەناو چوار دیواری ماڵدا بەندیانکردبوو.. نەیاندەهێشت بچێت بۆ ئەو یاریگایە و خەریکی مەشقەکانی بێت.. ئەوە لە کاتێکدا نەیارەکانی ناو تیپەکەی چاکترین دەرفەتیان بۆ هەڵکەوتووە تا بەئێجگاری بەلاوەی بنێن و لەبیر دۆستە هەرە نزیکەکانیشی بەرنەوە.. هەر ئەمەش وادەکات تووشی حاڵەتی پەشێویی دەروونیی ببێت و ئاگای لە دەوروبەرەکەی نەمێنێت.. گیانی وەکو کەلاوەی لێبێت و خەفەتەکان کونەپەپووئاسا هێلانەی لەناو دابنێن.... بەڵام ئەو شەوە بڕیاری دا سنوور بۆ ئەو هەموو نەهامەتیانە دابنێت و بگەڕێتەوە سەر دۆخی جارانی.. دەرگای ژوورەکەی خۆی کردەوە و بەئەسپایی بەرەو ژووری باوەپیارەکەی چوو.. دەیویست بە هەموو هێزی خۆیەوە قورگی بگرێت و بیخنکێنێت.. دەشیزانی دەرگاکەی دانەخراوە و هەمیشە لەسەر گازەرای پشتە.. ئەو بە کوێرەییش وازی لەو خووەی نەهێناوە و هەرگیز حەز لە داخستنی دەرگای ژووری نووستن ناکات.. دەیان جار لەسەر ئەمە لەگەڵ ژنەکەی بووبوو بە شەڕی و قسەی ناشیرینی پێ وترابوو.. لەزەتێکی سەیری لەوە دەبینی وەکو منداڵ دەستەکانی بگرێت بە دەسکەکەیەوە و بەشلی سەری بخاتە سەری.. بەردەوام گۆرانیی زۆر زۆر بەسۆز بچڕێت و لەسەر ڕێتمەکانیشیان لەشی خۆی ببزوێنێت.. ئەوسا «ساماڵ» هەموو گیانی بەژێر لەزەتدا دەکەوت و هەستی دەکرد هیچ کەسێکی دیکە وەکو ئەو ناتوانێت ئاوا ئاسوودەی بکات.. هەموو جارێکیش بەدەم گوێگرتنەوە سەری دەخستە سەر ئەژنۆکانی و دەچووە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. بیری لە «ئەهداف جەماڵ»ی کۆنە دراوسێیان دەکردەوە و ڕۆژانی پێش مردنەکەی دەهێنایەوە بەرچاوی.. کاتێکی دەزانی دنیا شەوە و ئەو وا بەرووتیی لە گۆڕەکەی هاتۆتە دەرێ.. لەژێر تیشکی مانگی چواردەی سەر ئەو گۆڕستانە کشومات و بەسامەی، کە هەردوو گەڕەکی «ئەیلوولی کۆن» و «ئەیلوولی تازە»ی لەیەکتر جیادەکردەوە و گوڵاڵەسوورەی

سەر گۆڕەکانی هەمیشە دەمیان بۆ دڵۆپەباران کردبووەوە، بەپێوە وەستاوە و باڵای زۆر زۆر لە جاران بەرزتر خۆی دەنوێنێت.. شوێنەواری مەمکە بڕاوەکەی لای چەپی وەکو خـۆڵەمـێـشی نێـوان سـێکوچکەی ژێر مـەنجـەڵی ژنە کۆچەریەکانی ئەودیوی ئاوێنەی ژووری نووستنی سەردەمی منداڵیی خانووە کۆنەکەیان دەردەکەوت و دەستی راستیشی توند توند گرتبوو بە مەمکە ساغەکەیەوە.. دەیگوشی و شیرێکی کەمێ خەستی لە کونی سەرگۆکەی دەهێنا.. دەیگوشی و بە دەنگێ، کە بە شەونمی زیویی سەرەتای پایزی سەر گەڵای زەردی وەریوی درەختە بەرز بەرزەکانی قەراغ شار شۆرابوو و کەناریە راوکراو و ڕاونەکراوەکان ئێرەییان پێدەبرد، دەیوت:

ـ رێککەوت نییە.. رێککەوت نییە، کە من بەئاگام و ئێوە نووستوون..!! ئاخر ئێوە نووستنی ناو ژیانتان هەڵبژاردووە و من بەئاگایی ناو مردن..!!

ئیتر ئەم تەزوو بە سەرتاپای گیانیدا دەهات و دڵی پڕدەبوو.. سەرەتا ددانی بەخـۆیدا دەگـرت و نەیدەویست بگری، بەڵام زۆری نەدەبرد دەتەقـیـەوە و فرمێسک لە چاوەکانیدا فوارەیان دەکرد.. ئینجا سەری هەڵدەبڕی و لە باوەپیارەکەی دەڕوانی، کە لەسەر باری وەستان و گۆرانیەکانی خۆی بەردەوام بوو و نەیدەزانی وا زڕکچەکەی هێناوەتە گریانی بەکوڵ.. ئەم لە دواوە سەری دەخستە سەر یەکێ لە شانەکانی و چەند جارێ بەسەریەکەوە پێی دەوت:

ـ قـوربانت بم باوکـە رۆحـەکـەم، کـە دەتوانیت بەو دەنگە بەسـۆزەت خۆشەویسترین مردووم بۆ زیندووکەیتەوە..!!

بەڵام ئەو هەستی پێنەدەکرد و سەری لەسەر دەستەکانی و دەستەکانی لەسەر دەسکی دەرگاکە هەڵنەدەگرت.. دایکیشی ئەم شتەی زۆر پێناخۆش بوو و هەمیشە تەریقیدەکردەوە:

ـ کچێ ئەم قسە قۆڕانە چیین، تۆ دەیانکەیت..؟! وی دایکە قێزم لێیان دێتەوە..!!

ئینجا سەرێکی بادەدا و دەیوت:

ـ بەخوا ئەم مێردەی من چاک خەڵەفاوە..!!

ئەو جارەش پاڵتۆیەکی رەشی کردبووە بەری و قژی لە دواوە بە تۆقەیەکی

لەقلەقی سپی بەستبوو.. لەپڕ لە دەرەوە هاتەوە و ئاوا مێردەکەی بینی.. پاڵێکی قایمی پێوەنا و بە پشتدا خستی.. دەستی کرد بە جنێوی ناشیرین و دەنگی دەگەیشتە گوێچکەی دراوسێکانی ئەملا و ئەولایانەوە.. «ساماڵ» ئەو جارەیش وەکو زۆربەی جارانی دیکە پشتی باوەپیارەکەی گرت و بەگژ دایکیدا چووەوە.. ئەو لە هەموو دنیادا هەر «ساماڵ»ی هەبوو بەرامبەر بەو ژنە زاڵمەی بەرگریی لێبکات و لە شاڵاوە بەردەوامەکانی بیپارێزێت.. پیاوێکی بێکەس بوو و بە هەتیویی گەورە بووبوو.. ژیانێکی پڕ لە مەینەتی بەسەربردبوو و هەمووی لە نووکەوە بۆ «ساماڵ» گێڕابووەوە.. بە شەو چووە بۆ قوتابخانە و بە ڕۆژ لە مەیدانی باڵندەکان کۆتری فرۆشتووە، بۆئەوەی خۆی و دایکە بێوەژنەکەی بژیەنێت و کرێی خانووەکەیان پەیدا بکات.. فێڵی عەنتیکە عەنتیکەی داهێناوە و بە نرخی زۆر کەم کۆترەکانی لە خاوەنەکانیان کڕیوە.. دەستەکانی لە جۆرە گیایەکی بۆندار دەخشاند و کۆتری فرۆشیارەکانی پێدەگرت.. ئەو بۆنە بۆ ماوەیەکی کەم کاری دەکردە سەر چاویان و نەیاندەتوانی هیچ شتێک ببینن.. بە دەوری خۆیاندا دەخولانەوە و خاوەنەکانیان وایان زانیوە دەمرن.. ئەوسا ئەو بە پارەیەکی کەم لێی کڕیون و دوایی بە نرخێکی گران فرۆشتوونی.. هەموو جارێ هەناسەیەکی قووڵی هەڵدەکێشا و بە «ساماڵ»ی دەوت:

ــ خەڵک دەتوانن کۆتری چاک و خراپ تەنها بەزیندوویی لە یەکتر جیابکەنەوە.. کاتێ سەریاندەبڕن و ئاوەڕووتیاندەکەنەوە، هەست بە جیاوازییان ناکەن.. بە زیندوویی شێوە و بە سەربڕاوییش ناوەرۆکی ئەوانیان بەلاوە گرنگە.

«عادیل» ئولفەتی بە کۆترەوە گرتووە و شارەزاییەکی سەیری لە ژیانە تایبەتەکەیان پەیداکردووە.. هەموو جۆرەکانی ناسیوە و توانیویەتی لاسایی دەنگی یەکە بە یەکەیان بکاتەوە.. بینینی پەڕێکی بچووک یان گەورەی هەر کۆترێک بۆ ئەو بەس بووە، تا جۆر و ڕەگەزەکەی بۆ دەرکەوێت و بزانێت مردووە یان ماوە.. سەرلووسە یان سەربەکڵاو.. قاچڕووتە یان پەڕلەپێ.. هاقووە یان دەنووککورت.. چەند بەچکەی کردووە و چەندی تر دەکات.. دەتوانێت تا چ ئاستێک لە ئاسمان بەرزبێتەوە و چەند تەقڵە بەسەر یەکەوە

لێبدات.. توانای دۆزینەوەی شوێنەکانی چەندە و خێراییی فڕینەکەی چۆنە.. کەی تووشی دەرد دەبێت و کەی دەمرێت.. ئەنجام کتێبێکی گەورە دەربارەی ژیانی کۆتر دەنووسێت و هەر خێرا ناوبانگی بە سەرتاپای وڵاتدا بڵاودەبێتەوە.. لە هەر چوار لایشەوە سنوورەکان دەبڕێت و بۆ چەند زمانێک وەریدەگێڕن.. دەوڵەت خەڵاتی دەکات و لە فەرمانبەرێکی بچووکەوە دەیکەن بە بەڕێوەبەری پۆست.. «لەیلا فاررووق»ی مامۆستای زیندەوەرزانی زۆر پێی سەرسامدەبێت و شووی پێدەکات.. هەر ئەو ساڵە لە «نەخۆشخانەی قادسیە»دا بەسەر دووانەیەکەوە دەچێت و ئەو بەتەنیا بەخێوکردنی منداڵەکانی دەکەوێتە ئەستۆ.. بۆی ناکرێت و دەیەوێت بیانداتە هەتیوخانە.. بەڵام «فایزە»ی دراوسێیان، کە لە ساڵۆنی «غەرام» قژی ئافرەتانی دەبڕی و ساڵی پێشوو مێردە ئەفسەرەکەی لە بناری شاخێکدا کوژرابوو؛ دەیانگرێتە خۆی و بە یارمەتیی «دادە نایلە»ی دایکی لەگەڵ «سەرمەد»ی تاقە کوڕی بەخێویاندەکات.. کاتێکیش «عادیل» «حەیات»ی خواست و بوون بە ژن و مێرد، بەجووتە داوای منداڵەکانیان لە «فایزە» کردەوە و ئەو رازیی نەبوو بیانداتەوە.. پارێزەریان گرت و مەسەلەکەیان گەیاندە دادگاش، بەڵام هەر سوودی نەبوو و نائومێدانە لێی دەرچوون، چونکە دوو کچەکە ئەویان بە دایکی خۆیان دەزانی و بەهیچ شێوەیەک نەیاندەویست جێیبهێڵن.. هەرچۆنێ بوو لەسەر ئەوە رێککەوتن هەموو ناخۆشیەکان بەلاوەنێن و هامشۆی یەکدی بکەن.. سەرەتا ئەو پەیوەندیە زۆر بەچاکی دەچووە پێش و بە حەفتە لە ماڵی یەکتر دەمانەوە.. تەنانەت هەستیان دەکرد یەک خێزانن و خەڵکیش سەریان لەمە سوڕمابوو.. «سامال» حیسابی خوشک و برای راستەقینەی بۆ «ئالاء» «وەلاء» و «سەرمەد» دەکرد و هیچ نهێنییەکی خۆی لێ نەدەشاردنەوە.. لەگەڵیان دەچووە دەرەوە و لە بەرچاوی ئەم و ئەو خۆی پێوە بادەدان.. بەڵام کاتێ «حەیات» شووڵی لێ هەڵکێشا و هەواڵەکانی وەکو چۆلەکە لەسەر زمانێکەوە بۆ یەکێکی دیکە هەڵدەفڕین، «فایزە» پشتی تێکردن و نەیدەهێشت منداڵەکانیشی هامشۆیان بکەن.. «سامال» هەقی بەسەر ئەواندا نەبوو و پەیوەندیی خۆی لەگەڵ تێکنەدابوون.. هەروەکو جاران دەچووە لایان و زۆر شەویش لەوێ دەمایەوە..

ئەگــەرچی «فــایزە» ڕووی نـەدەدایە و بەچاکــیــش وەڵامـی پرســیـــارەکـانی نەدەدایەوە.. دوا جاریش لە ماڵەکەی دەرکرد و ڕێک و ڕەوان پێی وت:

ــ حەزناکەم چیتر لێرەت ببینم.

ئەم بەرپەرچی دایەوە و پێی وت:

ــ تۆ بۆ خـۆت هـەر بڵـێ.. من دێم بۆ لای خوشک و برای خـۆم و نایەم بۆ لای تۆ.

ئەو قاقایەکی لێ دا و بەگاڵتەپێکردنەوە وتی:

ــ تۆ هـەقی خـۆتە نەک منداڵەکـانی مـن، بەڵکو هەمـوو کـوڕ و کـچێکی ئەم دنیـایە بە خوشک و برای خـۆت بزانییت، چونکە هـەموو ئەوانەی وەکو تۆ زۆڵن و نازانن کێ باوکیانە، دەبێت زوو زوو.....

تەواوی نەکرد و بەدەم قریشکەیەکەوە پێی وت:

ــ ئێـسـتـا بۆ وازمـان لێناهـێنیت و وام لێـدەکـەیت قـسـەی ناشـیـرینت پێ بڵێم..!! بڕۆ دەرەوە دەی..!!

بە دڵی شکاوەوە چووە دەرێ و پشتی کردە ئەو ماڵەی، کـە لە خـانووی ناو یەکێ لە تابلۆ سورياليـەکانی «شاگاڵ»ی هونەرمەند دەچێت و چاکترین شوێنە بۆ چوونە ناو خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. یەکەمجار بینی و سەری بەناوداگرت، وا چووە ئەقڵـیـەوە سـەردەمێ کووخێک بووە لەناو دارسـتـانێکی چڕدا و شـەوان بۆتە شـوێنی کـۆڕگـەرمکردنی ئەو دڵدارە دێوانە و دەنگخـۆشـانەی، کـە دوای نائومـێـدیی، ژیانی ئـاوەدانیــیـان بەجـێ‌ـهـێ‌ـشـتـووە و لەو دارسـتـانەدا گـیـرسـاونەتەوە.. کـاتێکیش ڕاوی تاوس دەسـتی پێکردووە و ویسـتـوویـانە قڕیانکەن، ئەوان پۆل پۆل هاتوون و بێجگە لە باڵیـان هەمـوو پەڕەکـانی تریان لەوێدا بەجێهێشتووە، تا کێشیان سووک بێت و بتوانن بە چاکی ڕێگای هات و نەهات ببڕن.. کۆچیـان کردووە بۆ شـوێنێکی دوور دوور و چاوەڕێن هێمنی و ئاسایش بگەڕێتەوە.. ئەوسا دێنەوە و هەر یەکەی پەڕی خۆی دەباتەوە.. حەزی دەکرد ئەو ڕۆژەی تاوسەکان دێنەوە و هەموویان بەجارێ لە سـەر دیوار و ناو حەوشـەکەدا هەڵدەنیشن، ئەم لەوێ بێت و بە چاوی خـۆی ئەو دیمەنە ببینێت، کـە لە خــەونی بەرەبەیانی پایزێکی فـێنکی درەنگوەخـتی سـەربانی خـۆیان

دەچێت و دواتر بەدەم گریان و گۆرانیەوە نەبێت ناکرێت بۆ کەسی بگێڕێتەوە.. بەڵام ئاخ وا دەریانکرد و ئیتر ناتوانێت جارێکی تر بیبینێتەوە..!! سووک سووک هەنگاوی دەنا و خوڕ خوڕ فرمێسک لە چاوەکانی دەهاتنە خوارێ.. ئێوارەیەکی درەنگ بوو و کزەبایەکی فێنک پەرچەمی خاوی سەر چاوەکانی وەکو لقی درەختی ماڵەکانی ئەمبەر و ئەوبەری دەلەراندەوە.. بەقەستی رێگاکەی گۆڕی و بە لای دەستە چەپدا پێچی کردەوە، تا بەلای «تۆمارگای فەریال»دا بڕوات و گوێ لە گۆرانیەکانی «نەوال جابر» بگرێت، کە «دارا بارام»ی خاوەنی هەموو ئێوارەیەک پێش داخستنی دەرابەی دووکانەکانی سەر «شەقامی دڵداران» دەنگی بەرزدەکاتەوە.. ئەوسا ئەم دەتوانێت ئاخ و ئۆفەکانی ناو دەنگە ئێجگار بەسۆزەکەی وەکو کلوەبەفر لە ئاسمانی ئەو ناوەدا ببینێت و لەگەڵیدا بچێتە خەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. ئەمەش بەسە بۆئەوەی دیمەنی هەموو شتەکان لە بەرچاویدا بگۆڕێن و هاوکات هەست بکات تەنیایی تا بینەقاقای هاتووە.. وەکو قوماشی ئاوریشم تێوەی ئالاوە و وێنەی منداڵی سەر بێشکە کردوویەتی بە قومات.. ئەم هەموو شانزدەی مارتێک، کە ئەو رۆژەیە «نەوال جابر»یان کوشت و کۆتاییان بە ژیانی هێنا، لە کاتژمێر دوانزدەی شەوەوە تا دوانزدەی شەوی دواتر خۆی دەخزێنێتە ژوورەوە و دەرگا و پەنجەرەی پشت پەردە ئەستوورەکان دادەخات.. دەم لە نان و ئاو نادات و لەناو ئەو تاریکاییەدا پیاسە دەکات.. ریکۆردەرەکە دەنووسێنێت بە سنگیەوە و بەدەم گوێگرتن لە گۆرانیەکانیەوە فرمێسک هەڵدەڕێژێت، کە لەنێوان هەموو ئاخ و ئۆفێکیدا منداڵیی خۆی دەبینێت.. دەیبینێت و رووت و پێخاوس لەسەر رێگایەکی چەوڕێژی نێوان قامیشە هەڵچووەکاندا بە دوایدا دەگەڕێت.. کاتێکیش دەرگا دەکاتەوە و دێتە دەرێ، رێک لە بنیادەمی سەردەمە زووەکانی ناو ئەشکەوتەکان دەچێت و وا هەست دەکات بەم ژیانە نامۆیە.. چاوەکانی لەژێر تیشکی رووناکیی گڵۆپە پەمەییەکانی رارەودا بەحاڵ دەکرێنەوە و دیمەنی شتەکان بەشێوەیەکی زۆر جیاواز دەبینێت.. بە هیوا بوو شوو بە کوڕێکی دەنگخۆش بکات و کچێکی جوانی ببێت.. ناوی بنێت «نەوال» و گۆرانیبێژێکیی لێهاتووی لێدەرچێت.. شووی کرد بە «فەرەیدوون» و

بەڕاستـیـیش دەنگێکی خـورافـیی هەبوو.. چـەند گـۆرانـیـیـەکی لە تەلەڤـزیۆن تۆمــارکــردبوو و ناوبـانگی بـە هـەمــوو ولاتـدا بلاوبووبـووەوە، بەلام لەجــیــاتی کـچێکی هونـەرمەند، کـوڕێکی لاسـاری بوو و رێک بەپێـچەوانەی خـواسـتەکـانی ئەم دەرچوو.. سەرەڕۆ و جەربەزە.. کەللەرەق و هەڵەشە.. تەنانەت دوای ئەوەی چاوی چەپی لە دەست دا و هـی ڕاستی کەوتـە ئێش.. کەوتە ئێش و رۆژ بەڕۆژ کزتر دەبوو، هەر وازی نەدەهێنا و لەو بەندیخانەیە بە چاکی کارەکانی خۆی ئەنجام دەدا.. دوا کەس لەژێر دەستیدا رۆحی دەرچوو و لاشەکەی بە قامچی شێواند، «ئارام دارا بارام»ی هاوڕێی گیانی بەگیانی خۆی بوو و هیچ بەزەیی پێدا نەهاتەوە.. بە درێژاییی ئەو هەموو ساڵە وێنەکەی منداڵیی لە قەدی یەکێ لە دیوارەکانی ژووری نووستنی «ساماڵ»ی دایکی درابوو و بزەی سەر لێوی ناسکی لە ڕۆژگارە هەرە دژوارەکانیشدا نەدەکوژایەوە.. گـوێی لەو هەمـوو پاڕانەوەی «دلارام»ی دایکی نەگـرت، کــە لـە گــەڕەکی «ئابی تازە»ی بەغــدا دراوسـێی مـاڵی نەنکی بوو و زۆربەی ژیانـی خـۆی لەگـەڵ «سـامـاڵ»ی دایکی بەسەربردبوو.. لە قۆناغی سەرەتاییەوە تا رۆژگاری زانکۆ بەیەکەوەبوون و دوو ئەندامی زۆر چالاکی تیپی وەرزش بوون.. ئەو جارەی ئەم بە قورسـی بریندار بوو و خــەریک بـوو بکەوێتــە دەست ســەربازەکــان، «ئارام» گـیـانی خـۆی بۆ خستبووە مەترسیەوە و دەربازی کردبوو.. کردبوویە کۆڵیەوە و چەند فرسەخێ دووریخستبووەوە.. دواتر خستبوویە سەر پشتی ئەسپێک و گەیاندبوویە ئەو لادێیـەی، کە بـە قـەدی شـاخـێکەوە بوو و لە دوورەوە خـانووەکـان لە بەرچاوی «سـامـاڵ»دا وەکـو رەوەیەک کـەرکـەدەنی نووســتـوو دەردەکـەوتن.. ئەم هەر لە زووەوە مـــەراقی بـوو ئەو شــوێنە ببــینێت و بە کــامی دڵ لێــیــەوە بڕوانێــتــە خـوارەوە.. ئەوسـا رەنگە چاکترین شت ئەوەبێت دەسـتـەکـانی بگرێت بەمـلا و بەولای رووممـەتەکانیـەوە و بڵێت: «سەیری مردن کەن، تاکو کوێ هاتووە..!!»..
جارێکیان لە سـەرەتای شۆڕشی رزگاریی پێشوو لەگەڵ «فـەرەیدوون»ی مێردی بە ئۆتـۆمـۆبیلەکـەی خـۆیان بـەلایدا تێپـەڕیبـون و داوای لێکردبوو شـەو لەوێ بمێننەوە، بەلام ئەو ڕازیی نەبوو و دەسـتـی نا بە ڕوویەوە.. سـاڵێکیـشــیـان کـرابوو بە ســەرۆکی لیــژنەیەکی ســەرژمـێـری و دەبووایە کـون و کـەلـەبەری

بگەڕێت، بەڵام بەسەردا نەخۆشکەوتبوو و نەیتوانیبوو لەتاوی ئازار لە جێگادا بێتە دەرێ.. ئەگەر لە سەردەمی منداڵیی بیدیبا و سەرنجی بکەوتایەتە سەری، وا دەچووە ئەقڵییەوە شەوانە ڕۆژ لەوێدا دەنوێت و هیلاکیی گیانی خۆی دەردەکات.. ئەو شەوە لەگەڵ «فەرهادی قالە پاقلاوە» بە جێبی شوفێرێکی سەر ماشوبرنج تا بنار هاتن و لەوێ سەر و ئێستریان لەو پیاوە بەکرێ گرت، کە هەر لە ئاگرپەرستەکانی سەردەمی زوو دەچوو و پیشەی ئەوە بوو ولاغ ڕابێنێت باری قورس بەسەر ئەو شاخەدا بخات.. ئەو پیشەیەی پشتاوپشت لە باپیرەگەورەیەوە بۆ مابووەوە و بە درێژاییی هەموو ژیانی خەریکی بوو.. سیمایەکی عەنتیکەی هەبوو و ریشە درێژ و پڕەکەی لە هێللانەی پەڕەسێلکە دەچوو، کە ئەم بە منداڵیی لە ماڵێکی ناسیاویان بینیبووی و دایکە و باوکەیەک لە پووشێکی زەردهەڵگەڕاوی نەرم درووستیان کردبوو.. بە زمانێکی زۆر سەیر دەدوا و ئەم هیچی لێ حاڵیی نەدەبوو.. بەڵام «فەرهاد» چاک لێی تێدەگەیشت و ڕێکوپێک قسەی لەگەڵدا دەکرد.. بۆ ساتێ وا چووە ئەقڵییەوە لەناو ریزەکانی شۆڕشدا هەزارانی ئاوا هەن و شۆڕشگێڕەکان لە قوتابخانەی تایبەتیی فێری زمانەکەیان دەکرێن.. کاتێکیش گەیشتنە سەرەوە و بۆی دەرکەوت ئەوێ نەخۆشخانەیە.. نەخۆشخانەیە و دکتۆر و برینپێچ و سیستەر و تەواوی کاربەدەستەکان هەمان سیمای ئەو پیاوەی خوارەوەیان هەیە و بەو زمانەیش دەدوێن، تەواو هەستی کرد ئەم لە بەردەم دیمەنێکی ئێجگار سەیردایە و ئەوەندەی تر حەپەسا.. لێیان ڕادەما و بیری دەکردەوە، ئاخۆ ئەم لە ڕابردوودا دەژی و خەیاڵەکانی سەردەمە یەک لە دوای یەکەکانیان بڕیوە، بڕیویانە و گەیشتوونەتە ئێرە.. یاخود لە چەرخێکی زۆر درەنگەوە گەڕاوەتەوە بۆ چەرخێکی زۆر زوو و بەم ژیانە سەیر و سەمەرەیە نامۆیە.. ئەوەی ڕاستییە و ناتوانێت نکووڵیی لێ بکات، ئەوەیە کە دیمەنی ئاوا هەرگیز لە ئێستادا جێگای نابێتەوە و دەشێ ئەمە شوێنێک بێت لە وەهم.. وەهم بێت و بێجگە لەم هیچ کەسێکی تر نەتوانێت بیبینێت.. تەنانەت کوڕەکەی، کە رووتکرابووەوە و بێهۆش لەسەر لبادێکی سپیی ناوەڕاستی ژوورێکی چوارگۆشەییدا درێژ کرابوو، ئەو لبادەی هەر دەتوت لە تەمومژی ئاسۆ دوور دوورەکانی ئەودیوی

ئاوێنەی ماڵە کۆنەکەی سەردەمی منداڵیی خۆی درووستکراوە و بۆنی کفنی ڕزیوی لێدەهات؛ هەستی دەکرد هی ئەم نییە و ئەویش وەهمێکە وەکو هەموو وەهمەکانی تر.. بەڵام ئاخۆ لە هەرەسە ناکاوەکاندا، کە لە چاوترووکانێکدا هەموو شتێکی شاخەکان لە هەرە نزمەکەیانەوە تا هەرە بەرزەکەیان کۆتاییان پێدێت و شۆڕشگێڕان هێمن هێمن بەرەو قەتارەی زیلەکانی بنار شۆڕدەبنەوە؛ ئەو شوێنانە چییان بەسەر دێت و ئەو خەڵکە سەیرە ڕوو لە کوێ دەکەن..؟! بۆیە ئەنجامی ئەو سەرژمێریانەی دوای هەموو هەرەسێک ئەنجام دەدرێن و لە ماوەی بیستوچوار سەعاتدا ناوی یەک بە یەکی دانیشتوانی بست بە بستی وڵات سەرلەنوێ لە فایلەکاندا تۆمار دەکرێن؛ جێگای گومانن و ژمارەکان لە شوێنێکی ئاوادا توانای خۆیان لە دەست دەدەن.. هەموو هێماکانی ماتماتیک لە لێکدان و دابەشکردن و کەم و کۆوە تا کەرت و ڕەگ و دووجا و سێجا و چەندجاکانی تر ماناکانیان ون‌دەکەن و هی دیکە بەخۆیانەوە دەگرن.. ئەم ئەو ماوەیە تا کوڕەکەی چاکبووەوە و کەوتەوە سەر پێ، شەوان لەو ژوورە تەسکەی ئەودیو بەدەم بیرکردنەوە لە سیمای تێکشێواوی شتەکان خۆی دەخزاندە باوەشی «فەرهاد» و لە ترسا دەیگوشی بەخۆیەوە.. لە شوێنێکی ئاوادا، کە چەندین پلە لە سەرووی خەونەوەیە و ناخی مرۆڤ وەکو کاتژمێری قەد دیواری کەنیسە بەرز بەرزەکان دەردەکەوێت، هیچ بیانوویێک نامێنێتەوە بۆ بوونی سوپەر ئیگۆ و بڕیار و جووڵەکان بیرکردنەوە و دوودڵییان ناوێت.. لێرەدا شەرم پێویستییەک نییە و هونەری جوانکردنی کردارەکان و پەردەپۆشکردنیان شتێکە بێمانا.. وشەکان وەکو ئەوەی لە ناخدا هەن و سەرهەڵدەدەن، ئاوا دەردەبڕدرێن و میتافۆڕەکان فریای گۆڕینیان ناکەون.. ئەوەی دەمێنێتەوە هەر ترسە و حەپەسانی ئەبەدی.. ئەو حەپەسانەی تێکەڵ بە هەموو ساتەکانی دواتری تەمەنی بوو و سەرتاپای ژیانی گۆڕی.. ئەو حەپەسانەی خستیە سەر ئەو باوەڕەی ئەوێ شوێنێک بوو وەکو منداڵدان و تێیدا خوڵقا.. تێیدا گەورەبوو و تێیدا ژیا.. تێیدا پێگەیشت و تێیدا لە دایک بوو.. هەموو پرسیارێکیش لێیەوە وەکو پرسیاری لەدایکبوونی یەکەمیەوە زەحمەتە و جیاکردنەوەی خەون و واقیعی لێبوو بە تەلیسم.. زمانی لە بناغەوە

هەڵتەکا و ئەوەندەی دیکە قسەکانی لەگەڵ یاساکانی گراماتیک و لۆژیکەکانی زانستدا کەوتنە ناکۆکییەوە.. بیرکردنەوە و باسکردنی ئەویش شێوەیەکی دیکەی زمانی گەڕەک بوو و هەرگیز بەو زمانەی جاران نەدەکرا.. نەیدەزانی چەند لەوێ مابووەوە و چەند جار لەگەڵ «فەرهاد»دا نووستبوو، بەڵام دەیزانی سکی هەیە و رۆژ بە رۆژ زیاتر بەرزدەبووەوە.. «فەرهاد» لەگەڵیدا گەڕایەوە ناو شار و چەکەکەی شانی لە یەکەم کۆنترۆلی سەر رێگا دانا.. لە خانوویەکی دوونهۆمیی گەڕەکی «گوڵان»دا وەکو ژن و مێرد دەژیان و ئەو کارگانەی ناو شاریان بەڕێوە دەبرد، کە لە «قالە پاقلاوە»ی باوکیەوە بۆی مابووەوە و سەدان کرێکار ئیشیان تێدا دەکردن.. هەرگیز نەدەچووە ئەقڵییەوە رۆژێک لە رۆژان هاوڕێیەکی منداڵیی کوڕەکەی ئاوا ببێتە مێردی و لە شۆڕشگێڕێکی ئێجگار جەربەزەی شاخەوە بگۆڕێت بۆ سەرمایەدارێکی زۆر هێمنی ناو شار.. منداڵێکی دایکمردووی بێنازی گەڕەکی «سەیداوە» بوو و دەیان جار هاتبووە ماڵیان.. زۆر شەو لایان دەمایەوە و لە ژووری کوڕەکەی جێگای بۆ دادەخست.. بەیانیان پێش ئەوەی هەڵیانستێنێت و بەرچاییان بۆ ئامادە بکات، دەهات لە نێوانیاندا پاڵدەکەوت و قۆڵە رووتەکانی لەملا و لەولاوە دەخستە ژێر سەریانەوە.. هەر خۆی دەیبردە حەمامەکە و دەیشت.. جلەکانی لەبەر دەکرد و قژی بۆ دادەهێنا.. ئەو تاقە منداڵێکی ئەو گەڕەکە بوو، کە ئەم پێی ناخۆش نەبوو کوڕەکەی هاوڕێیەتیی بکات و بیهێنێتەوە ماڵ.. لەوەش سەیرتر باوکی تا هەڵگیرسانی شۆڕشی رزگاریی تازەش کەسێکی زۆر ئاسایی بوو و دووکانێکی بچکۆلەی شیرینیی لەسەر سووچی بازاڕی زەڕەنگرەکان کردبووەوە، کەچی ئەو هەموو سامانەی لە دوا بەجێما و پیاوی گەورە گەورەی شار لە پرسەکەی ئامادە بوون.. ئەوەندە هەبوو سیمای وڵات بەجارێ لە بەرچاوی ئەمدا گۆڕابوو و هیچ شتێ لەوەی جاران نەدەچوو.. خانووەکان، کۆڵانەکان، گەڕەکەکان، مزگەوتەکان، حەمامەکان، نەخۆشخانەکان، دووکانەکان، بازاڕەکان، قوتابخانەکان، کارگەکان، رێگای نێوان شارەکان، کەسەکان، هەر هەمووی بۆ ئەم تازە بوون و نەیدەتوانی وا بەئاسانی لەگەڵ سیمای تێکشێواویان رابێت.. زەحمەت بوو جیاوازی لەنێوان

خـەڵکی گـەڕەکـێک و یـەکـێکی تـر، شـارێک و ئەویتـردا بکات و هـاووڵاتی و گەشـتکەرەکانی بۆ لە یەکتر جیا نەدەکرایەوە.. سەرەتا وایدەزانی خەتای ئەو سکەیەتی و حاڵەتێکی کاتییە.. کاتییە و دواتر نامێنێت.. بەڵام هەر ما و ڕۆژ بە ڕۆژ خراپتر دەبوو.. کارگەی بووکەشـووشـەش، کە خۆی بەڕێوەبەری بوو و ڕۆژانە هەشت سـەعاتی ڕەبەقی تێدا بەسـەر دەبرد، بۆ ئەم شـوێنێکی گونجاو نەبوو و هەمیشـە رابردووە پڕ لە گومان و وەهمـەکەی دەخستـەوە بەرچاوی.. دیمەنی شـتـەکانی ئەوێ دەیانتوانـی چاکتـر خەیاڵەکانی بە قووڵاییی ناخیدا بەرن و بـە هـەورازەکـاندا سـەریانخـەن.. لـەوێ هەسـتی دەکـرد دنیـا بۆتە منداڵدانێک و ئەم تەنیا و رووتوقووت، حەیران و سەراسیمە تێیدا وەستاوە.. جـەسـتـەی هـێلکەشـەیتـانۆکـەیەکی زلە و ناخی پڕە لە خـورافـە.. لەناو ئەو کـارگـەیەدا ترسـێک لە شـێوەی هێـلـێکی گـەرمی داخـبـوو ناخی تەزیوی لە ناوەڕاسـتـەوە دەکـرد بـە دوو لەتی یـەکـسـانەوە، کـە لەمـلا و لـەولایەوە دوو کـۆرپەلەی لەیـەکچـوو دەژیان و پێـی وابوو هـەرگـیـز لە دایک نابن، چونکە ئەم خۆیشی لەناو منداڵدانێکدا گیری خواردووە و پزدانێکی ئەستوور لە شێوەی توێژی مار شەتەکی داوە.. ئێواران دەگەڕێتەوە و بەترسەوە سەرنج لە سیمای ئەو خەڵکە دەدا، کە مات و مەلوول، کز و بێدەنگ لە بەردەرگاکاندا دەوەستن و هەر دەڵێی چاوەڕێی هـاتنی لەشکرێکی درندەن.. هاکـە گـەیشت و گـەورە و بچووکی داپڵۆسین.. هیچ یەکێ لەگەڵ ئەویتر نادوێت و ژیانێکی تا بڵێی سەیر دەگـوزەرێنن.. لـە کـارەکـتـەری نـاو تابلۆکـانـی «ئیـدوارد هۆپـەر» دەکـەن و ئەم زەندەقی لێیان دەچێت، کە دەیان جار لەگەڵ «سـەرمەد»ی برای لەسـەر تەختی نووستنەکەی ئەم پاڵکەوتبوون و لێیـان ڕامابوون.. کوڕێکی تەنیا، کچـێکی تەنیا، پیاوێکی تەنیا، ژنێکی تەنیا، پیرەژنێکی تەنیا، پیرەمێردێکی تەنیا، هەر هەمـوویـان خـەمناک خـەمناک، لە بەردەرگـاکـان، یان لەودیو پەنجـەرەکـان چاوەڕێن.. چاوەڕێی چین..؟! نازانێت..!! خۆشـیان نازانن.. ئەم نە هونەرمەند بوو و نە هونەردۆست، یان وەکو جارێکیـان کچێکی چەتوونی تیپـەکـەیان بە گاڵتە پێی وت لە چاکترین حاڵەتدا سۆزانییەکی دەستەپاچەیە، بەڵام لە ئاستی تابلۆکـانی «ئیـدوارد هۆپەر»دا دەحـەپەسـا و نهـێنیی هەمـوو ژیانی لەوێدا

دەبینی.. «ئالاء» و «وەلاء» خـــەمی ئەو کـرێکارانـەیان بوو و ژیانی خـۆیـان بۆ دەخـسـتنـە مـەترسـیـەوە، کـە بە درێژاییی ڕۆژ بە کـرێیـەکی ئێـجگار کـەم دەیانڕەتێن و شـەوانەیش بستێ خاکیان نییـە لەسەری پشـوو بدەن، بەڵام ئەم لە دنیای «هۆپەر»دا مرۆڤی دەبینی لە جوانترین خانوودا دەژیان و هەستیان پێ نەدەکرد.. ڕازاوەترین باخـیـان هەبوو و نەیاندەبینی.. ئای لـە ڕەنگوڕووی بنیـادەمی بەر ئەو دەرگـا و پەنجـەرانـە چەند تۆقـێنەر بوون..!! خـەڵکی ئەم گەڕەکەش وان.. ئەوانەی گەڕەکی خاکەلێوە و بانەمەڕ و پووشپەڕ و خەرمانان و گـەلاوێژ و ڕەزبەر و گـەلارێزان و سـەرمـاوەرز و بەفـرانبـار و ڕێبـەندان و ڕەشەمەیش هەروان.. شەوانیش کاتێ سەری دەخاتە سەر رانی «فەرهاد» و لە بنمیـچـەکە رادەمـێنێت، ژوورەکەی لێ دەبێـتە گۆڕێکی ناو گۆڕستـانی قـەراغ شـارێکی چۆڵکراو و وادەزانێت تەنها ئەمان بە زیندوویی ماون.. هەر بەجارێ زەندەقـی دەچێت و ئەوەندەی نـامـێنێت لە ترسـا فـیـزاح بکات، بەڵام ددان بەخـۆیدا دەگـرێت و ناهـێڵـێت هیچ کـەسێ بە نهـێنیـەکـانی دڵی بزانـێت.. مێردەکەی پەنجەکانی دەستی چەپی دەخاتە قژیەوە و جار جار ناوچەوان و سـەر کـوڵمـەکـانی بۆ دەشـێلێت.. بە پەنجـەکـانی دەسـتی راسـتی یاریی بە سەرگۆی مەمکەکانی دەکات و ئەم گوێی لە دەنگی هەناسەکانی دەبێت، کە نەغـمـەیەکی چەند بڵـێی سـەیری هەیە و لە ورشـەی ئەو کزەبایەی ئێـوارە درەنگەکانی مووسڵ دەچێت، کاتێ لەپڕ بەناو لقوپۆپی درەختە بەرزەکانی سەر ڕێگای یاریگاکـەدا تێـدەپەڕی و گـەڵاکـانـی وەکـو گـوارەی گـوێچکەی ژنە قـەرەجـەکان لەژێر رۆشنایی گڵۆپە سـوورەکاندا دەلەراندەوە.. ئەوسا ئەم و «دلارام» لەسـەر شۆستەی ئەو شـەقامـە کشوماتەدا سووک سووک هەنگاویان دەنا و بەرەو ژوورەکـەی خـۆیان دەگـەڕانـەوە، کـە لە نـهـۆمی دووەمی بەشی ناوخۆی سـەر ئەو گردە بەرزە بوو و شـەوان لە پەنجەرەکەیەوە بەردە سپی و ڕەشـەکانی خوارەوە وەکـو پەنگوین دەردەکەوتن.. بەڵام کـاتێ بەهار دەهات و گـیـای خـۆرسک بە باڵایاندا هەڵدەزنان، شـێـوەیان دەگـۆڕا و لە چەند ئینجـانەیەکی قـڵـپکراوەی ناو باخـە بێـخـاوەنەکـان دەچوون.. هـەر دەتوت لەشکری یەکێ لـە سەرکردە کۆنەکانی مێژوو بەوێدا تێپەڕیوە و لەژێر قاچی

زۆر بەهێزی وڵاغەکاندا ئاوایان لێهاتووە.. دیقەتی لێ دەدان و لەگەڵیدا قسەی هەلەقومەلەقی دەکرد.. زۆر جار «دلارام» بێدار دەبووەوە و لێی توورە دەبوو.. تۆپەڵێ جنێوی پێدەدا و ریسوای دەکرد.. بەڵام ئەم خۆی حەزی لەوە دەکرد و لەزەتێکی سەیری لێ دەبینی.. لەزەتێک، کە خاڵیی نەبوو لە رقێکی شاراوە و لە هەموو شتێ چاکتر دەیتوانی رابردووی بیربخاتەوە.. ئەو رۆژانەی ئەم تاقە پاڵەوانی ناو گۆرەپانەکە بوو و ئەو و «ئەنغام مەروان» دەیانویست بۆری بدەنەوە.. «ئەنغام» لەسەر شەقامی «تەمووزی تازە»دا گوللەی وێڵی بەرکەوت و گیانی دەرچوو.. بەڵام «دلارام» مایەوە و رۆژ بە رۆژ زیاتر تەنگی پێ هەڵدەچنی.. لەپڕ هەستێکی سەیری لە دڵدا خولْقا و سەری لێ دەرنەدەکرد.. پێی خۆش بوو بەردەوام خۆی بشکێنێت و هاوکات بە شان و باهووی ئەودا هەڵبدات.. دەستەخوشکەکانی تەریقیاندەکردەوە و قسەی ناشیرینیان پێ دەوت، لەبەرئەوەی هەمیشە مەراییی بۆ ئەو دەکرد و بە هەق و ناهەق بە شانوباهوویدا هەڵدەدا، بەڵام وازی نەدەهێنا و زیاتر لەزەتی لە کەمبەهرەیی و تێکشکانی خۆی دەبینی.. رۆژ بە رۆژ زیاتر هۆگری دەبوو و حەزی لێدەکرد.. هەموو شتەکانی ئەوی بەلاوە جوان بوون و تا سەر ئێسقان سەرسامیان دەکرد.. قسەکانی، لەرەی دەنگی، هەنگاوەکانی، راکردنەکانی، قیژەکانی، تریقانەوەکانی، جنێوەکانی، جلەکانی، پێڵاوەکانی، گۆرەوییەکانی، تۆقەکانی، ملوانکەکانی، گوارەکانی، هەر هەمووی لە هی کەسانی تر جیابوون و سەرەمێکوتەکانی ناخی ئەمیان دەورووژاند.. بەردەوام شتەکانی خۆی بۆ دەپێچایەوە و دەیکردن بە دیاریی.. دەچووە ژوورەکەی دایکی و لێزانانە پارەی ناو چەکمەجەکانی دەدزی.. لە بازاڕە گرانەکان بە دوای شتە دانسقە و دەگمەنەکاندا دەگەڕا و بۆی دەکڕی.. دواجار «دارا بارام»ی دەزگیرانی خۆی رازیی کرد واز لەم بهێنێت و لەگەڵ ئەودا پەیوەندیی ببەستێت، ئەگەرچی بەقەدەر هەموو دنیا یەکتریان خۆشدەویست و جوانترین یادگاریی هاوبەشیان هەبوو.. یەکێ بوو لە کورە هەرە قۆزەکانی ئەو شارە و رۆژگارێک بە دیار وێنەکەیەوە دیجلەیەک فرمێسکی رشتبوو.. پێشتریش بە پلانێکی نهێنیی سەیر لە «فەرەیدوون»ی دەزگیرانی جیای کردبووەوە و زەمینەی تەواوی بۆ ئەو

پەیوەندیە تازەیە خۆشکردبوو.. بەجارێ وازی لە وەرزش هێنا و هەمیشە نکووڵی لەوە دەکرد، کە ئەم رۆژێ لە رۆژان یاریکەرێکی زۆر چاک بووە و سەرنجی هەموو شاری راکێشاوە.. وەکو هەر بینەرێکی دیکەی ئاسایی لەودیو هێڵەکانەوە دەوەستا و چەپڵەی بۆ «دلارام» لێدەدا.. جار جار هەلهەلەی بۆ دەکێشا و بەساقە و بە قوربانی دەبوو.. لە کاتی پشووەکاندا بە خاولی ئارەقی دەموچاو و لاملی ئەوی دەسڕی و بە ماچە یەک لەسەر یەکەکانی تەڕیدەکردنەوە.. کالە و گۆرەویەکانی بۆ دادەکەند و پاکیدەکردنەوە.. بنی پێکانی دەخستە سەر رانەکانی خۆی و سووک سووک قاچەکانی بۆ دەشێلا.. دوای تەواوبوون جانتای جلەکانی بۆ هەڵدەگرت و تا ناو ماڵەوەی دەگەیاند.. هەمیشە رۆلی کارەکەری دەبینی و گوێی بە گاڵتەپێکردنی هاوڕێکانی نەدەدا، بگرە ئەمە هەر خۆی مەبەستێک بوو و دەبوایە زوو زوو پێی بگات.. هەستی دەکرد بەرادەیەک خۆشیدەوێت و شەیدای بووە، کە بەبێ ئەو نائومێدترە لەو تاقە قەشە رەشپۆشەی لە بەردەم کەنیسەی شارە چۆڵکراوەکەی ئەودیوی ئاوێنەی ژووری منداڵیی خانووە کۆنەکەیان وەستابوو و قیبلەنوومایەکی گەورەی شکاوی بەدەستەوە گرتبوو.. تەنیاترە لەو ژنە سپیپۆشە فەڵەستینیەی بە تەنەکەی ژەنگاوی و پارچەی ئۆتۆمۆبێلی سیکراب لەناو گۆڕستانی نێوان هەردوو گەڕەکی «شوباتی کۆن» و «شوباتی تازە»دا کووخێکی پەڕپووتی پێکەوەنابوو و زۆربەی کات بە دەنگی ئێجگار خۆشی «نەوالیانە»ی و بەدەم گریانی زۆر بەکوڵەوە گۆرانیی دەچڕی.. بەبێ ئەو ئاسمان و زەوی جووتێ کەوانەی زلن و ئەم لەنێوانیاندا وشەیەکی تاکی بێمانایە.. بیرکردنەوە لەو پێویستیی بە شوێنێکی لاچەپ و دوور لە خەڵک هەبوو و دەبووایە خۆی لە چاوە زیتەکان بشارێتەوە، بۆیە زۆربەی شەوان لەو ژوورەی خۆیدا پیاسەی دەکرد و بەدزییەوە دەگریا.. حاڵەتێکی زۆر سەیر بوو و نەدەکرا لای کەس باسی بکات.. دایکی هەر زوو زوو بەگیریدەهێنا و بە پرسیارەکانی هەراسانی دەکرد، بەڵام ددانی بەخۆیدا دەگرت و یەک وشەی نەدەدرکاند.. هەڵواسینی ئەو هەموو وێنەیەی ئەو بە قەدی کانتۆر و دیوارەکانەوە شتێکی ئاسایی نەبوو و شوێنەواری فرمێسکەکانیشیان بەسەرەوە دەبینرا.. لەوێ تەنها بیری لەوە

دەکردەوە بەیانی چۆن ببینێت و چی پێ بڵێت.. چی بۆ بکات و چۆن زیاتر لە خــۆی نزیک بکاتەوە.. وازی لە زۆربەی شــتــەکــانی هێنابوو و نەیدەپەرژا بەلایاندا بچێت.. ئەگەر جار جاریش کتێبەکانی دەگرت بە دەستەوە و بەزەحمەت چەند لاپەڕەیەکی لێ دەخوێندنەوە، ئەوە لەبەرئەوە بوو لەو دانەبڕێت و قۆناغ قۆناغ لەگەڵیدا بڕوات.. لەسەر کورسیەکەی تەنیشتی دابنیشێت و لێی دوورنەکەوێتەوە.. کاتێکیش ئەو لە «کۆلیژی پەروەردەی وەرزشی مووسڵ» وەرگیرا و ئەم لە هی «بەڕێوەبردن و ئابووریی بەغداد»، مانی گرت و نەیویست بچێت.. دایکی پارەیەکی زۆری دا و بۆی گــۆڕی.. لەوێش بە ملوانکەیەکی ئاڵتوون ژنی ئۆفیسی ماڵی قوتابیانی رازیی کرد و لەگەڵ کچێکی کۆیی ئاڵوگــۆڕی پێ کــردن.. ســاڵی چوارەم لەپڕ لێی هەڵگەڕایەوە و کــەوتەوە دژایەتیکردنی، بەڵام تواناکــانی لە دەست دابوو و بەربەرەکــانیی ئەوی پێ نەدەکرا.. ئەم جیاوازیەش هەستی بەزەیی بەرامبەر بە خۆی لە دڵدا دەخوڵقاند و دەیتوانی چاکتر لەزەت لە تێکشکانەکانی ببینێت.. ئەو ژوورەی بەجێهێشت و چوو بۆ لای «هیام حەمدان»ی «مێژوو»، کە بەتەنیا لە ژێرزەمینێکی «گەرەکی قادسیە»دا دەژیا و دیوارەکانی بە وێنەی منداڵی ساوا رازاندبووەوە.. پێشتر خــۆیشی نەیدەزانی بۆچی هەرچەند ســەردانی دەکرد و قــاچی دەخــستــە ئەمدیوی دەرگــاوە، کرمی کۆمی بیردەکەوتەوە و سەیری لێ دەهات، کە بە منداڵیی پەرێشــانیــان کردبوو و دایکی لەژێر رۆشنایی گڵۆپە سوورەکەی هەیواندا بە پەڕۆیەکی نەرمی وەکو سەرتوێژی گامێش بۆی دەردەهێنان.. دەریدەهێنان و نارەزایی دەردەبڕی، چونکە قــێــزی لێ دەکــردنەوە و دڵی تێکهەڵدەهات.. بەڵام باوەپیارەکەی بەپێچەوانەوە هیچ پێی ناخۆش نەبوو و شــەوان تا درەنگ بە دیاریەوە دادەنیشت.. ئەم بە ســەعــات لە باوەشیدا و لەســەر دەم متەقی لە خۆی دەبڕی و ئەویش سووک سووک بە پەنجەکانی خەریکی دەبوو.. ئەوسا دەیتوانی چاوەکانی بنووقێنێت و بیر لە جووتێ حاجی لەقلەقی سەر منارەی مزگەوتێکی دوور دووری ناو تەمومژە کەمێ چڕەکان بکاتەوە، کە پووشی رەشی هێلانەکەیان لە شێوەی قژی درێژ و پڕی دایکی دەردەکەوتن و دەبریسکانەوە، کاتێ لە حەمامەکە دەهاتە دەرێ و بە چەند

تۆقەیەکی باریک لە ناوەڕاستی سەریدا دەیبەست.. ئای چەندێ تاڵ بوو دەرمانە ڕەشەکەی کرم و چۆن چاوەکانی لەگەڵیدا دەکەوتنە ڕەشکەوپێشکە، کاتێ دایکی بە پەڕۆیەکی سوور دەست و قاچی دەبەست و بەزۆر دەیکرد بە دەمیەوە.. دیمەنی شتەکان لە بەربینایيدا دەگۆڕان و بەشێوەی زۆر جیاواز دەردەکەوتن.. مافووری ژوورەکە دەبوو بە دەشتێکی پانوپۆڕ و نەخشە درشتەکانی سەری، کە گوێچکەماسیی ڕەش بوون و خرابوونە ناو چوارچێوەی سوورەوە؛ وەکو بەردی زل زل خۆیان دەنواند و موچورکیان بە سەرتاپای گیانیدا دەهێنا.. ئاسکە سپیە زارەترەکەکان لەسەریان هەڵترووشکابوون و بە زمان گیانی لووسی یەکتریان دەلستەوە.. بەڵام کاتژمێرە لاکێشەییەکەی قەد دیواری ڕێک وەکو سەری خوێناویی «نەجوا سالم»ی دکتۆری هەرە بەناوبانگی منداڵان دەبینی و لێی وردەبووەوە، کە بەیانییەکیان لەپڕ لاشەکەی لە بەردەرگا زەبەلاحەکەی پۆستەخانەدا کەوتبووە بەرچاو و بووڕابووەوە.. خۆیشی نەیدەزانی بۆچی هەر کاتێ دایکی بە شامپۆی سەوزی ناو قوتووە زەردەکە بیشتایە و بۆنە تیژەکەی بچووایە بە قووڵایی لووتیدا، «دکتۆر نەجوا»ی بیردەکەوتەوە و لەزەتێکی سەیری دەبینی، هەر بۆیە زوو زوو دەچووە ئەو حەمامە و بووکەشووشەکانی خۆی بەو شامپۆیە دەشت.. دایکی بە سۆندە تێیدەکەوت و کۆمەڵێ هێڵی سوور و سوورتری لەسەر پشت و سمت و ڕانەکانی دەکێشا و تا دوو ڕۆژ شوێنەواریان کاڵنەدەبووەوە، چونکە هەر پێی دەکرا شامپۆ بکڕێت و پارە و پوولی بە دەستەوە نەمابوو.. بەڵام ئەوەندەی دەزانی، کە ئەو هەر جارێ لەسەر تەختی لاکێشەییی ژووری عیادەکەی پاڵیدەخست و گیانی فەحسدەکرد، سەری تاڵەکانی قژە زەردەکەی دەکەوتنە سەر دەموچاوی و ختووکەیان دەدا.. کاتێکیش تەنێکی درێژکۆڵەی دەکرد بە دەمیدا و بۆ ساتێ دەیخستە نێوان دوو ئاڵووەکەی قوڕگی، هەستی بە تاڵییەکی سەیر دەکرد و ناخی لەگەڵ دەهەژایەوە.. ئەمەش بەس بوو تا چاوی بکەوێتە ڕەشکەوپێشکە و دیمەنی شتەکان تەواو لە بەربینایيدا بگۆڕێن.. ئیتر هەر مێروولەی سوور سووری باڵدار بوون هەڵدەفڕین و لەو ئاسمانە تێکدەقژقژان.. بەمەدا دەیزانی تاکەی

زۆر گــەرمــە و بەقــەدەر ژمــارەی پەنجــەکــانی دەست و قــاچی دەرزیی بۆ دەنووسێت.. برینپێچی ژێرزەمینەکە یەکەمیانی لێدەدا و «سستەر فەوزیە»ی دراوسێشیان ئەوانی دیکە.. شەوێکی تەرزەباران لەژێر لێفە گوڵگوڵیەکەیەوە خەونی بەو ژێرزەمینەوە بینیبوو و دواتر هەمیشە حەزی دەکرد بەبیر خۆی بێنێتەوە، کە چۆن تاریکایی لە ژووری برینپێچەکەوە دەهاتە دەرێ و وردە وردە بەوێدا بڵاودەبووەوە.. سەرەتا کاڵ کاڵ لە شێوەی جامانە و دوایی تۆخ تۆخ وەکو پەڕی مراویە مردووەکانی قەراغ گۆمی وشکبووی پشت کەنیسەی شارە چۆڵکراوەکە.. ئەم لەسەر یەکێ لە پلەکانی قادرمەکە دانیشتبوو و حەیران و سەراسیمە لەو دوو گامێشە سپیەی دەڕوانی، کە بە شاخە رەقەکانیان کەوتبوونە وێزەی جامخانەی ئەو کۆگایانەی بەرامبەری و دەنگی شکانی شووشەکانی وەکو هی دەنکەتەرزە گەورەکانی سەرەتای بەهاری رابردوو دەبیست، کاتێ بەر جەمەلۆنی سەر چێورمەی گۆڕی باوکی و ئەوانی دیکەی ناو گۆڕستانی نێوان «تەمووزی کۆن» و «تەمووزی تازە»دا دەکەوتن و ئەم لە ترسا توند توند باوەشی کردبوو بە یەکێ لە کێلە تەزیوەکاندا.. شووشەی بۆیەی نینۆک و هی گــوڵاو دەشکان و پارچە ورد وردەکــانیــان بەو ناوەدا بڵاودەبوونەوە.. درەنگ درەنگ لە سووچی ئەوسەری ژێرزەمینەکەدا دایکی بینی و دڵی داچڵەکی، کە بە جووتێ گوارەی وەکو گوڵی نێرگزەوە لە باوەشی برینپێچەکە دانیشتبوو و قژە تەڕەکەی لەملا و لەولاوە هێنابووە سەر سنگی رووتی.. ئەو پەردەی ژووری نووستنی ئەمانی کردبووە بەروانکە و لەبەر خۆی هەڵکێشابوو، کە بە وێنەی حاجی لەقلەقی زل زل رازابووەوە و ماری سووری درێژیان بە دەنووک گرتبوو.. قاچیان تا قولاپەپێ خستبووە جۆگەلەکەی بەردەمیان و وەکو منداڵ دەیانکرد بە شڵپوهووڕ، کە ئاوێکی سووری پیادا دەڕۆیشت و سەرەمێکوتە شیرییەکان تیایدا مەلەیان دەکرد.. کاتێکیش بێداربووەوە و بەحاڵ چاوەکانی لەناو ژوورە کەمێ تاریکەکەدا هەڵهێنا، هەستی بە قورگیەشەیەکی سەیر کرد و تایەکی چەند بڵێی گەرمی لێهاتبوو.. دەستی بۆ چمکی پەردەکە برد و خستیە نێوان ددانەکانی.. دەیویست ونجڕ ونجڕی بکات و کوڵی ئەو دڵەی خۆی پێ دامرکێنێتەوە.. دایکی لە تەنیشتی

نووستبوو و هەناسە یەک لەسەر یەکەکانی وەکو دەنگی کردنەوە و داخستنی زنجیری جانتای کتێبەکانی خۆی دەبیست.. دەیبیست و ناو سەری ژاوەژاوی تێدەکەوت.. قژە ڕەشەکەی، کە لەسەر سەرینە سپیەکەدا بڵاوبووبووەوە و لەژێر تیشکی گڵۆپە سوورە کزەکەی سەر سەریاندا دەدرەوشایەوە، بۆنی گوڵاوی رژاوی سەر کاشیەکانی ژێرزەمینەکەی لێدەهات و ئەم قێزی لێی دەهاتەوە.. ئەو شەوە لە ئەنجامی بیرکردنەوەی زۆر و تلانەوەی لەرادەبەدەری ناو جێگادا، بۆی دەرکەوت لەناو هەر جەستەیەکدا دوو گیانی تەواو جیاواز هەن و هەرگیز بەیەکەوە هەڵناکەن.. ئەمیان ساغ و پڕ لە ئاسوودەیی.. ئەویان نەخۆش و پڕ لە ئازار.. کاتێ تەنها بیر لە خۆمان دەکەینەوە و ئەوانی تر بەلاوە دەنێین، گیانە ساغەکەمان دەردەکەوێت و دڵمان پڕدەبێت لە خۆشەویستیی، بەڵام کاتێ تەنها بیر لەوان دەکەینەوە و خۆمان بەلاوە دەنێین، گیانە نەخۆشەکەمان دەردەکەوێت و رق و کینە تەنگمان پێ هەڵدەچنن.. ئەمە لۆژیکێ بوو و تا ئاستی وردەچەوەکانی ناخی ناخی چووبووە خوارێ.. لێی جیانەدەبووەوە و هەنگاو هەنگاو لەگەڵیدا رێی دەکرد.. بە قووڵاییی ساڵەکانی تەمەنیدا رۆدەچوو و زوو زوو بەئاگای دەهێنایەوە.. بەڵام بیرکردنەوە لەوان و فەرامۆشکردنی خود، بێجگە لە نەخۆشیی و تلانەوە، دنیایەک توانای تازەشی پێ دەبەخشی و بەو شوێنە نەناسراوانەی ئەودیوی خەیاڵی دەگەیاند، کە مەحاڵ بوو لە کاتی ساغی و ئاسوودەییدا پێی بگەیشتایە و ئەو هەموو نهێنییەی بۆ بدۆزرایەتەوە.. هەر بۆیە دوای هەموو کەوتنێک بە کۆمەڵێ هەڵسوکەوتی نائاسایی تازەوە هەڵدەستایەوە و لەزەتەکانی دەیانتوانی لە رووبەرێکی فرەوانتردا چالاکیی بنوێنن.. جار لە دوای جاریش زیاتر باوەڕی دەهێنا و چاکتر لە دڵیدا دەچەسپی، کە گەیشتن بەوێ ــ بە گیانە نەخۆشەکە ــ کارێکی خۆکردە و گیانە ساغەکە بەتەنها بەشی بەڕێوەچوون ناکات.. لەوێدا دەیتوانی پلانی سەرچڵانە دابڕێژێت و بەچاکییش جێبەجێیان بکات.. لە کاتی گیانە ساغەکەیدا هەموو هەوڵێک، چ زەحمەت، چ ئاسان سەرکەوتوو نەدەبوون و بە ئەنجامێکی خراپ دەگەیشتن.. یان بە نیوەچڵیی تەواو دەبوون و داخ و حەسرەتیان لە دڵیدا بەجێدەهێشت.. تاقە کارێک لە کاتی گیانە

نەخـۆشـەکـەیدا کـردی و تیـایدا سـەرکـەوتوو نەبوو، کـوشـتنی «عـادیل»ی باوەپیارەی بوو و هەمیشە پێوەی دەتلایەوە.. هەر باشیش بوو براکەی لەژێر دەستیدا دەربازبوو و بە دەردی باوکی نەچوو، ئەگینا ئەم ئەوەندەی دی لەناو گێژەنی کاتەکاندا سەرگەردان دەبوو و بیرەوەرییەکان لەوە خراپتر تەنگیان پێی هەڵدەچنی.. راستە دەست و پێی کرایەوە و دەیتوانی وەکو جاران لە حەوشەی قوتابخانە و یاریگاکانی شاردا خەریکی مەشقەکانی بێت، بەڵام هەندێ هەستی تر وەکو سەوزەگیای بەهارانی سەر گۆڕەکان لە دڵیدا سەریان دەرهێنا و رۆژ بە رۆژیش لە نەشونوماکردندا بوون، کە لەمەوپێش هەرگیز بەخۆیەوەی نەدیبوون و تەواو پەرێشانیان کردبوو.. ئەوەندە هەبوو ئەو بۆنەیە بووە هۆی ئاشتبوونەوەیان لەگەڵ ماڵی «فایزە» و هامشۆی گەرم دەستی پێکردەوە.. چونکە خانووەکەی ئەمانیش گەورەتربوو و بەچاکی جێگای هەمووویانی تیا دەبووەوە، زیاتر ئەوان دەهاتن و زۆر کەم بۆ ماڵی خۆیان دەچوونەوە.. ئەو قەرەباڵغییە تا رادەیەک بۆ ئەم باش بوو و کەمێ دۆخی پەرێشانی ناخی دەگۆڕی.. لە تەنهاییدا «ئێستا»ی لێ وندەبوو و لە «رابردوو» و «داهاتوو»دا بەترسەوە رۆژەکانی تەمەنی خۆی دەبژارد.. ئەوسا باوەڕی دەهێنا و تەواو لە دڵیدا دەچەسپی، کە بکوژ کەسێکە «ئێستا»ی خۆی لە دەست داوە و زەحمەتە بیدۆزێتەوە.. بەڵێ، ئەم بکوژێک بوو وەکو هەموو بکوژەکانی ناو میتۆلۆژیا و هەقایەتەکانی سەردەمی منداڵیی و لە روانینیدا مردن لە ناوێکەوە گۆڕا بوو بۆ هێمایەک.. بۆئەوەی «ئێستا»یەکی بخوڵقاندایە و تێیدا بژیایە، پێویستی بە کۆمەڵێ تەکنیک بوو و دەبووایە پەنایان بۆ بەرێت.. قێزکردنەوە هەستێک بوو لەو هەستانەی، کە هەر لە منداڵییەوە هەنگاو لەگەڵی هاتبوو و لێی جیانەدەبووەوە؛ دەیتوانی بۆ ساتێک لە «ئێستا»دا رایبگرێت و نەهێڵێت خەیاڵە جەنجاڵەکانی بەملا و بەولایدا بەرن.. ئیتر کەمێ هێمن دەبووەوە و هەندێ هێزی دەهاتەوە بەر.. شەوان وەکو منداڵ لە باوەشی «دادە نایلە»ی دایکی «فایزە»دا دەنووست و توند توند دەستی دەکردە ملیەوە، چونکە ئەو پێستی تووشی نەخۆشییەکی سەیر بووبوو و پەڵەی ناشیرین و پیس پیسی لەسەر دەرکەوتبوو.. رەقهەڵگەڕابوو و لە

بزنمژێکی هەڵپرووکاوی بەر تیشکی خۆری زۆر بەتینی تەمووزی بیابانەکان دەچوو.. یەکێ بوو لە کچە زۆر جوان و دڵتەڕەکانی سەردەمی خۆی و ئەمە لە وێنەکانیدا بەچاکی دیارە.. دەنگێکی خۆشی هەبوو و وەکو کۆرس بەشداریی لە زۆربەی گۆرانیبێژە ناسراوەکاندا کردووە.. مێردەکەی لە فەڵەستین لە شەری نێوان عەرەب و جوولەکەدا کوژرابوو و بە دیار منداڵەکانیەوە دانیشتبوو.. فەرمانبەرێکی بچووکی رادیۆ بوو و مانگانەیەکی کەمی وەردەگرت.. دوای دەوام لە سالۆنێکدا خەریکی دەلاکیی بوو و ئارایشتی بۆ ژنان دەکرد.. بووکەکانی دەرازاندەوە و هەندێ پارەشی لەوێ دەستدەکەوت.. شارەزاییەکی سەیری لە پیشەکەیدا هەبوو و هونەرمەندانە سیماکانی دەگۆڕی.. «فایزە»ی کچیشی دوای قوتابخانە بەردەستیی دەکرد و وردە وردە لێیەوە فێر دەبوو.. پێگەیشت و جێگای ئەوی گرتەوە.. لە ماڵەوە دانیشت و ویستی پشووێ بدات، کەچی تووشی ئەو نەخۆشیە بوو و بە ماکیاجی هەموو دنیا پەڵەکانی سەر پێستی نەدەشاردرانەوە.. شێوەی تەواو گۆڕابوو و کەس قێزی نەدەهات سەیری بکات.. نوێن و قاپ و کەوچکەکانیان بۆ جیاکردبووەوە و ئەوان لێی نزیک نەدەبوونەوە.. «سامال» دەیبردە حەمامەکە و رووتیدەکردەوە.. جوان جوان دەیشت و بە خاولی وشکیدەکردەوە.. جلەکانی لەبەردەکرد و قژی بۆ دادەهێنا.. چێشتەکانی لە بەردەمی دادەنا و وەکو منداڵ دەیکرد بە دەمیەوە.. گوێی بەو هەموو دومەڵ و کێمەی لامل و سەر شانەکانی نەدەدا و چاوەکانی لێیان نەدەنووقاند، بگرە ئەمە هەر خۆی مەبەستێک بوو و دەبوایە پێی بگەیشتایە.. هەستی دەکرد زۆر گۆڕاوە و هەر دەڵێی ئەو کچەی جاران نییە، کە قێزی لە هەموو شتێ دەهاتەوە و بەپارێزەوە دەچووە ماڵی هاوڕێ زۆر نزیکەکانیشی.. خواردنی دەستی کەم کەسی دەخوارد و هەر زوو زوو پارووەکانی ناو دەمی تفدەکردنەوە.. دڵی بەشێوەیەکی سەیر تێکهەڵدەهات و دەرشایەوە.. گیانی دادەهێزرا و مردنی بە چاوی خۆی دەدی.. دایکی دەیان دکتۆری شارەزای پێ کردبوو و چارەسەریان بۆ نەدۆزرابووەوە.. خۆیشی تا بلێی بەم حاڵەتە سەغڵەت دەبوو و لە بەرچاوی ئەم و ئەودا تەریقدەبووەوە.. نەیدەزانی رۆژێک لە رۆژان ئاوا بەکەڵکی دێت و لەنێوان «رابردوو»ی لێوانلێو

له گوناه و «داهاتوو»ی پڕ له مەترسییدا شوێنێکی نیمچە ئارامی بۆ فەراهەم دەکات.. بەبێ ئەوەی کەسیش لێی تێبگات و پەی بە نهێنییەکانی ناخی بەرن.. «دادە نایلە»شی بە لاڕێدا بردبوو و وەکو فریشتەی راستەقینە سەرنجی لێی دەدا.. ئەو هەمیشە دەگریا و پێی دەوت:

ــ قوربانی ئەو دڵە پڕ لە سۆز و خۆشەویستییەت بم سامالّەکەی رۆحم.. تۆ تاقە کەسیت بە تەنگمەوە دێیت و وەکو ئەوانی تر پشتم تێ ناکەیت.. بەڵام تکایە وازم لێبێنە و با بمرم، تووخوا با بمخەنە ژێر گڵەوە و چیتر بەم چاوانەم ئەم دنیا زاڵمە نەبینم.. ئاخر من ئەوە ناهێنم تۆیەکی جوان و میهرەبان بەخۆمەوە ماندوو کەم.. برۆ بە لای ئیشەکانتەوە و من وا لێرە، لە کونجی ئەم ژوورە چاوەڕێی مەرگی خۆم دەکەم.

بەرۆژیش لەسەر شێوازی «نیتشە» جەستەی خۆی ماندوو دەکرد و تا دەیتوانی ئازاری دەدا، بەڵام بەپێچەوانەی ئەو بۆ وەستاندنی بیرە پچڕپچڕ و ترسناکەکانی ناو سەر و خۆلێدزینەوەیان، نەک بۆ دەربازکردنیان لە تێکقژقژان و ئەنجام بەتێکستکردنیان.. وەرزش بۆ ئەم لەوە دەرچووبوو وەکو جاران حەزێک بێت و رێگایەکی دی بۆ دەربڕینێکی بێدەنگی رۆح، بەڵکو پێداگرتنبوو لەسەر بوونی «ئێستا» و گەمارۆدانی خەیاڵە سەرکێشەکان تێیدا.. تەریقبوونەوەش هەستێکی تر بوو و لە قێزکردنەوە چاکتر کاری خۆی دەکرد.. هەر بۆیە لای دۆست بوایە یان بێگانە قسەی هەلەقومەلەقی دەردەپەڕاند و زوو زوو رووشکێنیان دەکرد.. ئیتر ناخی دەورووژا و نەیدەتوانی بیر لە هیچی تر بکاتەوە.. تەواو سەغڵەت دەبوو و تک تک ئارەقی لێ دەچۆڕایەوە.. لەتاوا بەبێ ویست هەڵسوکەوتی بێمانای دەکرد و لەسەر شەقامە گشتییەکان قایم قایم پەنجەی دۆشاومژەی ئەم دەست و ئەو دەستی خۆی دەکرۆشت.. ئەمە «ئێستا»یەک بوو و نەدەکرا لەوە ئاسوودەتر تیایدا بژی.. بەبەراورد لەگەڵ «رابردوو» و «داهاتوو»شدا سەیرانی ئێوارانی قەراغ رووبارێکی دڵڕفێنی وەرزی بەهار بوو و حەزی نەدەکرد بەجێبهێڵێت.. لە ماوەیەکی کەمدا دڵی دۆستە هەرە نزیکەکانی رەنجاند و لێی جیابوونەوە، چونکە بەشێوەی زۆر ناخۆش تەریقیدەکردنەوە و لە ناخەوە تێکیدەشکاندن..

ئەمـەش هـەر بۆئەوەی هاوکـات خـۆیشی هـەمـان هەسـتی لەلادا بخـولٌقـێت و پێوەی بتلێتـەوە.. «ئاسیا جاسم ئەلنوری»ی کەمانجـەژەنی بە خوشکی گەورەی دەزانی و رێزی دنیای لێ دەگرت.. ئەو جارێکیان بردبوویەوە بۆ ماڵی خۆیان و بەشـانـازییـەوە بە کـەسـوکـارەکـەی نـاسـانـدبوو.. «جـاسم ئەلنوری»ی باوکی ئەفسـەرێکی فرۆکەوان بوو و چەند سـاڵێ لـەمـەوبەر لێیـانخسـتـبوو، چونکە نەیویستبوو لە دامرکاندنەوەی یەکێ لە شۆڕشـەکانی رزگاریی نیشتیمانییدا بەشـداربێت.. ئـەو زۆر حـەزی لە وەرزش دەکـرد و هـەمـیـشـە هەواڵەکـانی وەرزشیی لە گۆڤار و رۆژنامەکاندا دەخوێندەوە، بۆیە پێشتر ئەمی بینیبوو و خـۆشـیـدەویست.. کـردیە باوەشـیـەوە و بەتوندیی سـەری نووسـاند بە سنگی خۆیەوە.. «ئاسیا» وێنەیەکی گەورەی ئەمی لە چوارچێوەیەکی جوان گرتبوو و لەسـەر مێزێکی فۆرمیکای سووچی ئەوسـەری ژوورەکەی دانابوو.. دەسـتی خستە سەر شانی و پێی وت:

ــ سـەیریکە.. ئەوە لە گـۆڤـارێکدا بڵاوکـرابووەوە.. من لێم کـردەوە و لەم چوارچێوەیەم گرت.

ئینجا وەکو منداڵ لە باوەشی خۆی گرت و بەشێوەیەکی چەند بڵێی خۆش پێی وت:

ــ کـچێ مـەیموون زۆر خـۆشـمـدەوێی زۆر..!! بـەس پێم بڵێ ئەو رۆحـە سووکەتت لە کوێ هێناوە..؟!

کەچی ئەو جارە ئەم دوای یاریی لەسەر کورسییەکی یاریگاکە دانیشتبوو و قـەیتانی کالە تازەکانی دەبەست، بۆئەوەی وەکو زۆر ئێوارەی دیکە قۆڵ بکات بە قۆڵی «ئالاء» و «وەلاء»ی خوشکی و سووک سووک لەژێر درەختـەکانی سـەر ئەو شـەقامـە بەرەو مـاڵ ببێتـەوە، ئەو هات و لەدواوە دەسـتـەکانی خسـتە سـەر ئەم چاو و ئەو چاوی.. دەنگی خۆی گۆڕیبوو و پێی دەوت:

ــ دەی هەڵیبێنە، بزانە من کێم..!!

ناسیـەوە و پڕ بەدڵ حـەزی دەکرد وەکو منداڵ بچێتـە باوەشیـەوە.. سـەری بخاتە سـەر سنگی و دەیان ماچی ئەو روومەتە پەمەییانەی بکات، کە هەر لە رەنگی پەشمەکی ناو فلینی کوڕە دەستفرۆشـەکانی ناو ئەو یاریگایە دەچن و

ورده دەمارەکانیان وەکو هی ماسیی جوانیی ناو حەوزە رازێنراوەکان دەردەکەون، بەڵام واینەکرد و خۆی راپسکاند.. بەرقەوە سەیرێکی کرد و لە بەرچاوی ئەو هەموو خەڵکە بە لچهەڵقورتاندنێکەوە پێی وت:

ــ چی هەڵبێنم..؟! ئەوە کەی کاتی ئەو گاڵتە بێتامەیە تۆش..!!

رووی لێ وەرگێڕا و بەشێوەیەکی زۆر ناشیرین لاسایی کردەوە:

ــ دەی هەڵیبێنە، بزانە من کێم..!!

«ئاسیا» دەستەخوشکێکیشی لەگەڵ خۆی هێنابوو و ویستبووی پێی بناسێنێت.. ئەو ئاخێکی قووڵی هەڵکێشا و بە سەرزەنشتەوە پێی وت:

ــ ئا ئەمە ئەو کچە بوو، کە بە هەق و ناهەق باسیت دەکرد و لای ئەم و ئەو پێتدا هەڵدەدا..؟!

بەڵام ئەوسا «ئاسیا» وەکو پەیکەر جووڵەی نەدەکرد و لە ناخی خۆی زیاتر نەیدەتوانی بیر لە هیچی دیکە بکاتەوە، کە جامی ساف و چوارچێوەی مەرمەڕی «مانا»کانی تێدا دەشکان و لە قووڵاییدا خوێنێکی گەرمی خەست بۆ سەرەوە فوارەی دەکرد.. تا ئاستی قورگی دەهات و زمانی لە گۆ دەخست.. ئەمەیە کاری تەریقبوونەوە و ئەم لە هەموو کەسێ چاکتر لێی تێدەگات.. لای روونبوو وا وەکو قازێکی پێکراوی خەڵتانی خوێن لەسەر «ئێستا»دا پەلەقاژەیەتی و لەتاوی بەئەبەدیبوونی ئەو ساتە تالانەوە دەناڵێنێت.. خوشکەکانی لێی رادەمان و ئاخیان هەڵدەکێشا.. دەشیزانی لە ماڵەوە سەرزەنشتی دەکەن و تا درەنگ لێی نابڕنەوە، بەڵام گوێی نەدانێ و جانتاکەی کردە شانی.. دەیویست چی زووترە بەجێیانبهێڵێت و بەتەنیا لەگەڵ ئەو ساتانەدا بژی، کە بەشێوەیەکی سەیر ناخی دەورووژێنن و خۆشی و ناخۆشییان بەجارێ لێ دەبینێت.. شەو تا درەنگ بەدەم هاتوچۆ لەمسەر بۆ ئەوسەری ژوورەکەیەوە بیریان لێ دەکاتەوە و تێیاندا رۆدەچێت.. کاتێکیش راکەراک تەواو گیانی شەکەت دەکات و دیمەنی شتەکان لە بەرچاوە ماندووەکانی دەگۆڕێن، بەحاڵەحاڵ خۆی دەگەیەنێتە ئەودیو و لە تەنیشت «دادە نایلە»دا رادەکشێت.. چوار دیوار و بنمیچێک و زەویی ژوورێکی لاکێشەیی دوو کەسی تەواو «پێچەوانە؟؟»یان لە خۆیان گرتووە و ئەم دەبێت

بەدوای مـــانای دەرگـــا و کـــێلۆن و کلیل و پـەنجـــەرە و جـــامی پـەنجـــەرە و پارچـەکـانی تریـدا بگەڕێت.. بەڵام «دادە نایلە» خـۆی زۆر بە لێکدانـەوەی ئەو شـتانەوە خـەریک ناکات و شـەوان بێخـەم لێی دەنوێت.. هـەناسـە یەک لەسـەر یەکەکانی، کە لە سیە ماندووەکانیەوە بەرێدەکەون و بەزەحمـەت لەنێوان لێوە وشکهەڵاتووەکانیدا دەردەچن، دەنگێکی سـەیریان لێ بەرزدەبێتەوە و رێک لە داگیرسـانی چەرخـی مووبەقـەکـەیان دەچێت، کـە لە شـێـوەی حـاجی لـەقلەق درووستکراوە و لەگەڵ پاڵنانی دوگمە بچکۆلەکەی سەر سـەری گڕێکی سووری باریک لەنێوان دەنووکـە سـپیـەکانی دێتە دەرێ.. پک کپ پک کپ خـۆیان بە کونی گوێچکەکانیدا دەکەن و گڕ لە پوش و پەڵاشی ناخی بەردەدەن.. پشتی تێدەکـات و لە پەنجـەرەکە دەڕوانێت.. گـوڵە فستـقـیـەکانی سـەر پـەردە شـینە کـاڵەکـە لەژێر تیـشکی ڕووناکیی گڵـۆپە سـوورە کـزەکـەدا وەکـو چەند پەڵە هەورێکی بچکۆلە دەردەکەون، کـە هـەر دەڵێی لە لمی بیابان پێکهاتوون و تەواو سیمای ژوورەکە دەگۆڕن.. بیر لەو شتە بێسەروبەرانە دەکاتەوە و لەناو خەیاڵە تێکشێواوەکانیدا تاوتوێیان دەکات، کە بە ئەقڵی هیچ کەسێکی دیکەدا نایەن و بەدزیی نۆرمی گرامـاتیک و لۆژیکەکـانەوە کـاتیان لەگـەڵدا بەسـەر دەبات.. دەیەوێت لەناو تارمـاییی بێمـاناییی شـتەکاندا شـوێنێکی ئارام بۆ خۆی دابین بکات و هیچ پەیوەندییەکی بە دەوروبەرەکەیەوە نەمێنێت.. ئەمـەش پێویستیی بە داهێنانی کۆمـەڵێ پیت و دەنگی تازەیە و دەبێت زمـانێکی دیکەی تایبـەت بە خۆیانی لێ بخولقێنێت.. بۆ بەیانیەکەشی کاردەکەنە سەر هەڵسوکەوتەکانی و وەکو کـەسێکی تەواو جـیاواز دەکەوێتـە بەر بیناییی ئەم و ئەو.. «دادە نایلە» لەتەنیـشـتـیـدا گـیـانی دەرچوو بوو و تا درەنگ پێی نەزانی.. شـەو داوای لەم کـردبوو کاسێتی هـەمـوو ئەو گـۆرانیـانەی بۆ بێنێت و لە ژوورەکە گوێیـان لێ بگرێت، کـە خۆی لە وەختی کـچێنییدا وەکو کۆرس بەشـداریی تێدا کـردوون و لەسـەر قەوان تۆمارکراون.. ئەم دەبووایە بچێتە لای «دارا بارام»ی کۆنە دەنکی و یەک بە یەک لە تـۆمـارگـاکـەی ئەودا هـەڵـیـانبـژێرێت.. دوای ئەوەی وازیـشـیـان لەیـەکـتـر هێنابـوو و پەیوەندیـەکـەیان هەڵوەشـانـدبووەوە، ئەم جـار جـار هـەر سـەردانی دەکـرد و چەند کـەرەتێکیش لە باخـی «مـایس» و لـە مـاڵـەکـەیاندا

یەکتریان بینیبوو.. پێی خۆشبوو ئەو نهێنیەکانی خۆی و «دلارام»ی دەنکی بۆ بدرکێنێت.. چۆن دەیبینێت و باسی چی دەکەن.. چۆن ڕایدەمووسێت و چۆن دەیگوشێت بەخۆیەوە.. لەزەتێکی سەیری لەوەدا دەبینی و دواتریش پێی دەتلایەوە.. سەرەتا «دارا» رازیی نەبوو و دەستی بە روویەوە نا، بگرە لێی تووڕە بوو و دەنگی لەسەر بەرزکردەوە.. دوایی ملی بۆ دا و ورد ورد هەمووی بە تەمسیل بۆ دەگێڕایەوە.. پێشتر هەموو ئەو شتانەیشی لەگەڵ ئەمدا کردبوو و شوێنە نووستووە دوور دوورەکانی ئەمپەڕ و ئەوپەڕی گیانی بەئاگاهێنابووەوە، بەڵام هەرگیز بەم رادەیە لەزەتی نەبینیبوو و ئاوا تەزووەکان بە ناخی ناخی دڵیدا رۆنەچووبوون.. هونەرێک بوو تایبەت بە خۆی و تێیدا قاڵبووبووەوە.. هونەری چێژوەرگرتن لە چێژی کەسانی دیکە.. دەبوو بە بیرۆکە و لەگەڵیدا گەورە دەبوو.. لە دووتوێی خەیاڵەکانیدا پەروەردەی دەکرد و پەرەی پێ دەدا.. هەر ئەم هەستەش بەردەوام توانای دیکەی پێ دەبەخشی و دەیتوانی لە جووڵە و هەڵسوکەوتەکان تێبگات.. لێزانانە بە ناخەکاندا ڕۆبچێت و لێکدانەوەی ڕاست و درووستیان بۆ بکات.. ئەنجام بە نهێنی پەلاماریان بدات و دەستیان بەسەردا بگرێت.. تەنها بەو هەڵسوکەوتانەی ئەو «دارا»یەی خستبووە ژێر دەستی خۆیەوە و بە ئارەزووی دڵی هەڵیدەسووڕاند.. لە کوڕێکی زۆر هێمنەوە گۆڕیبووی بۆ کەسێکی تووڕەی دەستوەشێن و «دلارام»ی کوشتبوو.. دوای ئەوەی بوون بە ژن و مێرد و لە ماڵێکدا دەژیان، خراپتر ئەشکەنجەی دەدا و ڕێگای هەموو شتێکی لێ دەگرت.. دەیان جار لە بەرچاوی ئەمدا خستبوویە ژێر لەقە و گیانی خەڵتانی خوێن کردبوو.. ئەو ئێوارەیە «دلارام» گەیشتە تینی و پێی وت:

ــ تۆ هەرچەند سامال دەبینی، دەگۆڕێی بۆ کەسێکی دیکە، خۆزگە لەوە تێدەگەیشتم و دەمزانی چ مەبەستێکت هەیە.

کاتێکیش لە بەربەلووعەی دەستشۆری قەد دیواری حەمامەکە دەموچاوی شت و هاتەوە، ڕووی کردە «سامال» و پێی وت:

ــ پێت ناخۆش نەبێ، من هیچ ئەو پەیوەندیە بە چاک نازانم، بۆیە تکایە با کۆتاییی پێ بهێنین.

ئەم بە سـووکی، بەڵام بەبێ ئـەوەی خـۆی وا نیـشـان بـدات هەسـتـی بریندار بووە و لە ناخـەوە پێی دەتلێتەوە، جانتاکەی کردە شـانیـەوە و بەجێیـهێشتن.. لەمــەوە نەیدەبینێن و نەشــیـدەویست بیـریان لـێ بکاتەوە، کـەچی ئەو کـاتەی «ئالاء» و «وەلاء»ی خـوشکی گـیـران و ئـەوان لە ڕێگەی «سـەرمـەد»ی بـرایەوە زانیـبـوویـان، هـاتن بۆ لای و پەژارەی خـۆیان بۆ ئەو کـارەسـاتە دەربڕی، بەڵام ئەم زۆر ڕووی نـەدانێ و بە چاکـیـیش وەڵامـی پرسـیـارەکـانی نـەدەدانەوە.. تەنانەت «دلارام» لە باوەشـی گرت و پێی وت:

ـ ئارامت هەبێ دڵەکەم، بە خـەم و خـەفەت هیچ شـتێک پێک نایەت، دڵنیـابە ئێمەش هەرچیمان لە دەست بێت، دریغی ناکەین.

ئەم هێشتا شتێکی لە سیمای مۆنی نەگۆڕی و بایەخی بە قسەکانی نەدا.. ماوەیەکی کەم دوای ئەوەش شووی بە «فەرەیدوون»ی کۆنەدەنکی «دلارام» کرد و بۆ هەولێر گوێزایانەوە.. ئیتر بە تەواوی لێیان دوورکەوتەوە و نەشیدەویست هیـچیـان لە بارەیەوە بزانێت.. چەند جـارێکیش بە دەسـتـی «سـالار»ی برایدا نامەیان بۆ نارد و ئەم هەر وەڵامی نەدانەوە.. لەگەڵ یەکێ لە نامەکاندا وێنەی «ئارام»ی نۆبەرەشــیــان بۆ ڕەوانە کـردبـوو و ئەم لە جـام و چوارچێـوەیەکی جوانی گرت.. بە دیوارەوە هەڵیواسی و دەیان جار بە سـەعات لـە بەرامبـەریدا دەوەستا.. لە سیمای وردەبووەوە و دەچووە خـەیاڵی قووڵ قووڵەوە.. خۆیشی نەیدەزانی بۆچی بەم ڕادەیە خۆشیدەویست و ئەو هەمـوو جـوانیـە چی بوو لەو بزەیەی سـەر لێـویدا دەیبـینی.. خـەیاڵەکـانی بە ناخـی ڕابرووەدا ڕۆدەچوون و بیرۆکەی سـەیر سەیریان هەڵدەهێنجا.. لە ئاستیـاندا دەحەپەسا و نەیدەزانی هیــچــیــان لە بارەیـەوە بڵـێ.. «هاوژین»ی کــوڕیشـی هەر زوو زوو پێی دەوت هەڵیبرێت و مـاچی بکات.. بە شێوەیەکی زۆر جوان دەمە بچکۆلەکەی دەخستە سەر کوڵمی و چەند بڵێی سەیر دەیوت:

ـ بەبەکە خۆشدەوێم.

ئێـوارەیەک تازە لە حــەمـامــەکــە هاتبــووە دەرێ و لە بـەرامبــەر ئاوێنەی ژوورەکەی قـژە درێژەکەی وشکدەکردەوە، کـاتێکی زانی «هاوژین» و کـوڕێکی هاوتـەمــەنی خــۆی لە دەرگــا پەیدا بـوون و ئەم لە ئـاوێنەکــەوە بینـینی.. لەپڕ

هەستایەوە و لای کردەوە.. ئەمەی بەلاوە سەیر بوو و سەری لێ دەرنەدەکرد، بگرە هەندێکیش تووڕە بوو.. یانی چی کوڕەکەی وەکو دز خۆی دەکا بە ژووری نووستنەکەیدا و کەسێکی دیکەیشی لەگەڵ خۆیدا هێناوە..!! سەرنجی لە سیمای دا و بڕێک پەشۆکاو هاتە بەر چاوی.. بالابەرزێکی کەمێ باریک.. قژە ڕەش و خاوەکەی لەسەر مۆدێلی ئەو ڕۆژگارە بڕیبوو و سمێڵە تەنکەکەی لەگەڵ ئەو دەمە بچکۆلەیەی و گووپە پەمەییەکانی زۆر دەگونجا.. بە کورتی هەرزەکارێکی جوان و ڕێکپۆش بوو، بەڵام نابێ بزانێ بۆچی هاتووە..؟!

ــ دایە ئەم کوڕە ناناسی..؟!

ــ باوەڕ ناکەم، بەڵام دیارە هاوڕێیەکی تازەی تۆیە.

ئینجا بەدەم بزەیەکی دەستکردەوە لێی ڕاما و پێی وت:

ــ فەرموو با بچینە ژووووری میوانەکە.

«هاوژین» پڕکێشی کرد و بە دایکی وت:

ــ ئەم هاتووە بۆ ئەم ژوورە و ئیشی بێرەیە.

چەند جارێ بە شێوەی جیاواز جیاواز و بە سەریەکەوە دووبارەی کردەوە، کە هەر دەتوت لەنێوان وشەکاندا بۆ نوقڵێکی شیرینی لەزەتبەخش دەگەڕێت و دەیەوێت بیدۆزێتەوە، تا بیخاتە سەر زمانی و بیمژێت.. ئیتر ئەم تەواو حەپەسا و دڵی زیاتر کەوتە خورپە، بەڵام بەسەر خۆی نەهێنا و ویستی لە ڕێگەی گاڵتەوە لێی تێبگات:

ــ من ئامادەم بۆ میوانی ئاوا خۆشەویست، نەک ئەم ژوورە، بگرە هەموو ماڵەکە چۆڵ بکەم.

هاوڕێکەی کە تا ئەو کاتە هیچی نەوتبوو، چاکتر لە چاوەکانی «ساماڵ»ی ڕوانی و وتی:

ــ هاوژین هەندێ مەسەلەکەی گەورە کرد. من هاتووم بۆ بینینی تۆ، بەڵام حەز دەکەم سەیری ئەو وێنەیەی منداڵیی خۆشم بکەم.

ــ کەواتە تۆ ئارامی..؟!

گرتیە باوەشی و چەند ماچێکی کرد، بەڵام زۆر بە گەرمی نا و بە لای باسی دایک و باوکیشیدا هەر نەچوو.. «ئارام» لە کاتێکدا لە بەرامبەر

وێنەکەی خۆی وەستا بوو و لێی ڕادەما، بە «ساماڵ»ی وت:

ــ وا بزانم زانیت ئەو ساڵە ماڵەکەمان سووتا و هیچی تێدا دەرباز نەبوو، بەڵام من لە هەموو شتێ زیاتر سوێم لە ئەلبوومەکان بوو.. هەر باشە ئەم وێنەیەم لای ئێوە ماوە.

«ساماڵ» زانی کوڕەکەی لە ماڵی پوورەکانی لە بەغدا دیویەتی و ناسیویەتی، بەڵام لەوە تێنەدەگەیشت چی بە یەکەوەی کۆکردوونەتەوە.. دوایی زانی ئەو هەتیوە سەرەڕۆیە پشتی کردۆتە دایک و باوکی و بە دزیەوە هاتۆتە هەولێر.. لە هەڵسوکەوتەکانیشیان کەوتبووە گومانەوە و هەستی بە ترسێکی زۆر دەکرد.. شەو تا درەنگ نەدەنووستن و بە چپە دەدوان.. لەپڕ دەرگای حەوشەیان دەترازاند و بە ئەسپایی دەچوونە دەرێ.. هەستی دەکرد لەگەڵ کوڕەکەی خەریکی کارێکی یاساغن، بەڵام ڕێک نەیدەزانی ئەو شتە چییە.. زۆر جار لەپڕ بە فێڵی چا و نوقڵ و بستە و شتی دیکەوە خۆی دەکرد بە ژوورەکەیاندا و سەرنجی لە دەموچاویان دەدا.. تا جارێکیان یەک دوو کتێبی ڕەنگهەڵبزرکاوی پێ دین و لە بەشێکی مەسەلەکە تێگەیشت.. نەشیدەوێرا لێیان بپرسێ، چونکە کوڕەکەی تووڕە دەبوو.. فێری ئەوە بووبوو هەڕەشەی دەکرد و دەیوت ماڵەکە بەجێدێڵێت.. ئەو شەوەی «هاوژین» و یەک دووانێ لە هاوڕێکانی دیواریان نووسیبوو و کەوتبوونە بۆسەوە، ئەو ڕایکردبوو.. «ساماڵ» لەوە زیاتر خۆی بۆ نەگیرا و لە ماڵەکەی بە دەر نا.. وێنەکەی لە دیوار کردەوە و خستیە ناو دەستی:

ــ بگرە و تۆوت لەم ماڵەی من ببڕێتەوە. خێرم لە دایک و باوکت نەبینی، هەتا لە تۆی ببینم.

دوای ئەوەی پەنای بۆ مێردەکەی «هیام» برد و دوا خانوو و ئۆتۆمۆبیلەکەی ژێر خۆیشی خستە سەر ناوی ئەو.. کوڕەکەیان بەردا و لە سەیداوە بوون بە کرێچی.. ڕۆژێکیان چوو بۆ لای «ئارام»، کە وێنەی کەسێکی لانەواز و سەرگەردان لەناو شوقە تەواونەکراوەکانی ئیسکان دەژیا، پێی وت:

ــ گیانی کوڕەکەمت خستە دۆزەخەوە و بەو موڵک و ماڵی هەمبوو کڕیمەوە.. ئیتر تکات لێ دەکەم وازی لێ بێنە، چونکە کرێچیەکم و بە هەزار حاڵ کرێم

پێ دەدرێ.. ئەمــجـارە دەبێ وەکـو هەر دایکێکی تر سنگم بکوتم و قــوڕی بۆ بپێوم.

کــاتــێ هاتەوەش چەند بـۆی گــریا.. دیمەنەکــەی دەهـێنـایەوە بەر چاوی و فرمێسکی بۆ دەڕشت.. پەنجەرەکانی بە گوش و مقەبا گرتبوو و لە سەرما هەڵدەلەرزی.. ڕەنگوڕووی شـێـواو.. جلەکـانی پەڕپووت و دڕاو.. وێنەکــەی منداڵیی خـۆی بەو دیوارەوە هەڵواسی بوو و دنیـایەک تۆزی لەســەر نیشـتبوو.. ئەو شەوە لە حەژمەتان تا درەنگ خەوی لێ نەکەوت، بۆیە بەیانی چوو بۆ لای و پێی وت:

ــ تۆ پێم ناڵێی چیـیت لـەم ژیانە دەست دەکـەوێ..؟! بۆچی ناچیـتـەوە لای دایک و باوکی خۆت..؟!

نانێکی بازاڕی لەســەر ئەژنـۆی خــۆی دانابوو.. جــار جــار کــەمـێکی لێ دەکردەوە و بەدەم ڕوانین لە چاوەکانـی «سـامـاڵ»ەوە دەیخـوارد، کەچی هیـچی نەدەوت.. ئەم زوو زوو دەچووە سـەردانی و ئامـۆژگـاریـی دەکرد، تا بینێـرێتـەوە لای دایک و باوکی، بەڵام ئەو هەرگیز زمانی لە ئاستیدا هەڵنەدەهێنایەوە.. ئەم هاوکات مـەبەسـتی ئەوەش بوو بزانێ کوڕەکەی هامشـۆی ناکات.. «هاوژین» ئەوسـا دڵی بە تیـری «هیـام» پێکرا بوو و زۆربـەی کاتـی خـۆی لەوێدا بەســەر دەبرد، مەگەر جار جـار، ئەویش بە دەگمـەن بهاتبا بـۆ لای و بەدەم گریانەوە باسی مـوعاناتەکانـی خۆی بۆ بکردایە.. یان بۆئەوەی بزانێ چی بەیاننامـە و کتێبی تازە هاتووە و ئەرکە تازەکانیشـی چین.. خۆشبەختانە ئەو جارانەش دایکی نەیدەبینی.. ئێواران هـەرچی هەرزەکاری وەکو خۆی و لە خـۆی گەورەتر هەبوون لای کۆدەبوونەوە و ئاوەدانییان دەخستە ئەوێ.. کەس باوەڕی نەدەکرد ئەو ڕۆژێک لە ڕۆژان کـوڕی مـاڵێکی خـواپێداو بووبێت.. بەرگەی برسـیـەتی و سـەرما و نەبوونیی دەگرت و ژیانێکی تا بڵێی سەختی بەسەر دەبرد.. کتێبی لە کـتـێـبـخـانەکـانی بازاڕ دەدزی و لە کـەلاوەکـەی دەیخـوێندنـەوە.. دوایی بە نیوەقیـمەت دەیفرۆشتنەوە و نانی پێ دەکڕین.. شیـعری دەنووسـی و بەو دەنگە بەسـۆزەی بۆی دەخـوێندنـەوە.. زمـانێکی ڕەوانی هەبـوو و بە شـێـوەیەکی زۆر سـەرنجـڕاکـێش دەدوا، کـە «هاوژین» زۆر پێی سـەرسـام بوو و هەندێ جـار

لاسـاییـشی دەکردەوە.. بە کورتی لەو کوڕانە بوو، کە دەتوانن لە مـاوەیەکی کەمدا خۆیان بە خەڵکێکی زۆر بناسێنن و ببنە جێگای بایەخ و متمانەی ئەم و ئەو.. هـەر بۆیە کـاتێ ویسـتـیـان بیگرن و خـۆی گـەیاندە شـاخ، بێـجگـە لە «هاوڕێن» دەیان هـەرزەکـار و گـەنجی دیکەی گـەڕەکـەکـانی ئەو دەوروبەرە بە گـەڵی کـەوتن.. ئەو لە شـاخـیش بە شـێـوەیەکی جـیـا لە هاوڕێکانی دەژیا و هەڵسـوکەوتـەکانی لە هـی چەکدار نەدەچوون.. ئـەرکەکـانی بە چاکی ئەنجـام نەدەدا.. یاخی دەبوو.. زمـانی درێژ دەکرد.. ڕەخنـەی دەگرت.. دەینووسـی و لە پەنا و پەسارەکان بە چاپی دەگەیاند.. ئەنجام گیرا و خستیانە ئەو بەندیخانە بەرزەی، کـە دەتوت لە ئاسـمـانەوە هـەڵیـانداوەتـە خـوارێ و شـاخـەکـان لە هـەر چوار لاوە گرتوویانەتەوە.. هـیچ کەسـێ نەیدەزانی وەکو «شـاخـەوان جـەنگۆ»ی بەندیـەوانی وەسـفی بکات و کـەسـیش بە قـەدەر ئەو لەزەتی لـە جـوانـیـیـەکـەی نەدەبینی.. ئەمەش لەو نامانەدا دەردەکەوێت کە بەردەوام بۆ «ساماڵ»ی دایکی دەیناردن و هـەر جـارێ بەشێک لـە نهێنیی جـوانیی ئەوێی دەردەخست.. لەوێوە بە تاقـە چاوێکی کز و نەخـۆش دەیـتـوانی ئاسـۆ دوور دوورەکـانی هـەر چوار لا ببینێت و خـەیاڵەکانی سـەرتاپای تەمـەنی بخـاتە کـار.. ئەو شـوێنـە توانایەکی گەورەی پێ بەخشیبوو و دەیتوانی بە قووڵاییی شتەکاندا ڕۆبچێت.. پێشبینیی کـارەسـاتەکـان بکات و ورد ورد لێکیـانبداتەوە.. هـەر بۆیە هەمـیـشـە ترسـێک ئابلۆقەی دابوو و ڕۆژ بە ڕۆژ زیاتر ژیانی بەرەو مەرگەساتەکان ڕاپێچ دەکرد.. ترسـی هـەرەسـی شـۆڕش و وێرانبـوونی سـەرجـەم بەهاکـان.. هەمـوو ئەمـانەش وایان لێدەکـرد ئەرکەکانی بە چاکی بەجێبێنێ و ڕێکوپێک دیسپلینەکان لە بەرچاو بگرێت.. سـەرەتـا وەکو کـارێکی بێبـایەخ سـەرنجی دەدا و وایدەزانی ئەمـە شـیـاوی ئەو نیـیـە، بەڵام دوایی بۆی دەرکـەوت لە هەمـوو کـاتێکی دیکە چاکتـر دەستەڵاتی بـەسـەر گۆڕینی چارەنووسـەکاندا دەشکێ.. ئیشی دەکرد و وەسـتـانی نـەبوو.. پەرەی بە ئەزمـوونەکانی دەدا و پێشـی لەو تۆفـانە دەگـرتەوە، کـە هـەر خـۆی دەیزانی کـاتێ هـەڵدەکـات، چۆن ورد و درشت نقـووم دەبێت و ئاسـەواری ئەو ناوچەیە لـەسـەر زەوی دەسـڕێتـەوە.. جـار جـار پێشـبـینیـەکانی دەنووسـیـیـەوە و بۆ گـۆڤـار و ڕۆژنامـەکـانی شـۆڕشی دەنارد، بەڵام لێی

تێنەدەگـەیشـتن و بە چاوی سـووک دەیانخـوێندنەوە.. گاڵتـەیان لێ دەهات و بە هانایەوە نەدەهاتن.. قسـەکانیـان وەکو نوکتە دەگێڕانەوە و کۆڕیان پێ گەرم دەکردن.. ئەمانەش ڕقیان هـەڵدەستاند و لە داخـا خـۆی دەخواردەوە.. ئای لە نەفامـیی ئەوانەی لە خـوارەوە شـتـەکان دەبینن و سـەرپێیانە سـەرنجـیان لێ دەدەن.. هـەتا ئەگـەر بێنـە سـەرەوەش، ناتـوانن وەکو ئـەم ئەو هـەمـوو نهێنییـە ببـینن و نازانن چ وەیشـومـەیەک بە ڕێوەیە.. ئەوان کـاتێکیش دەگـەنە ئەوێ، سـەرتاپایان نوقـومـی تاوانە و دڵیـان پڕیەتی لە گومـان و غـایەلـەی بەد، بۆیە لە بینینی نهێنییەکان مەحرووم دەبن و ناتوانن قووڵاییی شتەکان ببینن.. ئەمەش هـەر خۆی بەڵگەی زیندووە، کە ئەوان ناخیان تا چ ئاستێک پڕیبووە لە خراپە و ئەم زیاتر هـەق بە خـۆی دەدا ئەشکەنجـەیان بدات.. دڵی لە ئاسـتیـاندا بووە بە بەردی شــاخ و بـەزەییی بە هـیــچــیــاندا نایـەتەوە.. ئاخ ئەم نـاوچەیـە لە چ مـەترسـیـەکی گەورە دایە و کـەسـیش وەکو ئەم هـەسـتـی پێ ناکات..!! تەنانەت ئەو پـیـاوانـەی لە خــوارەوە بە ولاغی گــەورە گــەورە گـیــراوەکــان بەســەر ئەم بەرزاییــە دەخــەن و دەیانگەیننە دەسـت ئەم و «سـمکۆ قـەڵغـان»ی هـاوکـاری، لێرەشـەوە تەرمەکان، یان ئەوانەی تۆبەیان کردووە و پاکبـوونەتەوە، دەبەنەوە، ناتـوانن لەوە تێـبگەن ئەگـەر ئاوا بڕوات چارەنووسی ئەم شــۆڕشــە بە کــوێ دەگـات.. ئـەوان سـیـمـایەکی ئێـجگار عـەنتـیکەیان هـەیە و بە زمـانێکی زۆر سـەیریش دەدوێن.. کـەس نازانـێ تەمـەنیـان چەندە و چەندی دیکەش دەژین.. ئەم یەکـێکە لەوانـەی لێـیـان تێـدەگـات و باوەڕی وایە هـەمـوو کـەسـێکیش لە توانایدا نیـیە بیانبـینێت.. ئیـتر چۆن شـێت و هار نەبێت و سـەری دنیـای لێ نەیەتەوە یەک.. بۆچی دەست لە گیراوەکان بپارێزێت و بەزەییی پێدا بێنەوە.. وا دەزانێت کرێکارێکە و لـە کارگـەی بووکەشـووشـەدا کار دەکات.. «دلارام»ی دایکی «ئارام» هـات و بەسـەر دەست و قاچیدا کـەوت.. پاڕایەوە و قـژی خـۆی ڕنیــەوە.. گـریا و پڕ بـە هـەمـوو ژوورەکـان فـیـزاحی لـێ هـەسـتــا.. ســەری بە دیوارەکـاندا کـێـشـا و بوورایەوە، بەڵام گـوێی لێ نـەگرت و لاشـەی شـێـواوی کــوڕەکــەی لـەگــەڵدا ناردەوە.. دوای ئەوەی «ســمکۆ قــەڵغــان»ی هـاوکــاری بەجێیـهـێشت و چەکی دانا، ئەم بەتەنیا مـایەوە و ئیشـەکانی ئەویشی گرتە

ئەستۆ.. ئەم هەرگیز وازی نەدەهێنا و دەیویست سەرتاپای تەمەنی بۆ تەرخان بکات، بەڵام ئەو بەفرە زۆرە هەموو پلانەکانی گۆڕی و ناچار گیانی بە دەست چارەنووسێکەوە دا، کە هەرگیز بە شایانی خۆی نەدەزانی.. ئەو ڕێگایانە گیران و پەیوەندیەکان لەنێوان ئێرە و خوارەوەدا پچڕان.. گیراوی تازە نەدەهات.. پلانی تازە نەدەهات.. ئیعازی تازە نەدەهات.. ئازووقەی تازە نەدەهات.. سەری لێ تێکچوو.. شپرزە بوو.. ئەم سەر و ئەوسەری دنیای لێهاتەوە یەک.. ئەوە یەکەمجارە ئەو شوێنە بەفری لێ ببارێت.. دەڵێن لەوەتەی دنیا دنیایە ئێرە نە بەفر و نە باران و نە تەرزەی لێ نەباریوە.. لە کاتێکدا هەموو ئەو دەوروبەرە سپی دەچووەوە، ئەوێ ڕەنگی قاوەیی خۆی هەر ون نەدەکرد.. ئەدی ئەوە چی بوو..؟! ئەو بەفرە ئەستوورە چی بوو باری خودای گەورە..!! نیشانەی تۆفانەکەیە و هیچی دی.. ئا ئەمە ئەو کارەساتە بوو، کە لێی دەترسا.. دەبووایە بۆ یەکەمجار و لە خۆیەوە، بەبێ فەرمانی گەورەکانی خوارەوەی بڕیار بدات و جێبەجێی بکات.. لە مردنی خۆی چاکتری شک نەدەبرد، بەڵام دوای ئەوەی دەیتوانی بەردەوامیی بەندیخانەکەی مسۆگەر بکردایە.. ئەم لە دەستی دەهات هەموو بەندیەکان بکوژێت و خۆی بە تەنیا بمێنێتەوە.. ئیتر تا بەفرەکە دەڕەویە و ڕێگاکان دەکرانەوە، ئەو ئازووقەیەی لە ئەمارەکەدا هەبوو، بەشی دەکرد، بەڵام ئەمە سەرپێچی بوو لە فەرمانی گەورەکانی، چونکە گیانی ئەوان تا ئەوسا ساغ نەبووبووەوە ئاخۆ هی خۆیانە یان هی کێ.. ئەمە تەنها دوای ئەو ئەشکەنجەیە ڕووندەبووەوە، کە ئەم بە پێی پلانەکان ئەنجامی دەدان، بەڵام ژیانی خۆی دەمێک بوو بەخشی بوو و ئەوان ڕەزامەندییان لەسەر مردنی پیشان دابوو.. ئەوەتا دەست و قاچیانی کردەوە و سەرجەمی ئازووقەکەی بەسەردا بەشکردن.. دەرگاکەی بە کلیلەکە بەسەر داخستن و لەوێ بە خەنجەر ورگی خۆی هەڵدڕی، بۆئەوەی کاتێ بەفرەکە دەتوێتەوە و ڕێگاکان دەکرێنەوە، یەکێکی دی ئەو ئەرکە بگرێتە ئەستۆی خۆی.

دانمارک ۱۹۹۹

* ئەم چیرۆکە هەر لە سەرەتاوە خۆی لە هەموو ئەو چیرۆکانە جیاکردەوە، کە

رۆمـانی «ئای لەڤـیلیـا لەڤـیلیـا ..!!»یان پێکهـێنا و ویسـتی بەجـیـا بژی، بەڵام پەیوەندیی دۆستانەی خۆی لەگەڵ ئەواندا پاراستووە.

سوپاس:
ـ بۆ برای هۆشـیـار و ئەدەبدۆست «کـاک هێـمن عومـەر»، کـە ئەم بەرهـەمـەی لە هەڵەی چاپ پاککردەوە.
ـ بۆ هـاورێی خۆشـەویستم «کاک عەبدوڵڵا قادر دانسـاز»، کە لە چاپکردنی ئەم کتێبەدا یارمەتیی دام.
* بۆ بـرای هـۆشــیــار و ئەدەبـدۆست «کــاک هـاوار ئـالانـی»، کــە دەســتـنـووسـی هەندێ لە چیرۆکە کورتەکانی لای خۆی پاراستبوو.

بەرهەمی چاپکراوی نووسەر:

ــ ئەسپیدیلۆن: کۆمەڵەچیرۆک، چاپی یەکەم، کتێبی ڕابوون، ژمارە١١، سوێد، ١٩٩٨.

ــ ئای لەڤیلیا لەڤیلیا..!! ڕۆمان، چاپی یەکەم، دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم، کوردستان، ٢٠٠٠.

ــ مناڵیم ئاسکێک بوو بەسەر پەلکەزێڕینەکاندا بازبازێنی دەکرد، سەربردەی ژیانی مناڵیی نووسەر تا پۆلی شەشەمی سەرەتایی، بەشی یەکەم و دووەم، دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی موکریانی، کوردستان، ٢٠٠١.

بەرهەمی چاپنەکراو:

ــ خەوننامەی دادە سۆزی، کۆمەڵەچیرۆک